

Lokalny program
rewitalizacji mia-
sta Inowrocławia
na lata 2016-
2022

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi 6	
<i>Poziom regionalny i subregionalny</i>	6
<i>Poziom lokalny</i>	7
4. Uproszczona diagnoza miasta z wnioskami	14
<i>Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe</i>	14
<i>Uwarunkowania społeczne</i>	15
<i>Uwarunkowania gospodarcze</i>	19
<i>Podsumowanie</i>	19
5. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji	20
6. Diagnoza jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego	25
SFERA SPOŁECZNA	25
SFERA GOSPODARCZA	30
SFERA ŚRODOWISKOWA	32
SFERA TECHNICZNA	33
6.1. Wskazanie obszaru zdegradowanego	35
6.2. Wskazanie obszaru rewitalizacji	38
7. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	42
7.1. PODOBSZAR ŚRÓDMIEŚCIE	42
<i>Sfera społeczna</i>	42
<i>Sfera gospodarcza</i>	49
<i>Sfera środowiskowa</i>	51
<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	53
<i>Sfera techniczna</i>	56
7.2. PODOBSZAR MĄTWEY MIESZKALNE	60
<i>Sfera społeczna</i>	60
<i>Sfera gospodarcza</i>	66
<i>Sfera środowiskowa</i>	67
<i>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</i>	71
<i>Sfera techniczna</i>	74
8. <i>Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji</i>	79
9. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk	83
10. Lista planowanych przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych	85
10.1. Główne (podstawowe) przedsięwzięcia/projekty rewitalizacyjne	86

11. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym procesem rewitalizacji.....	116
11.1. Koncepcja zintegrowanych działań rewitalizacyjnych.....	116
11.2. Komplementarność przestrzenna.....	118
11.3. Komplementarność problemowa	120
11.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna.....	122
11.5. Komplementarność międzyokresowa	122
11.6. Komplementarność źródeł finansowania	124
12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji.....	125
12.1. Etap przygotowania (diagnozowanie i programowanie).....	126
12.2. Etap wdrażania.....	135
12.3. Etap monitorowania	136
13. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych	136
14. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji.....	143
14.1. Struktura zarządzania programem rewitalizacji	143
14.2. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji	145
14.3. Promocja i informacja.....	145
15. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR.....	146
16. Spis tabel i ilustracji.....	154

1. Wstęp

Do roku 2015 obowiązywał dokument „Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2008-2015, który został przyjęty uchwałą nr XXXIII/464/2009 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 maja 2009 r. Nowa perspektywa programowania 2014-2020 również warunkuje pozyskanie dofinansowania na rewitalizację w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Podstawą prawną do opracowania Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022 jest art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. *o samorządzie gminnym* (tekst jednolity Dz.U.2016 poz.446).

Według *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020* Ministra Rozwoju z 2 sierpnia 2016 r. program rewitalizacji to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest także zgodny z zapisami ustawy z dnia 9 października 2015 r. *o rewitalizacji* (Dz.U. 2015 poz. 1777), której art. 52 dopuszcza do 31.12.2023 r. realizację przedsięwzięć wynikających z programu zawierającego działania wyprowadzające obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego, przyjmowanego uchwałą gminy, bez uchwalania gminnego programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji miasta Inowrocławia na lata 2016-2022 spełnia wymogi określone w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”.

Zgodnie z logiką programowania działań rewitalizacyjnych pierwszym etapem prac jest przeprowadzenie analizy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta oraz dokumentów lokalnych i ponadlokalnych, pod kątem występowania stanu kryzysowego – stanu spowodowanego koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw);
- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Skalę negatywnych zjawisk odzwierciedlają mierniki rozwoju opisujące powyższe sfery, które wskazują na niski poziom rozwoju lub dokumentują silną dynamikę spadku poziomu rozwoju, w odniesieniu do wartości dla całego miasta. Za pomocą tych mierników stwierdza się, czy na terenie miasta znajduje się obszar zdegradowany - obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy. Sposoby wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji zostały szczegółowo opisane w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Wyróżniono 3 główne metody prowadzenia rewitalizacji wg typów jednostek osadniczych. Miasto Inowrocław zalicza się do największych miast regionu, obok Bydgoszczy, Torunia, Włocławka i Grudziądz, w których należy spodziewać się możliwości występowania wszystkich lub większości kategorii problemów, określonych przy definicji stanu kryzysowego, a ze względu na natężenie tych zjawisk oraz ich współwystępowanie (efekt synergii o negatywnym znaczeniu) – dopuszcza się najszerszy zakres możliwej interwencji.

W dalszej kolejności, w oparciu o obiektywne przesłanki wskazano, która część obszaru zdegradowanego stanowić będzie obszar rewitalizacji, tj. obszar, na którym w pierwszej kolejności podjęte zostaną działania naprawcze, mające wyprowadzić dany teren ze stanu kryzysowego. Obszar rewitalizacji nie może obejmować terenów większych niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkałych przez więcej niż 30% mieszkańców gminy. Zarówno obszar zdegradowany jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, w tym podobszary nieposiadające ze sobą wspólnych granic.

Uzasadnienie aktualizacji

LPR Inowrocław został przyjęty uchwałą nr XLV/530/2018 Rady Miasta Inowrocławia z dnia 8 października 2018 r. w sprawie przyjęcia „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022”. W pierwszej połowie 2019 r. przystąpiono do aktualizacji dokumentu, ze względu na pojawiające się zapytania ze strony interesariuszy programu z prośbą o aktualizację listy projektów rewitalizacyjnych. Głównym powodem aktualizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022” było wprowadzenie nowych projektów rewitalizacyjnych:

- 2.4. Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne
- 2.5. Realizacja działań społecznych na zagospodarowanych terenach otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu
- 2.6. Wracamy nad rzekę
- 2.7. „Protokół kulturalny XIII” – cykl imprez upowszechnieniowych
- 2.8. „Eko-dzieciaki VI”
- 3.3. Kuźnia talentów
- 4.18. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Andrzeja 5
- 4.19. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Szymborskiej 14
- 4.20. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Staropoznańskiej 108
- 4.21. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Dworcowej 44
- 4.22. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Hoyera 16
- 4.23. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Poznańskiej 2

- 4.24. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Wałowej 3-5,
- 4.25. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Kościuszki 8

Aktualizacja dokumentu nie dotyczyła zatem korekt w treści diagnostycznej, jak i w wypracowanych na jej podstawie celach i kierunkach działań. Służyła jedynie uaktualnieniu listy projektów rewitalizacyjnych i odpowiedniemu dostosowaniu treści dokumentu do wprowadzonych zmian. Ponadto dokonano korekt wartości części wskaźników oraz aktualizacji harmonogramu w odpowiedzi na uwagi Departament Rozwoju Regionalnego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

W 2021 roku przystąpiono do kolejnej aktualizacji „Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022”, co było podyktowane doprowadzeniem dokumentu do spójności ze stanem faktycznym. Miasto Inowrocław ubiegało się o dofinansowanie projektów dotyczących odnowy części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych (projekty 4.1-4.14 oraz 4.16-4.25) w ramach 3 wniosków o dofinansowanie. Dlatego na liście projektów rewitalizacyjnych dotychczasowe projekty odnowy części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych zastąpiono:

- 4.1. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu,
- 4.2. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – II etap,
- 4.3. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – III etap.

Z listy projektów rewitalizacyjnych usunięto projekty, które nie zostaną zrealizowane, tj.:

- 1.1. „Dziś bierny – jutro aktywny” – wsparcie dla osób pozostających bez pracy,
- 1.2. Program aktywizacji zawodowej dla mieszkańców miasta Inowrocławia,
- 1.3. Klub Integracji Społecznej Fundacji Ekspert – Kujawy,
- 1.4. Kujawska Kopalnia Wiedzy,
- 1.5. „Własna firma – od pomysłu do realizacji”,
- 1.6. Kujawski Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej szansą na aktywizację zawodową i społeczną osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,
- 2.1. Centrum Wspierania Rodziny w Inowrocławiu,
- 2.2. Centrum usług społecznych „Cho No INO” – wielofunkcyjna przestrzeń integracji rodzinno-sąsiedzkiej i aktywizacji społeczno-zawodowej,
- 3.1. Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli dla nauczycieli kształcenia ogólnego w Inowrocławiu,
- 4.15. Odnowa części wspólnych wielorodzinnego budynku mieszkalnego przy ul. Toruńskiej 26.

Listę projektów rewitalizacyjnych wpisujących się w przedsięwzięcie rewitalizacyjne nr 1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia oraz nr 2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi młodzieżą uzupełniono o projekty realizowane na terenie miasta Inowrocław przez jednostkę samorządu terytorialnego i inne podmioty, np. w ramach poddziałania 9.2.1, 9.3.2 oraz działania 11.1 RPO WK-P 2014-2020:

- 1.1. Klub Aktywnej Rodziny,
- 1.2 KIEROWCA – zawód przyszłości!,
- 1.3. Aktywni społecznie zawodowo na obszarze LGD Inowrocław,
- 1.4 MOC JEST Z NAMI,
- 1.5. ŚWIAT NIE JEST TAKI ZŁY,
- 1.6. Czas na zmiany,

- 2.7. Akademia Rodzica.

W wyniku prac nad dokumentem uaktualniono listę projektów rewitalizacyjnych, wartości i nazw niektórych wskaźników, natomiast część diagnostyczna nie uległa zmianie.

2. Opis powiązań programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Poziom regionalny i subregionalny

Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020 – Plan modernizacji 2020+

Mimo prowadzonych w minionych latach działań rewitalizacyjnych, w miastach nadal występują duże potrzeby w zakresie odnowy obszarów, na których ma miejsce nadmierna koncentracja negatywnych zjawisk. W związku z tym w Strategii planuje się kontynuację wsparcia procesów rewitalizacji miast, prowadzącej przede wszystkim do pozytywnych efektów społecznych.

Program rewitalizacji Inowrocławia wykazuje zgodność z następującymi priorytetami rozwoju województwa: nowoczesne społeczeństwo, modernizacja przestrzeni wsi i miast, konkurencyjna gospodarka oraz kierunkami działań: rozbudzanie aktywności obywatelskiej i społecznej, chęci do współpracy, prowadzenia działań edukacyjnych, zachęcania do szerokiego otwarcia na świat oraz dążenia do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich i miast.

Priorytet nowoczesne społeczeństwo zakłada wzrost poziomu rozwoju społecznego. Planowane w ramach programu rewitalizacji Inowrocławia przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne mają na celu wzrost aktywności społecznej na poziomie lokalnym poprzez wsparcie osób zagrożonych wykluczeniem społeczno-zawodowym, w tym działania animacyjne i aktywizacyjne.

Priorytet modernizacja przestrzeni miast i wsi zakłada dążenie do znacznego przyspieszenia rozwoju obszarów wiejskich oraz aktywizacji społeczno-gospodarczej miast przy uwzględnieniu ich pozycji w sieci osadniczej i dostosowaniu potencjału do oczekiwań stawianych przed nimi w zakresie stymulowania rozwoju regionu, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju i ładu przestrzennego. Miasto Inowrocław zostało zaklasyfikowane do miast średnich o dużym potencjale gospodarczym, istotnych dla rozwoju gospodarczego kraju, a jednocześnie predestynowanych do pełnienia roli centrów rozwoju gospodarczego województwa.

Priorytet konkurencyjna gospodarka zakłada dążenie do unowocześnienia gospodarki, skutkującego znacznym zwiększeniem liczby miejsc pracy na terenie województwa. Istotnym celem programu rewitalizacji Inowrocławia jest prowadzenie działań zmierzających do obniżenia liczby osób bezrobotnych, osób korzystających ze wsparcia pomocy społecznej. Działania planowane na obszarze rewitalizacji zmierzać też będą do poprawy klimatu przedsiębiorczości i zwiększenia liczby podmiotów gospodarczych na obszarach zdegradowanych.

Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.

Przedmiotowa *Strategia* przygotowana została zgodnie z *Zasadami przygotowania Strategii dla miast regionalnych i miasta subregionalnego oraz obszaru powiązanego z nim funkcjonalnie*, stanowiącymi Załącznik do Uchwały nr 5/136/15 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 4 lutego 2015 r.

Celem strategicznym dokumentu jest: stworzenie mieszkańcom Inowrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego atrakcyjnego miejsca zamieszkania, zapewniającego doskonałe warunki do pracy, nauki i wypoczynku.

Powyższy cel strategiczny wdrażany będzie przez pięć priorytetów wraz z celami szczegółowymi:

Priorytet 1. Środowisko

Cel szczegółowy 1.1. Zwiększenie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i w sektorze mieszkaniowym.

Cel szczegółowy 1.2. Promowanie strategii niskoemisyjnych poprzez poprawę efektywności energetycznej i zmniejszenie emisji CO₂.

Cel szczegółowy 1.3. Poprawa gospodarki wodno-ściekowej.

Priorytet 2. Transport

Cel szczegółowy 2.1. Zmniejszenie uciążliwości transportu publicznego.

Cel szczegółowy 2.2. Zwiększenie znaczenia transportu rowerowego.

Priorytet 3. Rewitalizacja

Cel szczegółowy 3.1. Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności i obszarów miejskich i wiejskich, oraz zwiększenie efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i kulturowych i ich zachowanie.

Priorytet 4. Społeczeństwo

Cel szczegółowy 4.1. Zmniejszenie skali wykluczenia i zwiększenie zatrudnienia przez aktywizowanie społeczności lokalnych i osób wykluczonych.

Cel szczegółowy 4.2. Zwiększenie zatrudnienia i przyspieszenie włączenia społecznego przez rozwój usług społecznych.

Cel szczegółowy 4.3. Wzrost aktywności zawodowej osób powracających na rynek pracy.

Priorytet 5. Edukacja

Cel szczegółowy 5.1. Poprawa jakości edukacji przedszkolnej i kształcenia ogólnego.

Cel szczegółowy 5.2. Poprawa jakości kształcenia zawodowego.

Cel szczegółowy 5.3. Zwiększenie uczestnictwa osób dorosłych w kształceniu ustawicznym

Bezpośrednio do problematyki rewitalizacji odnosi się trzeci priorytet inwestycyjny, w ramach którego założono przeprowadzenie działań pozwalających na realizację programów ożywienia gospodarczego, a także na rzecz rozwiązania kwestii społecznych, występujących na obszarach problemowych, uwzględnionych w Lokalnych Programach Rewitalizacji. Niezwykle istotnym dla poprawy sytuacji kryzysowej na obszarze rewitalizacji jest także priorytet 4. Społeczeństwo, ukierunkowanych na potrzebę rozwiązywania problemów społecznych, a także działania związane z poprawą jakości edukacji i kształcenia (priorytet 5. Edukacja). Cele pierwszego i drugiego priorytetu również wiążą się z problematyką rewitalizacji, ponieważ dotyczą poprawy warunków życia i zamieszkania.

Według wstępnych analiz w Strategii OSI do działań rewitalizacyjnych zakwalifikowano dwa obszary, zlokalizowane na osiedlu Stare Miasto i osiedlu Mątwy. Przeprowadzona w ramach programu rewitalizacji delimitacja obszarów zdegradowanych potwierdziła koncentrację problemów w wymienionych osiedlach, które wskazane zostały jako obszar rewitalizacji.

Poziom lokalny

Strategia Rozwoju Miasta Inowrocławia do 2020 roku – Inowrocław 2020+

Uchwałą nr XXIV/252/2016 Rady Miejskiej Inowrocławia z 28 listopada 2016 r. przyjęto nowy, jednolity tekst *Strategii Rozwoju Miasta Inowrocławia do 2020 r.*

Do głównych problemów w mieście należą zidentyfikowane na podstawie przeprowadzonej diagnozy oraz warsztatów strategicznych tzw. słabe strony:

- utrzymujący się wysoki poziom bezrobocia,
- braki w infrastrukturze komunikacyjnej (brak obwodnicy, brak szybkiego dojazdu do dróg ekspresowych i autostrad, zły stan techniczny dróg, niewystarczająca liczba parkingów),
- niedostosowanie kierunków kształcenia ponadgimnazjalnego do wymagań rynku pracy,
- ograniczone możliwości rozwoju przestrzennego,
- utrzymywanie się problemu zanieczyszczenia powietrza w zakresie niskiej emisji,
- brak statusu powiatu grodzkiego,
- niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych i niewystarczająca liczba miejsc noclegowych dla bezdomnych,
- niski wskaźnik przedsiębiorczości.

Większość z wyżej wymienionych problemów dotyczy także obszaru rewitalizacji.

W Strategii wyszczególniono pięć priorytetów, w ramach których przewidziano cele rozwojowe. Odniesienia do procesu rewitalizacji można znaleźć w każdym priorytecie:

- priorytet I gospodarka i miejsca pracy, gdzie założono, że strefa gospodarcza powinna być pobudzana m.in. w obszarze rewitalizacji wyznaczonym w programie rewitalizacji miasta;
- priorytet II infrastruktura, a w szczególności cel rozwojowy: równomierny rozwój przestrzenny miasta, który obejmuje modernizację przestrzeni publicznej, m.in. w obszarze rewitalizacji wyznaczonym w programie rewitalizacji miasta;
- priorytet III efektywny system edukacji, zakłada że przedsięwzięcia edukacyjne skierowane do osób zamieszkujących obszary koncentracji problemów społecznych, w tym bezrobocia i słabych wyników w nauce, będą realizowane m.in. w ramach programu rewitalizacji Inowrocławia;
- priorytet IV Inowrocław – atrakcyjne miejsce zamieszkania, przewiduje kontynuację wsparcia procesów rewitalizacji miasta na podstawie ustaleń programu rewitalizacji Inowrocławia, prowadzącej przede wszystkim do pozytywnych efektów społecznych (poprawy dostępności mieszkań i ich stanu), a także działania związane z rozwojem i modernizacją infrastruktury społecznej, które powinny być podejmowane w rejonach miasta o wysokiej koncentracji problemów społecznych w ramach prowadzonej polityki rewitalizacji miasta. Szczególnie duży udział osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej obserwuje się w rejonie śródmieścia i otaczających go terenów mieszkaniowych, a także w rejonie osiedla Małty;
- priorytet V zwiększenie znaczenia uzdrowiska Inowrocław, pośrednio wiąże się z procesem rewitalizacji, ponieważ zakłada działania takie jak: rewitalizacja fragmentu średniowiecznego muru miejskiego, budowa, rozbudowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszo – jezdnych, czy wzmożona współpraca z organizacjami pozarządowymi.

Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych na wybranym obszarze kryzysowym, w tym projekty skierowane dla grup zmarginalizowanych, zagrożonych wykluczeniem (bezrobotnych, dzieci i młodzieży, seniorów i osób niepełnosprawnością, bezdomnych i ubogich), programy wsparcia przedsiębiorczości, utworzenie miejsc i przestrzeni publicznych sprzyjających integracji mieszkańców, pozwoli na poprawę jakości życia mieszkańców obszaru i miasta i zwiększenie partycypacji w życiu społecznym i obywatelskim. Planowane działania będą realizowane przy zachowaniu zasad partycypacyjnego modelu wdrożenia działań i wpłyną na poprawę jakości życia mieszkańców i zwiększenie konkurencyjności obszaru. W ramach programu rewitalizacji przewidziane są działania polegające na adaptacji zdegradowanej infrastruktury na cele społeczno-gospodarcze.

Miejska Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025

Dokument został przyjęty Uchwałą nr XXI/201/2016 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie uchwalenia *Miejskiej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2025*.

Misją Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Inowrocławia jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, dążenie do integracji społecznej osób ubogich i bezrobotnych, dzieci i młodzieży, osób starszych, chorujących, niepełnosprawnych oraz innych grup społecznych, a także tworzenie równych szans rozwoju społecznego wszystkim mieszkańcom. Rozwiązania wdrażane przy współpracy z lokalnymi partnerami służyć mają eliminacji negatywnych zjawisk społecznych oraz zrównoważonemu rozwojowi miasta. Misją Miasta jest przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu osób korzystających z różnych form zabezpieczenia społecznego, poprzez rozwijanie istniejących i udostępnianie nowych form wsparcia społecznego przez podmioty publiczne oraz organizacje pozarządowe.

Wizję przyszłości Miasta Inowrocławia sformułowano w dokumencie następująco: „Inowrocław to miasto w którym dąży się do zapewnienia bezpieczeństwa socjalnego wszystkim grupom społecznym w oparciu o lokalną politykę społeczną, której celem jest społeczeństwo wolne od problemów wykluczenia społecznego”. Osiągnięcie takiego stanu bazuje na ukierunkowaniu działań na rodzinę w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji oraz niwelowaniu wszelkich barier utrudniających prawidłowe funkcjonowanie oraz godziwe życie osób z niepełnosprawnością oraz starszych przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz społecznością lokalną.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Inowrocławia wyszczególniono następujące cele strategiczne i operacyjne:

Cel strategiczny	Cel operacyjny
1. Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu rodzin	Zapewnienie osobom i rodzinom w trudnej sytuacji kompleksowego wsparcia materialnego i aktywizującego
2. Stworzenie zintegrowanego systemu wsparcia dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia	Aktywne wspieranie bezrobotnych w poszukiwaniu pracy
3. Rozwój i doskonalenie istniejącego systemu przeciwdziałania uzależnieniom, dostosowanego do zmieniających się potrzeb i zagrożeń	Przeciwdziałanie uzależnieniom osób we wszystkich grupach wiekowych
4. Wsparcie osób bezdomnych oraz przeciwdziałanie bezdomności na terenie miasta	Pomoc zagrożonym bezdomnością i bezdomnym
5. Zapewnienie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
6. Zwiększenie udziału osób starszych i niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym	1) Usprawnianie osób starszych i niepełnosprawnych oraz zapewnienie im właściwej opieki; 2) Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych
7. Wspieranie rodzin oraz wspomaganie rozwoju dzieci i młodzieży	1) Wzmacnianie rodzin, podnoszenie poziomu ich funkcjonowania, udzielanie pomocy rodzinom będącym w kryzysie, rozwijanie systemu wsparcia; 2) Zapewnienie dzieciom i młodzieży odpowiednich warunków do kształcenia, opieki i ofert spędzania czasu wolnego zgodnie z ich potrzebami

Źródło: *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Miasta Inowrocławia*

Wszystkie wymienione cele przyczynią się do eliminacji negatywnych zjawisk społecznych i są spójne z założeniami procesu rewitalizacji.

Miejski Program Aktywności Lokalnej na lata 2014-2017

Dokument został przyjęty Uchwałą nr XXXVIII/530/2013 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 16 grudnia 2013 r. Głównym celem *Miejskiego Programu Aktywności Lokalnej na lata 2014-2017* jest stworzenie warunków do pogłębiania integracji społecznej mieszkańców miasta Inowrocławia, w szczególności ze środowiskami zagrożonymi wykluczeniem społecznym oraz podejmowanie działań w zakresie profilaktyki społecznej.

Cele szczegółowe to:

- 1) wykorzystywanie wszelkich form wspierania niematerialnego i materialnego służących pełnemu zaspokajaniu potrzeb społecznych;
- 2) wdrażanie inicjatyw obywatelskich mogących wesprzeć środowiska dotknięte lub zagrożone wykluczeniem społecznym;
- 3) aktywna integracja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich otoczenia;
- 4) wspieranie różnych form aktywizacji zawodowej, zdrowotnej, społecznej i edukacyjnej mieszkańców, w tym w szczególności korzystających ze świadczeń pomocy społecznej;
- 5) promowanie i wspieranie postaw prospołecznych;
- 6) upowszechnianie dostępu do informacji, wiedzy i edukacji, poradnictwa i kultury poprawiających funkcjonowanie jednostki i grup społecznych.

Wymienione cele są istotne dla procesu rewitalizacji. W podejmowanych działaniach należy pamiętać o konieczności integracji osób marginalizowanych, w tym niepełnosprawnych, osób starszych, osób wykluczonych społecznie, itp. Projekty rewitalizacyjne powinny wprost wspierać tego rodzaju przedsięwzięcia.

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia jest dokumentem koordynującym politykę w zakresie gospodarki przestrzennej oraz określającym działania na rzecz rozwoju zagospodarowania przestrzennego miasta Inowrocławia. Na podstawie studium określany jest zakres przedmiotowy miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Uchwałą Nr XXIV/350/08 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 października 2008 r. uchwalono zmianę *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia*. Na podstawie przeprowadzonej „Analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Miasta Inowrocławia” Uchwałą Nr XLVIII/639/2014 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 20 października 2014 r. uznano, że studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocławia w brzmieniu ustalonym uchwałą nr XXIV/350/08 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 października 2008 r. w sprawie uchwalenia zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Inowrocław wymaga przystąpienia do aktualizacji, obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego są aktualne. Jednak ze względu na to, że jest to proces wieloletni, poniżej przedstawiono zapisy dotychczas obowiązującego studium odnoszące się do obszaru rewitalizacji.

W dokumencie zaproponowano cztery dzielnice miasta: dzielnica centrum, dzielnica uzdrowska, dzielnica północno-wschodnia, dzielnica południowa. Dwie z nich obejmują obszar rewitalizacji, są to:

DZIELNICA CENTRUM - ściśle centrum miasta z terenami wokół Rynku przeznaczonymi do rewitalizacji,

- dominująca funkcja mieszkaniowa z usługową, turystyczną w uzupełnieniu funkcji uzdrowskiej (jako priorytetowej miasta),
- zaleca się lokalizację ogrodów zimowych, oranżerii i palmiarni,

- istniejące i projektowane zagospodarowanie przestrzenne o różnych funkcjach nie może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza na walory uzdrowiskowe miasta.

DZIELNICA POŁUDNIOWA

- dominująca funkcja przemysłowa i rzemieślnicza z zachowaniem istniejącej zabudowy mieszkaniowej z usługową i możliwością realizacji projektowanej,
- istniejące i projektowane zagospodarowanie przestrzenne o funkcji przemysłowej i rzemieślniczej nie może negatywnie oddziaływać na środowisko przyrodnicze, zwłaszcza na walory uzdrowiskowe miasta, na terenie ogrodów działkowych dopuszcza się, alternatywnie lokalizację przemysłu, usług lub zabudowy mieszkaniowej, a także lokalizację rozbudowy istniejącego cmentarza. Na terenach położonych między ww. ogrodami działkowymi, a rzeką Notecią dopuszcza się alternatywnie funkcje przemysłowe lub przeznaczenie na funkcje rekreacji i sportu .

W dzielnicy południowej znajdują się obszary zdegradowane lub zniszczone o różnym stopniu przeobrażenia terenu:

1. Teren miejskiej oczyszczalni ścieków w południowo - zachodniej części miasta.
2. Obszar dzielnicy przemysłowej w południowej części miasta, a w jej obrębie Grupa CIECH Soda Polska S.A. wraz ze stawami osadowymi, które zajmują powierzchnię około 130 ha, a wysokość obwałowań sięga ponad 10 m. Obecnie część z nich nie jest już wykorzystywanych w procesach technologicznych.
3. Teren Regionalnej Instalacji do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) w południowej części miasta.

Kwestia rewitalizacji jest w studium poruszana jedynie w odniesieniu do Rynku Inowrocławskiego i terenów sąsiadujących. Poprawa estetyki i użyteczności najbardziej reprezentacyjnych części miasta ma silny związek z oczekiwanym ożywieniem gospodarczym tego kluczowego obszaru - centrum miasta. Odnowione centrum stanie się miejscem atrakcyjnym dla mieszkańców, inwestorów oraz znacznie zwiększy potencjał turystyczny miasta.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Miasta Inowrocławia

Dokument przyjęty uchwałą nr XXVII/287/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 lutego 2017 r. (zmieniony uchwałą nr XXXI/348/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 26 czerwca 2017 r.)

Celem Planu Gospodarki Niskoemisyjnej jest określenie kierunków i działań związanych z realizacją Pakietu Klimatyczno-Energetycznego do roku 2020. W aktualizacji planu założono osiągnięcie następujących celów strategicznych:

- redukcji emisji gazów cieplarnianych o 0,84 %, tj. o 1.747,92 MgCO₂/rok,
- zwiększenie udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych do poziomu 0,19% czyli 1.150,51 MWh/rok,
- redukcja zużycia energii finalnej w wyniku zwiększenia efektywności energetycznej o 0,69 % czyli 4.291,61 MWh/rok,
- rozwój miasta przy redukcji emisji gazów cieplarnianych oraz zużycia energii finalnej przy jednoczesnym zwiększeniu udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej określa następujące obszary problemowe w mieście Inowrocław, w kontekście realizacji strategii niskoemisyjnego rozwoju:

- Niewielka skala odnawialnych źródeł energii (OZE),
- Niska emisja z indywidualnych systemów grzewczych, głównie w okresie zimowym,

- Stan zabudowy mieszkaniowej, a w szczególności tzw. starego budownictwa zlokalizowanego głównie w centrum miasta,
- Duża energochłonność mieszkań,
- Niska sprawność instalacji grzewczych,
- Nadmierne obciążenie dróg, w szczególności w centralnej części miasta, przez które przebiegają główne drogi stanowiące jedyne połączenie z większymi miejscowościami, tj. Poznań – Toruń, Bydgoszcz – Toruń, co powoduje powstawanie codziennych tzw. zatorów ulicznych,
- Duży udział transportu prywatnego samochodowego w bilansie transportowym na terenie miasta,
- Dalsze zapotrzebowanie na rozwinięcie struktury dróg rowerowych i szlaków pieszych, odciążających transport prywatny i publiczny,
- Niska świadomość w zakresie efektywności energetycznej oraz ochrony środowiska mieszkańców nadużywających transportu prywatnego samochodowego możliwego do zastąpienia innym środkiem transportu, np. rower, komunikacja miejska itp.,
- Konieczność bieżącej modernizacji i remontu dróg publicznych mających na celu poprawę parametrów technicznych.

Większość wymienionych powyżej problemów dotyczy obszaru rewitalizacji, dlatego główne rekomendacje dla formułowanych w ramach PGN kierunków działań, szczególnie w obszarach problemowych, powinny być uwzględnione w procesie rewitalizacji:

- termomodernizacja budynków mieszkalnych, użyteczności publicznej komunalnych i niekomunalnych,
- wymiana sposobu ogrzewania z węglowego na proekologiczne,
- dalszy rozwój alternatywnych środków transportu, obejmujący zarówno transport publiczny, jak i prywatny,
- zwiększenie udziału i promowanie transportu publicznego,
- zwiększenie świadomości mieszkańców miasta dot. szkodliwości niskiej emisji pochodzącej ze spalania paliw celem uwrażliwienia na problemy związane z szeroko pojętą ochroną środowiska,
- dalsze inwestowanie w rozwój sieci ścieżek rowerowych i pieszych,
- promowanie zdrowego trybu życia i informowanie mieszkańców o konsekwencji braku aktywności fizycznej (otyłość, cukrzyca itp.) oraz tworzenie miejsc aktywnego spędzania wolnego czasu, np. siłownie plenerowe, place zabaw, parki linowe itp.
- promowanie miejsc do aktywnego spędzania wolnego czasu,
- zwiększenie zastosowania odnawialnych źródeł energii (OZE),
- poprawa jakości istniejących dróg.

Program Wspierania Rodziny na lata 2016-2018

Celem głównym Programu Wspierania Rodziny w Inowrocławiu jest utworzenie i doskonalenie skutecznego systemu wspierania rodzin, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz ochrona przed następstwami kryzysu. Cel główny Programu będzie realizowany przez cele szczegółowe zdefiniowane poniżej:

1. Wsparcie rodziny poprzez podnoszenie jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczej.
2. Eliminowanie czynników wywołujących sytuacje kryzysowe w rodzinie.
3. Ograniczanie umieszczeń dzieci w pieczy zastępczej oraz stworzenie warunków umożliwiających im powrót do rodzin biologicznych.

4. Podniesienie zakresu i jakości działań profilaktycznych oraz prozdrowotnych programów dla dzieci, młodzieży i dorosłych osób w rodzinie.

Ze względu na koncentrację problemów społecznych w granicach obszaru rewitalizacji, w tym dysfunkcji występujących w rodzinach, w ramach programu rewitalizacji zaplanowano realizację projektów skierowanych do rodzin zamieszkujących obszar rewitalizacji, w szczególności rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Projekty rewitalizacyjne skierowane do rodzin wpisują się w wyżej wymienione cele Programu Wspierania Rodziny w Inowrocławiu.

4. Uproszczona diagnoza miasta z wnioskami

Uwarunkowania przestrzenno-funkcjonalne i środowiskowe

Inowrocław, zwany stolicą Kujaw Zachodnich, leży w centralnej Polsce, na skrzyżowaniu głównych tras komunikacyjnych i handlowych, w sąsiedztwie dużych ośrodków kulturalnych i gospodarczych – Torunia, Bydgoszczy i Włocławka. Inowrocław wraz z okolicznymi gminami tworzy powiat inowrocławski, którego jest stolicą.

Głównym elementem przyrodniczym miasta jest Osiedle Uzdrawiskowe, na obszarze którego wydzielone są trzy strefy ochrony uzdrawiskowej oraz Park Solankowy o bardzo dużej wartości przyrodniczej, rekreacyjnej i estetycznej.

Powierzchnia Inowrocławia to 3042 ha. Pod względem wielkości Inowrocław zajmuje najmniejszą powierzchnię wśród dziewięciu jednostek administracyjnych powiatu. Ograniczona powierzchnia, strefa uzdrawiskowa, lotnisko, uwarunkowania geologiczne, gęsta zabudowa determinują możliwości rozwoju miasta.

Inowrocław stanowi ważny ośrodek uzdrawiskowy, turystyczno-rekreacyjny i kulturalny oraz przemysłowy. Miasto nie posiada statusu powiatu grodzkiego. Istotnym czynnikiem rozwoju Inowrocławia są występujące na terenie miasta wody lecznicze, wydobywane od grudnia 2012 r. W mieście zlokalizowany jest zespół uzdrawiskowo-wypoczynkowy położony blisko centrum, w zachodniej części Inowrocławia. Uzdrawisko powstało w związku z występowaniem na tym terenie solanek, wykorzystywanych w leczeniu schorzeń górnych dróg oddechowych, chorób krążenia i innych. Baza sanatoryjna w Inowrocławiu to nowoczesne placówki z szeroką bazą zabiegową oraz hotelową. W ciągu roku w obiektach uzdrawiskowych leczy się i rehabilituje w zakresie kardiologii, reumatologii i schorzeń układu ruchu oraz gastrologii ok. 34 tysięcy kuracjuszy. Z tego względu miasto powinno spełniać normy jakościowe powietrza dla miejscowości uzdrawiskowych, jednak odnotowywane są przekroczenia poziomów dopuszczalnych (w przypadku pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5}) oraz docelowych (w przypadku benzo(α)pirenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ i ozonu)¹. Należy zatem kontynuować działania mające na celu dalsze ograniczanie zanieczyszczeń przemysłowych i komunikacyjnych oraz niskiej emisji.

Głównym elementem przyrodniczym miasta jest Osiedle Uzdrawiskowe z Parkiem Solankowym. Park Solankowy ma bardzo dużą wartość przyrodniczą, rekreacyjną i estetyczną - jest ważnym elementem wizerunku miasta. Na obszarze Osiedla Uzdrawiskowego wydzielone są trzy strefy ochrony uzdrawiskowej – „A”, „B” i „C”. Park Solankowy obejmuje powierzchnię ok. 85 ha i mieszczą się w nim wszystkie obiekty uzdrawiskowe i sanatoria, tężnia uzdrawiskowa, pijalnia wód mineralnych z własnych źródeł, palmiarnia, solankowy basen rekreacyjny Inowrocławska Terma, muszla koncertowa, teatr letni i tereny rekreacyjne, w tym m. in. korty tenisowe, park linowy i siłownia plenerowa, grillowisko, ogrody zapachowe z altaną, oczko wodne z plażą.

Główne instytucje kultury w Inowrocławiu to: Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza i Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu, w którym mieszczą się teatr miejski, Galeria Miejska, Galeria „Tymczasem”, a także Instytut Prymasa Józefa Glempa i Stała Wystawa Solnictwa. Miasto posiada bogatą ofertę kulturalną, w Inowrocławiu organizowanych jest wiele przedsięwzięć kulturalnych, także o charakterze międzynarodowym i ogólnopolskim. Rokrocznie organizowany jest cykl letnich imprez plenerowych w Parku Solankowym pod wspólną nazwą „Inowrocławskie Lato Muzyczne”, na które składa się kilkadziesiąt wydarzeń artystycznych.

¹ Gmina Miasta Inowrocławia znajduje się w strefie kujawsko – pomorskiej zakwalifikowanej do klasy C ze względu na niedotrzymywanie dopuszczalnej częstości przekroczeń stężeń 24 – godzinnych dla pyłu zawieszonego PM₁₀, przekroczenie poziomu docelowego dla arsenu w pyłe zawieszonym PM₁₀ oraz przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla benzeny.

Od 17 lipca 2017 roku kierowcy mogą korzystać z obwodnicy Inowrocławia w ciągu drogi krajowej 15 i 25. Obwodnica Inowrocławia to prawie 19 km trasa, która posiada po dwa pasy w obu kierunkach. Omija miasto od wschodu i znacznie skraca czas przejazdu na trasie Toruń – Poznań. Ogranicza też natężenie ruchu w mieście i przyczynia się do podniesienia jakości życia jego mieszkańców. Jakość techniczna części dróg w Inowrocławiu nadal nie odpowiada normom, nawierzchnie nie są przystosowane do występującego natężenia ruchu drogowego, a tym samym nie zapewniają właściwego bezpieczeństwa użytkownikom dróg. Problemem wciąż pozostaje niewystarczająca liczba miejsc parkingowych w strefie centrum oraz na terenie osiedli mieszkaniowych.

Uwarunkowania społeczne

Inowrocław pod względem liczby ludności jest piątym, co do wielkości miastem województwa kujawsko-pomorskiego. Na koniec 2016 roku według danych Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta liczba mieszkańców wynosiła 71,4 tys. osób.

Przedstawione w poniższej tabeli dane statystyczne GUS wykazują tendencję spadkową liczby mieszkańców. Wpływa na to ogólna sytuacja ekonomiczna kraju, która dotyczy większości miast, a przyczyną są szczególnie takie czynniki jak: poziom bezrobocia, ubożenie społeczeństwa, ujemny przyrost naturalny, struktura wiekowa (starzenie się ludności), migracja ludności do innych miast oraz poza granice kraju.

Tabela 1. Zestawienie podstawowych danych na temat zmian liczby ludności w Inowrocławiu.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
liczba ludności	76192	75938	75517	75001	74564	74258	73968
saldo migracji wewnętrznych	-185	-145	-287	-251	-216	-145	-101
saldo migracji zagranicznych	-33	-33	-55	-53	-78	b.d.	-7
przyrost naturalny	-117	-76	-180	-194	-201	-83	-236
udział % ludności w wieku przedprodukcyjnym	16,7	16,4	16,1	15,9	15,6	15,5	15,5
udział % ludności w wieku produkcyjnym	66,3	65,8	65,3	64,7	64,1	63,2	62,5
udział % ludności w wieku poprodukcyjnym	17	17,8	18,5	19,4	20,3	21,2	22,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych GUS.

W latach 2012-2013 wskaźnik udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym sięgał średnio 14%, na koniec 2016 r. wynosił 9,9% (wskaźnik ten dla województwa kujawsko-pomorskiego wynosił 7,6% oraz dla całej Polski 5,6%).

Bezrobocie w Inowrocławiu dotyczyło w największym stopniu osób posiadających wykształcenie zawodowe oraz nieposiadających żadnego wykształcenia. Średnio co piąty bezrobotny posiadał prawo do zasiłku. Około 60% bezrobotnych stanowiły osoby długotrwale bezrobotne – pozostające bez pracy od ponad 2 lat. Analiza struktury bezrobotnych według wieku wskazuje, że największą grupę stanowią osoby w wieku 25-34 lata (27%) i 34-44 lata (23%).

Tabela 2. Poziom bezrobocia w Inowrocławiu.

rok	Liczba zarejestrowanych bezrobotnych			Bezrobotni z prawem do zasiłku			Odsetek bezrobotnych z prawem do zasiłku (ogółem)
	ogółem	kobiety	mężczyźni	ogółem	kobiety	mężczyźni	
2011	6567	3796	2771	1413	774	639	21,5%
2012	7098	3932	3166	1459	726	733	20,6%
2013	6872	3723	3149	1228	626	602	17,9%
2014	5569	3066	2503	984	522	462	17,7%
2015	4798	2644	2154	896	477	419	18,7%
2016	4562	2537	2025	802	441	361	17,6%

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Inowrocławiu.

Malejąca liczba bezrobotnych mieszkańców miasta nie wpłynęła na poprawę sytuacji materialnej osób i rodzin na tyle, aby mogły samodzielnie zaspokajać swe potrzeby materialne, z uwagi na niskie dochody osiągnięte z tytułu zatrudnienia. W latach 2011-2013 r. widoczny był wzrost liczby osób, którym przyznano świadczenia (z 3787 do 3972 osób). Natomiast od roku 2014 liczba osób, którym wydano decyzję o przyznaniu wsparcia zaczęła spadać.

Tabela 3. Liczba klientów MOPS w Inowrocławiu.

Rok	Ogółem liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenia	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
2011	3787	2794	6726
2012	3805	2885	6779
2013	3972	2985	7147
2014	3880	2958	6689
2015	3571	2845	6348
2016	3456	2809	6077

Źródło: Sprawozdania półroczne i roczne z udzielonych świadczeń pomocy społecznej – pieniężnych, w naturze i usługach, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Od lat do głównych powodów trudnej sytuacji życiowej należą w kolejności: ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela 4. Ulice charakteryzujące się szczególnym nasileniem patologii – według informacji uzyskanych od pracowników socjalnych poszczególnych rejonów opiekuńczych.

Rejon opiekuńczy	Ulice
I	Jaśkowskiego, Narutowicza, Solankowa, Świętokrzyska
II	Piękna, Poznańska, Staropoznańska, Ogrodowa, Mątewska
III	Cegielna, Kasztelańska, Kościelna, Św. Ducha, Wałowa
IV	Błonie, Dworcowa, Libelta, Młyńska, Os. Okrężek, Orłowska, Toruńska, Chociszewskiego 27-29, 60
V	Dubienka, Dworcowa, Grabskiego, Sikorskiego
VI	Kątna, Marulewska, Jacewska
VII	Jaworskiej, Kielbasiewicz, Niepodległości, Szarych Szeregów, Wachowiaka, Wojska Polskiego 26, 28, 32, 46 A -29,60, 800 – lecia Inowrocławia

Źródło: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu

Analiza poszczególnych rejonów miasta wykazała, iż większość ulic charakteryzujących się szczególnym nasileniem patologii to te, które wchodzą w skład obszarów, wyznaczonych do rewitalizacji (bądź już wcześniej zrewitalizowanych, ale wymagających stałej aktywizacji lokalnej społeczności).

W roku szkolnym 2015/2016 Miasto Inowrocław było organem prowadzącym dla 4 przedszkoli, 7 szkół podstawowych, 4 gimnazjów oraz Zespołu Szkół Integracyjnych, w skład którego wchodzi Szkoła Podstawowa Integracyjna i Gimnazjum Integracyjne. Do szkół prowadzonych przez Miasto Inowrocław² uczęszczało 5947 uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, 1133 dzieci przedszkolnych, 87 dzieci realizujących w szkołach podstawowych roczne przygotowanie przedszkolne. Łącznie do szkół i przedszkoli niepublicznych uczęszczało 1007 uczniów. Wszystkie te placówki wpisane są do ewidencji placówek niepublicznych prowadzonej przez Miasto Inowrocław.

Tabela 5. Podstawowe dane o liczbie dzieci uczęszczających do przedszkoli w Inowrocławiu.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
liczba dzieci w przedszkolach prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego	1216	1210	1192	1194	1209	1133	1246
liczba dzieci w przedszkolach prowadzonych przez inne jednostki	629	722	880	941	870	745	892
liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych	179	246	245	316	250	104	135

² Dane liczbowe wg stanu na dzień 30 września 2015 r. źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego”

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
odsetek dzieci w wieku 3-6 lat objętych wychowaniem przedszkolnym [%]	77	78,9	80,7	85,3	89,2	-	85,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych GUS.

W ostatnich latach liczba uczniów szkół podstawowych zaczęła wzrastać. Natomiast w gimnazjach odnotowywany jest systematyczny spadek liczby uczniów. W związku z nową strukturą ustroju szkolnego, którą wprowadziła ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 59) od roku szkolnego 2017/2018 nie będzie prowadzona rekrutacja do gimnazjum³.

Tabela 6. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży bez specjalnych, prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego, a także inne podmioty.

Liczba uczniów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży bez specjalnych prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego	3761	3752	3642	3571	3784	4097	3699
szkół podstawowych dla dzieci i młodzieży bez specjalnych prowadzonych przez inne jednostki	114	108	100	92	120	193	226
gimnazjów dla dzieci i młodzieży bez specjalnych prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego	2366	2171	2017	1936	1909	1848	1807
gimnazjów dla dzieci i młodzieży bez specjalnych prowadzonych przez inne jednostki	121	128	124	143	132	128	115

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych GUS.

Podstawowa opieka zdrowotna jest na dobrym poziomie. W mieście funkcjonuje Szpital Wielospecjalistyczny im. dr. Ludwika Błażka, który pod względem wielkości i rodzajów poszczególnych specjalności odpowiada szpitalowi wojewódzkiemu z II poziomu referencyjnego.

Statystyki lokalnej policji w Inowrocławiu w ostatnich latach wykazują tendencję spadkową i zmniejszenie liczby przestępstw, wykroczeń oraz zachowań niezgodnych z prawem. W 2016 roku w Inowrocławiu stwierdzono 1,8 tys. przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 25 przestępstw. Jest to wartość dużo wyższa od wartości dla województwa kujawsko-pomorskiego (18) oraz od średniej dla całej Polski (19). Wskaźnik wykrywalności przestępstw wynosił w 2016 r. 64,6% i jest nieznacznie niższy od wskaźnika dla całej Polski (66,5%).

Tabela 7. Liczba przestępstw odnotowanych na osiedlach Inowrocławia najbardziej zagrożonych przestępczością.

Kategoria przestępstwa	Przestępstwa stwierdzone					
	2011	2012	2013	2014	2015	2016
ogółem	2903	3111	2563	2536	2244	1809
kryminalne	2010	1990	1719	1772	1601	1111
gospodarcze	468	888	455	548	437	504
kradzież rzeczy	bd.	bd.	579	530	499	335
włamania	bd.	bd.	277	254	357	169

Źródło: Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu <http://bip.inowroclaw.kpp.policja.gov.pl/> zakładka statystyka

Z analizy stanu bezpieczeństwa i porządku publicznego na terenie Inowrocławia z ostatnich lat wynika, że najbardziej zagrożonym obszarem miasta są Śródmieście i osiedle Mątwy. Na tych obszarach stwierdzono przede wszystkim przestępstwa skierowane przeciwko mieniu (kradzieże mienia i włamania).

W Inowrocławiu jest około 30 tysięcy mieszkań, w tym około 12% stanowią zasoby komunalne. Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania wynosi około 56 m². Statystycznie na 1000 miesz-

³ miejsce realizacji obowiązku szkolnego uczniom oddziałów klasy VI szkoły podstawowej wskazuje Uchwała nr XXIX/316/2017 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 24 kwietnia 2017 r. w sprawie wskazania uczniom oddziałów klas VI szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Inowrocław, miejsca realizacji obowiązku szkolnego w latach szkolnych 2017/2018-2018/2019, w publicznych szkołach podstawowych, powstałych z przekształcenia gimnazjum.

kańców przypada 405 mieszkań. Na koniec 2015 r. odnotowano w mieście 101 mieszkań niezamieszkałych - pustostanów. Prawie wszystkie mieszkania są podłączone do sieci wodociągowej (99,6%), posiadają łazienkę (94,9%) i centralne ogrzewanie (84%). W instalację gazową wyposażonych jest 58% mieszkań.

Miasto Inowrocław zarządza 3,7 tys. lokalami, w 347 budynkach o łącznej powierzchni 167 487,96 m². Są to lokale komunalne w budynkach stanowiących własność miasta i lokale zlokalizowane w budynkach wspólnot mieszkaniowych, a także budynki prywatne, którymi Miasto zarządza w ramach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia. Najgorszy stan techniczny budynków występuje w śródmieściu i osiedlu Stare Miasto, są to budynki wybudowane przed 1939 r., wyeksploatowane i w bardzo złym stanie technicznym.

Tabela 8. Wykaz zasobów mieszkaniowych Miasta Inowrocławia.

Wyszczególnienie		Lata						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Liczba zaktualizowanych wniosków o użycie lokalu z zasobów Miasta, spełniających kryteria uchwały RMI		465	560	556	480	420	430	400
Liczba wnioskodawców zakwalifikowanych do zawarcia umowy najmu	stan zdrowia	19	17	8	6	11	6	-
	ogólna	21	-	16	6	11	13	-
	dodatkowa	-	-	-	4	9	6	-
	zamienne bez decyzji PINB	15	3	-	6		6	-
	razem	55	20	24	22	36	31	-
Liczba przyznanych lokali z zasobu miasta	mieszkalne	17	78	22	12	19	19	-
	socjalne	11	9	22	10	12	21	-
	razem	28	87	44	22	31	40	-
Liczba lokali	mieszkalne	3881	3887	3092	2908	2803	2735	2692
	socjalne	-	-	749	814	881	941	930
	razem	3881	3887	3841	3722	3684	3676	3767
Powierzchnia użytkowa w m ²	mieszkalne	168846,16	168938,69	137563,43	130023,67	125435,04	122194,23	120039,15
	socjalne	-	-	27927,74	30686,18	33486,20	35869,78	35725,24
	razem	168846,16	168938,69	165491,17	160709,85	158921,24	158064,01	167487,96
Struktura wiekowa budynków	1918	158						158
	1919-1945	43						43
	1946-2000	137						137
	od 2001	8						9
Struktura własnościowa	budynki Miasta					150	149	
	bud. wspólnot mieszk. z udziałem Miasta zarz. przez PGKiM					130	130	
	bud. wspólnot mieszk. z udz. Miasta zarz. przez inne podmioty					37	37	
	budynki prywatne w zarządzie PGKiM					33	30	
	budynki KSM, nabyte lokale mieszkalne					28	28	

Źródło: dane Urzędu Miasta Inowrocławia.

Uwarunkowania gospodarcze

Na koniec 2016 roku w Inowrocławiu w rejestrze REGON zarejestrowanych było 6735 podmiotów gospodarczych. Inowrocław charakteryzuje się średnim, na tle innych ośrodków miejskich w województwie, wskaźnikiem przedsiębiorczości liczonym jako liczba podmiotów gospodarczych na 10 tys. mieszkańców.

W strukturze branżowej działających firm zdecydowanie najliczniejszą grupę stanowią podmioty prowadzące działalność handlową. Jest ich ponad 1,6 tysiąca, czyli około 25% ogółu. Drugą grupę stanowią podmioty z działu opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 663. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora medycznego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł w 2016 r. prawie 4%. Kolejną pod względem liczby podmiotów jest budownictwo, skupiające 600 podmiotów, czyli prawie 9% ogółu.

Sferę przemysłową w mieście tworzą zarówno małe i średnie przedsiębiorstwa o profilu produkcyjno-usługowo-handlowym, jak i większe przedsiębiorstwa o profilu produkcyjnym. W Inowrocławiu można wyróżnić dwie strefy przemysłowe: w południowej części miasta oraz w północno-zachodniej części jego granic, w okolicach ulic: Szklarskiej, Metalowców i Składowej. Stolica Kujaw Zachodnich jest najważniejszym ośrodkiem gospodarczym w regionie. O znaczeniu Inowrocławia decyduje koncentracja potencjału przemysłu chemicznego, szklarskiego, poligraficznego, spożywczego oraz rozwijający się handel i usługi. Wśród liderów są firmy znane na rynku krajowym i zagranicznym. Udział nowo zarejestrowanych podmiotów sektora kreatywnego w liczbie nowo zarejestrowanych podmiotów ogółem wyniósł w 2016 r. 6,45%.

Ważnym dla rozwoju miasta podmiotem jest garnizon wojskowy - Garnizon Inowrocław - jeden z największych pracodawców. W najbliższych latach planowana jest rozbudowa garnizonu, która istotnie wpłynie na rozwój miasta.

Miasto posiada kompleksowo przygotowane w ramach unijnego projektu pn. Inowrocławski Obszar Gospodarczy (IOG), tereny inwestycyjne, zlokalizowane w różnych częściach miasta w formie trzech stref gospodarczych.

Podsumowanie

- Inowrocław to średnie miasto o dużym potencjale gospodarczym, korzystnie położone na skrzyżowaniu głównych tras komunikacyjnych i handlowych,
- istotnym czynnikiem rozwoju miasta są występujące na jego terenie wody lecznicze, Park Solankowy ma bardzo dużą wartość przyrodniczą, rekreacyjną i estetyczną – zlokalizowane są tu wszystkie obiekty uzdrowiskowe i sanatoria,
- jednym z problemów miasta jest zanieczyszczenie powietrza, związane z wysoką emisją zanieczyszczeń z sektora komunalno-bytowego, natężeniem ruchu drogowego oraz emisją punktową,
- do problemów społecznych należą: systematyczny spadek liczby mieszkańców (na który wpływają ujemny przyrost naturalny i migracje), wysoki poziom bezrobocia determinujący ubóstwo i patologie społeczne,
- miasto jest dobrze wyposażone w infrastrukturę społeczną, jednak większość miejskich zasobów mieszkaniowych cechuje wysoki poziom wyeksploatowania,
- ważną determinantą rozwoju miasta jest także przemysł: chemiczny, szklarski, poligraficzny, spożywczy oraz rozwijający się handel i usługi.

5. Metodologia wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji

Pierwszym etapem delimitacji obszarów zdegradowanych w Inowrocławiu był podział miasta na tzw. jednostki struktury przestrzeni miejskiej (dalej: jednostki strukturalne), a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą określonych wskaźników. Jednostki strukturalne, w których zidentyfikuje się szczególną koncentrację problemów, będą mogły być przyjęte za obszar rewitalizacji.

Jednostki strukturalne na potrzeby programu rewitalizacji zostały wyznaczone w oparciu o istniejący podział miasta na 6 osiedli (jednostek pomocniczych):

- 1) Stare Miasto – osiedle położone w środkowej i północnej części miasta. Jest najstarszą historyczną częścią miasta obejmującą centrum ze zwartą zabudową o charakterze śródmiejskim. Dominuje zabudowa mieszkaniowa z usługami. Ponadto istnieją tereny zabudowy usługowej. W północnej części osiedla znajdują się tereny przemysłowe, ogrody działkowe i cmentarze, a w zachodnio-północnej części tereny kolejowe i tereny zamknięte, które położone są również w środkowej części osiedla oraz teren obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m²;
- 2) Osiedle Uzdrowskie – obejmuje zachodnią część miasta z podstawowym przeznaczeniem pod obiekty lecznictwa sanatoryjnego i uzdrowskiego oraz istniejący Park Solankowy. Na terenie osiedla znajduje się także zabudowa mieszkaniowa i usługi, które nie kolidują z funkcją uzdrowską. W środkowej części osiedla zlokalizowane są obiekty handlowe o pow. sprzedaży powyżej 2000 m² oraz ogrody działkowe;
- 3) Osiedle Piastowskie – położone jest we wschodniej części miasta. Dominuje zabudowa mieszkaniowa z usługami nieuciążliwymi;
- 4) Osiedle Solno – położone jest w wschodniej części miasta. Dominuje zabudowa mieszkaniowa z usługami nieuciążliwymi. We wschodniej części osiedla zlokalizowany jest cmentarz;
- 5) Osiedle Szymborze – położone w południowo-wschodniej części miasta. Istnieją tereny zabudowy mieszkaniowej z usługami, tereny przemysłu i rzemiosła, tereny obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m²;
- 6) Osiedle Mątwy – położone jest w południowej części miasta. Dominuje funkcja przemysłowa. Istnieje zabudowa mieszkaniowa, cmentarz i ogrody działkowe oraz linia kolejowa.

Jednakże biorąc pod uwagę to, że żadna z tak wyznaczonych jednostek strukturalnych nie może zajmować ponad 20% powierzchni miasta, a jednocześnie nie może koncentrować ponad 30% mieszkańców miasta, w ramach największych osiedli wydzielono mniejsze jednostki struktury przestrzeni miejskiej. Na potrzeby programu rewitalizacji wyznaczono 14 jednostek strukturalnych. Ponadto, w związku ze sposobem zbierania danych dla całych ulic, dokonano nieznacznych modyfikacji granic osiedli określonych w statutach⁴.

Tabela 9. Jednostki strukturalne wyznaczone na potrzeby programu rewitalizacji.

Nazwa osiedla	Jednostki struktury przestrzeni miejskiej	Liczba ludności	Udział % liczby ludności	Powierzchnia w km ²	Udział % powierzchni
Stare Miasto	Bydgoskie	501	0,70%	4,90	16,12%
	Śródmieście	11522	16,13%	1,65	5,41%
	Lotnicze i Toruńskie	5598	7,84%	1,25	4,10%
Solno	Solno	5233	7,32%	2,22	7,30%
Mątwy	Mątwy gospodarcze	33	0,05%	4,68	15,38%
	Mątwy mieszkalne	3453	4,83%	2,45	8,06%
Szymborze	Szymborze	1118	1,56%	3,21	10,55%

⁴ <http://bip.inowroclaw.pl/?cid=72709> (dostęp 04.08.2016 r.)

Nazwa osiedla	Jednostki struktury przestrzeni miejskiej	Liczba ludności	Udział % liczby ludności	Powierzchnia w km ²	Udział % powierzchni
Piastowskie	Piastowskie	10882	15,23%	0,71	2,32%
Uzdrowskie	Zdrojowe	19	0,03%	4,94	16,23%
	Cegielnia	1439	2,01%	0,32	1,06%
	Nowe	7746	10,84%	0,90	2,95%
	Rąbin I	12700	17,78%	0,96	3,15%
	Rąbin II	10003	14,00%	1,11	3,65%
	Stary Rąbin	1197	1,68%	1,13	3,72%
Miasto Inowrocław		71444	100,00%	30,42	100,00%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z miejskiej ewidencji ludności według stanu na koniec 2016 r.

Zbliżony podział miasta na jednostki morfologiczne został wydzielony w zmianie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasto Inowrocław⁵, gdzie za jednostki morfologiczne zostały przyjęte takie części miasta, które mają wspólne cechy planu, podobny charakter wypełnienia zabudowy i powstały lub zostały założone w jednym okresie osadniczo – morfologicznym.

Ponadto przy podziale miasta na jednostki strukturalne wzięto pod uwagę sposób użytkowania gruntów. Grunty zabudowane i zurbanizowane w granicach administracyjnych miasta Inowrocławia zajmują 51,7%, użytki rolne 42,9%, a nieużytki 3,3% powierzchni miasta. Przy czym tereny mieszkaniowe obejmują 425 ha, tereny przemysłowe 338 ha, drogi 298 ha, a tereny kolejowe 110 ha.

W przypadku osiedla Piastowskiego wprowadzono niewielkie modyfikacje granic w stosunku do określonych w statucie: jednostka strukturalna obejmuje całą ulicę Długą, Świętego Ducha i Rogową, nie obejmuje natomiast ulicy Lipowej, w tym bloków o nr 53, 57 i 63, która w całości została włączona do osiedla Solno.

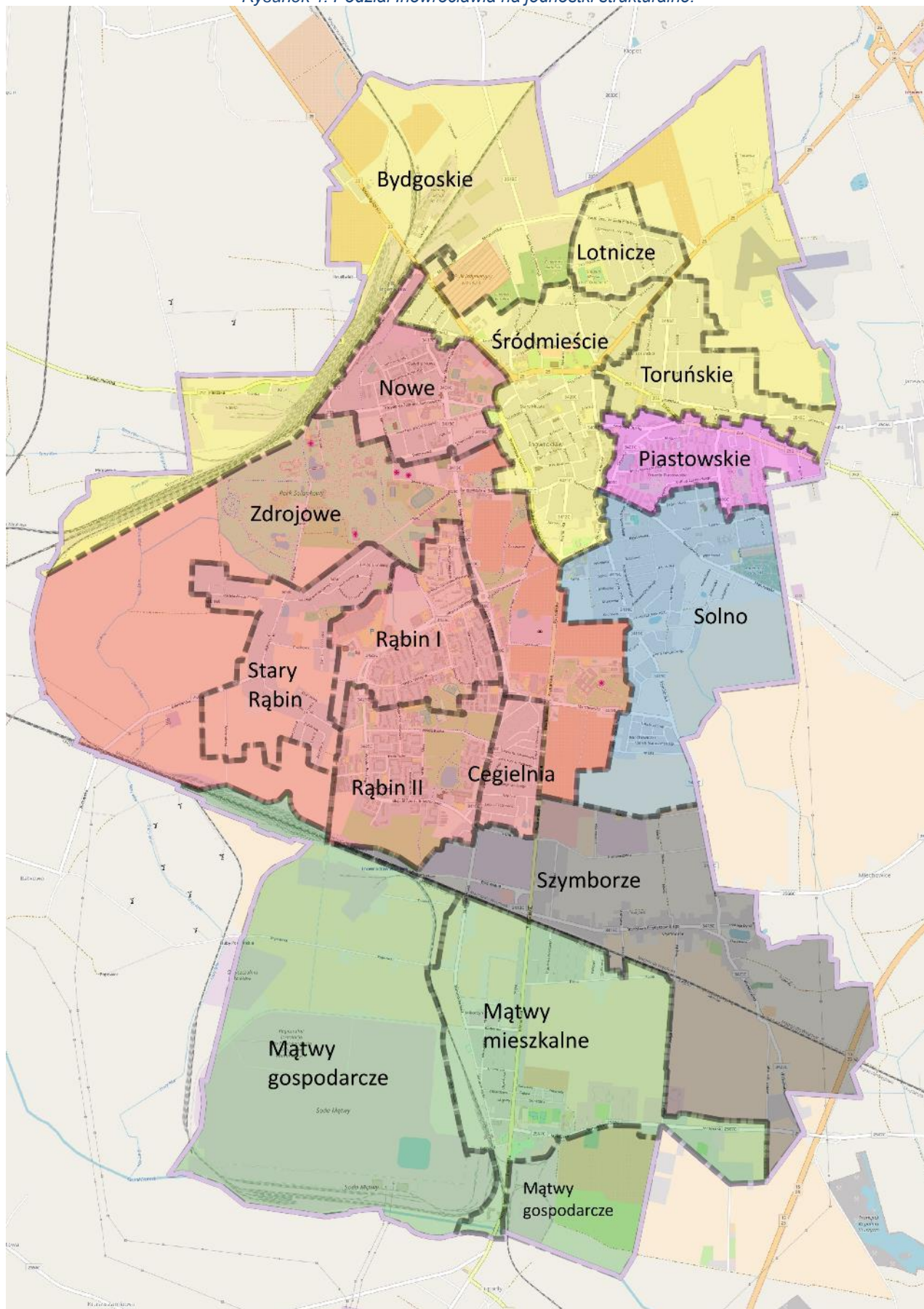
W ramach osiedla Uzdrowskiego do jego północnej części (jednostka strukturalna Nowe) włączono w całości ulicę Magazynową. Natomiast południowa granica osiedla Szymborze wychodzi poza linię kolejową ze względu na ulicę Kolejową.

W ramach osiedla Stare Miasto wyróżniono 4 jednostki strukturalne różniące się charakterem zagospodarowania i zabudowy. Północna część osiedla Stare Miasto o nazwie Bydgoskie to tereny o funkcji przemysłowej i o niskiej gęstości zaludnienia. Strefa przemysłowa biegnie wzdłuż ulic Metalowców i Marcinkowskiego. Ulica Marcinkowskiego wraz z ulicą Towarową zapewniają dojazd do strefy gospodarczej utworzonej w ramach Inowrocławskiego Obszaru Gospodarczego przy współudziale środków RPO WK-P 2007-2013. Po zachodniej stronie torów kolejowych znajduje się osiedle domów jednorodzinnych Bydgoskie, liczące około dwustu mieszkańców. Zlokalizowane są tu również rodzinne ogrody działkowe. W północno-wschodniej części Starego Miasta znajduje się cywilne lotnisko obsługiwane przez Aeroklub Kujawski. Na granicy miasta położony jest kompleks zbiorników wodnych Kozłówka.

⁵ Załącznik nr 1 do uchwały nr XXIV/350/08 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 października 2008 r.

Rysunek 1. Podział Inowrocławia na jednostki strukturalne.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Śródmieście to jednostka obejmująca centrum miasta. Obszar ograniczony od zachodu ulicą Stanisława Staszica, od wschodu ulicami Górniczą, Szymborską, Andrzeja i Najświętszej Marii Panny, a od północy Biskupa Antoniego Laubitza. Inowrocławskie śródmieście to historycznie ukształtowane centrum miasta wokół istniejącego centralnego ośrodka usługowego (rynek miasta wraz z przyległymi ulicami). Centrum należy do strefy „A” - pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmującej obszary szczególnie wartościowe, o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej, do bezwzględnego zachowania. Wszystkie prace w tej strefie muszą być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Natomiast na północ od drogi krajowej nr 15 (Biskupa Antoniego Laubitza i Toruńska) i nr 25 (Dworcowa) oraz ulicy Księdza Piotra Wawrzyniaka i alei Okrężnej występuje zarówno zabudowa jednorodzinna, jak i wielorodzinna, zlokalizowany jest tu też dworzec autobusowy. Między ulicami Przypadek i Biskupa Antoniego Laubitza znajdują się tereny o funkcji handlowej (targowisko, obiekty handlu wielkopowierzchniowego) oraz kultu religijnego (Kościół Zwiastowania NMP, Kościół pw. Imienia NMP, stary cmentarz). Od północy Śródmieście graniczy z jednostką wojskową, cmentarzem i stadionem miejskim oraz osiedlem Lotniczym.

We wschodniej części osiedla Stare Miasto wyodrębniona została jednostka strukturalna obejmująca osiedla **Lotnicze i Toruńskie**. Osiedle Toruńskie zlokalizowane między ulicami Toruńską i Jacewską to przede wszystkim bloki 4 piętrowe, kamienice oraz zabudowa jednorodzinna na wschód od ulicy Józefa Chociszewskiego. Natomiast osiedle Lotnicze położone w rejonie ulic Kazimierza Burzyńskiego, Lotniczej, Powstańców Warszawy i Orłowskiej stanowi zabudowa jednorodzinna.

Osiedle **Mątwy** podzielone zostało na dwie jednostki strukturalne. Część południowo-zachodnią (Mątwy gospodarcze) stanowią tereny niezamieszkałe o funkcji przemysłowej, z dominującą rolą Grupy CIECH Soda Polska S.A. Przy ul. Deszczowej zlokalizowana jest strefa gospodarcza utworzona w ramach Inowrocławskiego Obszaru Gospodarczego w ze środków RPO WK-P na lata 2007-2013. W Mątwach zlokalizowana jest również Regionalna Instalacja Przetwarzania Odpadów Komunalnych. Przy ulicach Budowlana i Staropoznańska zlokalizowane są liczne zakłady z branży budowlanej, spożywczej, tworzyw sztucznych, motoryzacyjnej i transportowej. Łącznie na tych dwóch ulicach działają 54 firmy. Istotne dla pracowników tych firm jest zapewnienie dobrego dojazdu ekologiczną komunikacją miejską, bądź innymi niskoemisyjnymi środkami transportu np. rowerem.

Część wschodnia – **Mątwy mieszkalne** to osiedla domów jednorodzinnych oraz budynki wielorodzinne przy ulicach Pięknej, Mątwowskiej i Poznańskiej. W rejonie ulic Bagienna, Staropoznańska, Chemiczna, Poznańska zlokalizowane jest osiedle domów jednorodzinnych. Przy ulicach Słonecznej, Pięknej i Kwiatowej w latach 30-tych ubiegłego wieku wybudowane zostały domy jednorodzinne dla pracowników (kadry zarządzającej średniego szczebla) przez firmę Solvay. Kolejne osiedle, w rejonie ulic Gdyńskiej, Polnej i Poznańskiej powstało w latach 70 i 80-tych.

W ramach dzielnicy uzdrowskiej wyodrębniono 5 jednostek urbanistycznych obejmujących tereny zamieszkałe: osiedle Cegielnia, osiedle Rąbin I, osiedle Rąbin II, osiedle Stary Rąbin, osiedle Nowe oraz niezamieszkałą część zdrojową.

Rąbin to największe osiedle mieszkaniowe Inowrocławia, położone w południowej jego części. Rąbin powstał na miejscu dawnej wsi o tej samej nazwie. Wieś Rąbin została przyłączona do Inowrocławia przed II wojną światową. W latach 70. powstały pierwsze bloki mieszkalne, na polach dawnego Zakładu Rolnego Państwowych Gospodarstw Rolnych. Rąbin dzieli się na Rąbin I, Rąbin II oraz Stary Rąbin. W 2004 roku na mocy uchwały Rady Miasta Inowrocławia, Osiedle Rąbin wraz z pozostałymi Nowe, Zdrojowe, Cegielnia tworzy Osiedle Uzdrowskie.

Osiedla **Rąbin I i Rąbin II** to tereny zabudowy wielorodzinnej, który cechuje najwyższa wartość gęstości zaludnienia. W południowej części osiedla Rąbin II (Al. 800-lecia Inowrocławia) oraz przy

ulicy Wojska Polskiego obecnie powstają nowe budynki, w tym bloki socjalne. Na północ od ul. Wojska Polskiego znajdują się tereny o funkcji handlowo-usługowej, w tym galeria handlowa „Solna”. Główną osią komunikacyjną osiedla o zabudowie jednorodzinnej **Stary Rąbin** jest ulica Rąbińska. W kwartale ulic Poznańska, Miechowicka, aleje Niepodległości, Cicha znajduje się osiedle zabudowy jednorodzinnej **Cegielnia**. W północnej części dzielnicy uzdrowskiej mieści się osiedle **Nowe**, gdzie występuje głównie zabudowa blokowa (bloki 3-4 piętrowe). Znajdują się tu też domy jednorodzinne, kamienice i 11-piętrowe wieżowce. Jednostka strukturalna **Zdrojowe** obejmuje zachodnią (grunty rolne) oraz wschodnią (ogrody działkowe) część osiedla wraz z parkiem uzdrowskim „Solanki”.

Wymienione jednostki strukturalne zostały poddane analizie wskaźnikowej dla identyfikacji stanu kryzysowego. Zestaw wskaźników degradacji przyjęty na potrzeby niniejszego opracowania został przedstawiony w poniższej tabeli.

Tabela 10. Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego w ustalonych obszarach analizy w Inowrocławiu.

Sfera	Cechy szczegółowe sfery	Wskaźniki	Oznaczenia
społeczna	Problemy rynku pracy	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	W1
	Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze	W2
		Udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w ogólnej liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze	W3
	Skuteczność kształcenia dzieci i młodzieży	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów (w placówkach działających na danym obszarze)	W4
gospodarcza	Klimat aktywności gospodarczej	Wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat (ujawnienie tendencji regresu lub stagnacji)	W5
środowiskowa	Obecność azbestu - substancji stwarzającej zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska	Ilość azbestu przypadająca na 1 km ² powierzchni danego obszaru [wskaźnik autorski]	W6
techniczna	Stan komunalnych budynków mieszkalnych	Liczba budynków komunalnych ROM1 w słabym stanie na 1 km ² [wskaźnik autorski]	W7

Źródło: załącznik 3 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020.

Wymienione w tabeli wskaźniki w sferach społecznej i gospodarczej pochodzą z listy wskaźników stanu kryzysowego w dużych miastach, zaprezentowanych w załączniku 3 do Zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020. Wskaźniki w sferze środowiskowej i technicznej są wskaźnikami autorskimi, zostały uzgodnione z Departamentem Rozwoju Regionalnego.

Wybór obszarów kryzysowych jest kluczowym elementem programów rewitalizacji. Zgodnie z wytycznymi⁶ obszar zdegradowany musi się charakteryzować wyższą intensywnością negatywnych zjawisk opisanych ww. wskaźnikami niż średnia intensywność danego zjawiska dla całego miasta. Odniesienie uzyskanych wartości wskaźników w poszczególnych jednostkach strukturalnych do

⁶ Opisanymi w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”.

średnich wartości dla miasta służy pozyskaniu pełnego obrazu sytuacji w Inowrocławiu i jej zróżnicowania w ramach poszczególnych obszarów, a przez to wskazania jednostek szczególnie zagrożonych wykluczeniem i predysponowanych do objęcia kompleksowymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi.

Za obszar zdegradowany mogą zostać uznane te jednostki strukturalne, w których co najmniej 3 z 5 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla miasta, a jednocześnie przynajmniej 3 wybrane wskaźniki muszą dotyczyć sfery społecznej. Ponadto przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla miasta musi być wskaźnik spoza sfery społecznej.

6. Diagnoza jednostek strukturalnych dla identyfikacji stanu kryzysowego

SFERA SPOŁECZNA

Problemy rynku pracy

W1
Udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze [2016 r.]

jspm	Ludność w wieku produkcyjnym	Liczba bezrobotnych ogółem ⁷	W1
			Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
Bydgoskie	351	57	16,24
Śródmieście	7360	1198	16,28
Lotnicze i Toruńskie	3434	387	11,27
Solno	3210	258	8,04
Mąty gospodarcze	20	0	0,00
Mąty mieszkalne	2288	355	15,52
Szymborze	729	56	7,68
Piastowskie	6098	581	9,53
Zdrojowe	13	3	23,08
Cegielnia	916	58	6,33
Nowe	4678	503	10,75
Rąbin I	7682	547	7,12
Rąbin II	6625	480	7,25
Stary Rąbin	714	44	6,16
MIASTO	44118	4527	10,26

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miasta i Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

Istotnym wskaźnikiem brany pod uwagę przy analizie sfery społecznej jest poziom bezrobocia. Problem bezrobocia dotyczy nie tylko osoby nim dotkniętej, lecz także całej rodziny. Powoduje przede wszystkim degradację ekonomiczną osób i rodzin nim dotkniętych. Zdecydowanie najwyższe bezrobocie, wyrażone udziałem osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców Inowrocławia w wieku produkcyjnym zaobserwowano w Śródmieściu (16,28%) - w przypadku jspm Zdrojowe

⁷ Nie uwzględnia osób bez zameldowania.

bezrobocie dotyczy jedynie kilku osób, dlatego pomimo wysokiej wartości wskaźnika na tym obszarze nie występuje problem bezrobocia. Wysokie wartości wskaźnika stwierdzono także na pozostałych terenach Starego Miasta oraz w jednostce Mątwy mieszkalne i na osiedlu Nowe.

Samowystarczalność ekonomiczna ludności i gospodarstw domowych

W2

Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem na danym obszarze [2016 r.]

W2

jspm	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	Ludność ogółem	Udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem
Bydgoskie	83	501	16,57
Śródmieście	2073	11522	17,99
Lotnicze i Toruńskie	373	5598	6,66
Solno	228	5233	4,36
Mątwy gospodarcze	8	33	24,24
Mątwy mieszkalne	408	3453	11,82
Szymborze	53	1118	4,74
Piastowskie	622	10882	5,72
Zdrojowe	0	19	0,00
Cegielnia	27	1439	1,88
Nowe	573	7746	7,40
Rąbin I	319	12700	2,51
Rąbin II	297	10003	2,97
Stary Rąbin	53	1197	4,43
MIASTO	5117	71444	7,16

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Beneficjenci pomocy społecznej⁸ to najczęściej osoby w trudnej sytuacji materialnej, bezrobotne lub osiągające niskie dochody z tytułu zatrudnienia, pobierania renty, emerytury. Do przyczyn trudności należą także ciężka choroba własna lub członka rodziny, niepełnosprawność. W przypadku wielu rodzin występuje model dziedziczenia w korzystaniu ze wsparcia finansowego pomocy społecznej. 39% rodzin objętych pomocą społeczną stanowiły rodziny z dziećmi. Dużą grupę beneficjentów pomocy społecznej (23%) stanowią także rodziny emerytów i rencistów.

W 2016 roku ponad 7% mieszkańców Inowrocławia korzystało ze świadczeń pomocy społecznej. Największa koncentracja osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej występuje w Śródmieściu. Wysoki udział beneficjentów systemu pomocy społecznej odnotowano także w jspm Bydgoskie, Mątwy mieszkalne i Nowe. W przypadku Mątew gospodarczych wskaźnik dotyczy jedynie kilku osób, dlatego nie stwierdza się na tym obszarze sytuacji kryzysowej.

⁸ pomoc społeczna, to pomoc udzielana ludności w gospodarstwach domowych w miejscu zamieszkania, za pośrednictwem ośrodka pomocy społecznej.

W3

Udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku na danym obszarze [2016 r.]

W3

jspm	Liczba dzieci do 17 roku życia	Liczba dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	Udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku
Bydgoskie	83	55	66,27
Śródmieście	2163	841	38,88
Lotnicze i Toruńskie	957	290	30,30
Solno	962	178	18,50
Mątwy gospodarcze	7	6	85,71
Mątwy mieszkalne	644	258	40,06
Szymborze	186	53	28,49
Piastowskie	1478	290	19,62
Zdrojowe	4	4	100,00
Cegielnia	201	54	26,87
Nowe	1095	289	26,39
Rąbin I	1693	358	21,15
Rąbin II	1515	307	20,26
Stary Rąbin	231	41	17,75
MIASTO	11219	3024	26,95

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Co trzecie dziecko i nastolatek (do 17 roku życia) w Inowrocławiu otrzymują zasiłek rodzinny⁹, co oznacza że dochód na osobę w tych rodzinach nie przekraczał 539 zł (a w przypadku rodzin w których jest dziecko niepełnosprawne 623 zł)¹⁰. Najwyższy udział dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku odnotowano w jednostkach Bydgoskie, Mątwy mieszkalne, Śródmieście, Lotnicze i Toruńskie.

W przypadku jspm Zdrojowe i Mątwy gospodarcze wskaźnik dotyczy jedynie kilku osób, dlatego na tych obszarach nie stwierdza się sytuacji kryzysowej.

Skuteczność kształcenia dzieci i młodzieży

Analiza poziomu edukacji została przeprowadzona w oparciu o wyniki sprawdzianu szóstoklasistów publikowane przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Gdańsku. Sprawdzian klas szóstych szkół podstawowych oraz egzamin gimnazjalny przeprowadza się od 2002 roku, co związane było z reformą systemu oświaty. Zasady i tryb przeprowadzania sprawdzianu i egzaminu zostały okre-

⁹ Świadczenia rodzinne realizuje Wydział Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urząd Miasta Inowrocławia

¹⁰ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 sierpnia 2012 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny oraz wysokości świadczeń rodzinnych (Dz.U. 2012 poz. 959). Obecnie obowiązuje Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz.U. 2015 nr 0 poz. 1238 2015.09.11)

ślone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych. Obowiązkowy sprawdzian dla uczniów szóstych klas szkoły podstawowej – na podstawie nowelizacji ustawy o systemie oświaty z dnia 6 lipca 2016 r. (Dz.U. poz. 1010) - został zlikwidowany od roku szkolnego 2016/2017 r. Szóstoklasiści (rok szkolny 2015/2016) byli ostatnim rocznikiem, który do niego przystąpił.

Sprawdzian szóstoklasisty w latach 2015-2016 został oceniany według zmienionych kryteriów, tzn. procentowych, a nie punktowych. Wynik w skali procentowej oznacza procent punktów uzyskanych spośród możliwych do otrzymania. Ze względu na to, że wyniki sprawdzianu są przedstawione w skali procentowej nie można ich porównać z wynikami z lat ubiegłych.

Tabela 11. Średnie wyniki procentowe ze sprawdzianu szóstoklasistów (zestaw standardowy) w szkołach podstawowych w Inowrocławiu z części I (język polski i matematyka) i części II (język obcy).

nazwa szkoły		2015 r.					2016 r.				
		j.pol	mat	j.obc	średnia	l. zdających	j.pol	mat	j.obc	średnia	l. zdających
SP2	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Panny Marii, ul. Najświętszej Marii Panny 22	61	46	67	58,0	68	64	45	64	57,7	70
SP4	Szkoła Podstawowa nr 4 im. Janusza Kusocińskiego, ul. Szarych Szeregów 1	73	63	83	73,0	160	67	54	75	65,3	130
SP6	Szkoła Podstawowa nr 6 im. Mikołaja Kopernika, Aleja Mikołaja Kopernika 18	73	70	80	74,3	87	69	52	69	63,3	76
SP9	Szkoła Podstawowa nr 9 im. Marii Skłodowskiej-Curie, ul. Chemiczna 9	69	62	69	66,7	26	62	46	64	57,3	22
SP10	Szkoła Podstawowa nr 10 im. Jana Kasprowicza, ul. Stanisława Przybyszewskiego 119	68	45	83	65,3	12	65	51	80	65,3	15
SP11	Szkoła Podstawowa nr 11 im. Stefana Batorego, ul. Jana III Sobieskiego 5/7	72	64	79	71,7	102	72	53	71	65,3	137
SP16	Szkoła Podstawowa nr 16 im. Jana Pawła II, ul. Zygmunta Kurka 16	79	72	89	80,0	38	71	49	79	66,3	39
ZSI	Podstawowa Szkoła Integracyjna (w Zespole Szkół Integracyjnych w Inowrocławiu), ul. Józefa Krzywińskiego 4	61	45	69	58,3	52	55	41	56	50,7	45
Miasto Inowrocław		71	61	79	70,3	545	68	52	70	63,3	534
Województwo kujawsko-pomorskie		72	60	77	69,7	-	69	51	68	62,7	-
Miasto od 20 tys. do 100 tys. w Polsce ¹¹		73	61	80	71,3	-	71	54	73	66,0	-

Źródło: na podstawie Informacje o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego

Sprawdzian w klasie szóstej szkoły podstawowej został przeprowadzony 5 kwietnia 2016 r. Przystąpiło do niego łącznie 545 uczniów w 8 inowrocławskich szkołach (534 uczniów pisało zestaw A1-standardowy i 11 uczniów zestaw A2, A4, A5, A7 lub A8).

Inowrocław osiągnął wysoki – porównywalny z wojewódzkim – wynik, bo aż 60 % z części pierwszej sprawdzianu. Szóstoklasiści wypadli też dobrze w części drugiej sprawdzianu uzyskując ogólny dla Inowrocławia wynik aż 70 %. Jest on lepszy od średniej wojewódzkiej, który wyniósł 68 %.

Bardzo dobrze wypadły w części pierwszej sprawdzianu - j. polski i matematyka - takie szkoły jak: SP nr 11, SP nr 6 i SP nr 16. Z kolei język angielski najlepiej opanowali uczniowie klas szóstych

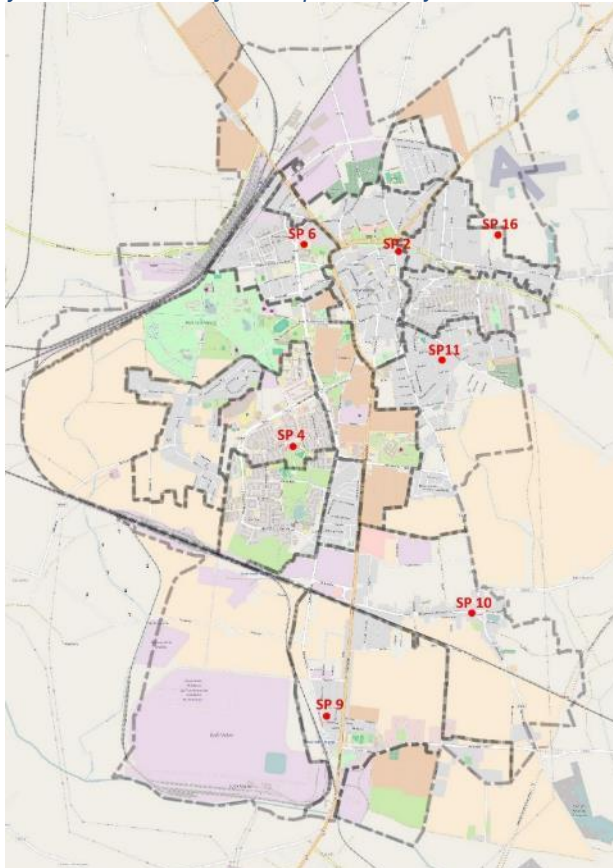
¹¹ <https://cke.gov.pl/sprawdzian/wyniki/> Wyniki sprawdzianu przeprowadzonego w zależności od lokalizacji szkoły

z SP nr 10, SP nr 16, SP nr 4 i SP nr 11. Natomiast szkoły wykazujące niższe wyniki od przeciętnej to SP2, SP9, ZSI i SP10.

Placówki szkolne w Inowrocławiu są zróżnicowane ze względu na położenie, czy otoczenie dzieci, rodziców którzy do tej szkoły dzieci posyłają.

Rysunek 2. Lokalizacja szkół podstawowych w Inowrocławiu.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Wskaźnik poziomu edukacji został określony poprzez analizę danych dotyczących średnich wyników szkół działających na danym obszarze ze sprawdzianu szóstoklasisty. Granice obwodów szkół podstawowych określone zostały w uchwale nr XXI/280/2012 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 26 kwietnia 2012 r. Od tego okresu powstały kolejne ulice, w związku z czym podjęta została Uchwała nr XII/104/2015 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 22 września 2015 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustalenia planu sieci oraz określenia granic obwodów publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Inowrocław.

W4

Wyniki średnie sprawdzianu szóstoklasistów w placówkach działających na danym obszarze w stosunku do średniej dla miasta [2016 r.]

W4

jspm	Liczba dzieci do 17 roku życia		Szkoły podstawowe obwody*	Średnia ważona		wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów w placówkach działających na danym obszarze gorszy od średniej w obydwu analizowanych latach
	2015 r.	2016 r.		2015 r.	2016 r.	
Bydgoskie	6	6	SP2	73,2	62,9	Nie

	82	77	SP6			
Śródmieście	1343	1287	SP2	64,2	60,2	Tak
	595	588	SP6			
	301	288	SP11			
Lotnicze i Toruńskie	774	762	SP2	75,4	59,5	Nie
	191	195	SP16			
Solno	68	59	SP10	71,3	65,3	Nie
	914	896	SP11			
Mątwy gospodarcze	7	7	SP9	66,7	57,3	Tak
Mątwy mieszkalne	496	480	SP9	66,3	59,3	Tak
	171	164	SP10			
Szymborze	182	174	SP10	65,8	65,3	Nie
	12	12	SP4			
Piastowskie	1294	1259	SP11	72,9	65,4	Nie
	221	219	SP16			
Zdrojowe	4	4	SP4	73,0	65,3	Nie
Cegielnia	199	201	SP4	73,0	65,3	Nie
Nowe	1121	1095	SP6	74,3	63,4	Nie
Rąbin I	1720	1693	SP4	73,0	65,3	Nie
Rąbin II	1501	1515	SP4	73,0	65,3	Nie
Stary Rąbin	216	231	SP4	73,0	65,3	Nie
MIASTO	11418	11219	-	70,3	63,3	-

*w powyższym zestawieniu nie został ujęty Zespół Szkół Integracyjnych, ponieważ na podstawie art.58 pkt. 2a ustawy o systemie oświaty - szkoła nie ma ustalonego obwodu oraz Katolicka Szkoła Podstawowa, która jest placówką niepubliczną.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z informacji o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego oraz miejskiej ewidencji liczby ludności.

Dla każdej z jednostek wyliczona została średnia wskaźnika ważonego – uwzględniająca udział ludności w wieku przedprodukcyjnym zamieszkującej w rejonie obsługi danej szkoły.

Analizując poszczególne jednostki widoczne jest, iż najniższe wyniki ze sprawdzianu osiągnęli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 2, której obwód obejmuje jednostki strukturalne: Bydgoskie, Śródmieście, Lotnicze i Toruńskie oraz Szkoły Podstawowej nr 9, której obwód obejmuje jednostki strukturalne: Mątwy mieszkalne i Mątwy gospodarcze. Może to wskazywać na pewną zależność pomiędzy zidentyfikowanym wysokim nagromadzeniem negatywnych zjawisk społecznych, takich jak wysokie wskaźniki bezrobocia, czy wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej, a wynikami edukacyjnymi najmłodszych uczniów. Brak dbałości ze strony rodziców o prawidłowy rozwój edukacyjny dzieci, może przełożyć się w niektórych przypadkach do pogłębienia wykluczenia części społeczności.

SFERA GOSPODARCZA

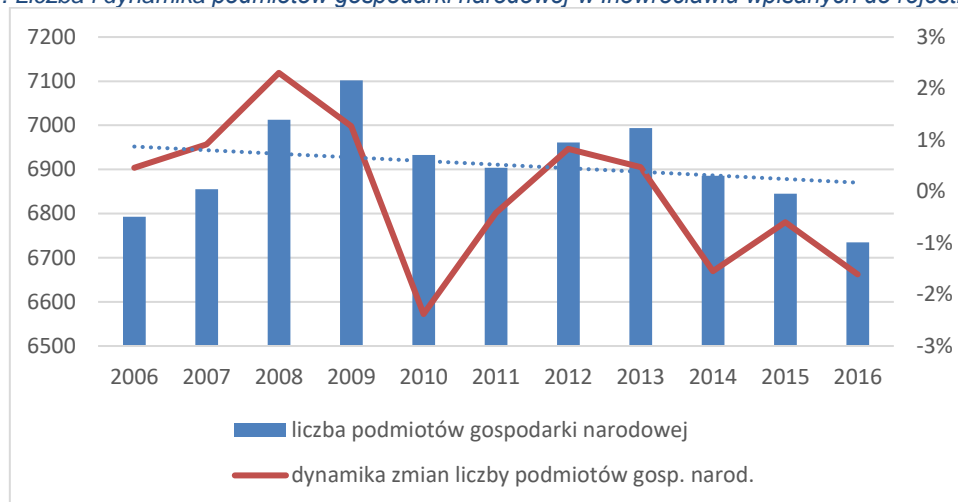
Klimat aktywności gospodarczej

Według danych GUS na koniec 2016 r. do rejestru REGON wpisanych było 6735 podmiotów gospodarczych w Inowrocławiu, a 10 lat wcześniej, tj. w 2006 r. 6793, co oznacza niewielki spadek (o

0,9%) liczby podmiotów gospodarczych w analizowanej dekadzie (patrz kropkowana linia trendu na wykresie).

Wykres 1. Liczba i dynamika podmiotów gospodarki narodowej w Inowrocławiu wpisanych do rejestru REGON.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych statystycznych Banku Danych Lokalnych GUS.

W5

wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat [2006-2016]

W5

jspm	liczba podmiotów gospodarczych w 2006 r.	liczba podmiotów gospodarczych w 2016 r.	wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat
Bydgoskie	162	214	132,1
Śródmieście	1832	1939	105,8
Lotnicze i Toruńskie	404	416	103,0
Solno	391	463	118,4
Mątwy gospodarcze	6	8	133,3
Mątwy mieszkalne	312	364	116,7
Szymborze	190	212	111,6
Piastowskie	687	604	87,9
Zdrojowe	16	14	87,5
Cegielnia	182	178	97,8
Nowe	789	783	99,2
Rąbin I	1047	922	88,1
Rąbin II	547	522	95,4
Stary Rąbin	76	133	175,0
MIASTO	6641	6772	102,0

Źródło: Wydział Organizacji i Rejestrów Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

Różnice w powyższych danych: zawartych na wykresie i w tabeli wynikają ze sposobu gromadzenia danych przez dysponentów danych. W Banku Danych Lokalnych dane dotyczące liczby podmiotów gospodarki narodowej obejmują jednostki łącznie z gospodarstwami pomocniczymi. Natomiast

w tabeli przedstawiono zestawienie liczbowe podmiotów gospodarki narodowej z siedzibą na terenie miasta Inowrocław (bez osób fizycznych prowadzących wyłącznie indywidualne gospodarstwa rolne).

Analizując zmiany liczby podmiotów gospodarczych w poszczególnych obszarach miasta widać, że 6 jspm posiada niższy wskaźnik od średniej dla Inowrocławia. Są to jednostki położone w centralnej części miasta. W jspm Śródmieście, Lotnicze i Toruńskie wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych jest niewiele wyższy od średniej wartości dla całego miasta. Pod względem gospodarczym specyficzna jest jspm Zdrojowe, ponieważ funkcjonuje tam nieduża liczba firm, głównie z branży gastronomicznej, noclegowej i zdrowotnej, których działalność ściśle związana jest z parkiem uzdrowiskowym „Solanki”. Natomiast w części gospodarczej Mątew znajduje się kilka małych zakładów usługowo-handlowych zlokalizowanych głównie przy ul. Popowickiej oraz tereny największych zakładów w Inowrocławiu:

- CIECH Soda Polska S.A. – spółka produkuje m.in. sodę kalcynowaną ciężką, sodę kalcynowaną lekką, sól warzoną, sodę oczyszczoną, produkty sodopochodne, masy chłonne.
- Miejska Oczyszczalnia Ścieków (ul. Popowicka),
- Regionalna Instalacja do Przetwarzania Odpadów Komunalnych (ul. Bagienna),
- na pograniczu Mątew i Rębina - Zakład Energetyki Ciepłej (ul. Torowa).

SFERA ŚRODOWISKOWA

Obecność azbestu - substancji stwarzającej zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska

W analizie sfery środowiskowej wykorzystano dane o obecności substancji stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska, do których można zakwalifikować azbest. Głównym ilościowo produktem zawierającym azbest są wyroby azbestowo-cementowe, a w tej liczbie szczególnie płaskie i faliste płyty dachowe i elewacyjne. Po osiągnięciu wieku technologicznego (około 30 lat) z wyrobów azbestowo-cementowych rozpoczyna się „samoistne” pylenie włókien azbestu. Powoduje to pojawianie się zwiększonego stężenia włókien w otoczeniu obiektów z wbudowanym azbestem. Azbest jest bardzo groźnym czynnikiem chorobotwórczym, w związku z czym konieczne jest jego wyeliminowanie.

W6 Ilość azbestu przypadająca na 1 km² danego obszaru [2016 r.]

jspm	ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [m ²]	powierzchnia jspm w km ²	W6
			ilość azbestu na 1 km ² danego obszaru
Bydgoskie	1977	4,90	403,47
Śródmieście	2577	1,65	1561,82
Lotnicze i Toruńskie	5572	1,25	4457,60
Solno	4207	2,22	1895,05
Mątwy gospodarcze	884	4,68	188,89
Mątwy mieszkalne	6986	2,45	2851,43
Szymborze	15821	3,21	4928,66
Piastowskie	878	0,71	1236,62
Zdrojowe	292	4,94	59,11
Cegielnia	2225	0,32	6953,13
Nowe	1152	0,90	1280,00

W6

jspm	ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest [m ²]	powierzchnia jspm w km ²	ilość azbestu na 1 km ² danego obszaru
Rąbin I	1471	0,96	1532,29
Rąbin II	207	1,11	186,49
Stary Rąbin	4091	1,13	3620,35
MIASTO	48340	30,42	1589,09

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji wyrobów/odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Miejskiej Inowrocław. W tabeli ujęte zostały zasoby azbestowe, które objęte są obowiązkową inwentaryzacją, do której prowadzenia ewidencji wyników zobowiązany jest Urząd Miejski. Nie dotyczy ona danych od osób prawnych. Dane pochodzące od osób prawnych dotyczące zasobów azbestowych zgodnie z przepisami kierowane były bezpośrednio do wojewody, a obecnie do marszałka.

Miasto Inowrocław w 2010 r. w drodze konkursu organizowanego przez Ministerstwo Gospodarki pozyskało środki finansowe na realizację zadania związanego z wykonaniem szczegółowej inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest oraz sporządzeniem planu usuwania azbestu z terenu miasta Inowrocławia. Dane zebrane w trakcie prac inwentaryzacyjnych zostały wprowadzone do wojewódzkiej bazy azbestowej (WBDA). Od roku 2012 Miasto Inowrocław realizuje zadania związane z usuwaniem elementów azbestowych z terenu miasta Inowrocławia, uprzednio informując wszystkich mieszkańców miasta przez lokalne media o możliwości zapisów chętnych osób na demontaż, transport i utylizację elementów zawierających azbest z terenów swoich posesji. Łącznie w latach 2012-2015 z terenu miasta Inowrocławia ubyło 336,3 Mg (17 817,7 m²) elementów zawierających azbest. Na koniec 2016 r. na 1km² powierzchni Inowrocławia przypadało średnio prawie 1,6 tys. m² wyrobów zawierających azbest. Najwięcej wyrobów zawierających azbest zinwentaryzowano na osiedlu Szymborze.

Tabela 12. Realizacja zadań związanych z usuwaniem elementów azbestowych z terenu miasta Inowrocławia.

wyszczególnienie	2012	2013	2014	2015
Liczba przyjętych zgłoszeń osób fizycznych i jednostek organizacyjnych na demontaż, transport i utylizację wyrobów zawierających azbest	33	26	35	23
realizacja	14	13	23	11
Liczba przyjętych zgłoszeń na sam transport i utylizację wyrobów zawierających azbest	8	4	4	5
realizacja	14*	3	3	1

*Różnica w liczbie przyjętych zgłoszeń a realizacji wynika z powodu wycofania chęci realizacji prac, bądź też zmiany zakresu (niektóre z osób wcześniej zdemontowały elementy azbestowe i pozostawiły je jedynie do transportu i utylizacji). Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z inwentaryzacji wyrobów/odpadów zawierających azbest na terenie Gminy Miejskiej Inowrocław.

SFERA TECHNICZNA

Mieszkaniowy zasób Miasta Inowrocławia stanowią lokale komunalne w budynkach stanowiących własność Miasta, lokale w budynkach prywatnych, którymi Miasto zarządza w ramach prowadzenia cudzych spraw bez zlecenia, lokale komunalne, których Miasto jest właścicielem w budynkach wspólnot mieszkaniowych oraz lokale komunalne, do których Miasto posiada spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu, zarządzane przez Kujawską Spółdzielnię Mieszkaniową w Inowrocławiu.

Budynki, w których usytuowane są lokale mieszkalne należące do Miasta wykazują zróżnicowane zużycie techniczne. Jednak większość budynków, zwłaszcza tych, które stanowią własność Miasta oraz budynków prywatnych, którymi Miasto zarządza w ramach prowadzenia cudzych spraw bez

zlecenia, wykazuje bardzo duże zużycie techniczne. Dotyczy to głównie budynków wybudowanych przed 1939 r. Ponadto większość budynków, w których znajdują się mieszkania komunalne pochodzi z XIX wieku oraz z pierwszej połowy XX wieku i są objęte nadzorem konserwatora zabytków. Budynki objęte nadzorem konserwatorskim, wymagają dodatkowych środków finansowych.

Ocenę stanu technicznego rozpatrywano poprzez analizę zużycia technicznego (fizycznego), funkcjonalnego (użytkowego) i środowiskowego poszczególnych elementów budynku raz na pięć lat przy okazji wykonywania przeglądów pięcioletnich. Stan techniczny budynków oceniono przyjmując powyższe kryteria w grupach określonych trójstopniową oceną techniczną: dobra (D), zadowalająca (Z) i słaba (S). Stan techniczny określany jako dobry (D) zużycie mniejsze niż 15% oznacza, że te budynki w najbliższych latach nie będą wymagały większych remontów, jednak mogą być one modernizowane w celu podwyższenia ich standardu. Stan techniczny określany jako zadowalający (Z) przy zużyciu od 16-50% oznacza, że w budynkach tych należałoby w najbliższym czasie dokonać remontów lub modernizacji. Stan techniczny określany jako słaby (S) to budynki o zużyciu ponad 50% oznacza, że budynki te wymagają w jak najszybszym czasie przeprowadzenia remontów, a niektóre z nich mogą być w najbliższym czasie przeznaczone do rozbiórki¹². Wykaz wszystkich analizowanych budynków stanowi załącznik nr 1 zamieszczony na końcu niniejszego dokumentu.

W7

Liczba budynków komunalnych ROM1¹³ w słabym stanie przypadająca na 1 km² powierzchni jspm [2016 r.]

W7

jspm	liczba budynków komunalnych ogółem	budynki komunalne w słabym stanie	budynki komunalne w zadowalającym stanie	budynki komunalne w dobrym stanie	powierzchnia w km ²	liczba budynków komunalnych ROM1 w słabym stanie na 1 km ²
Bydgoskie	6	4	1	1	4,90	0,82
Śródmieście	64	39	15	10	1,65	23,64
Lotnicze i Toruńskie	18	14	2	2	1,25	11,20
Solno	7	3	2	2	2,22	1,35
Mątwy gospodarcze	1	0	1	0	4,68	0,00
Mątwy mieszkalne	22	14	8	0	2,45	5,71
Szymborze	1	1	0	0	3,21	0,31
Piastowskie	7	7	0	0	0,71	9,86
Zdrojowe	2	1	0	1	4,94	0,20
Cegielnia	1	1	0	0	0,32	3,13
Nowe	14	10	2	2	0,90	11,11
Rąbin I	0	0	0	0	0,96	0,00
Rąbin II	6	0	0	6	1,11	0,00
Stary Rąbin	1	0	0	1	1,13	0,00
MIASTO	150	94	31	25	30,42	3,09

¹² Na podstawie: Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy Miasto Inowrocław na lata 2017-2021, UCHWAŁA NR XXIX/317/2017 RADY MIEJSKIEJ INOWROCŁAWIA z dnia 24 kwietnia 2017 r

¹³ Rejon Obsługi Mieszkańców (ROM1) zarządza budynkami i lokalami własności Miasta Inowrocławia oraz lokalami komunalnymi we Wspólnotach Mieszkaniowych.

Źródło: dane udostępniła Inowrocławska Gospodarka Komunalna i Mieszaniowa Sp. z o.o. w Inowrocławiu.

W powyższej tabeli przeanalizowano terytorialny wymiar natężenia problemu – jak dużo przypada budynków komunalnych w słabym stanie na danej części przestrzeni miasta. Najwięcej budynków komunalnych (powyżej 10), w tym w słabym stanie zlokalizowanych jest w czterech jspm: Śródmieście, Mątwy mieszkalne, Lotnicze i Toruńskie oraz Nowe.

Poprawa stanu zasobu mieszkaniowego uzależniona będzie od liczby napraw głównych (remontów kapitalnych) i remontów przekraczających zakres napraw bieżących. Niewykonanie remontów będzie powodowało szybkie pogarszanie się stanu technicznego, zwiększanie się liczby budynków zagrożonych katastrofą budowlaną.

Dodatkowo utrzymanie stanu zasobu mieszkaniowego może nastąpić poprzez zakup lokali mieszkalnych na rynku wtórnym oraz podejmowanie nowych inwestycji polegających na budowie budynków.

6.1. Wskazanie obszaru zdegradowanego

Wybór obszarów kryzysowych - dysfunkcyjnych jest kluczowym elementem lokalnych programów rewitalizacji. Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020” za obszar zdegradowany mogą być uznane te jednostki strukturalne, w których co najmniej 3 z 5 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla miasta musi być wskaźnik spoza sfery społecznej.

Poniższa tabela prezentuje po 5 wskaźników (z 7 analizowanych) wybranych dla każdej z jednostek:

- jspm Bydgoskie, Solno, Szymborze i Stary Rąbin – wskaźniki W1, W2, W3, W4 i W6;
- jspm Rąbin 1 i Rąbin 2 – wskaźniki W1, W2, W3, W4 i W5;
- jspm Śródmieście – wskaźniki W1, W2, W3, W4 i W7;
- jspm Lotnicze i Toruńskie oraz Mątwy mieszkalne – wskaźniki W1, W2, W3, W6 i W7;
- jspm Mątwy gospodarcze - wskaźniki W2, W3, W4, W5 i W6;
- jspm Piastowskie – wskaźniki W1, W2, W5, W6, W7;
- jspm Zdrojowe – wskaźniki W1, W2, W4, W5, W6;
- jspm Cegielnia – wskaźniki W1, W3, W4, W5, W6;
- jspm Nowe – wskaźniki W1, W2, W3, W5, W7.

W ostatniej kolumnie poniższej tabeli przedstawiono liczbę wybranych wskaźników przyjmujących wartości mniej korzystne od średnich wartości dla miasta.

Na podstawie zastosowanych wskaźników za zdegradowane uznano jednostki strukturalne, w których co najmniej 4 z 5 wskaźników przyjęły wartości mniej korzystne od średnich wartości dla miasta. Jednocześnie przynajmniej jeden ze wskaźników przyjmujących wartość niższą od średniej pochodzi ze sfery pozaspółecznej.

Lokalny program rewitalizacji miasta Inowrocławia na lata 2016-2022

Tabela 13. Zestawienie zbiorcze wskaźników stanu kryzysowego uwzględnionych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w podziale na jednostki strukturalne według stanu na koniec 2016 r.

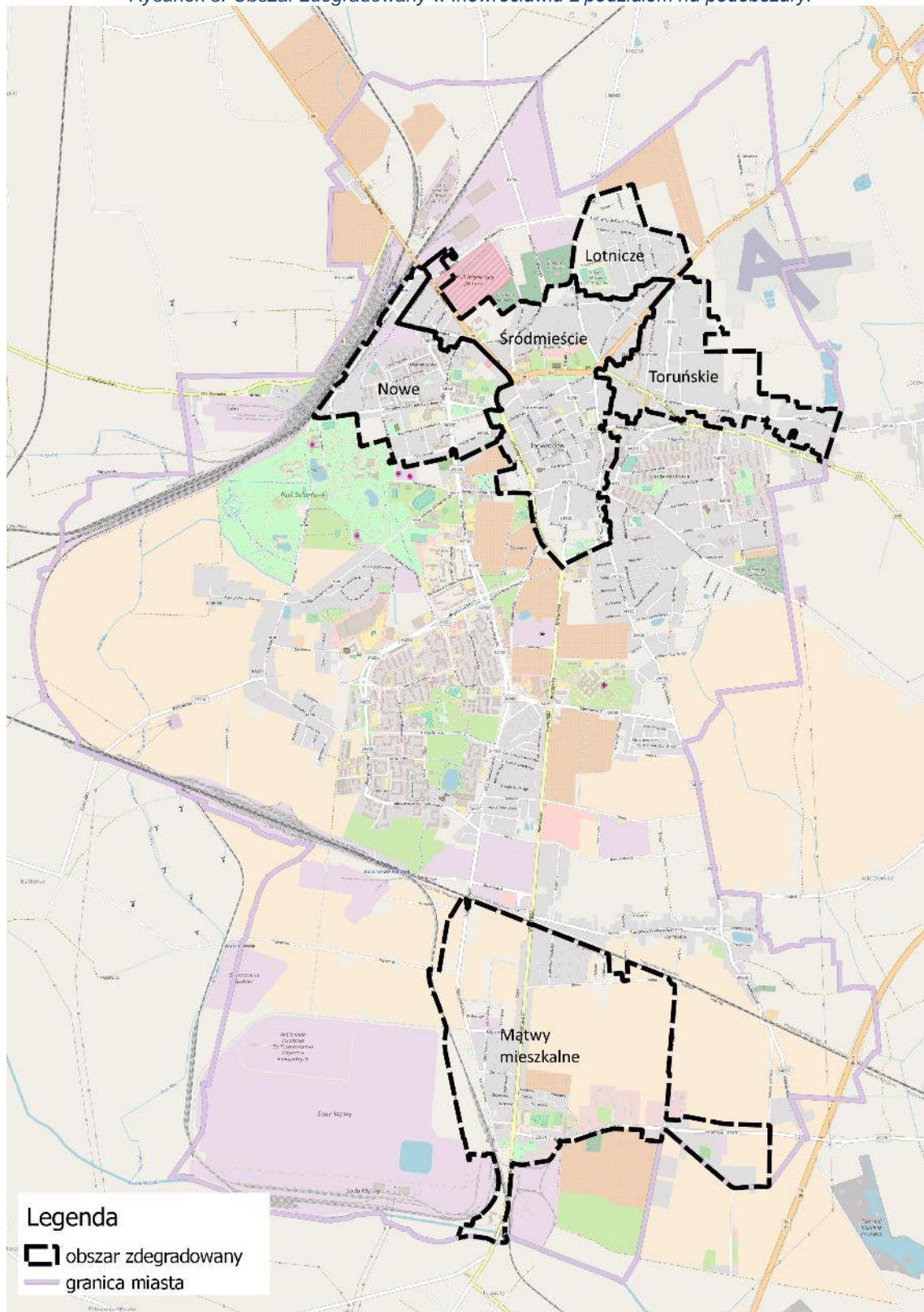
jspm	sfera społeczna				sfera gospodarcza	sfera środowiskowa	sfera techniczna	liczba wybranych wskaźników przyjmujących wartości mniej korzystne od średnich wartości dla miasta
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	
	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku	wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów w placówkach działających na danym obszarze gorszy od średniej	wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na danym obszarze w okresie minionych 10 lat	ilość azbestu na 1 km ² danego obszaru	liczba budynków komunalnych ROM1 w słabym stanie na 1 km ²	
Bydgoskie	16,24	16,57	66,27	nie		403,47		3
Śródmieście	16,28	17,99	38,88	tak			23,64	5
Lotnicze i Toruńskie	11,27	6,66	30,30			4457,60	11,20	4
Solno	8,04	4,36	18,50	nie		1895,05		1
Mątwy gospodarcze		24,24	85,71	tak	133,3	188,89		3
Mątwy mieszkalne	15,52	11,82	40,06			2851,43	5,71	5
Szymborze	7,68	4,74	28,49	nie		4928,66		2
Piastowskie	9,53	5,72			87,9	1236,62	9,86	2
Zdrojowe	23,08	0,00		nie	87,5	59,11		2
Cegielnia	6,33		26,87	nie	97,8	6953,13		2
Nowe	10,75	7,40	26,39		99,2		11,11	4
Rąbin 1	7,12	2,51	21,15	nie	88,1			1
Rąbin 2	7,25	2,97	20,26	nie	95,4			1
Stary Rąbin	6,16	4,43	17,75	nie		3620,35		1
INOWROCLAW	10,26	7,16	26,95	-	102,0	1589,09	3,09	-

Źródło: opracowanie własne.

Przeprowadzona analiza uwidoczniała, że obszarami na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, niskiego poziomu edukacji, a także niskiego poziomu przedsiębiorczości, występowania substancji stanowiących zagrożenie dla zdrowia ludzi są następujące jednostki strukturalne: Śródmieście, Lotnicze i Toruńskie, Mątwy mieszkalne oraz jednostka Nowe.

Rysunek 3. Obszar zdegradowany w Inowrocławiu z podziałem na podobszary.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Obszar zdegradowany zamieszkuje łącznie około 40% ogólnej liczby mieszkańców Inowrocławia. Jego powierzchnia stanowi około 20% powierzchni miasta.

We wszystkich jspm obszaru zdegradowanego stwierdzono wysoki udział osób bezrobotnych w stosunku do liczby ludności w wieku produkcyjnym (wskaźnik W1). W szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy znajdują się osoby długotrwale bezrobotne.

Obszar zdegradowany (poza jspm Lotnicze i Toruńskie) charakteryzuje wysoki udział beneficjentów pomocy społecznej (wskaźnik W2), co świadczy o niskim poziomie samowystarczalności ekonomicznej ludności. Poza jednostką strukturalną Nowe, we wszystkich jednostkach obszaru zdegradowanego udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku (wskaźnik W3 jest wyższy niż 30%).

Dzieci i młodzież zamieszkała w podobszarach zdegradowanych osiąga niższe wyniki w sprawdzianie szóstoklasistów (wskaźnik W4), niż średnia dla miasta (poza jspm Nowe).

Ponadto w obszarze zdegradowanym odnotowano gorsze od średniej dla miasta wskaźniki ze sfer pozaspołecznych. W jspm Nowe odnotowano niską dynamikę liczby podmiotów gospodarczych w ostatniej dekadzie (wskaźnik W5). A w jspm Mątwy mieszkalne, Lotnicze i Toruńskie występuje duża ilość wyrobów/odpadów zawierających azbest w przeliczeniu na 1 km² powierzchni (wskaźnik W6). We wszystkich jednostkach stwierdzono wysoką liczbę budynków komunalnych w słabym stanie w przeliczeniu na powierzchnię jspm (wskaźnik W7).

6.2. Wskazanie obszaru rewitalizacji

W myśl art. 10 ustawy o rewitalizacji obszarem rewitalizacji jest obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk (społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych), na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację. Tym samym to dla tego obszaru zaprogramowane zostaną działania naprawcze w ramach programu rewitalizacji, mające wyprowadzić dany teren ze stanu kryzysowego.

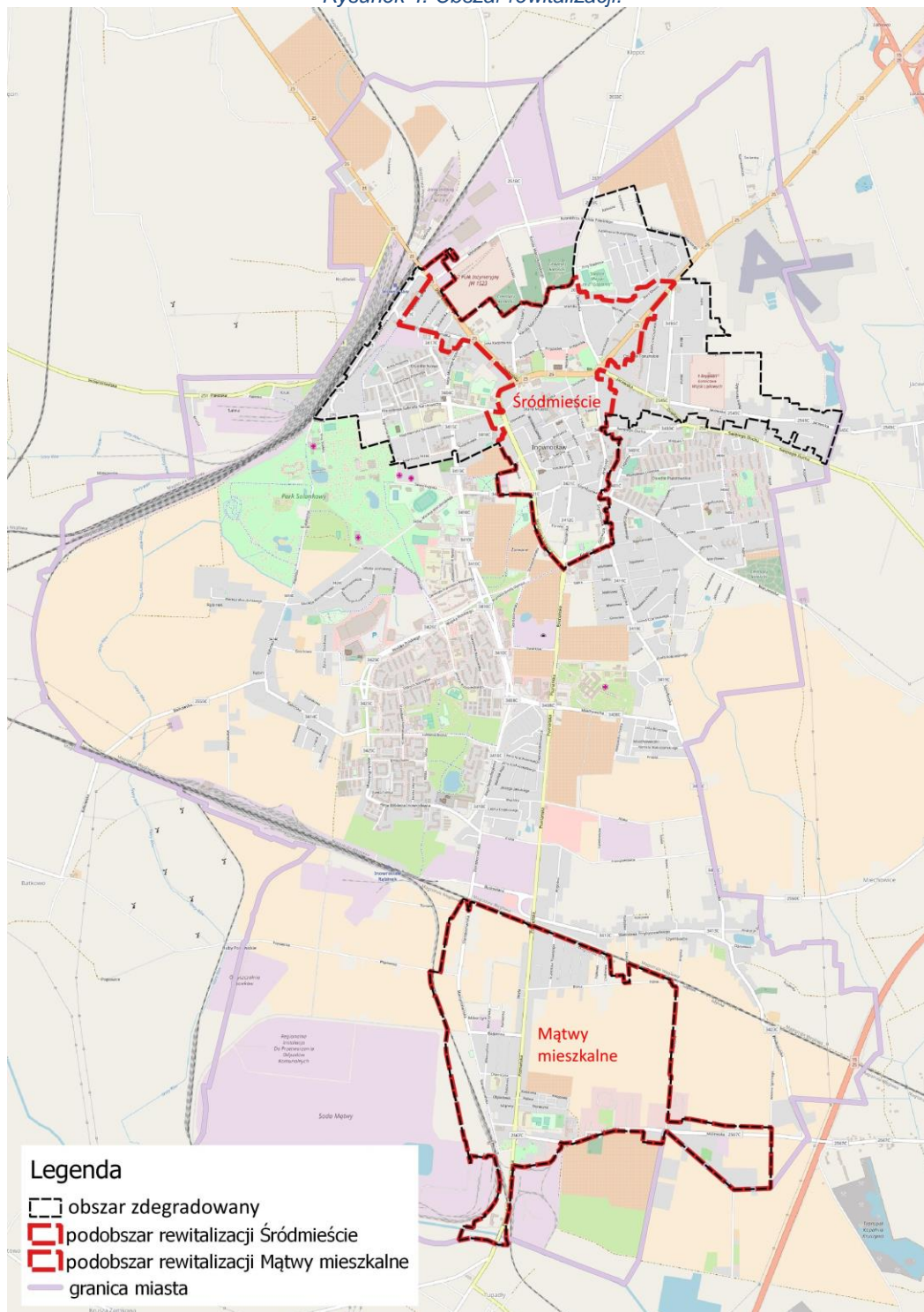
Jako obszar rewitalizacji należy zaliczyć te obszary zdegradowane, w których liczba wskaźników z wartościami mniej korzystnymi od średniej dla miasta jest największa. Jednocześnie obszar rewitalizacji nie może przekraczać 20% powierzchni miasta i 30% ludności miasta.

Biorąc pod uwagę powyższe, uznano że **obszarami wskazanymi do rewitalizacji są:**

- **Śródmieście**
- **Mątwy mieszkalne**

Rysunek 4. Obszar rewitalizacji.

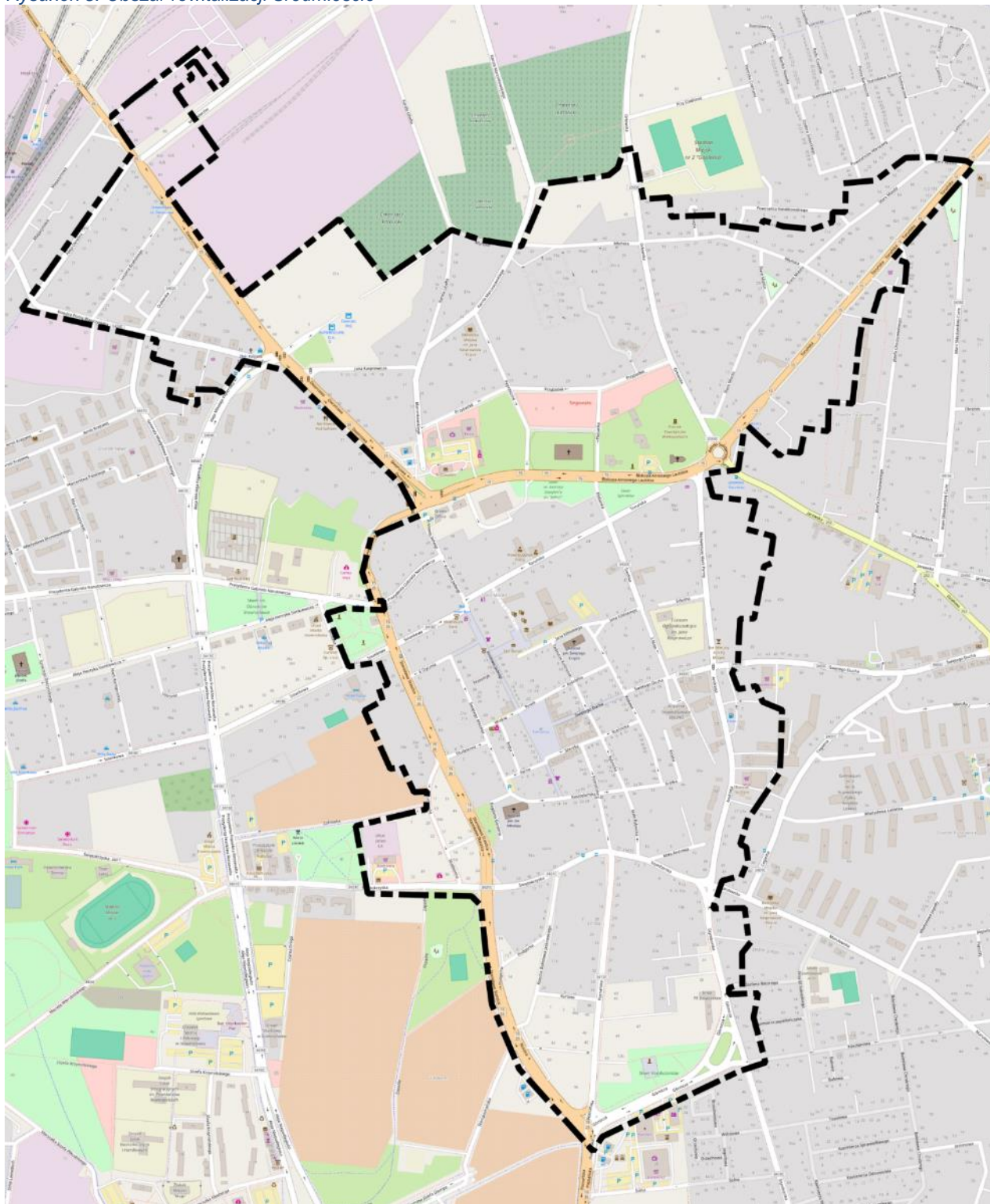

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Obszary wskazane do rewitalizacji zamieszkuje łącznie 15 tys. osób, co stanowi 21% ogólnej liczby ludności Inowrocławia. Obejmują one około 14% powierzchni miasta. Zdiagnozowane stany kryzysowe prowadzą do występowania niekorzystnych zjawisk społecznych, takich jak bezrobocie, wysoki poziom wykorzystania pomocy społecznej, niskie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów. Zjawiska te są determinantami wykluczenia i marginalizacji.

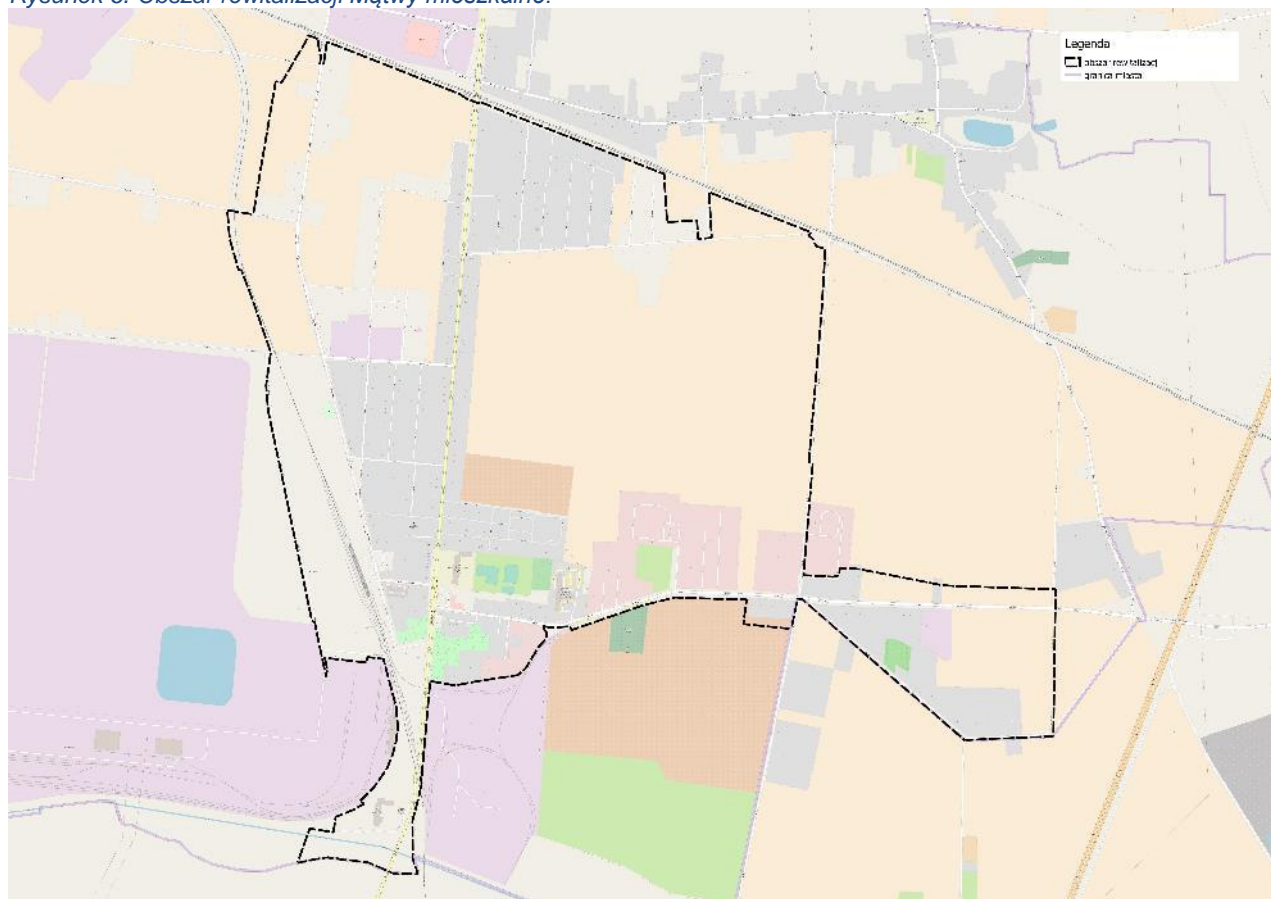
Rysunek 5. Obszar rewitalizacji Śródmieście

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Rysunek 6. Obszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Tabela 14. Ulice wchodzącego w skład obszaru rewitalizacji.

jednostka	ulice
Śródmieście	3 Maja, 6 Stycznia, Aleja Okrężna nr 1-35, Andrzeja, Biskupa Laubitz, Dubienka, Dworcowa nr nieparzyste 1-5 i 43-k; parzyste 2-k, Farna, Grabskiego, Hoyera, Kasprowicza, Kasztelańska, Kilińskiego, Kościelna, Kościuszki, Kręta, Królowej Jadwigi, Krótka, Księdza Gordona, Ks. B. Jaśkowskiego, Księdza Wawrzyniaka, Kurowa, Libelta, Łączna, Mała Andrzeja, Mała Rybnicka, Marcinkowskiego nr 1-50, Młyńska, NMP, Orłowska nr 1-44, Paderewskiego, Plac Kasprowicza, Plac Klasztorny, Plebania, Podgórna, Poprzeczna, Poznańska od nr 1 do 53, Prezydenta Narutowicza nr 1-13, Przesmyk, Przypadek, Rybnicka, Rynek, Rzeźnicka, Składowa, Solankowa nr 1 d.13; 2-10, Stare Miasto, Staszica, Studzienna, Szeroka, Szkolna, Szymborska od nr 1 do 40, Średnia, Św. Ducha nr 1-36, Św. Mikołaja, Świętokrzyska nr 1-38, Toruńska 1-44, Toruńska od nr 46 do 128, Wałowa, Wodna, Zofiówka
Mątwy mieszkalne	Bagienna na odcinku do Staropoznańskiej, Chabrowa, Chemiczna, Dyngusowa, Fabryczna, Fiołkowa, Gdyńska, Kamienna, Kwiatowa, Maćkowskiego, Makowa, Mątewska, Mikończyńska, Modrakowa, Mostowa, Nizinna, Objazdowa, Piękna, Pokojowa, Polna, Franciszka Posadzego, Poznańska od nr 249 do 370, Rolna, Ruciana, Rumiankowa, Skryta, Słoneczna, Soddowa, Spokojna, Staropoznańska, Wapienna

Źródło: opracowanie własne.

Śródmieście znajduje się na terenie osiedla Stare Miasto. Jest to obszar o wysokim poziomie koncentracji mieszkańców miasta. Stanowi centrum administracyjne, handlu i usług, zlokalizowane są tu także najcenniejsze obiekty dziedzictwa historycznego i kulturowego miasta. Śródmieście posiada wysokie walory wizerunkowe i potencjał rozwojowy.

Jednocześnie na terenie Śródmieścia zdiagnozowano wysoką koncentrację problemów społecznych i towarzyszących im problemów infrastrukturalnych. Z uwagi na ten fakt zdecydowano na tym obszarze ulokować podstawowe działania rewitalizacyjne, komplementarne z wcześniej realizowanymi przedsięwzięciami. Działania realizowane na tym obszarze oddziaływać będą na pozostałe obszary miasta.

Obszar Mątwy mieszkalne zlokalizowany jest w północno-wschodniej części osiedla Mątwy. Zamieszkały jest przez 3,5 tys. osób, co stanowi około 4,9% ogólnej liczby mieszkańców Inowrocławia. Jest to największy z podobszarów wskazanych do rewitalizacji, obejmuje ponad 8% powierzchni miasta. Ze względu na przemysłowy charakter tej części miasta, problemom społecznym towarzyszą problemy środowiskowe i infrastrukturalne.

7. Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

W świetle zapisów ustawy o rewitalizacji szczegółowa diagnoza sporządzana na potrzeby programu rewitalizacji obejmuje analizę negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno-funkcjonalnych i technicznych oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie obszaru rewitalizacji. Powinna ona wykorzystywać obiektywne i weryfikowalne mierniki i metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowań. Wszystkie powyższe zasady i rekomendacje wykorzystano przy okazji sporządzania poniższych analiz.

W celu przeanalizowania problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji miasta Inowrocławia zastosowano szereg metod badawczych:

- **analiza desk research** wspomagana **jakościową analizą treści**, obejmujące wszelkie dokumenty strategiczne, programowe i przestrzenne mające związek z działaniami rewitalizacyjnymi, w których zamieszczono fakty odnoszące się do problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji,
- **statystyki opisowe oraz metoda wskaźnikowa** - w analizie wykorzystano dane statystyczne obrazujące strukturę, natężenie oraz zmiany zjawisk. Dane wykorzystane w diagnozie pochodzą z zasobów Urzędu Miejskiego w Inowrocławiu, jednostek podległych miastu, pozostałych miejscowych instytucji publicznych oraz banku danych lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego,
- **inwentaryzacja urbanistyczna** – celem zastosowania inwentaryzacji urbanistycznej przy pogłębianiu diagnozy obszaru rewitalizacji miasta Inowrocławia była identyfikacja i ocena stanu zagospodarowania tego terenu,
- **konsultacje społeczne** – wykorzystano wnioski z zebranych podczas przeprowadzonych spotkań o charakterze informacyjno-konsultacyjnym uwag i opinii oraz badań ankietowych na temat wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

7.1. PODOBSZAR ŚRÓDMIEŚCIE

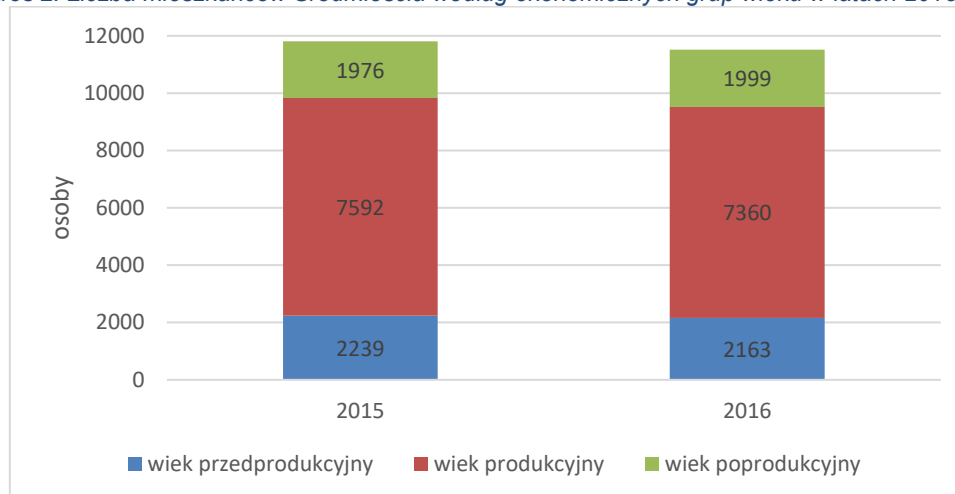
Sfera społeczna

Według danych za 2016 r. w Śródmieściu mieszka około 11,5 tys. osób. Najliczniejszą grupę mieszkańców (63,9%) stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej. Dzieci i młodzież w przedziale wiekowym 0-17 lat stanowią 18,8% liczby mieszkańców, a osoby w wieku poprodukcyjnym 17,3%. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi 27,2%, co oznacza, że na jedną osobę w wieku powyżej 65 lat przypadają cztery osoby w wieku 18-64 lata. Wskaźnik ten jest niższy niż średnia dla miasta, która wynosi 36%. Można zatem stwier-

dzić, że obecnie w Śródmieściu problem starzenia się społeczności nie jest jeszcze nasilony. Jednak jak widać na poniższym wykresie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym spadła w stosunku do roku 2015 o około 3%, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 1%.

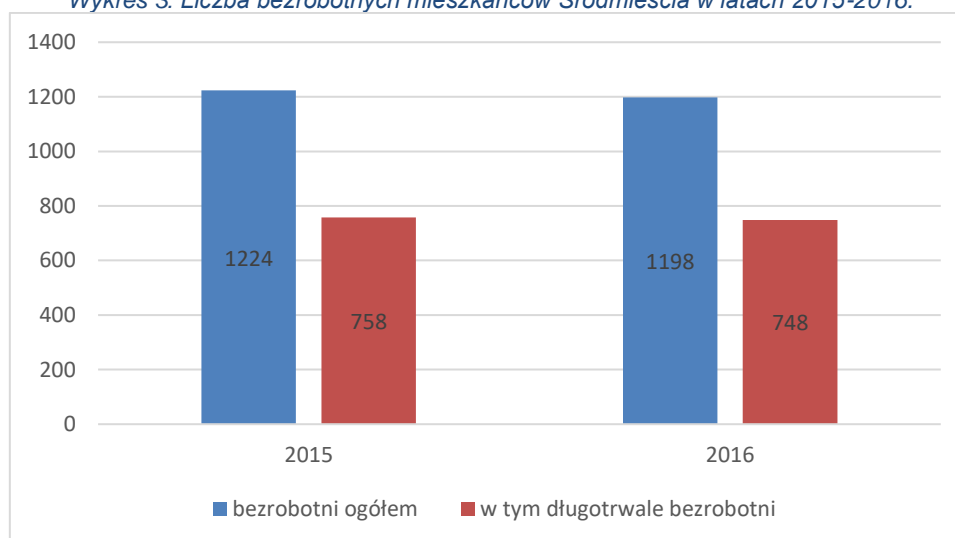
Wykres 2. Liczba mieszkańców Śródmieścia według ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z miejskiej ewidencji ludności.

Kolejnym bardzo istotnym problemem społecznym jest **zjawisko bezrobocia**. W Śródmieściu mieszka co czwarty bezrobotny zarejestrowany w Powiatowym Urzędzie Pracy w Inowrocławiu (1,2 tys. osób). 62% bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne, czyli pozostające bez zatrudnienia co najmniej rok. Negatywne skutki braku pracy narastają wraz z przedłużającym się czasem pozostawania bez zatrudnienia. Długotrwale pozostawanie bez pracy najczęściej prowadzi do narastania wewnętrznych konfliktów w rodzinie, zaburzeń rozwoju emocjonalnego i społecznego, powodować może także odczuwanie lęku, depresję, jak również obniżoną samoocenę. Pogłębiająca się beczynność i bezradność sprzyja podejmowaniu zachowań ryzykownych, różnego typu uzależnień, przemocy domowej, pogorszenia stosunków między jej członkami a tym samym jest przyczyną nieprawidłowości w funkcjonowaniu rodziny, czy wchodzenie na drogę przestępczą. Brak środków do życia po pewnym czasie skutkuje wykluczeniem społecznym i zawodowym. Ponadto pracownicy socjalni MOPS wskazują, iż wprowadzenie programu „500+” doprowadziło do spadku popytu na oferty pracy i spadku aktywności w podejmowaniu zatrudnienia w grupie osób długotrwale bezrobotnych.

Wykres 3. Liczba bezrobotnych mieszkańców Śródmieścia w latach 2015-2016.

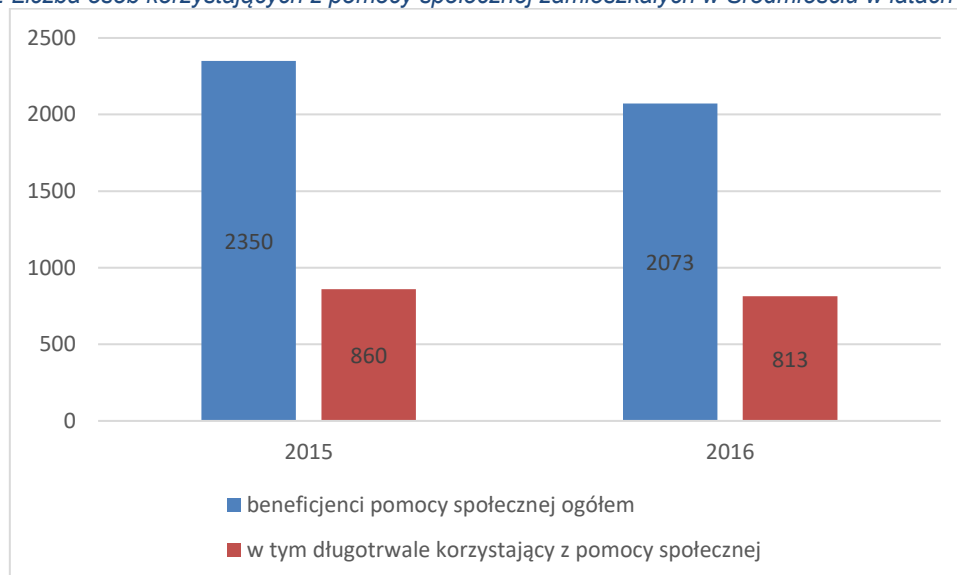

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

Bezrobocie determinuje sytuację materialną osób i rodzin, które z uwagi na niskie dochody mają trudności w samodzielnym zaspokajaniu swych potrzeb. Według danych Wydziału Spraw Społecznych i Promocji Zdrowia Urzędu Miasta Inowrocławia prawie 39% dzieci do lat 17 z obszaru Śródmieścia otrzymuje zasiłek rodzinny. Prawie co piąty (18%) mieszkaniec Śródmieścia korzysta z **pomocy społecznej** (liczba świadczeniobiorców z obszaru Śródmieścia stanowi 40,5% ogólnej liczby świadczeniobiorców w Inowrocławiu). Około 39% gospodarstw domowych korzystających z pomocy społecznej to stali świadczeniobiorcy. Głównym powodem przyznania pomocy społecznej jest **ubóstwo** (które dotyczy 75% rodzin korzystających z pomocy społecznej), a w dalszej kolejności bezrobocie (61% rodzin korzystających z pomocy społecznej) i niepełnosprawność (46% rodzin korzystających z pomocy społecznej)¹⁴. Co trzecia rodzina jako powód przyznania pomocy społecznej wskazała długotrwałą lub ciężką chorobę. Osoby w szczególnie trudnej sytuacji zdrowotnej korzystają ze wsparcia ośrodka dziennego pobytu jakim jest Środowiskowy Dom Samopomocy. Działalność Domu jest ukierunkowana na pomoc w przezwyciężeniu trudnych sytuacji życiowych i rozwiązywaniu codziennych problemów osób w nim przebywających oraz na integrację uczestników ze społecznością lokalną poprzez różnego rodzaju formy aktywizacji. Z usług Środowiskowego Domu Samopomocy w 2017 roku korzystało 18 mieszkańców podobszaru rewitalizacji Śródmieście, uzyskując pomoc w formie niepieniężnej (praca socjalna, posiłek, specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania lub w ośrodku wsparcia) oraz pieniężnej (zasiłek stały).

Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Śródmieściu w latach 2015-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Pomimo spadku ogólnej liczby beneficjentów pomocy społecznej o 11,8% w stosunku do 2015 r. należy zwrócić uwagę, że udział osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie tych osób wzrósł o 2,6 punktu procentowego.

Według opinii terenowych pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu głównymi problemami występującymi w Śródmieściu są: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wzrastający problem bezdomności. Problemy te zwykle występują długotrwale, co w sposób **destruktywny wpływa na funkcjonowanie rodzin**. W roku 2016 działający w ramach MOPS Zespół ds. Rodziny i Interwencji Socjalnych uczestniczył w postępowaniach dotyczących 376 środowisk, w tym w 184 dotyczących rodzin. Naj-

¹⁴ Dane nie sumują się, ponieważ w rodzinie może występować więcej niż jeden z powodów określonych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej

częstsze problemy występujące w środowiskach związane były z: przemocą domową- 134, trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi – 96, uzależnieniem od alkoholu – 64, niezaradnością życiową - 27. Ww. dane liczbowe dotyczą całego obszaru miasta Inowrocławia, jednak wieloletnie doświadczenie i opinie pracowników ww. Zespołu wskazują, że Śródmieście jest obszarem, w którym problemy społeczne występują często i wymagają podjęcia działań interwencyjnych.

Negatywnym zjawiskiem w aspekcie społecznym są także **niskie wyniki sprawdzianu i egzaminu** w części szkół, których obwody obejmują podobszar rewitalizacji. Sprawdzian jest egzaminem przeprowadzanym w szóstej klasie szkoły podstawowej, natomiast egzamin gimnazjalny przeprowadzany jest w trzeciej klasie gimnazjum. Celem sprawdzianu na zakończenie szkoły podstawowej jest sprawdzenie opanowania umiejętności niezbędnych na wyższym etapie kształcenia (w gimnazjum) i przydatnych w życiu. Egzaminacje zewnętrzne mają na celu sprawdzenie opanowania przez uczniów wiadomości i umiejętności określonych w standardach wymagań egzaminacyjnych i podstawie programowej kształcenia ogólnego.

Podobszar rewitalizacji Śródmieście należy do obwodów następujących publicznych szkół podstawowych prowadzonych przez Miasto Inowrocław: nr 2, nr 6 i nr 11.

Według danych przedstawionych w dokumencie pt. „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego” w Szkole Podstawowej nr 2 odnotowano wyniki niższe od średniej dla miasta, natomiast pozostałe dwie szkoły osiągnęły wyższe wyniki.

Tabela 15. Wyniki szkół podstawowych (w %) ze sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2016.

Nazwa szkoły	liczebność	Część I			Część II
		język polski	matematyka	wynik średni	Język obcy
SP nr 2	70	64%	45%	55%	64%
SP nr 6	76	69%	52%	61%	69%
SP nr 11	137	72%	53%	63%	71%
Miasto Inowrocław	556	68%	52%	60%	70%

Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego”.

Niskie wyniki egzaminu gimnazjalnego osiągnęli uczniowie Gimnazjum nr 1 zlokalizowanego w granicach podobszaru Śródmieście. W pozostałych dwóch gimnazjach, których obwody obejmują tereny podobszaru Śródmieście wyniki były wyższe niż średnia dla miasta¹⁵.

W 2016 r. w Gimnazjum nr 1 odnotowano wyniki niższe od średniej dla miasta ze wszystkich przedmiotów.

¹⁵ Z dniem 1 września 2017 r. wszystkie dotychczasowe szkoły gimnazjalne zostaną przekształcone w ośmioletnie szkoły podstawowe. Zespół Szkół Integracyjnych z mocy prawa zostanie przekształcony w Szkołę Podstawową Integracyjną. Gimnazjum nr 1 im. Św. Wojciecha z siedzibą przy ul. Toruńskiej 46 w Inowrocławiu przekształca się w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 1 im. Św. Wojciecha. Gimnazjum nr 2 im. dra Józefa Krzymińskiego z siedzibą przy ul. Stanisława Kielbasiewicza 7 w Inowrocławiu przekształca się w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 5 im. Józefa Krzymińskiego. Gimnazjum nr 3 im. 4. Kujawskiego Pułku Artylerii Lekkiej z siedzibą przy ul. Władysława Łokietka 3 w Inowrocławiu przekształca się w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 8 im. 4. Kujawskiego Pułku Artylerii Lekkiej. Gimnazjum nr 4 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Zygmunta Wilkońskiego z siedzibą przy ul. Ignacego Daszyńskiego 29 w Inowrocławiu przekształca się w ośmioletnią Szkołę Podstawową nr 14 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Zygmunta Wilkońskiego

Tabela 16. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w 2016 r. - w procentach w gimnazjach, których obwody obejmują podobszar rewitalizacji Śródmieście.

Szkoła	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza		Część z języka obcego	
	język polski	historia	matematyka	przyroda	angielski podstawowy	angielski rozszerzony
Gimnazjum nr 1	59,9	46,4	32,8	41,5	47,3	26,5
Gimnazjum nr 3	71,5	53,4	46,4	47,3	66,3	46,3
Gimnazjum nr 4	78,2	58,7	54,7	56,1	72,5	54,6
Średnia Miasta	67	53	45	48	62	46

Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego”.

Poziom edukacji uzależniony jest od kwalifikacji / kompetencji zawodowych nauczycieli, a także oferty kształcenia kompetencji kluczowych.

Tabela 17. Liczba nauczycieli i etatów w poszczególnych szkołach zlokalizowanych w podobszarze rewitalizacji Śródmieście (wg stanu na 30 września 2016 r.).

Placówka	Liczba nauczycieli					
	pełnozatrudnionych		niepełnozatrudnionych		ogółem	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Gimnazjum nr 1	29	25	6	9	35	34
Gimnazjum nr 3	54	51	9	12	63	63
Gimnazjum nr 4	42	42	7	8	49	50
Szkoła Podstawowa nr 2	49	48	4	4	53	52
Szkoła Podstawowa nr 6	51	45	2	2	53	47
Szkoła Podstawowa nr 11	59	58	3	3	62	61

Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2016/2017, w tym o wynikach nadzoru pedagogicznego”.

Zgodnie z Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, tj. z Priorytetem Inwestycyjnym 10i celem innowacyjnej edukacji powinno być rozwijanie kompetencji kluczowych uczniów (ICT, matematyczno-przyrodniczych, języki obce, kreatywności, innowacyjności, pracy zespołowej), doradztwo edukacyjno-zawodowe, rozwijanie zindywidualizowanego podejścia do ucznia, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz rozwijanie kompetencji uczniów niezbędnych na rynku pracy poprzez staże zawodowe. Warunkuje to potrzebę ciągłego doszkalania nauczycieli oraz pracowników pedagogicznych, ukierunkowanego na rozwój kompetencji kluczowych uczniów i indywidualnego podejścia do ucznia, a także w zakresie korzystania z nowoczesnych technologii informacyjno- komunikacyjnych w nauczaniu.

W całym Inowrocławiu działa obecnie około 150 organizacji o charakterze pozarządowym, w tym 38 w Śródmieściu. Działają one w wielu obszarach życia społecznego, rozwiązując często ważne, z punktu widzenia społeczności lokalnej problemy. W granicach podobszaru rewitalizacji Śródmieście mają siedziby następujące organizacje pozarządowe:

Tabela 18. Wykaz organizacji pozarządowych mających siedziby w podobszarze rewitalizacji Śródmieście.

nazwa	adres	obszar działania
Inowrocławski Klub Przyjaciół Zwierząt "Animals"	Najświętszej Marii Panny 14-16	ekologia
Niezależne Stowarzyszenie Emerytów, Rencistów i Inwalidów	Najświętszej Marii Panny 14-16 lok. 1	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy "Flandria"	Andrzeja 15	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Katolickie Stowarzyszenie "Służyć Życiu" im. Ks. Wojciecha Dzierzgowskiego	Bpa. Laubitza 9	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Stowarzyszenie "Młodzi Demokraci" Koło Inowrocław	Bpa. Laubitza 4	Prawa człowieka, swobody obywatelskie, demokracja, prawo

nazwa	adres	obszar działania
Stowarzyszenie Przyjaciół Harcerstwa i Dzieci Specjalnej Troski	Królowej Jadwigi 43	Edukacja, wychowanie
Inowrocławska Koalicja Wyborcza	Szeroka 1 lok. 112	Prawa człowieka, swobody obywatelskie, demokracja, prawo
Rotary Klub Inowrocław	Poznańska 40	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Inowrocławskie Towarzystwo Muzyczne "Pro Arte"	Kilińskiego 16a	Kultura, sztuka, tradycja
Kujawsko-Pomorskie Stowarzyszenie Właścicieli i Zarządców Lokali oraz Budynków w Inowrocławiu	Ks. Piotra Wawrzyniaka 33	Sprawy zawodowe, pracownicze, branżowe
Kujawskie Stowarzyszenie Przedsiębiorców i Handlowców	Poznańska 36	Prawa człowieka, swobody obywatelskie, demokracja, prawo; rynek pracy, aktywizacja zawodowa
Kujawskie Stowarzyszenie Obywatelskie "Nasz Region"	Szeroka 1 lok. 208	Rozwój lokalny
Międzynarodowa Federacja Sztuk Walki - IMAF Polska	Najświętszej Marii Panny 14-16	Działalność międzynarodowa
Fundacja "Cuiaviana"	Szeroka 5 lok. 5	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Fundacja K-S-M Jesteśmy z Wami	Toruńska 60	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Fundacja Ekspert Kujawy	Dworcowa 65	Wsparcie dla organizacji pozarządowych
Polski Związek Niewidomych Okręg Kujawsko-Pomorski Koło Powiatowe w Inowrocławiu	Najświętszej Marii Panny 9	Zdrowie
Automobil Klub Inowrocław	Młyńska 36	motoryzacja
Stowarzyszenie Fabryka Kultury	Kilińskiego 16	Kultura, rozwój lokalny, inicjatywa społeczna
Chrześcijańska Służba Charytatywna, oddział Kujawsko – Pomorski filia w Inowrocławiu	Dworcowa 50	Działalność charytatywna i pomoc społeczna
Fundacja „Medius”	Dubienka 2	rozpowszechnianie mediacji jako metody rozwiązywania sporów sądowych i pozasądowych,
Inowrocławska Lokalna Organizacja Turystyczna	Królowej Jadwigi 3	Turystyka i promocja
Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Inowrocław	Królowej Jadwigi 15	Rozwój lokalny
Inowrocławska Inicjatywa Miejska	Szeroka 1/104	Działalność obywatelska
Inowrocławskie Stowarzyszenie „Amazonki”	Dworcowa 31	Ochrona i promocja zdrowia
Inowrocławskie Towarzystwo Szachowe	Toruńska 60	Sport, edukacja
Polskie Stowarzyszenie Diabetyków „Koło Miejskie Inowrocław”	Dworcowa 31	Ochrona i promocja zdrowia, edukacja
Polski Związek Głuchych	Dworcowa 31	Ochrona i promocja zdrowia, edukacja
Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów oddz. Rejonowy	Dworcowa 55	Ochrona i promocja zdrowia, edukacja
Polskie Towarzystwo Historyczne	Kilińskiego 16	Kultura, ochrona dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, edukacja
Towarzystwo Edukacyjne Inowrocław	Dworcowa 25	Edukacja, promocja strzelectwa, działalność proobronna
Stowarzyszenie Nasz Region KU JAWIE	Dubienka 2	Rozwój regionalny i lokalny
Spółdzielnia Socjalna „Twoje Smaki”	Dubienka 2	Rozwój przedsiębiorczości w tym ekonomii społecznej
Szkolny Klub Sportowy „Kasprowicz”	3 maja 11-13	Sport, kultura fizyczna

nazwa	adres	obszar działania
Stowarzyszenie Inowrocław Bez Barier	Toruńska 30/6	Działalność obywatelska, wsparcie osób niepełnosprawnych
Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	Dworcowa 11	Pomoc społeczna, ochrona praw dziecka, edukacja, przeciwdziałanie przemocy
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Inowrocławiu Hufiec Harcerzy	Poznańska 384	Kultura, edukacja, sport, ochrona dziedzictwa narodowego
Związek Kynologiczny w Polsce, oddział w Inowrocławiu	Dworcowa 25	Ekologia

Źródło: na podstawie <http://bazy.ngo.pl/> zweryfikowanej przez Pełnomocnika ds. współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i Młodzieżą Urzędu Miasta Inowrocławia

Organizacje pozarządowe funkcjonujące w Śródmieściu skupiają swoje działania na potrzebach i problemach lokalnej społeczności. Dominującą część tych podmiotów stanowią organizacje działające w sferze pomocy społecznej, usług socjalnych oraz promocji i ochrony zdrowia. Na terenie Śródmieścia funkcjonują również podmioty III sektora działające w zakresie kultury, sztuki, edukacji, rozwoju lokalnego czy też sportu i kultury fizycznej. Duża liczba podmiotów prowadzących swoją działalność w obszarze dzielnicy Śródmieście wynika z dostępności lokali użytkowych, dobrego skomunikowania z pozostałymi częściami miasta, ale również ze specyfiki problemów występujących w tym obszarze. Mieszkańcy tej dzielnicy często dotknięci problemami bezrobocia, ubóstwa, przemocy w rodzinie, uzależnienia od substancji psychoaktywnych stanowią grupę, która w szczególności zagrożona jest marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Organizacje działające na tym terenie często niosą pomoc osobom i rodzinom najbardziej potrzebującym, które nie są w stanie przezwyciężyć swojej trudnej sytuacji materialno- bytowej, czy też zdrowotnej przy zastosowaniu własnych zasobów, umiejętności czy wiedzy. Dostępność usług świadczonych przez organizacje jest dobra, jednak nie wszyscy mieszkańcy mają świadomość i wiedzę, że takie podmioty funkcjonują na terenie ich zamieszkania.

Organizacje działają często na zasadzie wolontariatu i ich głównym problemem jest źródło finansowania zadań, które realizują. Miasto Inowrocław w dużej mierze wspiera te organizacje w formie finansowej poprzez udzielanie dotacji na realizację zadań publicznych oraz pomoc w pozyskiwaniu środków zewnętrznych. Podmioty działające na tym obszarze często realizują zadania publiczne będące zadaniami własnymi gminy.

Dodatkowo w pogłębionej diagnozie obszaru rewitalizacji wzięto pod uwagę wyniki frekwencji wyborczej z wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2014r. Dane te często wykorzystywane są jako wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Obecnie w Polsce jest 41 okręgów wyborczych do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, miasto Inowrocław należy do okręgu nr 4 z siedzibą w Bydgoszczy. Zgodnie z Uchwałą nr XXVIII/411/2013 z dnia 21 stycznia 2013 r. Rada Miejska Inowrocławia dokonała zmian w podziale gminy na stałe obwody głosowania. W mieście wyznaczono 47 obwodów głosowania, w tym 5 obejmuje podobszar rewitalizacji Śródmieście.

W Inowrocławiu do głosowania uprawnionych było 60,8 tys. osób, frekwencja wyniosła prawie 35%. W obwodach znajdujących się w granicach podobszaru rewitalizacji do głosowania uprawnionych było 7,3 tys. osób, czyli 12% ogółu uprawnionych w Inowrocławiu. W Śródmieściu wydano 1,9 tys. kart, co oznacza frekwencję na poziomie 26%.

Tabela 19. Frekwencja wyborcza w obwodach obejmujących podobszar rewitalizacji Śródmieście.

Nazwa jednostki	Nr	Liczba upraw-nionych	Liczba wyda-nych kart	Frekwencja (%)
Filia nr 4 Biblioteki Miejskiej, ul. Poprzeczna 29	1	1446	518	35,8%
Zespół Szkół Ogólnokształcących, ul. 3 Maja 11/13	7	1442	293	20,3%
Kujawskie Centrum Kultury, ul. Kasztelańska 22	8	1392	289	20,8%
Biblioteka Miejska, ul. Kilińskiego 16	9	1688	350	20,7%
Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Miesz-kaniowej, ul. Wawrzyniaka 33	10	1328	451	34,0%
razem	-	7296	1901	26,1%

Zródło: na podstawie danych opublikowanych na stronie internetowej http://samorzad2014.pkw.gov.pl/357_rady_woj/0/040701

Najniższą frekwencję odnotowano w obwodach nr 7, 8 i 9, gdzie oscylowała na poziomie około 20%.

GLÓWNE PROBLEMY W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- **bezrobocie**, pomimo obserwowanego od kilku lat spadku liczby bezrobotnych w Inowrocławiu jest to problem ciągle obecny, a w Śródmieściu jego skala jest szczególnie duża, ze znacznym udziałem osób stosunkowo długo pozostających bez pracy
- **ubóstwo**, trudna sytuacja materialna powoduje także szereg potencjalnych dalszych problemów związanych z wykluczeniem społecznym. W Śródmieściu utrzymuje się wysoka liczba beneficjentów pomocy społecznej, w tym osób pobierających zasiłek rodzinny umożliwiającą częściowe pokrycie wydatków na utrzymanie dziecka
- **problemy w funkcjonowaniu rodzin**, związane najczęściej z: przemocą domową, trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi, uzależnieniem od alkoholu, niezaradnością życiową
- **niskie wyniki sprawdzianu szóstoklasisty i egzaminu gimnazjalnego** w szkołach podstawowych i Gimnazjum nr 1
- **niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym**, co odzwierciedla niska frekwencja w wyborach samorządowych

GLÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- **korzystna struktura ludności wg ekonomicznych grup wieku**. Aktualnie w Śródmieściu nie jest odczuwalny problem starzenia się społeczeństwa
- **aktywność organizacji pozarządowych**, które reprezentują lokalną społeczność, są wyrazicielami potrzeb i dążeń obywateli, wpływają zatem na poprawę komunikacji społecznej

Sfera gospodarcza

W podobszarze rewitalizacji Śródmieście funkcjonuje około 1,9 tys. podmiotów gospodarczych wpisanych do rejestru REGON, w tym prawie 1,3 tys. osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą. Podmioty te stanowią 28% wszystkich firm działających w Inowrocławiu. Wskaźnik przedsiębiorczości, tj. liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100

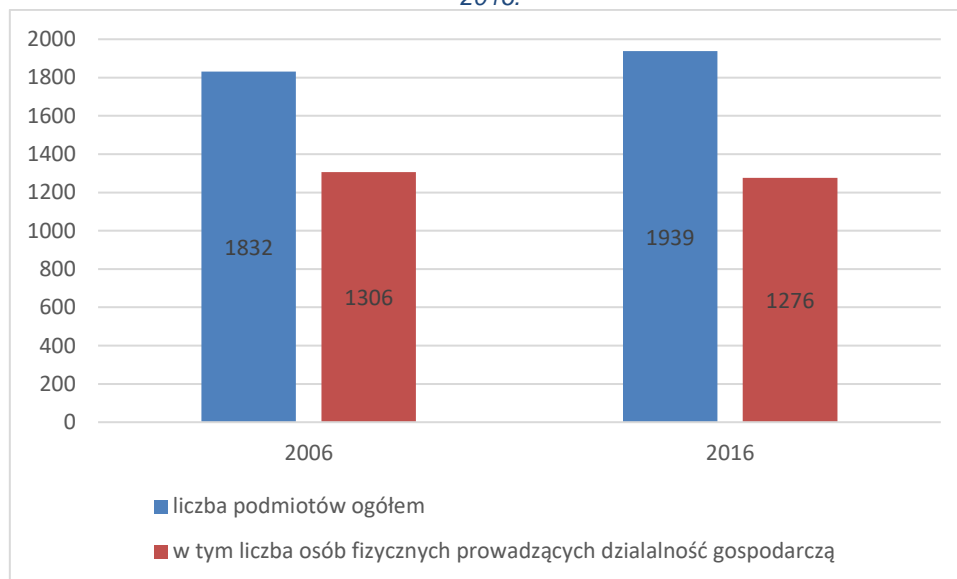

mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosi w Śródmieściu 17,3 (dla całego miasta wartość ta wynosi 11,5).

Wśród podmiotów wpisanych do rejestru REGON dominują mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające do 9 pracowników, które stanowią 95% wszystkich firm. Małe przedsiębiorstwa zatrudniające od 10 do 49 pracowników stanowią około 3%, a firmy średnie (50 do 249 pracowników) stanowią 1%. Dużych firm jest tylko kilka. Do największych zakładów na terenie Śródmieścia należą:

- Inowrocławskie Kopalnie Soli Solino S. A. Grupa Orlen – producent soli i solanki,
- Drukarnia Druk-Intro S.A.
- Zakład Poligraficzny POLPRINT Sp. z o.o.

Wykres 5. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w podobszarze rewitalizacji Śródmieście w latach 2006-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacji i Rejestrów Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

W ostatniej dekadzie liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w rejestrze REGON wzrosła o 5,8%. Największa fluktuacja występuje w sektorze małych firm, co odzwierciedla spadek dynamiki liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą.

W Śródmieściu **rozwinęty jest sektor handlu i usług**. W centrum swe siedziby ma wiele oddziałów banków, towarzystw ubezpieczeniowych, firm leasingowych i doradczych, funkcjonują liczne ośrodki handlu detalicznego i hurtowego, punkty usługowe, serwisy, istnieje kilka stacji benzynowych, hipermarketów i dyskontów. Wielkopowierzchniowe obiekty handlowe zlokalizowane są w północnej części podobszaru rewitalizacji przy ul. Biskupa Antoniego Laubitza, a także przy południowej granicy obszaru – u zbiegu ulic Górniczej i Poznańskiej. Pomiędzy ulicami Przypadek, Plebanka i Orłowską zlokalizowany jest największy plac handlowy w Inowrocławiu – targowisko staromiejskie. Właścicielem gruntów jest zlokalizowany w sąsiedztwie Kościół.

W Inowrocławiu działa kilka lokalnych **instytucji wspierających przedsiębiorczość**, w tym w podobszarze Śródmieście swoje siedziby mają:

- Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości i Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości w Inowrocławiu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego – Oddział w Bydgoszczy, ul. Poznańska 43-45 (budynek WSG),
- Fundacja Ekspert-Kujawy ul. Dworcowa 65, Kujawski Inkubator Przedsiębiorczości Społecznej ul. Dubienka 2,
- Naczelna Organizacja Techniczna FSNT Rada w Inowrocławiu, ul. Orłowska 48.

Działalność tych instytucji uzależniona jest od dostępności środków finansowych. Miasto Inowrocław organizuje otwarte konkursy ofert na powierzenie zadań publicznych w zakresie działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości oraz promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej osób pozostających bez pracy, jednak przyznanie dotacji nie wyczerpuje potrzeb związanych ze wspieraniem lokalnych przedsiębiorców, prowadzeniu szkoleń, organizowaniu konferencji i innych działań wspomagających rozwój gospodarczy.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE GOSPODARCZEJ:

- **niewielki spadek dynamiki** liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE GOSPODARCZEJ:

- **rozwinięty sektor handlu i usług**, Śródmieście to obszar atrakcyjny pod względem prowadzenia działalności usługowej i handlowej,
- **funkcjonowanie lokalnych instytucji wspierających przedsiębiorczość**, posiadających potencjał do realizacji wsparcia szkoleniowego i doradczego podnoszącego kompetencje i kwalifikacje, tworzenia i rozwoju placówek z obszaru aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, wsparcia inicjatyw promujących aktywizację społeczno-zawodową, działań na rzecz wsparcia i animacji rozwoju gospodarki społecznej i przedsiębiorczości społecznej,

Sfera środowiskowa

Ze względu na wysoki poziom zurbanizowania Śródmieścia jedyną występującą na tym terenie formą zieleni urządzonej są **skwery, które poprzez walory estetyczne pełnią funkcję rekreacyjną i wypoczynkową**, służą wszystkim mieszkańcom Inowrocławia:

- Skwer Kombatantów – położony w południowej części Śródmieścia, przy ul. Górniczej, o powierzchni 11,3 tys. m², znajduje się tu pomnik Martyrologii Inowrocławian 1939-1945,
- Skwer Sybiraków – położony w północnej części Śródmieścia, u zbiegu ulic: Toruńskiej, Plebanka, Bpa Antoniego Laubitza, w obszarze ścisłej ochrony konserwatorskiej „A” i ochrony archeologicznej „W”, o powierzchni ok. 4,8 tys. m²
- Skwer im. Andrzeja Sz wajkerta ps. „Jędrus” – położony w północnej części Śródmieścia, przy ul. Bpa Antoniego Laubitza, o powierzchni ok. 4,3 tys. m², upamiętnia sanitariusza, ps. "Jędrus" niespełna 11 letniego inowrocławianina, który zginął w Powstaniu Warszawskim,
- Skwer Jana Pawła II – położony w zachodniej części Śródmieścia, przy ul. Grodzkiej, o powierzchni 25,3 tys. m², znajduje się tu granitowa tablica upamiętniająca papieża Jana Pawła II, niemiecka szczelina przeciwlotnicza i pomnik Jana Kaspro wicza.

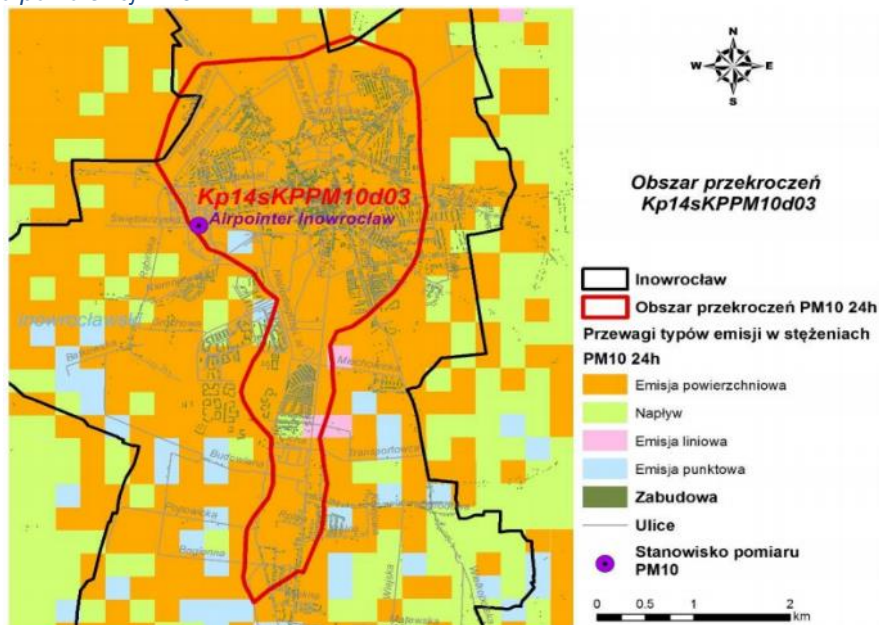
Przy kościele Świętego Krzyża zlokalizowany jest niewielki teren zieleni o powierzchni 1,7 tys. m². Ponadto przy kościele p.w. imienia Najświętszej Maryi Panny tzw. „Ruina” znajduje się stary cmentarz, stanowiący własność komunalną pod zarządkiem Urzędu Miasta Inowrocławia (nr rejestru wojewódzkiego - 811), na którym rosną drzewa pomnikowe: dwa jesiony wyniosłe o obwodach w pierśnicy: 316 i 277 cm i wysokościach: 30 i 29 m oraz lipę drobnolistną o obwodzie w pierśnicy 246 cm i wysokości 25 m.

W podobnym rewersie rewitalizacji Śródmieście odnotowywane są **przekroczenia dopuszczalnych poziomów niektórych substancji w powietrzu atmosferycznym**. Obszar przekroczeń na terenie miasta Inowrocław obejmuje dużą część Śródmieścia; zajmuje powierzchnię 8,7 km²; zamieszkiwany jest przez ok. 43 tys. osób. Jest to obszar o charakterze miejskim; emitowany roczny ładunek

pyłu zawieszonego PM10 ze wszystkich typów źródeł wynosi 546 Mg; stężenia średnie dobowe osiągają maksymalnie 94,2 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, liczba dni z przekroczeniami poziomu dopuszczalnego wynosi 110; stężenia średnie roczne osiągają maksymalnie 48,1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$; w stężeniach przeważa emisja z ogrzewania indywidualnego.

Rysunek 7. Przewagi typów emisji w stężeniach pyłu zawieszonego PM10 24h w obszarze przekroczeń w Inowrocławiu w strefie kujawsko-pomorskiej w 2014 r.

Źródło: Obszar objęty Programem ochrony powietrza dla strefy kujawsko-pomorskiej ze względu na przekroczenie poziomów dopuszczalnych dla pyłu PM10 i benzenu oraz poziomu docelowego dla arsenu – aktualizacja. Wielkości przekroczeń oraz źródła wprowadzania pyłu zawieszonego PM10 do powietrza. Załącznik nr 1 do Uchwały Nr XXVIII/494/16 Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 19 grudnia 2016 r.

Tendencja przebiegu przekroczeń poziomów dopuszczalnych w ciągu roku, wskazuje na występowanie wartości maksymalnych w okresie zimowym. Świadczy to o dominującej roli na terenie miasta emisji z sektora energetycznego oraz niskiej emisji, w globalnej emisji dwutlenku siarki, dwutlenku azotu oraz benzenu.

Średnie roczne zanieczyszczenie powietrza dwutlenkiem azotu w Inowrocławiu wynosiło w 2015 r. 16,0 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (najwyższe wyniosło 20,7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ przy skrzyżowaniu ul. Najświętszej Marii Panny i Szkolnej). Duży wpływ na poziom emisji dwutlenku azotu w pobliżu dróg ma **emisja pochodzenia komunikacyjnego**. Zanieczyszczenia komunikacyjne to głównie: tlenek i dwutlenek węgla, tlenki azotu, węglowodory, pyły, metale ciężkie. W przebiegu rocznym najwyższe stężenia mają miejsce w sezonie grzewczym i jest to efekt nakładania się na siebie emisji niskiej oraz emisji komunikacyjnej.

Na podobszarze rewitalizacji Śródmieście zagrożenie ze strony komunikacji stanowią przede wszystkim drogi krajowe nr 15 (ulice Staszica, Laubitz, Toruńska) i 25 (ul. Dworcowa) oraz droga wojewódzka nr 252 (ul. Jacewska). Emisja komunikacyjna stanowi szczególne zagrożenie dla terenów przyległych. Oddana do użytku w 2017 r. obwodnica Inowrocławia przyczyniła się do zmniejszenia natężenia ruchu na ww. drogach (w szczególności ruchu tranzytowego), jednak konieczny jest jeszcze pięciokilometrowy łącznik prowadzący do tej obwodnicy na odcinku Łatkowo-Sławęcinek, który przedłużyłaby ją z północnej strony i znacznie ułatwił podróż do Bydgoszczy.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- **zanieczyszczenie powietrza** spowodowane głównie niską emisją oraz emisją komunikacyjną,

- **niska świadomość w zakresie efektywności energetycznej i ochrony środowiska** mieszkańców nadużywających transportu prywatnego samochodowego możliwego do zastąpienia innym środkiem transportu, np. rower, komunikacja miejska,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- **zielenie miejska** o funkcjach rekreacyjnych i wypoczynkowych

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Podobszar rewitalizacji Śródmieście to teren wielofunkcyjny. Jest najstarszą historyczną częścią miasta obejmującą centrum ze zwartą zabudową o charakterze śródmiejskim. Dominuje zabudowa mieszkaniowa z usługami. Ponadto istnieją niewielkie tereny przemysłowe, oraz teren obiektów handlowych o pow. sprzedaży powyżej 2000 m².

Zgodnie ze zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasto Inowrocław podobszar rewitalizacji Śródmieście znajduje się w obrębie dzielnicy centrum, obejmującej ściśle centrum miasta z terenami wokół Rynku przeznaczonymi do rewitalizacji. Teren Śródmieścia ograniczony ulicami: Laubitz, Najświętszej Marii Panny, Andrzeja, Szymborską, Staszica objęty jest strefą pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmującej obszary szczególnie wartościowe, o bardzo dobrze zachowanej historycznej strukturze przestrzennej, do bezwzględного zachowania. Jednocześnie dla większości tych terenów Miasto nie posiada obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Ważnym elementem aspektu przestrzenno-funkcjonalnego jest wyposażenie w infrastrukturę społeczną i jej stan. Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty stanowiące podstawę przekazu usług socjalnych i kulturalnych. Podobszar rewitalizacji, z uwagi na swoje centralne położenie charakteryzuje się bardzo **dobrym wyposażeniem w infrastrukturę społeczną**. Nieco gorzej wypada jedynie jego północno-wschodnia część. Stan techniczny jest w większości przypadków dobry. Poniżej przedstawiono charakterystykę infrastruktury społecznej na obszarze rewitalizacji.

W granicach podobszaru Śródmieście funkcjonują następujące **obiekty oświatowe**:

- Przedszkole niepubliczne „U Natalki i Kubusia” filie przy ul. Kasztelańskiej 17 oraz ul. Kilińskiego 4,
- Państwowa Szkoła Muzyczna I i II stopnia przy ul. Kilińskiego 16a,
- Gimnazjum nr 1 im. Świętego Wojciecha przy ul. Toruńskiej 46¹⁶,
- Zespół Szkół Ogólnokształcących przy Placu 3 Maja 11/13 (I Liceum Ogólnokształcące im. Jana Kasprowicza i Gimnazjum Dwujęzyczne),
- Zespół Szkół Katolickich im. Bł. Ks. Władysława Demskiego w Inowrocławiu przy ul. Plebanka 18,
- Zasadnicza Szkoła Zawodowa Rzemiosła dla Dorosłych Zespołu Szkół Zawodowych Rzemiosła przy ul. Poznańskiej 18,
- Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Stefana Żeromskiego przy ul. Średniej 9 (gimnazjum dla dorosłych, liceum ogólnokształcące dla dorosłych, szkoła policealna, kwalifikacyjne kursy zawodowe),

¹⁶ W związku z wejściem w życie nowych przepisów zobowiązujących samorządy do reorganizacji placówek oświatowych i stopniowej likwidacji gimnazjów w budynkach dotychczasowych gimnazjów powstaną szkoły podstawowe, które funkcjonowały do 1999 roku, czyli w przypadku Gimnazjum nr 1 będzie to Szkoła Podstawowa nr 1.

- Wydział Zarządzania i Nauk Społecznych w Inowrocławiu Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszcy przy ul. Poznańskiej 43/45.

Najbliższe szkoły, których obwody¹⁷ obejmują podobszar rewitalizacji to:

- Szkoła Podstawowa nr 2 im. Panny Maryi przy ul. Najświętszej Marii Panny 22/24,
- Szkoła Podstawowa nr 6 im. Mikołaja Kopernika przy al. Mikołaja Kopernika 18,
- Szkoła Podstawowa nr 11 im. Stefana Batorego przy ul. Jana III Sobieskiego 5/7,
- Gimnazjum nr 3 im. 4. Kujawskiego Pułku Artylerii Lekkiej przy ul. Władysława Łokietka 3,
- Gimnazjum nr 4 z Oddziałami Dwujęzycznymi im. Zygmunta Wilkońskiego przy ul. Daszyńskiego 29.

Stan obiektów oświatowych należy uznać jako dobry. Sukcesywnie realizowane były remonty i inwestycje bazy szkolnej.

Śródmieście stanowi także **centrum życia kulturalnego** całego miasta. Należy w tym względzie wskazać na kilka kluczowych obiektów infrastruktury kulturalnej:

- Biblioteka Miejska im. Jana Kasprówicza ul. Kilińskiego 16, w tym filia nr 12 dla osób niepełnosprawnych oraz filia nr 4 przy ul. Poprzecznej 29,
- Kujawskie Centrum Kultury z siedzibą przy ul. Jana Kilińskiego 16; większość zajęć prowadzona jest w Niebieskiej Kamienicy KCK przy ulicy Kasztelańskiej 22, gdzie mieszczą się: klub gier planszowych, studio tańca, studio piosenki, studio artystyczne, organizowane są: warsztaty rysunku dla dorosłych, zajęcia rytmiki, zajęcia komputerowe, fotograficzne, modelarskie, plastyczne. Ponadto w ramach KCK działa Instytut Prymasa Józefa Glempa przy pl. Klasztornym 2,
- Młodzieżowy Dom Kultury im. Janusza Korczaka przy ul. Najświętszej Marii Panny 14,
- Klub Kopernik Kujawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej przy ul. Toruńskiej 60 to placówka społeczno-wychowawcza, głównie o funkcji kulturotwórczej.

W Śródmieściu znajdują się także **obiekty sportowo-rekreacyjne**:

- Kryta pływalnia „Wodny Park”, ul. Toruńska 46-48,
- Lodowisko sezonowe „Lodolandia”, ul. Toruńskiej 46,
- Boisko przy SP nr 2.

Inowrocławskie stowarzyszenia i kluby sportowe korzystają z miejskich obiektów sportowych i rekreacyjnych nieodpłatnie, prowadząc na nich zajęcia szkoleniowe, treningi oraz organizując zawody sportowe. Z wielu obiektów korzystają również uczniowie inowrocławskich szkół podstawowych i gimnazjalnych, którzy w ramach zajęć wychowania fizycznego uczestniczą w międzyszkolnych rozgrywkach sportowych na Hali Widowiskowo-Sportowej, zawodach lekkoatletycznych i piłkarskich na stadionie i boiskach sportowych oraz zajęciach na pływalniach¹⁸.

Przy ul. Kasztelańskiej 22 mieści się świetlica socjoterapeutyczna - „Świetlik” prowadzona przez Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień. Poza tym obiektem w obszarze Śródmieścia **brakuje innych placówek pełniących funkcje usług społecznych i socjalnych**. Według opinii terenowych pracowników socjalnych MOPS Inowrocław głównymi problemami wy-

¹⁷ Zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty sieć publicznych szkół powinna być zorganizowana w sposób umożliwiający wszystkim dzieciom spełnianie obowiązku szkolnego, z uwzględnieniem, że droga dziecka z domu do szkoły nie może przekraczać:

1) 3 km - w przypadku uczniów klas I-IV szkół podstawowych;

2) 4 km - w przypadku uczniów klas V i VI szkół podstawowych oraz uczniów gimnazjów.

¹⁸ Źródło: *Strategia Obszaru Strategicznej Interwencji dla Inowrocławia oraz obszarów powiązanych z nim funkcjonalnie do 2020 r.*

stępującymi w Śródmieściu są: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, wzrastający problem bezdomności. W szczególności brakuje punktu świadczącego usługi i pomoc dla całej grupy osób potrzebujących, który kompleksowo zapewniłby, m.in. posiłki, możliwość utrzymania higieny osobistej oraz wymiany odzieży i rzeczy, schronienie dla bezdomnych oraz miejsca wsparcia, pozyskania informacji, czy pomocy specjalistów. Wychoząc naprzeciw problemom społecznym mieszkańców istotnym jest stworzenie w Śródmieściu miejsca, którego działania będą zapobiegać ubóstwu lub wykluczeniu społecznemu Inowrocławian.

Zdjęcie 1. Budynek z 1880 roku przy ul. Toruńskiej 24 użytkowany przez Towarzystwo Brata Św. Alberta

Źródło: zasoby własne.

Podobszar Śródmieście jest **dobrze skomunikowany**. Przy placu Kasprowicza 5 zlokalizowany jest dworzec autobusowy, który obsługuje regularne przewozy osób w komunikacji krajowej.

Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o. w Inowrocławiu obsługuje 13 linii komunikacyjnych, w tym kilka linii w Śródmieściu. Komunikacja autobusowa obejmuje w tym obszarze drogi krajowej 12 i 25, ulice Andrzeja, Szymborską i Świętokrzyską. Ze względu na uzdrowiskowy charakter miasta w ostatnich latach zainwestowano w ekologiczny tabor. **Komunikacja publiczna nie jest jednak popularna**, odnotowywany jest duży udział transportu prywatnego samochodowego w bilansie transportowym na terenie miasta. Według analiz przeprowadzonych w latach 2005-2014 znacząco spadła liczba pasażerów MPK – zmniejszyła się ona z 6,70 do 4,55 mln osób rocznie, czyli aż o 32%. Tendencja spadkowa w tym zakresie jest charakterystyczna dla całej Polski, jednak trend jest bardziej niekorzystny w porównaniu ze wskaźnikami ogólnokrajowymi: w latach 2004-2013, liczba pasażerów komunikacji miejskiej w Polsce spadła średnio o 11,2%¹⁹.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ:

- **brakuje placówek świadczących usługi socjalne dla osób potrzebujących**, w szczególności osób bezdomnych,
- **niska popularność komunikacji publicznej** oraz wysoki udział transportu prywatnego samochodowego,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNEJ:

¹⁹ Na podstawie Miejskiej Strategii Rozwoju Transportu dla Miasta Inowrocławia do 2020 r. z uwzględnieniem Planu Mobilności Miejskiej Miasta Inowrocławia

- **dobrze wyposażenie w infrastrukturę społeczną** (obiekty oświatowe, kulturalne, sportowo-rekreacyjne), z której korzystają uczniowie szkół, stowarzyszenia i kluby sportowe oraz mieszkańcy,
- **dobry poziom obsługi komunikacyjnej**, dworzec autobusowy obsługujący przewozy osób w komunikacji krajowej,

Sfera techniczna

W granicach podobszaru rewitalizacji Śródmieście znajdują się drogi krajowe i gminne. Dla dróg krajowych prowadzony jest pomiar ruchu, którego wyniki z 2015 r. przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 20. Generalny Pomiar Ruchu w 2015 r. na drogach krajowych – osiedle Śródmieście.

Nr drogi	na- zwa	SDRR poj. sil- nik. ogó- łem	motocy- kle	Sam. osob. mi- krobusy	Lekkie sam. cięż- zarowe (dostaw- cze)	Sam. cięż- zarowe bez przycz.	Sam. cięż- zarowe z przycz.	auto- busy	Cią- gniki rolni- cze	SDRR rowery
15c	Ul. Sta- szica	17686	86	13679	1285	417	1803	405	11	120
15c	Ul. Lau- bitza	19723	116	16249	1177	492	1308	366	15	223
15	Ul. To- ruń- ska	12990	70	9985	992	356	1393	181	13	316
25	Ul. Dwor- cowa	14318	87	11392	961	310	995	566	7	451

Źródło: <https://www.gddkia.gov.pl/>

Prowadzone w ostatnich latach działania utrzymaniowe i inwestycyjne na drogach krajowych zapewniły ogólny dobry stan nawierzchni drogowej na ich przeważającej części. Jednak rejestrowane na odcinkach DK 15 i DK 25 wysokie wartości natężenia sprawiają, że warunki ruchu samochodowego są na tych odcinkach trudne, w szczególności na obszarze ścisłego centrum miasta Inowrocławia. Oznacza to **niski poziom swobody ruchu, który generuje zatłoczenie na ulicach miasta**, jak również **niesatysfakcjonujący poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego**²⁰.

Oddany do użytku w lipcu 2017 r. etap obwodnicy Inowrocławia ma długość 19 kilometrów i w dużym stopniu odciąża główne arterie komunikacyjne miasta poprzez przejęcie części ruchu tranzytowego. Obecnie trwa budowa tzw. łącznika w ciągu drogi krajowej nr 15 i 25 o długości około 4,88 km. Zakończenie prac planowane jest pod koniec 2019 roku. Dzięki skierowaniu ruchu tranzytowego na obwodnicę od północnej strony miasta nastąpi obniżenie natężenia ruchu samochodowego w centrum.

²⁰ Na podstawie *Miejskiej Strategii Rozwoju Transportu dla Miasta Inowrocławia do 2020 r. z uwzględnieniem Planu Mobilności Miejskiej Miasta Inowrocławia* przyjętej uchwałą nr IX/81/2015 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 29 czerwca 2015 r.

Rysunek 8. Strefa płatnego parkowania w Śródmieściu.

Źródło: http://www.inowroclaw.pl/strona-301-strefa_platnego_parkowania.html wg stanu na marzec 2016 r.

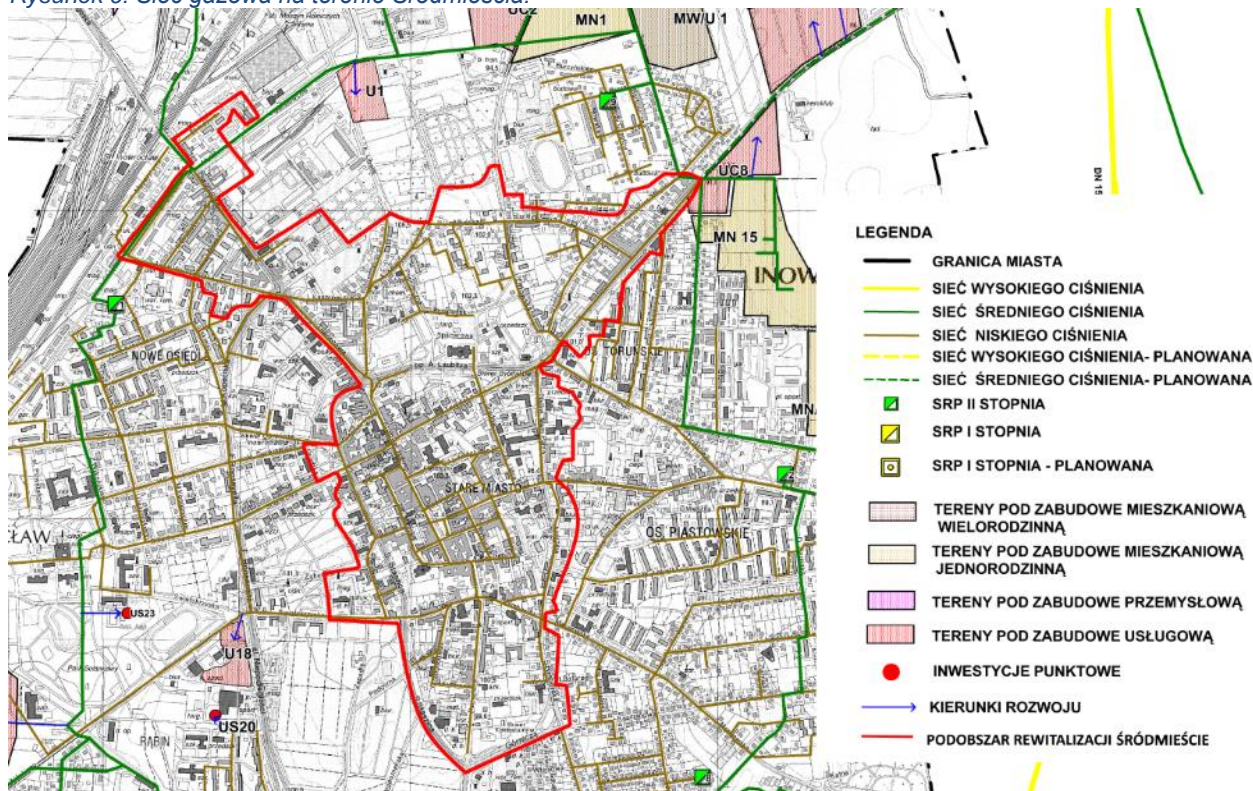
W Inowrocławiu funkcjonuje strefa płatnego parkowania, obejmującą swoim zasięgiem odcinki ulic znajdujących się na terenie śródmieścia.

Powstanie strefy ograniczyło problem długotrwałego parkowania i zwiększyło rotację samochodów w centrum miasta, w efekcie czego zmniejszył się ruch samochodowy i zatłoczenie w dzielnicy o charakterze rekreacyjno-handlowym.

W Śródmieściu **brakuje ścieżek rowerowych**, czy ciągów pieszo-rowerowych. Istniejące trasy rowerowe są zlokalizowane wzdłuż ul. Marcinkowskiego na odcinku od ul. Dworcowej do ul. Przypadek, wzdłuż ul. Staszica na odcinku od ul. Świętokrzyskiej do ul. Poznańskiej i niewielki fragment wzdłuż ul. Górnicyej.

Przez teren Inowrocławia nie przebiega gazowa infrastruktura przesyłowa należąca do operatora systemu przesyłowego Gaz-System. Właścicielem sieci i infrastruktury gazowej na terenie miasta Inowrocław jest Polska Spółka Gazownictwa oddział Gdańsk. Miasto zasilane jest siecią gazową dystrybucyjną wysokiego ciśnienia ze stacji przy ulicy Jacewskiej. Odbiorcy na terenie Śródmieścia zasilani są poprzez sieć niskiego ciśnienia.

Rysunek 9. Sieć gazowa na terenie Śródmieścia.

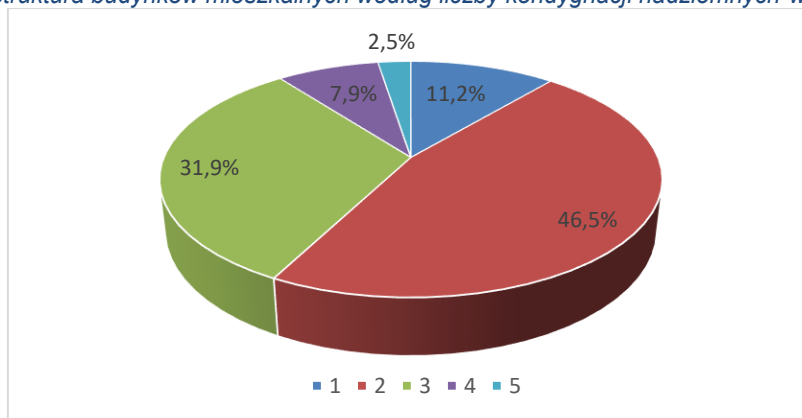
Źródło: Załącznik graficzny do aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Inowrocław” przyjętej Uchwałą Nr XVIII/170/2016 Rady Miejskiej Inowrocławia

Na terenie miasta funkcjonuje **miejska sieć ciepłownicza**. Śródmieście obsługiwane jest przez wschodni odcinek sieci magistralnej 2x Dn 700 wyprowadzonej z ciepłowni Rąbin. Jest to sieć wodna, wysokoparametrowa. Zaopatrzenie odbiorców w Śródmieściu w ciepło realizowane jest głównie przy wykorzystaniu miejskiego systemu ciepłowniczego zasilanego ze źródeł do niego przyłączonych, wykorzystujących jako paliwo węgiel kamienny oraz gazu ziemnego przesyłanego sieciami, a w mniejszym stopniu przy wykorzystaniu węgla kamiennego spalanego w kotłowniach obsługujących obszary lokalne lub pojedyncze obiekty, węgla spalnego w piecach i kotłowniach indywidualnych, czy energii elektrycznej.

W Śródmieściu znajduje się niewiele ponad tysiąc budynków mieszkalnych, co stanowi 1/5 ogółu budynków mieszkalnych w Inowrocławiu. Prawie połowę stanowią budynki o dwóch kondygnacjach nadziemnych, a co trzeci budynek ma 3 kondygnacje. Obszar rewitalizacji Śródmieście charakteryzuje się w znacznej mierze **starą zabudową kamieniczną**. Są to głównie kamienice z lokalami usługowymi w parterach. Wyższe, 5 kondygnacyjne budynki wielorodzinne zlokalizowane są głównie w północno-zachodniej części podobszaru rewitalizacji.

Wykres 6. Struktura budynków mieszkalnych według liczby kondygnacji nadziemnych w Śródmieściu.

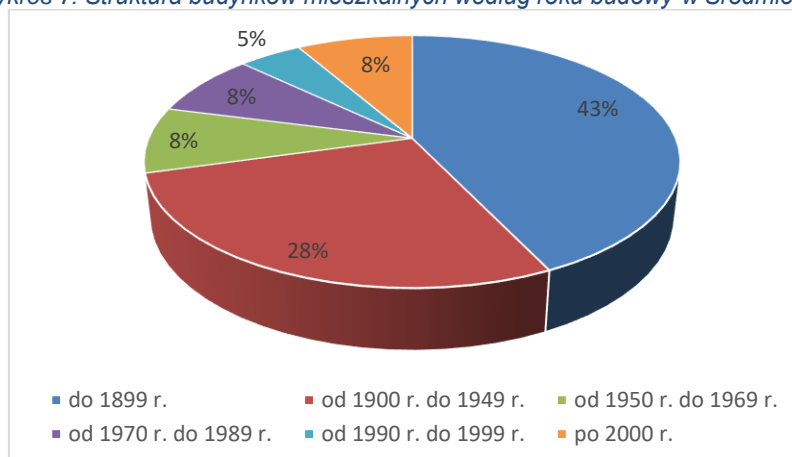

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków.

Mieszkaniowym zasobem Miasta zarządza Inowrocławska Gospodarka Komunalna i Mieszkalniowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Według danych obejmujących Rejon Obsługi Mieszkańców ROM 1 lokale mieszkalne wykazują zróżnicowane zużycie techniczne. Większość lokali socjalnych znajduje się w budynkach wybudowanych przed 1900 r. o słabym lub zadowalającym stanie technicznym. Są to budynki posiadające ogrzewanie piecowe, instalację gazową posiada kilka budynków. Podobnie **większość lokali komunalnych wykazuje bardzo duże zużycie techniczne**. Są to również w większości budynki wybudowane przed 1900 r., o słabym lub zadowalającym stanie technicznym. Ze względu na okres eksploatacji piece kaflowe wymagają remontu lub wymiany. W kilku budynkach jest instalacja centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.

Większość budynków, w których znajdują się mieszkania komunalne pochodzi z XIX oraz 1 połowy XX wieku i są objęte nadzorem Konserwatora Zabytków. Budynki objęte nadzorem konserwatorskim, wymagają dodatkowych środków finansowych. Jak wynika z doświadczeń, koszty remontów tych budynków są wyższe szacunkowo o około 30% w stosunku do budynków, które nie wymagają prac konserwatorskich.

Wykres 7. Struktura budynków mieszkalnych według roku budowy w Śródmieściu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków.

Śródmieście z dość wysoką zwartą zabudową zachowało **zabytkowy średniowieczny układ urbanistyczny** z prostokątnym rynkiem i licznymi zabytkami. Zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków prowadzonego w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Toruniu, położone na terenie podobszaru Śródmieście to:

- Kościół parafialny p.w. Zwiastowania NM wraz z ogrodzeniem terenu przykościelnego i otoczeniem (działka nr 82),

- Kościół parafialny p.w. Imienia Najświętszej Maryi Panny, tzw. „Ruina”, romański, zlokalizowany przy ulicy Bpa A. Laubitza 9, powstał w okresie XII/XIII wieku i jest najstarszym zabytkiem Inowrocławia. Obecnie pokrycie dachowe wież jest w bardzo złym stanie i wymaga wymiany. Dachówki kruszą się, łuszczą i odpadają, stanowiąc zagrożenie zarówno dla przechodniów, jak i dla wyposażenia kościoła,
- Kościół ewangelicki., ob. rzym.-kat. parafialny p.w. Św. Krzyża,
- Relikty zespołu klasztorного pofranciszkańskiego, późnoromańskiego odsłonięte na terenie Placu Obrońców Pokoju (ob. Placu Klasztorного),
- Mur obronny przy ul. Kilińskiego,
- Odcinek południowy miejskiego muru obronnego,
- Dom przy ul. Dworcowej 71,
- Kamienica przy ul. Kościelnej 6,
- Dom (d. waga miejska) przy ul. Kościuszki 19,
- Kamienica przy ul. Królowej Jadwigi 14,
- Dom przy ul. Królowej Jadwigi 26,
- Dom przy ul. Królowej Jadwigi 33,
- Hotel „Bast” przy zbiegu ul. Królowej Jadwigi 35/Solankowej 2,
- Budynek Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” przy ul. Szymborskiej 4,
- III Szkoła Miejska (Stadtschule), ob. Gimnazjum nr 1 im. św. Wojciecha przy ul. Toruńskiej 46/48.

Ponadto w Śródmieściu znajduje się wiele innych obiektów o wysokich walorach architektonicznych, zabytkowych domów np. najstarszy w pełni zachowany dom z 1898 r., znajduje się przy placu Klasztorным 6, był niegdyś siedzibą starostwa, a także Banku Ludowego.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE TECHNICZNEJ:

- **bardzo duże zużycie techniczne większości lokali komunalnych**, istniejąca infrastruktura mieszkaniowa to w głównej mierze zniszczone kamienice, nieefektywne energetycznie, większość substancji mieszkaniowej ogrzewana jest węglem,
- **niewystarczająca ilość ścieżek rowerowych**, ciągów pieszo-rowerowych,
- **wysokie obciążenie dróg krajowych z dużym udziałem ruchu tranzytowego** (DK15 i DK25), przechodzące przez centrum miasta, niski poziom bezpieczeństwa ruchu drogowego,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE TECHNICZNEJ:

- **zabytkowy, średniowieczny układ urbanistyczny**, liczne obiekty o wysokich walorach architektonicznych,

7.2. PODOBSZAR MĄTWY MIESZKALNE

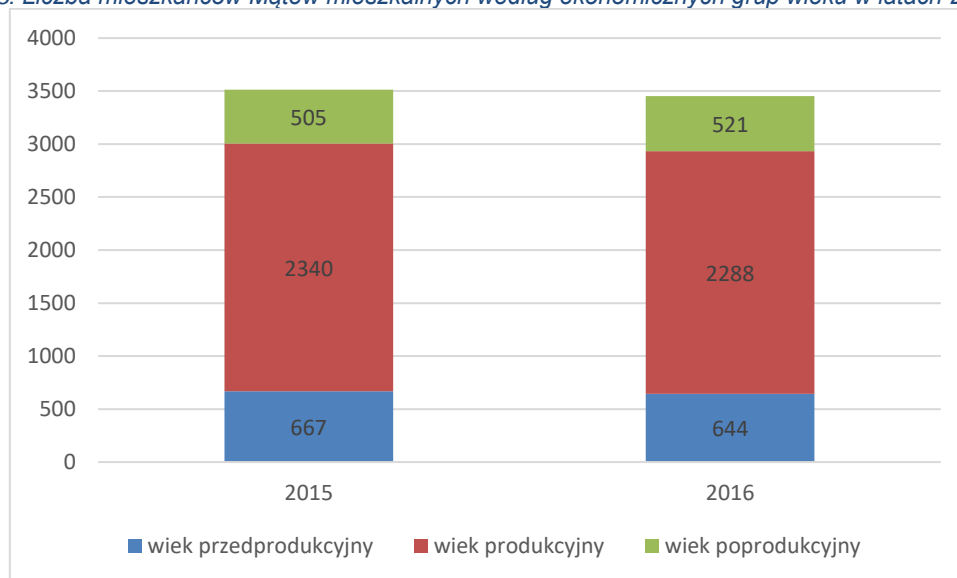
Sfera społeczna

Podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne liczy prawie 3,5 tys. mieszkańców. Najlicniejszą grupę mieszkańców (66,3%) stanowią osoby w wieku aktywności zawodowej. Dzieci i młodzież w przedziale wiekowym 0-17 lat stanowią 18,7% liczby mieszkańców, a osoby w wieku poprodukcyjnym

15,1%. Stosunek ludności w wieku poprodukcyjnym względem ludności w wieku produkcyjnym wynosi 21,6%, co oznacza, że na jedną osobę w wieku powyżej 65 lat przypada prawie pięć osób w wieku 18-64 lata. Wskaźnik ten jest dużo niższy niż średnia dla miasta, która wynosi 36%. Można zatem stwierdzić, że obecnie w Mątwach mieszkalnych problem starzenia się społeczności nie jest jeszcze nasilony. Jednak jak widać na poniższym wykresie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym spadła w stosunku do roku 2015 odpowiednio o 3,4% i 2,2%, a liczba osób w wieku poprodukcyjnym wzrosła o 3,2%.

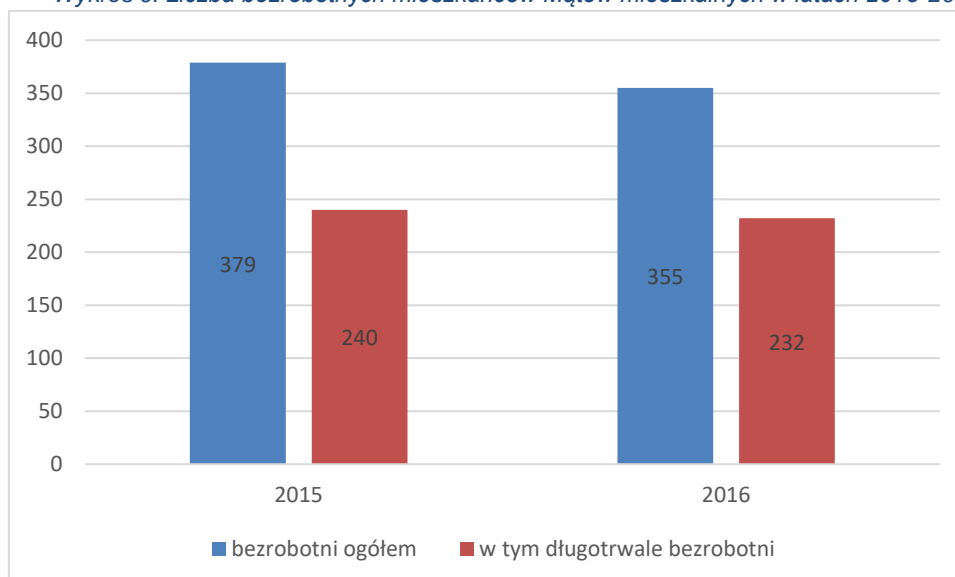
Wykres 8. Liczba mieszkańców Mątew mieszkalnych według ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z miejskiej ewidencji ludności.

Bardzo istotnym problemem społecznym w podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne jest **zjawisko bezrobocia**. Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu w 2016 r. w Mątwach mieszkało 355 osób bezrobotnych. Oznacza to, że osoby bezrobotne stanowiły 15,5% osób w wieku produkcyjnym. 65% bezrobotnych to osoby długotrwale bezrobotne, czyli pozostające bez zatrudnienia co najmniej rok.

Wykres 9. Liczba bezrobotnych mieszkańców Mątew mieszkalnych w latach 2015-2016.

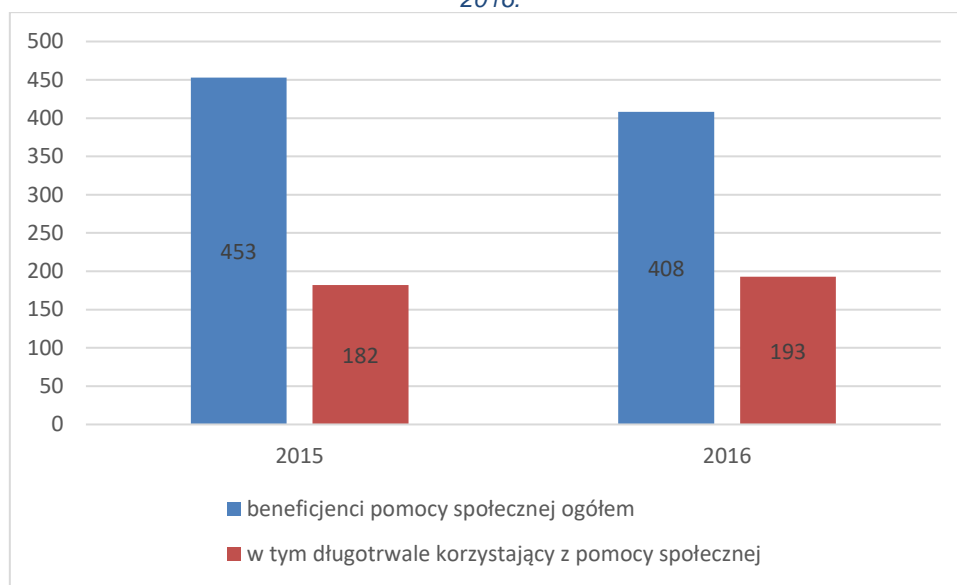
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu.

Około 63% rodzin korzystających z pomocy społecznej wskazało jako powód bezrobocie. Prawie co trzecia osoba bezrobotna (29%) pozostaje bez pracy od ponad dwóch lat. Długotrwale bezrobocie jest jedną z determinant ubóstwa. **Ubóstwo** wielu rodzin uzależniło je od systemu pomocy społecznej, na co wskazuje duża liczba klientów korzystających ze świadczeń. Według danych z 2016 roku liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej wyniosła 408 osób, natomiast liczba gospodarstw domowych – stałych beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej wyniosła 193. Ubóstwo pozostaje głównym powodem przyznawania pomocy społecznej.

Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Mątwach mieszkalnych w latach 2015-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu.

Pomimo spadku ogólnej liczby beneficjentów pomocy społecznej o 10% w stosunku do 2015 r. należy zwrócić uwagę, na wzrost liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej w ogólnej liczbie tych osób o 6%.

Prawie 10% osób w gospodarstwach domowych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej stanowią osoby powyżej 60 roku życia. Większość (71%) z nich to osoby schorowane. Według danych zebranych przez pracowników z Terenowych Zespołów Pracy Socjalnej ponad połowa osób powyżej 60 roku życia korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Mątwach to osoby bierne, wykluczone społecznie. Osoby w szczególnie trudnej sytuacji zdrowotnej korzystają ze wsparcia dziennego ośrodka pobytu jakim jest Środowiskowy Dom Samopomocy w Inowrocławiu. Usługi jakie organizuje i świadczy placówka umożliwiają przezwyciężenie trudności życiowych za pomocą różnych form wsparcia, co w konsekwencji wpływa na poprawę funkcjonowania oraz podniesienie jakości życia tych osób. Ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy w 2017 roku korzystał jeden mieszkaniec podobszaru rewitalizacji w formie: pracy socjalnej, posiłku, specjalistycznych usług opiekuńczych w ośrodku oraz zasiłku stałego.

Pauperyzacja mieszkańców Mątew spowodowała **nawarstwianie się problemów społecznych**, tj. niewydolność rodzin, uzależnienia oraz przestępczość. Wśród rodzin korzystających z pomocy społecznej 30 rodzin otrzymuje pomoc z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, a 10 rodzin z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa²¹. Powszechnym zjawiskiem jest dewastacja i kradzieże w ogrodach działkowych przy ulicach Kwiatowej oraz Mątewskiej. Z uwag zebranych podczas konsultacji społecznych wynika, że m.in.:

²¹ Dane dotyczą stanu na 22.09.2017 r.

pętla autobusowa, park, skrzyżowanie ulicy Maćkowskiego z Poznańską to tereny, na których dochodzi często do wielu incydentów z udziałem osób nietrzeźwych, dewastacji mienia i aktów wandalizmu. Istniejąca sieć monitoringu zlokalizowana przy ul. Poznańskiej 347 (nad sklepem ABC) jest niewystarczająca i wymaga rozbudowy.

W szczególnie trudnej sytuacji znajdują się dzieci i młodzież zamieszkująca ww. dzielnicę. Rodzice borykający się z ubóstwem i innymi problemami życiowymi często nie są w stanie i nie potrafią zorganizować swoim dzieciom czasu wolnego w społecznie akceptowalny sposób. Zasiłki rodzinne otrzymuje 40% dzieci w wieku do lat 17.

Ze względu na brak środków finansowych, kolejni członkowie rodzin nie opuszczają domów rodzinnych, nie usamodzielniają się, co sprawia, że problemy się nawarstwiają. Osoby starsze, w tym niepełnosprawne, ze względu na otrzymywane świadczenia (emeryturę, rentę itp.) często postrzegane są wyłącznie jako źródło dochodu, nierzadko pełnią rolę głównego żywiciela rodziny. Ich wiedza i doświadczenie życiowe nie są dostrzegane przez młodsze pokolenia, a potrzeby są pomijane.

Według opinii MOPS niezbędne jest zatem na tym obszarze podejmowanie inicjatyw ukierunkowanych na poprawę funkcjonowania rodzin, również w zakresie wspierania rodziców w podejmowaniu aktywności zawodowej. Wymaga to działań kompleksowych, adresowanych do wszystkich jej członków. Szczególną uwagę należy zwrócić także na integrację międzypokoleniową.

Na terenie podobszaru rewitalizacji znajduje się Szkoła Podstawowa nr 9 im. M. Skłodowskiej-Curie, jednak część dzieci uczęszcza do Szkoły Podstawowej nr 10.

Wyniki przedstawione w dokumencie pn. „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego” obrazują w obu szkołach niższy od średniej dla miasta poziom opanowania umiejętności niezbędnych na wyższym etapie kształcenia (w gimnazjum).

Tabela 21. Wyniki szkół (w %) sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2016.

Nazwa szkoły	liczebność	Część I			Część II
		Język polski	matematyka	Średni wynik	Język obcy
SP nr 9	22	62 %	46 %	54 %	64 %
SP nr 10	15	65 %	51 %	58 %	80 %
Miasto Inowrocław	556	68%	52%	60%	70%

Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach sprawdzianu i egzaminu oraz nadzoru pedagogicznego”.

Podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne należy do obwodu Gimnazjum nr 2 im. dra Józefa Krzymińskiego, położonego przy ul. Kiełbasiewicza 7. Do Gimnazjum nr 2 uczęszcza około 400 uczniów w 15 oddziałach.

Tabela 22. Średnie wyniki (w %) egzaminu gimnazjalnego w 2016 roku w Inowrocławiu (zestawy standardowe

rok	szkoła	Część humanistyczna		Część matematyczno-przyrodnicza		Języki obce	
		j. polski	historia i wiedza o społeczeństwie	matematyka	przedmioty przyrodnicze	j. angielski podstawowy	j. niemiecki podstawowy
2016	Gimnazjum nr 2	69,1	55,6	46,2	49,1	64,5	-
	Średnia Miasta	67	53	45	48	62	-

Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach nadzoru pedagogicznego”.

Liczba zatrudnionych nauczycieli w szkołach, których obwody obejmują podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne nieznacznie się zwiększyła. Istotnym czynnikiem wpływającym na poziom i jakość kształcenia jest doskonalenie i kształcenie nauczycieli. Szkolenia dla nauczycieli powinny być prowadzone przez wyspecjalizowane placówki szkoleniowe i specjalistów z różnych dziedzin nauki.

Tabela 23. Liczba nauczycieli w szkołach, których obwody obejmują obszar Mątwy mieszkalne.

Placówka	Liczba nauczycieli					
	pełnozatrudnionych		niepełnozatrudnionych		ogółem	
	2015	2016	2015	2016	2015	2016
Gimnazjum nr 2	39	37	2	2	41	39
Szkoła Podstawowa nr 9	29	24	3	7	32	31
Szkoła Podstawowa nr 10	12	11	0	2	12	13

Źródło: „Informacja o stanie realizacji zadań oświatowych Miasta Inowrocławia za rok szkolny 2015/2016, w tym o wynikach nadzoru pedagogicznego”.

Ze względu na specyfikę obszaru, w dzielnicy Mątwy mieszkalne działa aktywnie 6 organizacji, z czego 4 prowadzą działalność w obszarze sportu i kultury fizycznej. Niski odsetek organizacji działających wynika zapewne z ograniczonych możliwości dostępu do lokali użytkowych, braku odpowiedniej infrastruktury komunikacyjnej, czy zaplecza sportowo-rekreacyjnego. Mątwy mieszkalne posiadają jednak duży potencjał rekreacyjno-turystyczny w uwagi na usytuowanie nad rzeką Noteć. Szczególną rolę w tym zakresie pełni Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, który w okresie wiosenno-letnim organizuje szereg działań integracyjnych, sportowych, kulturalnych czy edukacyjnych skierowanych do lokalnej społeczności przy wykorzystaniu naturalnych zasobów tej dzielnicy.

Tabela 24. Wykaz organizacji pozarządowych mających siedziby w podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne.

nazwa	adres	obszar działania
Inowrocławskie Towarzystwo Tenisowe	Daniela Rakowicza 93	Sport, turystyka, rekreacja, hobby
Inowrocławski Klub Tenisa Stołowego Noteć	Rakowicza 93	Sport, turystyka, rekreacja, hobby
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom Nadpobudliwym Psychochowo "Szansa"	Mątewska 17	Usługi socjalne, pomoc społeczna
Mątewski Klub Piłkarski Noteć	Rakowicza 93	Sport, kultura fizyczna
Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej w Inowrocławiu Hufiec Harcerzy	Poznańska 384	Kultura, edukacja, sport, ochrona dziedzictwa narodowego

Źródło: na podstawie <http://bazy.ngo.pl/> zweryfikowanej przez Pełnomocnika ds. współpracy z Organizacjami Pozarządowymi i Młodzieżą Urzędu Miasta Inowrocławia

Mątwy mieszkalne dla wielu podmiotów III sektora nie są atrakcyjnym obszarem z uwagi na dużą odległość od centrum miasta, koncentrację wielu problemów społecznych, występowanie niepokojących zjawisk kryminogennych itp. Tym samym **mieszkańcy mają znacznie ograniczony dostęp do usług czy świadczeń proponowanych przez organizacje pozarządowe.**

Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień prowadzi cztery świetlice socjoterapeutyczne na terenie Miasta Inowrocławia, jedna z nich - "Motylek" zlokalizowana jest w Mątwach przy ul. Słonecznej 20. W świetlicy mątewskie dzieci mają możliwość:

- odrabiania zadań domowych, nauki własnej oraz pracy nad opanowaniem zaległości szkolnych,
- zjedzenia posiłku,
- uczestnictwa w zajęciach specjalistycznych,
- pobytu w czasie ferii zimowych i półkolonii letnich.

Atrakcje Mątew to: ciesząca się popularnością wśród inowrocławian coroczna impreza – zlot motocyklowy „Na Soli”, oraz mecze MKP Noteć (obie imprezy odbywają się na Stadionie Miejskim nr III), a także znany nie tylko w Mątwach, ale i w całym Inowrocławiu - orszak kozy mątewskiej w ostatki.

Jednak **istniejąca oferta instytucji społecznych jest niewystarczająca.** Na terenie podobszaru Mątwy mieszkalne brakuje miejsca umożliwiającego integrację międzypokoleniową, korzystanie z wzajemnych doświadczeń, promowanie postawy świadomego i zaangażowanego rodzica, budowanie szacunku dla osób starszych i niepełnosprawnych.

W pogłębionej diagnozie podobszaru rewitalizacji Mątwy mieszkalne wzięto także pod uwagę wyniki frekwencji wyborczej z wyborów samorządowych przeprowadzonych w 2014r. Dane te często wykorzystywane są jako wskaźnik poziomu uczestnictwa w życiu publicznym.

Obecnie w Polsce jest 41 okręgów wyborczych do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, miasto Inowrocław należy do okręgu nr 4 z siedzibą w Bydgoszczy. Zgodnie z Uchwałą nr XXVIII/411/2013 z dnia 21 stycznia 2013 r. Rada Miejska Inowrocławia dokonała zmian w podziale gminy na stałe obwody głosowania. W mieście wyznaczono 47 obwodów głosowania, w tym 2 obejmuje podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne.

W Inowrocławiu do głosowania uprawnionych było 60,8 tys. osób, frekwencja wyniosła prawie 35%. W obwodach znajdujących się w granicach podobszaru rewitalizacji do głosowania uprawnionych było 2,6 tys. osób, czyli 4,3% ogółu uprawnionych w Inowrocławiu. W Mątwach wydano 918 kart, co oznacza frekwencję na poziomie prawie 35%, czyli na poziomie zbliżonym do średniej dla całego miasta.

Tabela 25. Frekwencja wyborcza w obwodach obejmujących podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne.

Nazwa jednostki	Nr	Liczba upraw-nionych	Liczba wydanych kart	Frekwencja (%)
Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, ul. Poznańska 345	22	1492	477	32,0%
Szkoła Podstawowa nr 9, ul. Chemiczna 9	23	1138	441	38,8%
razem	-	2630	918	34,9%

Źródło: na podstawie danych opublikowanych na stronie internetowej http://samorzad2014.pkw.gov.pl/357_rady_woj/0/040701

Najniższą frekwencję odnotowano w obwodzie nr 22.

Należy w tym miejscu podkreślić **duże zaangażowanie i aktywną działalność członków Zarządu Osiedla Mątwy**, reprezentujących interesy mieszkańców, szczególnie w kontaktach z władzami samorządowymi. Zarząd Osiedla Mątwy aktywnie uczestniczy w opiniowaniu i monitorowaniu działań Urzędu Miasta, zgłasza potrzeby osiedla w zakresie infrastruktury, komunikacji zbiorowej, zieleni, rewitalizacji itp., współpracuje z różnymi podmiotami, w celu podejmowania wspólnych inicjatyw, projektów i ich realizacji, m.in. z inicjatywy Zarządu Osiedla Mątwy planowana jest budowa sieci gazowej we wschodniej części osiedla. W związku z potrzebą pozytywnego zaktywowania mieszkańców i wzrostu poczucia ich identyfikacji z Mątwami została uruchomiona strona internetowa osiedla www.zomatwy.pl

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE SPOŁECZNEJ:

- utrzymujące się **bezrobocie i ubóstwo**, powodują nawarstwianie się problemów społecznych, tj. niewydolność rodzin, uzależnienia oraz przestępczość,
- **niewystarczająca oferta instytucji społecznych**, ograniczony dostęp do usług czy świadczeń proponowanych przez organizacje pozarządowe, brak miejsca umożliwiającego integrację międzypokoleniową,
- **niskie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów**, które mogą być konsekwencją niewydolności rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- **niewystarczający monitoring**, incydenty z udziałem osób nietrzeźwych, dewastacja mienia i akty wandalizmu,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE SPOŁECZNEJ:

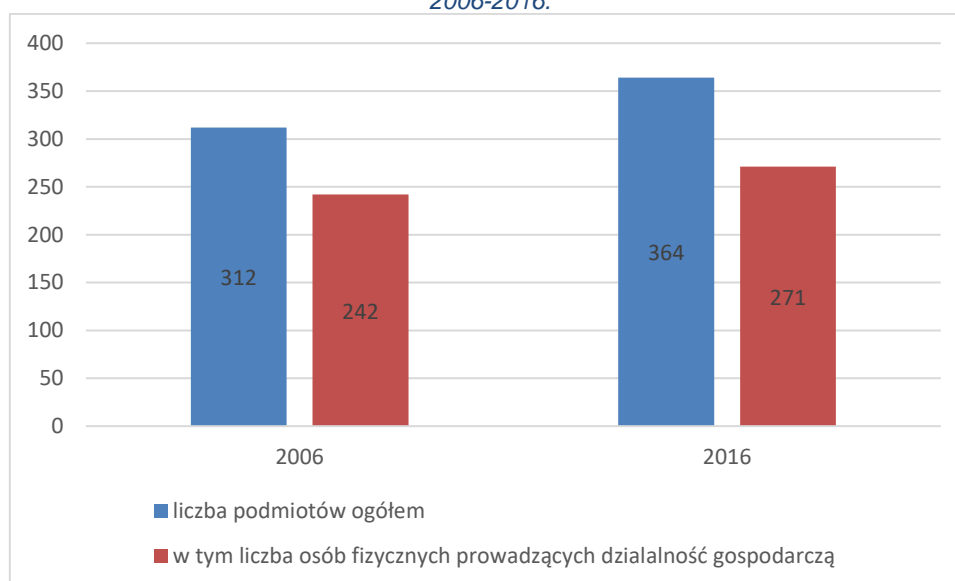
- **kultywowanie lokalnych tradycji i zwyczajów**, w tym orszaku kozy mątewskiej,
- **funkcjonowanie świetlicy socjoterapeutycznej** zapewniającej dzieciom posiłek oraz organizację czasu wolnego,
- **duże zaangażowanie i aktywna działalność członków Zarządu Osiedla Mątwy** w rozwój osiedla, integrację mieszkańców,

Sfera gospodarcza

Mątwy są obecnie dość **dużą dzielnicą przemysłową**. Dawniej była to wieś położona na prawym brzegu rzeki Noteć. Rozwój tego obszaru zaczął następować w drugiej połowie XIX wieku, gdy zbudowano cukrownię (niektóre budynki zachowały się do dziś) oraz Chemische Fabrik Montwy – Robert Suermondt u. Co., która aktualnie nosi nazwę Ciech Soda Polska S.A. i jest to jeden z największych zakładów w regionie. Przemysł był i jest zatem istotną determinantą rozwoju Mątw.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w ostatniej dekadzie wskaźnik dynamiki liczby podmiotów gospodarczych na obszarze Mątw wyniósł 16%. W 2016 r. do rejestru REGON wpisanych było 364 podmiotów gospodarczych, w tym 74% z nich stanowią przedsiębiorstwa osób fizycznych. Oznacza to, że co dziesiąty mieszkaniec Mątw w wieku produkcyjnym prowadzi własną działalność gospodarczą. Dominującym typem działalności jest handel i usługi.

Wykres 11. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w podobzarsze rewitalizacji Mątwy mieszkalne w latach 2006-2016.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wydziału Organizacji i Rejestrów Urząd Statystyczny w Bydgoszczy.

Najwięcej przedsiębiorstw zlokalizowanych jest przy ulicach Poznańska (125), Mątewska (59) i Staropoznańska (47). Są to w większości przedsiębiorstwa usługowo-produkcyjne i handlowe, zakłady wielobranżowe, usługi transportowe, sklepy hurtowe i detaliczne. Jednakże należy dokonać zasadniczego rozróżnienia pomiędzy liczbą podmiotów gospodarczych a aktywnością ekonomiczną i poziomem samowystarczalności ekonomicznej mieszkańców obszaru. Z zebranych podczas konsultacji społecznych uwag i wniosków, wynika że problemem jest **niska konkurencyjność lokalnych firm, zwłaszcza handlu detalicznego**. Zdaniem mieszkańców w Mątwach brakuje sklepu wielko-

powierzchniowego z szerokim asortymentem, o konkurencyjnych cenach. Jednak właściciele małych sklepów obawiają się walki konkurencyjnej z większymi placówkami handlowymi, nie są przygotowani do większej dbałości o towar, klienta, budowania relacji partnerskich z klientem i zaskakiwania go nowymi pomysłami, nowymi dodatkowymi usługami.

W Inowrocławiu funkcjonuje 48 gospodarstw rolnych (uprawy rolne, chów i hodowla zwierząt, łowiectwo, włączając działalność usługową), w tym 25 z nich w podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne. Ze względu na żyzność czarnych ziem bagiennych mamy do czynienia z **bardzo dobrymi warunkami naturalnymi do rozwoju produkcji rolnej** w północnej części Mątew (Mikorzyn).

W Mątwach nie funkcjonują instytucje otoczenia biznesu. Najbliższa placówka to Ośrodek Wspierania Przedsiębiorczości i Fundusz Rozwoju Przedsiębiorczości w Inowrocławiu Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego – Oddział w Bydgoszczy w Inowrocławiu, którego siedziba główna znajduje się przy ul. Poznańskiej 43-45. Zarówno osoby zamierzające prowadzić działalność gospodarczą, jak i działający przedsiębiorcy muszą udawać się po wsparcie do centrum miasta.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE GOSPODARCZEJ:

- **ograniczone możliwości rozwoju działalności gospodarczej** ze względu na niskie dochody mieszkańców (zdiagnozowane bezrobocie i ubóstwo), co przekłada się na niski popyt lokalny,
- **niska konkurencyjność lokalnych placówek handlowych**, zachowawcza postawa właścicieli małych sklepów poprzez przyzmat ich obaw i stosunku do konkurencji, małe sklepy osiedlowe nie są gotowe do zmiany sposobu prowadzenia biznesu,
- **niewystarczające wsparcie dla osób zamierzających założyć działalność gospodarczą**, a także brak wsparcia dla działających przedsiębiorców,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE GOSPODARCZEJ:

- **tradycje przemysłowe**, wysoki wskaźnik dynamiki liczby przedsiębiorstw,
- **dobre warunki glebowe** dla rozwoju produkcji rolnej,

Sfera środowiskowa

W obrębie strefy przemysłowej Mątwy wszystkie przystosowane do trudnych warunków środowiskowych enklawy zieleni są wartościowym elementem krajobrazu miejskiego. Ich udział w zagospodarowaniu terenu dzielnicy przemysłowej jest jednak niewystarczający. Większość publicznych terenów zieleni komponowanej znajduje się w Śródmieściu i w dzielnicy uzdrowiskowej. Natomiast w Mątwach **brakuje atrakcyjnych terenów zielonych**. Jedyne w dzielnicy tereny zieleni to zaniedbany skwer, między ulicami Poznańską - Fabryczną - Staropoznańską i niewielki zdegradowany park w obrębie ul. Poznańskiej nr 365-367. Przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, między boiskiem Orlik 2012 a Starostwem Powiatowym znajduje się niezagospodarowany teren (działka ewidencyjna 52/6 obręb 007), na którym można urządzić atrakcyjną przestrzeń wypoczynku i rekreacji.

Do istotnych obszarów zielonych położonych na terenie osiedla Mątwy mieszkalne należą **ogrody działkowe**. Szata roślinna ogrodów działkowych składa się głównie z drzew i krzewów owocowych,

kwiatów oraz z uprawianych warzyw. W związku z powyższym można stwierdzić, że są to biotopy o ograniczonej wartości przyrodniczej. Ponadto na terenie o powierzchni 41,3 tys. m² przy ul. Daniela Rakowicza znajduje się zespół obiektów sportowych Mąteńskiego Klubu Piłkarskiego obejmujący boiska trawiaste i tereny zielone.

Silne zanieczyszczenie środowiska stwarza trudne warunki wzrostu i rozwoju roślin. Tym samym znacznie ogranicza dobór gatunkowy. Zjawisko to jest szczególnie istotne w przypadku przemysłowej dzielnicy Mątwy. W obrębie tej dzielnicy sprawdzają się jedynie gatunki wytrzymałe na silne zasolenie gleby i słone wiatry, takie jak: klon jesionolistny, rokitnik wąskolistny, brzoza pospolita, tamaryszki, oliwnik wąskolistny i topole²².

Jakość powietrza na podobszarze rewitalizacji kształtowana jest przez kilka czynników. Pierwszy dotyczy ukształtowania terenu. Mątwy mieszkalne położone są w niecce, 13 metrów niżej niż najwyższy punkt Inowrocławia, co wpływa na słabe przewietrzenie obszaru. Drugim czynnikiem - najpoważniejszym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest tzw. **niska emisja zanieczyszczeń**, których źródła znajdują się na wysokości do 40 m. Źródła niskiej emisji dotyczą:

- wytwarzania ciepła na potrzeby ogrzewania budynków mieszkalnych i publicznych oraz dostawy c.w.u. do tych obiektów,
- wytwarzania ciepła grzewczego i technologicznego niewielkich podmiotów działających w sferze usług i wytwórczości,

Źródłem emisji liniowej jest transport.

Rysunek 10. Ulotki o tematyce ekologicznej przygotowane przez Zarząd Osiedla Mątwy.

Źródło: Zarząd Osiedla Mątwy.

Duże znaczenie dla jakości powietrza i powstawania smogu mają indywidualne gospodarstwa domowe, ponieważ lokalne systemy grzewcze i piece domowe nie posiadają urządzeń ochrony powietrza atmosferycznego. Przyczyna leży głównie w **nieefektywnym ogrzewaniu domów**, przy pomocy przestarzałych technologii, spalaniu paliw złej jakości i odpadów (opakowania plastikowe, guma, folia), które emitują szczególnie toksyczne związki do powietrza. W związku z powyższym bardzo ważne jest uświadamianie mieszkańców miasta poprzez prowadzenie akcji informacyjno-edukacyjnych o szkodliwości niskiej emisji i możliwościach jej ograniczenia. W 2016 r. Zarząd

²² Na podstawie zmiany *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasto Inowrocław*

Osiedla Mątwy opracował ulotki o tematyce ekologicznej, aby aktywnie walczyć ze smogiem w dzielnicy Mątwy, dystrybuowane m.in. podczas Festynu Ekologicznego, organizowanego przez ZHR Inowrocław, Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej oraz Zarząd Osiedla Mątwy.

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszczy na terenie miasta Inowrocławia prowadzi pomiary od 2011 roku²³. Emisja zanieczyszczeń do powietrza w powiecie inowrocławskim należy do najwyższych w województwie kujawsko-pomorskim. Na podstawie pomiarów prowadzonych na stacji monitoringowej przy ul. Solankowej dokonywana jest ocena jakości powietrza w strefie kujawsko-pomorskiej, do której należy Inowrocław. Strefie tej, według klasyfikacji wykonanej z uwagi na ochronę zdrowia ludzi w latach 2011-2015 przyznawana była niekorzystna klasa „C”. W samym Inowrocławiu w okresie realizowanego monitoringu tylko w ciągu ostatnich dwóch lat odnotowane zostały przekroczenia obowiązujących standardów, uwzględnione w ocenach rocznych, w odniesieniu do częstości przekraczania stężeń średniodobowych pyłu PM10 niedotrzymywania obowiązujących. Przy czym należy podkreślić, że stacja monitoringowa przy ul. Solankowej znajduje się w obszarze uzdrowiska.

W 2016 roku na terenie osiedla Mątwy prowadzone były za pomocą urządzenia typu airpointer automatyczne badania zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego uwzględniające: dwutlenek siarki, tlenki azotu, tlenek węgla, ozon, pył PM10 i parametry meteorologiczne.

Tabela 26. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 w powietrzu w 2016r.

Lokalizacja stacji	Rodzaj pomiaru	Liczba przekroczeń
Inowrocław, ul. Solankowa	automatyczny	27
Inowrocław, ul. Solankowa	manualny	21
Inowrocław, Mątwy	automatyczny	48

Źródło: <http://www.wios.bydgoszcz.pl/monitoring-srodowiska/monitoring-powietrza/12-monitoring-srodowiska/ogolne>

W 2016 roku liczba przekroczeń dopuszczalnego 24-godzinnego poziomu pyłu PM10 w powietrzu, dla czasu uśredniania 24 godziny (przy dopuszczalnej liczbie przekroczeń w ciągu roku - 35), na obszarze Inowrocławia była najwyższa w stacji Mątwy. Zanieczyszczone powietrze wywołane niską emisją ma ogromne znaczenie dla zdrowia ludzi, zwłaszcza dzieci i osób starszych.

Zakładem w największym stopniu odpowiedzialnym za emisję zanieczyszczeń zarówno gazowych, jak i pyłowych jest CIECH Soda Polska S.A.

²³ Stan jakości powietrza w mieście Inowrocławiu w latach 2011-2015 na podstawie badań WIOŚ Bydgoszcz, czerwiec 2016 r.

Rysunek 11. Opad pyłu, kadmu i ołowiu w latach 2014–2015

Teren badań (instytucja wykonująca pomiary)	Liczba stacji pomiarowych		Średni opad ze wszystkich stacji pom. (g/m ² /rok)		Maksymalny roczny opad 2015 r.		Minimalny roczny opad 2015 r.	
	2014 r.	2015 r.	2014 r.	2015 r.	g/m ² /rok	Lokalizacja stacji	g/m ² /rok	Lokalizacja stacji
OPAD PYŁU OGÓŁEM								
powiat inowrocławski								
Soda Polska Ciech Zakład Produkcyjny w Inowrocławiu	11	10	45,28	39,44	63,94	Inowrocław, ul. Mikorzyńska	25,36	Krusza Podlotowa

Źródło: Raport o stanie środowiska województwa kujawsko-pomorskiego w 2015 roku

W związku z działalnością zakładów przemysłowych w Inowrocławiu odnotowywany jest także wysoki pobór wody oraz duże ilości ścieków przemysłowych odprowadzanych do wód powierzchniowych lub do ziemi. Zanieczyszczenia związane ze spalaniem paliw - osiadanie zanieczyszczeń pyłowych i chemicznych, zanieczyszczenia komunikacyjne, kwaśne deszcze oraz oddziaływanie Grupy CIECH Soda Polska S.A. to podstawowe przyczyny degradacji chemicznej gleb na terenie miasta Inowrocławia.

Zakłady przemysłowe powodują także **ponadnormatywną emisję hałasu do środowiska**, którą stwierdzano w 2014, 2015 i 2016 roku. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Bydgoszcy ostatnią kontrolę przeprowadzał od 3 do 31 marca 2016 roku. Poziom hałasu określony jako ponadnormatywny stwierdzono w porze nocnej w punktach pomiarowych przy ul. Poznańskiej 384 i w Kruszy Zamkowej. W punktach przy ul. Staropoznańskiej 67 i 149 natężenie dźwięku spełniało normy. Hałas komunikacyjny występuje głównie przy ulicy Poznańskiej, tj. drodze krajowej nr 15 o bardzo dużym natężeniu ruchu.

Do substancji niebezpiecznych, stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska można zakwalifikować **azbest**. W Mątwach zinwentaryzowano 6986 m² wyrobów zawierających azbest, co stanowi 14,5% wyrobów z azbestem w Inowrocławiu. W kategorii ilości m² wyrobów zawierających azbest przypadających na km² powierzchni, wskaźnik w Mątwach jest prawie dwukrotnie wyższy niż średnia wartość dla miasta. Większość obiektów z wbudowanym azbestem jest w dobrym stanie (III stopień pilności - wymagana ponowna ocena w terminie do 5 lat), co pozwala przypuszczać, że ich usuwanie będzie można prowadzić stopniowo z uwzględnieniem możliwości finansowych właścicieli i Miasta.

GLÓWNE PROBLEMY W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- **niewystarczająca ilość atrakcyjnych terenów zieleni urządzonej**, stanowiącej miejsca rekreacji i wypoczynku,
- **wysokie zanieczyszczenie powietrza**, spowodowane emisją z sektora komunalno-bytowego (niska efektywność energetyczna budynków mieszkalnych) oraz emisją przemysłową,
- **hałas przemysłowy** przekraczający normy oraz **hałas komunikacyjny**, związany z wysokim natężeniem ruchu na ul. Poznańskiej,
- **wysoka presja przemysłu na środowisko**, zanieczyszczenia pyłowe i chemiczne, wysoki pobór wód oraz duże ilości ścieków przemysłowych,
- **duża ilość wyrobów zawierających azbest**, niebezpiecznych dla zdrowia ludzi,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE ŚRODOWISKOWEJ:

- **działania proekologiczne**, organizacja Festynu Ekologicznego, dystrybucja ulotek związanych, m.in. z niską emisją w Mątwach, segregowaniem odpadów,

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Mątwy - tak nazywała się istniejąca miejscowość położona niedaleko Inowrocławia. Od 1936 r. Mątwy stały się jedną z dzielnic miasta Inowrocławia. Główną oś komunikacyjną tego obszaru stanowi ulica Poznańska, wytyczona w latach 80. XIX stulecia. Jej południowy kraniec od Kanału Noteckiego, stanowiącego jednocześnie granicę administracyjną Inowrocławia, zajmują zakłady södowe.

Zgodnie ze zmianą Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy miasto Inowrocław podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne znajduje się w obrębie dzielnicy południowej, o dominującej funkcji przemysłowej i rzemieślniczej z zachowaniem istniejącej zabudowy mieszkaniowej z usługową i możliwością realizacji projektowanej. Dzielnica Mątwy wraz z zabudową przemysłową objęta jest strefą ochrony konserwatorskiej „B”, podlegającej rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów substancji o wartościach kulturowych oraz rygorom w zakresie charakteru i skali nowej zabudowy. W tej strefie należy uzgadniać z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszystkie przebudowy obiektów zabytkowych, lokalizację nowych obiektów oraz korekty układu przestrzennego. Dla centrum osiedla Mątwy Miasto **nie posiada obowiązujących planów miejscowych**. Jest to obszar ograniczony ulicami od północy Bagienną, od wschodu Poznańską, Kwiatową, Mąteńską do Powiatowego Urzędu Pracy oraz od wschodu linią kolejową.

Istotny wpływ na charakter przestrzenno-funkcjonalny całego osiedla Mątwy ma zabudowa usługowo-produkcyjna, zlokalizowana w jego południowo-zachodniej części. W zmianie *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego* jako jeden z obszarów w różnym stopniu przeobrażenia, zdegradowanych lub zniszczonych wskazano obszar dzielnicy przemysłowej, a w jej obrębie Grupy Ciech Soda Polska S.A. wraz ze stawami osadowymi, które zajmują powierzchnię około 130 ha, a wysokość obwałowań sięga ponad 10 m. Obecnie część z nich nie jest już wykorzystywanych w procesach technologicznych.

W granicach podobszaru Mątwy mieszkalne znajdują się: neobarokowy kościół p.w. Opatrzności Bożej wraz z cmentarzem, przychodnia, poczta, małe sklepy, ogródki działkowe, a także postój taksówek. Funkcjonują tu następujące obiekty oświatowe:

- Szkoła Podstawowa nr 9 im. Marii Skłodowskiej – Curie ul. Chemiczna 9. Przy szkole funkcjonuje filia nr 2 Biblioteki Miejskiej, czynna tylko dwa dni w tygodniu.
- Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II ul. Poznańska 345 (4-letnie technikum i 3-letnie liceum ogólnokształcące)

Mieści się tutaj również Starostwo Powiatowe w dawnej bursie szkoły chemicznej. Ponadto przy ul. Mąteńskiej 17 zlokalizowana jest Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Inowrocławiu, która jest placówką oświatowo-wychowawczą, wspomagającą działania rodziców, opiekunów, szkół oraz innych placówek oświatowo-wychowawczych w ich dążeniu do zapewnienia jak najlepszego rozwoju psychofizycznego i efektywnego uczenia się dzieci i młodzieży.

Przy ulicy Rakowicza 93 znajduje się **zespół obiektów sportowych nr 3 wraz z zapleczem socjalno-noclegowym**, obejmujący: halę sportową, Stadion Miejski III z boiskami bocznymi, korty tenisowe, zaplecze socjalno-noclegowe. Z wymienionych obiektów korzystają kluby sportowe, stowarzyszenia, ogniska Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej, szkoły oraz inne organizacje

sportowe i osoby fizyczne. Rezydujący tu zespół Noteci Inowrocław (grający w A-klasie), jest główną atrakcją dzielnicy, na mecze regularnie przychodzi wielu mieszkańców. Jest to także miejsce organizacji dużych wydarzeń kulturalnych, koncertów.

Do mątewskich obiektów sportowych należy także boisko Orlik przy Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Pawła II.

Zdjęcie 2. Pętla autobusowa MPK w Mątwach.

Źródło: zasoby własne.

W podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne znajduje się **pętla autobusowa MPK** dla linii nr 3, 4, 12,16, dzięki którym dzielnica jest skomunikowana z centrum miasta, dworcem PKP, PKS, a także osiedlami: Rąbin, Piastowskim, Szymborze i Toruńskim. Jednak częstotliwość kursowania autobusów jest niezadowalająca, szczególnie w weekendy.

W trakcie konsultacji społecznych mieszkańcy Mątew zgłaszali brak w dzielnicy bankomatu (najbliższy przy markecie Piotr i Paweł na Rąbinie), supermarketu (lub innego obiektu handlu wielkopowierzchniowego), posterunku policji, obiektów gastronomicznych. Istniejące niewielkie obiekty handlowe i usługowe są dla większości mieszkańców niewystarczające. Rynek handlu detalicznego warunkuje dostęp do szerokiego wyboru dóbr konsumpcyjnych, w tym dóbr pierwszej potrzeby. Jego istnienie i dobre funkcjonowanie ma bezpośrednie przełożenie na poziom zaspokajania potrzeb oraz poziom i jakość życia mieszkańców.

Zdjęcie 3. Pozostałości po fontannie na terenie podwórka przy kompleksie budynków ul. Poznańskiej 365-367

Źródło: Zarząd Osiedla Mątwy.

Zdjęcie 4. Budynek mieszkalny wielorodzinny z 1954 r. przy ulicy Pięknej 19 wraz z terenem zieleni i zaniedbanym placem zabaw dla dzieci.

Źródło: zasoby własne.

Przestrzenie publiczne są zaniedbane, zdewastowane wnętrza kwartałów (podwórka) sprzyjają kumulacji zjawisk patologicznych, wykorzystywane są najczęściej jako niezorganizowane miejsca parkingowe, miejsca lokalizacji śmietników oraz warsztatów i licznych przybudówek. Widoczny jest ewidentny brak organizacji przestrzeni wewnątrz kwartałów, przy uwzględnieniu potrzeb wszystkich mieszkańców. W Mątwach brakuje zadbanego placu zabaw dla dzieci oraz siłowni zewnętrznej (z urządzeniami również dla osób niepełnosprawnych), gdzie mieszkańcy w różnym wieku mogliby spędzać czas w sposób twórczy i pożyteczny. Miejscem spotkań są zdekapitalizowane, zaniedbane podwórka, a jedną z głównych atrakcji dzielnicy jest boisko sportowe powstałe w ramach programu rządowo-samorządowego „Orlik 2012”.

Do zgłaszanych podczas konsultacji społecznych problemów należy także dewastacja i zły stan pasów zieleni przyulicznej, w szczególności wzdłuż ulicy Poznańskiej do ulicy Chemicznej. Jedną z istotnych przyczyn takiego stanu, jest brak miejsc postojowych dla dostawców towarów znajdujących się w tej przestrzeni sklepów.

Główne problemy w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- **niewystarczające wyposażenie w obiekty handlowe**, gastronomiczne i usług społecznych,
- **niska jakość terenów publicznych**, zieleni ulicznej, zdewastowane wnętrza kwartałów zabudowy mieszkalnej (podwórka)
- **brak obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego**, utrudnia prawidłowe prowadzenie polityki przestrzennej,

Główne potencjały w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- **pętla autobusowa MPK** zapewnia skomunikowanie z centrum miasta,
- **obiekty sportowe**, w szczególności kompleks sportowo-rekreacyjny i boisko Orlik stanowią ważne miejsca o funkcji rekreacyjno- wypoczynkowo-sportowej,
- **niezagospodarowane tereny**, które mogą pełnić funkcje mieszkaniowe, rekreacyjno-wypoczynkowe,

Sfera techniczna

W granicach podobszaru rewitalizacji Mątwy mieszkalne znajdują się droga krajowa nr 15 (ulica Poznańska), droga powiatowa nr P2567C (ul. Mątewska) i drogi gminne.

Zdjęcie 5. Gruntowa nawierzchnia ulicy Spokojnej.

Źródło: zasoby własne.

Większość dróg gminnych jest w złym stanie technicznym, a część dróg posiada nawierzchnię gruntową, jak np. ul. Fiołkowa, Gdyńska, Mikorzyńska, Rolna, Chabrowa.

Pomiary natężenia ruchu wskazują na wysoki udział ruchu tranzytowego ul. Poznańską. Sytuacja uległa poprawie dzięki realizacji obwodnicy Inowrocławia, kierowcy jadący z kierunku Torunia w kierunku Poznania i Konina (i odwrotnie) nie muszą przejeżdżać przez miasto.

Tabela 27. Generalny Pomiar Ruchu w 2015 r. na drogach krajowych – osiedle Mątwy.

Nr drogi	nazwa	SDRR poj. silnik. ogółem	moto-cykle	Sam. osob. mikro-busy	Lekkie sam. cięża- rowe (dostaw- cze)	Sam. cięża- rowe bez przycz.	Sam. cięża- rowe z przycz.	auto-busy	Cią- gniki rolni- cze	SDRR ro- wery
15	Ul. Po- znań- ska	19833	93	15397	1507	549	1986	287	14	417

Źródło: <https://www.gddkia.gov.pl/>

Na terenie osiedla **brakuje dróg rowerowych i ciągów pieszo-rowerowych**. Jedyna ścieżka ro- werowa znajduje się przy ulicy Staropoznańskiej, na odcinku od ul. Fabrycznej do Popowickiej.

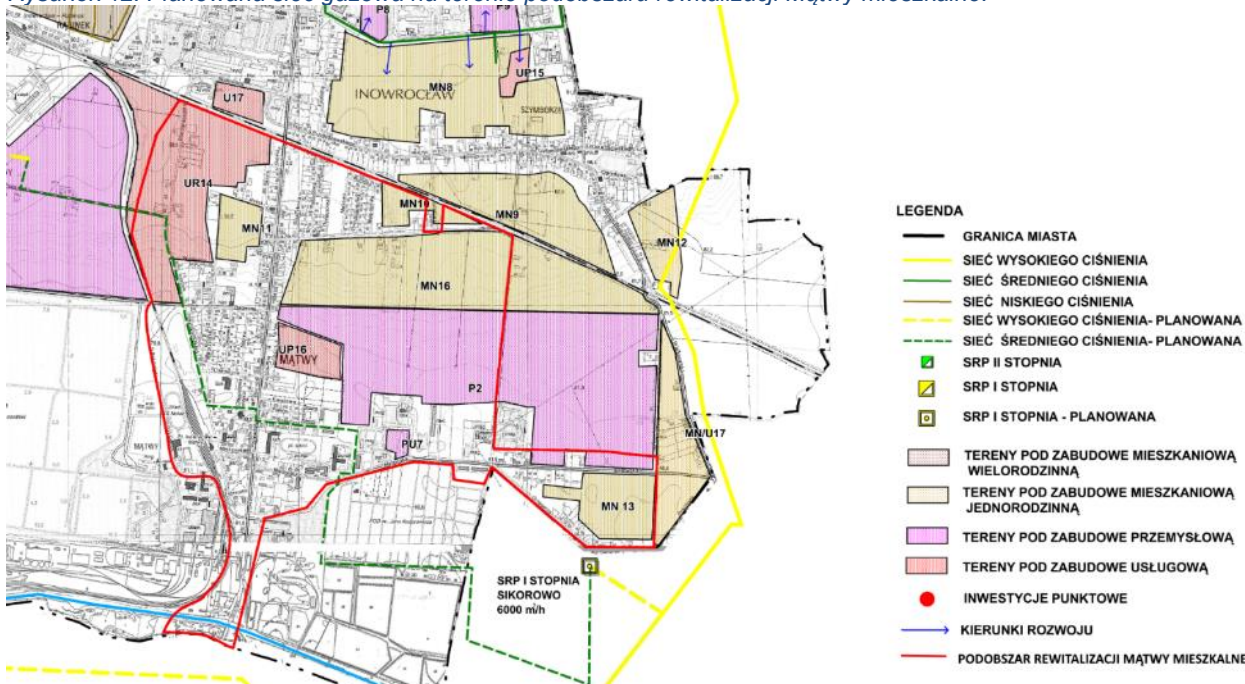
Przez osiedle Mątwy przebiega linia kolejowa nieczynna dla ruchu pasażerskiego, niezelektryfiko- wana, jednotorowa. Ze względu na dawne połączenie kolejowe Inowrocławia z Mogilnem przez Kruszwicę i Strzelno są tutaj pozostałości po stacji kolejowej Inowrocław Mątwy PKP. W Mątwach znajduje się także druga stacja kolejowa. Jest to towarowa stacja zakładów chemicznych tzw. Sta- cja Chemia (ul. Bagienna), oraz piesza kładka nad torami kolejowymi łącząca biurowce Grupy CIECH Soda Polska S.A. z ul. Staropoznańską.

Obecnie **Mątwy mieszkalne nie posiadają dostępu do systemu gazowniczego**. Rozbudowa sieci gazowej leży w gestii Polskiej Spółki Gazownictwa. Mątwy zostały umieszczone w Planie In- westycyjnym na lata 2017-2019 PSG Sp. z o.o. do częściowej gazyfikacji, obejmującej podłączenie do sieci gazowej domów jednorodzinnych zlokalizowanych przy ulicach: Dyngusowej, Gdyńskiej,

Makowej, Modrakowej, Mostowej, Polnej, Posadzego, Rucianej, Rumiankowej, Mątewskiej, Kwiatowej, Pięknnej, Poznańskiej i Słonecznej.

Rysunek 12. Planowana sieć gazowa na terenie podobszaru rewitalizacji Mątwy mieszkalne.

Źródło: Załącznik graficzny do aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Inowrocław” przyjętej Uchwałą Nr XVIII/170/2016 Rady Miejskiej Inowrocławia

Od wielu lat Miasto zabiega o rozbudowę sieci gazowej na terenie osiedli Mątwy oraz Szymborze. Zgodnie z planami inwestycyjnymi Polskiej Spółki Gazownictwa sp. z o.o. I etap gazyfikacji w rejonie ulic Pięknnej, Słonecznej, Kwiatowej i Spokojnej na osiedlu Mątwy ma nastąpić pod koniec 2018 roku.

Zaopatrzenie odbiorców w Mątwach w ciepło realizowane jest przy wykorzystaniu:

- systemu ciepłowniczego o zasięgu lokalnym zasilanego z Elektrociepłowni Inowrocław należącej do Grupy CIECH Soda Polska S.A.,
- węgla kamiennego spalanego w kotłowniach obsługujących obszary lokalne lub pojedyncze obiekty,
- węgla spalanego w piecach i kotłowniach indywidualnych,
- urządzeń spalających inne paliwa niż wyżej wymienione,
- energii elektrycznej.

Ciepło wytwarzane przez Elektrociepłownię Inowrocław wykorzystywane jest dla pokrycia potrzeb własnych zakładu produkcyjnego i odbiorców zewnętrznych zlokalizowanych w obrębie oddziaływania EC oraz w postaci gorącej wody dla pokrycia potrzeb grzewczych (c.o. + c.w.u.) odbiorców dzielnicy Mątwy i ogrzewania pomieszczeń socjalnych CIECH Soda Polska S.A., jak również poszczególnych oddziałów zakładu i firm znajdujących się na terenie Grupy CIECH Soda Polska S.A.

Według Planu Inwestycyjnego na rok 2017/2018 Zakładu Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. planowana jest rozbudowa istniejącej sieci ciepłowniczej w systemie rur preizolowanych w dzielnicy Mątwy.

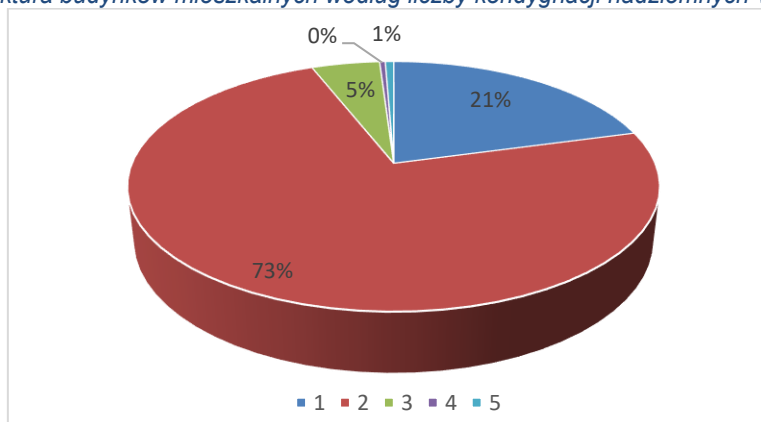
Podstawowym nośnikiem energii pierwotnej dla ogrzewania budynków i obiektów zlokalizowanych w Inowrocławiu, nie będących podłączonymi do systemu ciepłowniczego lub gazowniczego, jest paliwo stałe, przede wszystkim węgiel kamienny, w tym również złej jakości, np. muły węglowe. Instalacje grzewcze budynków mieszkalnych bazujące na paliwach stałych w największej mierze odpowiadają za nadmierną emisję zanieczyszczeń atmosfery. Kotły grzewcze znajdujące się

w eksploatacji od ponad 10 lat to zwykle **nieefektywne urządzenia grzewcze** cechujące się znacznym zużyciem energii/paliwa. Z reguły są źródłem ciepła o niskiej sprawności, szacunkowo przyjmuje się: kotły c.o. około 60-70%, piece około 25-30%, posiadają niskie kominy, bez urządzeń odpylających. Kotły komorowe umożliwiają spalanie oprócz paliw niskiego gatunku również odpadów stałych, co może być źródłem dodatkowego zanieczyszczenia środowiska. Procesy spalania tych paliw w urządzeniach małej mocy, o niskiej sprawności średniorocznej, bez systemów oczyszczania spalin (piece ceramiczne, kotły i inne), są źródłem emisji substancji szkodliwych dla środowiska i człowieka, takich jak: CO, SO₂, NO_x, pyły, zanieczyszczenia organiczne, w tym kancerogenne wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA) włącznie z benzo(a)pirenem oraz węglowodory alifatyczne, a także metale ciężkie²⁴.

W podobszarze Mątwy mieszkalne znajduje się prawie pół tysiąca budynków mieszkalnych, co stanowi około 10% ogółu budynków mieszkalnych w Inowrocławiu. Większość to budynki jednorodzinne, głównie dwukondygnacyjne.

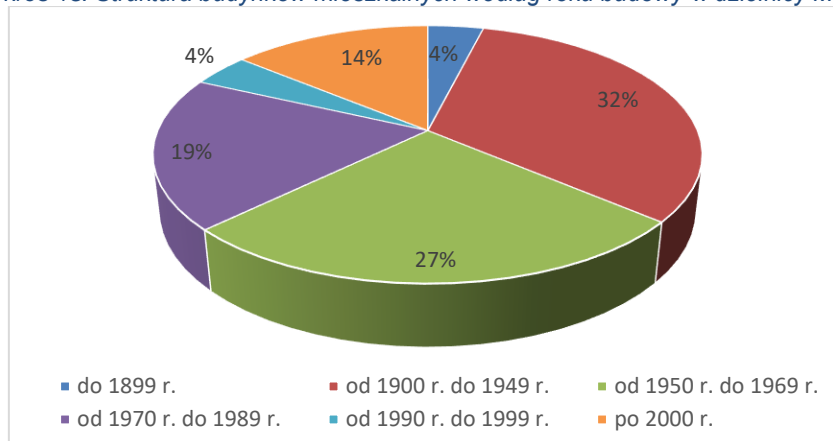
Wykres 12. Struktura budynków mieszkalnych według liczby kondygnacji nadziemnych w dzielnicy Mątwy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków.

W wielorodzinnych, słabo wyposażonych budynkach, najczęściej zamieszkują osoby wyeksmitowane z innych dzielnic miasta, co powoduje kumulację zjawisk patologicznych, dewastację mienia publicznego.

Wykres 13. Struktura budynków mieszkalnych według roku budowy w dzielnicy Mątwy.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z ewidencji gruntów i budynków.

²⁴ Na podstawie aktualizacji „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla miasta Inowrocław” przyjętej Uchwałą Nr XVIII/170/2016 Rady Miejskiej Inowrocławia

Co trzeci budynek w Mątwach powstał w latach 1900-1949, a 27% to budynki z lat 1950-1969. Ze względu na długi okres eksploatacji oraz niedokapitalizowanie, większość tych budynków jest w złym stanie technicznym.

Zdjęcie 6. Zabytkowy dom przy ul. Poznańskiej nr 360.

Źródło: zasoby własne.

Spis ewidencyjny **obiektów zabytkowych** miasta Inowrocławia w obszarze Mątwy mieszkalne obejmuje:

- ul. Chemiczna dom nr 5, mur., 2 ćw. XX
- ul. Fabryczna dom nr 5, d. plebania gminy ewangelickiej, mur., I ćw. XX,
- ul. Mątewska dom nr 6, mur., I ćw. XX, dom nr 7, mur., I ćw. XX, dom nr 10, mur., I ćw. XX, dom nr 14, mur., 1920,
- ul. Piękna dom nr 5, mur., I poł. XX, dom nr 7, mur., I poł. XX, dom nr 9, mur., I poł. XX, dom nr 11, mur., I poł. XX, dom nr 17, mur., I. 50-te XX, dom nr 18, mur., I. 50-te XX, dom nr 19, mur., I. 50-te XX,
- ul. Polna dom nr 5, mur., I. 50-60 te XX, dom nr 7, mur., I. 50-60 te XX,
- ul. Poznańska dom nr 295, mur., 3 ćw. XX, dom nr 314, mur., 2 ćw. XX, dom nr 322, mur., 3 ćw. XX, dom nr 331, mur., II ćw. XX, dom nr 333, mur., II ćw. XX, dom nr 335, mur., pocz. XX, dom nr 336, mur., 1882, dom nr 337, mur., pocz. XX, dom nr 339, mur., pocz. XX, dom nr 341, mur., pocz. XX, dom nr 350 z oficyną na działce, mur., 1890, dom nr 352 i budynek gospodarczy, mur., 1890, dom nr 355, mur., pocz. XX, dom nr 360, mur., II ćw. XX, dom nr 365, mur., 1887, dom nr 367, mur., II ćw. XX, dom nr 370 z budynkiem gospodarczym, mur., II ćw. XX,
- ul. Słoneczna dom nr 2, mur., I ćw. XX, dom nr 3, mur., I ćw. XX, dom nr 4, mur., I ćw. XX, dom nr 5, mur., I ćw. XX, dom nr 6, mur., II ćw. XX, dom nr 7, mur., II ćw. XX, dom nr 8, mur., II ćw. XX, dom nr 9, mur., II ćw. XX, dom nr 10 i budynek gospodarczy, mur., pocz. XX, dom nr 11, mur., I ćw. XX, dom nr 12, mur., XIX/XX, dom nr 13, mur., I ćw. XX, dom nr 14, mur., XIX/XX, dom nr 15, mur., XIX/XX, dom nr 16, mur., XIX/XX, dom nr 17, mur., XIX/XX,
- ul. Staropoznańska dom nr 59, mur., I ćw. XX, dom nr 93, mur., I ćw. XX, dom nr 108, mur., I ćw. XX, dom nr 125/127, mur., II ćw. XX, dom nr 125a/127a, mur., II ćw. XX, dom nr 143/147, mur., I ćw. XX,
- Zespół budynków dawnej fabryki sody, ul. Fabryczna 4
- ob. oddział wodno-ściekowy pompownia „Noteć”, mur., I poł. XX,

- d. parowozownia, mur., II ćw. XX,
- d. odlewnia, mur., II ćw. XX,
- ob. elektrociepłownia, mur., lata 50-te XX,
- d. hala wsch. i zachodnia, ob. warsztaty mechaniczne, mur., lata 50-te XX,
- d. bębniarnia, ob. budynek brygady, mur., 1928,
- d. budynek kaustyku, ob. oddział sody, mur., I poł. XX,
- d. warsztat stolarski, ob. magazyn, mur., 1900,
- ob. garaże, mur., 1900,
- zespół magazynów, mur., I poł. XX,
- Zespół budynków dawnej fabryki cukrowni, ul. Poznańska 369-371
  - budynek wagi, mur., 1933,
  - d. magazyn cukru nr 1, mur., 1929,
  - pakownia cukru białego, mur., 1880, przeb. lata 90-te XX w,
  - d. budynek warzelni tzw. Cukrowa góra, mur., 1880, przeb. lata 90-te XX w,
  - budynek dyfuzji i sala maszyn, mur., 1880,
  - d. stacja pras wyśtokowych, mur., 1880, pocz. XX w,
  - d. płuczka i procentownia, mur., 1882 i 1932,
  - d. saturacja, mur., 1931,
  - d. warsztat mechaniczny, mur., 1928,
  - d. sala pomp próżniowo-gazowych, mur., 1910,
  - łącznik, mur., II ćw. XX w,
  - d. stolarnia, mur., 1928,
  - d. rozdzielnia elektryczna, mur., 1926,
  - stara kotłownia, mur., 1880,
  - d. magazyn, kuchnia i stołówka, mur., 1882,
  - kantor d. cukrowni, mur., I poł. XX.

W podobszarze Mątwy mieszkalne tylko jeden obiekt jest zabytkiem nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków prowadzonego w Wojewódzkim Urzędzie Ochrony Zabytków w Toruniu, Kościół parafialny p.w. Opatrzności Bożej w stylu neobarokowym na planie krzyża greckiego z 1931 roku.

Mieszkaniowym zasobem Miasta zarządza Inowrocławska Gospodarka Komunalna i Mieszkańcowa Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Inowrocławiu. Według danych obejmujących Rejon Obsługi Mieszkańców ROM 1 lokale mieszkalne wykazują zróżnicowane zużycie techniczne. Większość lokali socjalnych znajduje się w budynkach wybudowanych w latach 1940-1970 o słabym lub zadowalającym stanie technicznym. Są to budynki posiadające ogrzewanie piecowe. Podobnie **większość lokali komunalnych wykazuje bardzo duże zużycie techniczne**. Są to w większości budynki wybudowane przed 1939 r., o słabym lub zadowalającym stanie technicznym. Ze względu na okres eksploatacji piece kaflowe wymagają remontu lub wymiany. Jedynie w kilku budynkach jest instalacja centralnego ogrzewania i ciepłej wody użytkowej.

GŁÓWNE PROBLEMY W SFERZE TECHNICZNEJ:

- **zły stan techniczny większości dróg gminnych**, wiele odcinków dróg wymaga remontu, bądź też całkowitej przebudowy,
- na terenie osiedla **brakuje dróg rowerowych** i ciągów pieszo-rowerowych,
- **brak dostępu do systemu gazowniczego**, budynki ogrzewane są paliwem stałym, często złej jakości, co powoduje niską emisję z sektora komunalno-bytowego,
- **nieefektywne urządzenia grzewcze** cechujące się znacznym zużyciem energii/paliwa i będące źródłem niskiej emisji,

- **zły stan techniczny budynków mieszkalnych** wynikający z długoletniej eksploatacji i braku remontów,

GŁÓWNE POTENCJAŁY W SFERZE TECHNICZNEJ:

- **obiekty zabytkowe o ciekawej architekturze**, które mogą zostać zaadaptowane pod nowe funkcje,

8. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Jednym z kluczowych elementów każdego programu rewitalizacji jest opis wizji stanu obszaru po przeprowadzaniu rewitalizacji. Wizja stanowi opis oczekiwanego efektu rewitalizacji na obszarze rewitalizacji – w wyniku przeprowadzonej interwencji.

Należy zakładać, że skala nagromadzonych problemów, hamujących rozwój obszaru wskazanego do rewitalizacji, powoduje, iż ich całkowite wyeliminowanie nie będzie możliwe w przyjętym horyzoncie czasowym programu. Zaplanowane przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne ujęte w programie mają zatem w jak najszerszym zakresie ograniczyć wpływ zdiagnozowanych czynników negatywnych, tworząc tym samym trwały fundament dla pełnej odnowy społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej obszaru rewitalizacji Inowrocławia.

ZDIAGNOZOWANE PROBLEMY

Zaplanowane działania mają na celu rozwiązanie problemów społecznych, które zidentyfikowano na podstawie przeprowadzonej diagnozy obszaru. Główne problemy społeczne dotyczące mieszkańców obszaru rewitalizacji to wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym, wysoki udział beneficjentów pomocy społecznej, których aktywność jest ograniczona głównie ze względu na wykluczenie i marginalizację z powodu niskich dochodów oraz wysoki udział dzieci, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny, a także niskie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów.

Wymienione problemy mają bezpośredni wpływ na zapotrzebowanie w zakresie stworzenia oferty wsparcia dla osób i rodzin borykających się z brakiem zatrudnienia, problemami z powrotem na rynek pracy, brakiem możliwości zaspokojenia potrzeb gospodarstwa domowego czy uzależnieniem od środków pomocy społecznej.

Na terenie obszaru rewitalizacji istnieje także potrzeba instytucjonalnego wsparcia dla rozwoju przedsiębiorczości i osób zainteresowanych rozpoczęciem działalności gospodarczej, w szczególności osób biernych zawodowo i bezrobotnych.

W podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne zidentyfikowaną dużą ilość niebezpiecznych dla zdrowia ludzi wyrobów zawierających azbest. Stan wyrobów azbestowych z biegiem czasu będzie się naturalnie pogarszał, jeśli pozostawiłoby się te wyroby same sobie. Korozja powierzchni, starzejące się wyroby będą w niewielkiej już perspektywie czasowej wywoływać w specyficznych warunkach atmosferycznych (suche lato) samoczynne pylenie, samouwalniających się włókien. Wówczas to poziom stężenia tych włókien może intensywnie się podwyższyć.

Obszar rewitalizacji Inowrocławia jest szczególnie narażony na wzmożoną emisję zanieczyszczeń powietrza, co spowodowane jest wysokim zagęszczeniem zabudowy w Śródmieściu i ukształtowa-

niem terenu w Mątwach, przestarzałymi i nieefektywnymi instalacjami grzewczymi (w zasobach komunalnych o słabym stanie - zdecydowana większość budynków opalana jest paliwem stałym), a często także stosowaniem opału złej jakości w indywidualnych źródłach ciepła. Słaby stan budynków komunalnych może stanowić zagrożenie dla zdrowia i życia mieszkańców.

PLANOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ

Celem zaplanowanej interwencji będzie minimalizowanie wskazanych problemów społecznych występujących na terenie Śródmieścia i Mątew mieszkalnych. Realizowane projekty rewitalizacyjne umożliwią osiągnięcie pożądanego stanu polegającego na zwiększeniu aktywizacji zawodowej i społecznej.

W ramach pierwszego celu podejmowane będą inicjatywy, których wspólnym zamierzeniem jest ograniczenie zjawiska bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego, które dotyka znaczną część mieszkańców obszaru rewitalizacji. Działania dotyczące aktywizacji zawodowej i społecznej będą podejmowane przez Miasto Inowrocław, instytucje usług społecznych, w tym ośrodki pomocy społecznej, a także przez organizacje pozarządowe działające w sferze społecznej. Podmioty te będą rozwijać formy współpracy środowisk działających na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Wymiernym efektem aktywizacji zawodowej społeczności obszaru rewitalizacji ma być przede wszystkim poprawa sytuacji materialnej poprzez podjęcie pracy przez osoby niepracujące, które mają poważne trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy. Bezrobocie jest najpoważniejszym czynnikiem wpływającym na gospodarkę i rozwój miasta, znacząco go ograniczając i rodząc wiele problemów społecznych, w tym m.in. wykluczenie społeczne, ubóstwo, spadek liczby mieszkańców, w szczególności osób młodych. W ramach programu rewitalizacji planowane jest udzielenie wsparcia także osobom nieaktywnym zawodowo i poszukującym pracy (poza osobami bezrobotnymi), ponieważ wsparcia tym grupom Powiatowy Urząd Pracy udziela w stopniu minimalnym (tylko osobom zarejestrowanym jako poszukujące pracy).

Bezpośredniego wsparcia wymagają także rodziny dysfunkcyjne, nie radzące sobie w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, co negatywnie wpływa na prawidłowy rozwój więzi rodzinnych i niezaspokajanie podstawowych potrzeb dzieci.

Interwencja prowadzona w zakresie ograniczenia skali problemów społecznych będzie realizowana poprzez działania o charakterze:

- społecznym, socjalnym - obejmujące przygotowanie i wsparcie działań indywidualnych i programów środowiskowych, organizację kursów, szkoleń i innych aktywności umożliwiających nabycie, podniesienie lub zmianę kompetencji zawodowych, organizację terapii oraz poradnictwa grupowego i indywidualnego, wspierających umiejętności społeczne i zawodowe, umożliwiających powrót do życia społecznego, w tym aktywizację zawodową i powrót na rynek pracy;
- technicznym, przestrzenno-funkcjonalnym – adaptacja, przebudowa, remont, modernizacja budynków i ich bezpośredniego otoczenia, w celu poprawy warunków życia mieszkańców.

Wsparcia wymaga podstawowa komórka społeczna, jaką jest rodzina. Będą to działania skoncentrowane na opiece i wychowaniu dzieci, przywróceniu wiary we własne możliwości – powrót na rynek pracy, poszukiwaniu rozwiązań trudności natury psychologicznej, odbudowie więzi rodzinnej, czy spędzaniu wolnego czasu.

Istotnym elementem procesu rewitalizacji będzie zapewnienie dostępu do wysokiej jakości edukacji i oświaty dla dzieci i młodzieży. Czynnikiem determinującym jakość edukacji są kwalifikacje i umie-

jętności nauczycieli. Z tego względu zaplanowano szeroką ofertę szkoleń i kursów, studiów podyplomowych dla nauczycieli. Zakłada się także realizację zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla młodzieży szkolnej nastawionych na wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów na różnych poziomach nauczania, a także stymulowanie dzieci i młodzieży do rozwoju własnych zainteresowań i uzdolnień. Zajęcia związane z edukacją pozaszkolną powinny być prowadzone przez placówki oświatowe, a także w ramach aktywizacji sportowej i kulturalnej.

Ważnym założeniem podejmowanej interwencji w ramach pierwszego celu jest przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia, poprzez wspieranie samozatrudnienia i stymulowanie rozwoju działalności gospodarczej. Wsparcie dla osób fizycznych chcących podjąć działalność gospodarczą (w szczególności biernych zawodowo i bezrobotnych) oraz istniejących podmiotów z sektora MŚP (w celu zwiększenia liczby miejsc pracy) koncentrować się będzie na organizacji szkoleń i doradztwa w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej (np. opracowania business planu, strategii firmy, transferu technologii, promocji, itp.).

Działania zmierzające do podniesienia poziomu przedsiębiorczości mieszkańców obszaru rewitalizacji będą podejmowane przez instytucje rynku pracy, organizacje pozarządowe oraz instytucje wyspecjalizowane w świadczeniu usług na rzecz przedsiębiorców – tzw. instytucje otoczenia biznesu.

W ramach drugiego celu zaplanowano działania zmierzające do poprawy warunków życia w obszarze rewitalizacji polegające na remontach i termomodernizacji budynków mieszkalnych (przede wszystkim komunalnych w słabym stanie), służących poprawie ich efektywności energetycznej. Podejmowane inwestycje powinny mieć wymiar kompleksowy tj. uwzględniać głęboką modernizację energetyczną, w tym z możliwością wymiany źródeł ciepła oraz możliwością zastosowania odnawialnych źródeł energii. Zaplanowane projekty infrastrukturalne obejmują budynki, w których zamieszkuje osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym (bezrobotne, korzystające z pomocy społecznej, dzieci do lat 17, na które pobierane są zasiłki i uczniowie ze słabymi wynikami edukacyjnymi). Do tych osób w znacznej mierze adresowane są również działania społeczne przewidziane w ramach pierwszego celu.

Każda gmina, która posiada uchwalony program usuwania azbestu oraz inwentaryzację wyrobów azbestowych, może ubiegać się o środki z wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej na demontaż wyrobów azbestowych, ich transport oraz składowanie. Dofinansowanie w 2017 r. wyniosło 70% poniesionych kosztów kwalifikowanych, lecz nie więcej jak 1000,00 zł za 1 Mg unieszkodliwionych lub zabezpieczonych odpadów zawierających azbest. Kosztami kwalifikowanymi są koszty niezbędne do osiągnięcia efektu ekologicznego i obejmują wyłącznie koszty demontażu, zbierania, transportu i unieszkodliwiania lub zabezpieczenia odpadów zawierających azbest. Właściciel nieruchomości musi zatem poza ponieść także koszt zakupu i montażu nowego pokrycia dachowego. Z tego powodu wielu mieszkańców Inowrocławia zwleka z podjęciem decyzji o usunięciu azbestu. Według przepisów mają oni na to czas do końca 2032 r.

W programie usuwania azbestu, oprócz mieszkańców, mogą brać udział m.in. placówki oświatowe, obiekty użyteczności publicznej takie jak: ośrodki ochrony zdrowia, pomocy społecznej, kultury, bezpieczeństwa publicznego. Program adresowany jest również do jednostek sektora finansów publicznych, kościołów i związków wyznaniowych oraz wspólnot i spółdzielni mieszkaniowych.

Realizacja trzeciego celu ma poprzez działania i akcje informujące i propagujące prawidłowe postępowanie z azbestem zwiększyć zakres wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania (likwidacja przyzwolenia społecznego na nielegalne zachowania związane z azbestem - nieuprawniony demontaż i wyrzucanie odpadów m.in. do lasów). Zakłada

się, że usunięcie azbestu poprawi jakość życia mieszkańców oraz wpłynie pozytywnie na środowisko i zdrowie ludności lokalnej. Szkodliwość azbestu wynika z wydalania do atmosfery, a następnie wdychania przez człowieka kancerogennych pyłów i włókien azbestowych. Zastępowanie azbestowych elementów materiałami mniej szkodliwymi dla zdrowia i środowiska spowoduje poprawę jakości tkanki mieszkaniowej, jej estetyki, poprawę jakości powietrza, stanu zdrowia mieszkańców. Realizacja tego celu przyczyni się również do „rewitalizacji społecznej”, poprzez podniesienie jakości zamieszkania, tworząc tym samym warunki dla zapobiegania patologii i marginalizacji społecznej. Obszar rewitalizacji będzie atrakcyjniejszy dla mieszkańców i inwestorów. Efekt ekologiczny uzyskany z realizacji celu przejawia się w ilości usuniętego i zneutralizowanego azbestu.

STAN DOCELOWY

Mieszkańcy całego obszaru rewitalizacji będą mieć sposobność uczestniczenia w wielu szkoleniach i programach rozwoju osobistego i zawodowego, a to wzmocni ich kompetencje oraz poczucie wspólnotowości. Zakłada się, że efektem realizacji programu rewitalizacji będzie zmniejszenie bezrobocia w Śródmieściu i Mątwach mieszkalnych poprzez podjęcie pracy przez osoby niepracujące, które mają poważne trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy.

Realizacja projektów rewitalizacyjnych ma prowadzić do włączenia społecznego i integracji mieszkańców, a także poprzez wsparcie szkoleniowe i doradcze podnieść kompetencje i/lub dać kwalifikacje umożliwiające podjęcie pracy. Programy aktywizacji zawodowej, kompleksowe wsparcie finansowo-merytoryczne (szkolenia, doradztwo, wsparcie finansowe) dla przedsiębiorców i osób zamierzających założyć działalność gospodarczą, motywując do uruchomienia i prowadzenia działalności gospodarczej przyczyniają się do podniesienia poziomu przedsiębiorczości i zmniejszenia bezrobocia.

W wyniku podniesienia kompetencji przez nauczycieli oraz realizacji dodatkowych zajęć, dzieci i młodzież osiągają wysokie wyniki nauczania.

Dzięki ukierunkowaniu działań na rodzinę w prawidłowym wypełnianiu swoich funkcji, w tym działań edukacyjno-wspierających na rzecz świadomego i odpowiedzialnego rodzicielstwa, odbudowane zostały więzi rodzinne. Usługi polityki społecznej realizowane będą w zmodernizowanych obiektach. Powstały miejsca, w których dzieci i młodzież mogą aktywnie spędzać czas i rozwijać swoje pasje. Szeroka oferta wydarzeń i zajęć kulturalno-artystycznych i sportowych pozwala na rozwój pasji i zdobywanie nowych zdolności przez osoby w każdym wieku, a także integrację międzypokoleniową. Przekłada się to na większe zaangażowanie mieszkańców obszaru rewitalizacji w życie miasta i wzmocnienie tożsamości lokalnej.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji Inowrocławia stanowią świadomą, zaangażowaną społecznie i obywatelsko społeczność. Liczne inicjatywy społeczne i programy aktywizacji zawodowej wspierane przez Miasto pozwoliły ograniczyć zjawisko wykluczenia, bezrobocia i ubóstwa.

Poza tym inwestycje w zdegradowaną infrastrukturę komunalną oraz działania na rzecz zmniejszenia ilości szkodliwych substancji (azbestu) w środowisku miejskim wpłynęły znacząco na poprawę wizerunku obszaru i jakości życia jego mieszkańców.

9. Cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk

Cele rewitalizacji zostały określone w oparciu o problemy, które stanowiły podstawę wyznaczenia obszaru rewitalizacji. Ponadto przy ustalaniu celów rewitalizacji wzięto pod uwagę osiągnięcie efektów procesów rewitalizacji w województwie kujawsko-pomorskim, tj.:

- 1) wzrost aktywności społecznej, ożywienie społeczne,
- 2) zmniejszenie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego (związanego m.in. z oddaleniem od rynku pracy, degradacją obszarów, niewystarczającym dostępem do dobrej jakości, niedrogich usług społecznych), w tym poprzez poprawę warunków uczestnictwa osób w trudnej sytuacji w życiu społecznym i gospodarczym,
- 3) wzrost zatrudnienia,
- 4) ożywienie gospodarcze, wzrost potencjału gospodarczego między innymi poprzez wsparcie rozwoju przedsiębiorczości.

Przeprowadzona pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji, w tym identyfikacja głównych problemów i potencjałów pozwoliły na określenie oraz wyselekcjonowanie kierunków działań, które poprzez realizację przypisanych im przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych wpłyną możliwie najefektywniej na dokonanie się przemian na obszarze rewitalizacji i zniwelowanie występujących na nich zjawisk kryzysowych.

Śródmieście stanowią tereny mieszkalnictwa i usług oraz zieleni. W latach 2008-2015 w centrum miasta Inowrocławia zrealizowano wiele działań rewitalizacyjnych, które wpłynęły na poprawę atrakcyjności turystycznej i funkcjonalnej tego obszaru. Prowadzone były także działania społeczne, jednak nadal w tej sferze zdiagnozowano wiele problemów, dlatego planowana interwencja skupia się głównie na tej sferze.

Podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne cechuje poza problemami społecznymi, wysokie natężenie problemów o charakterze technicznym i środowiskowym, bezpośrednio wpływających na jakość i warunki życia mieszkańców. Na terenie Mątw zdiagnozowano występowanie azbestu oraz słaby stan budynków komunalnych. Obecnie Mątwy postrzegane są jako dzielnica zaniedbana, o wysokiej presji przemysłu na środowisko oraz ograniczonym dostępie do usług i infrastruktury. Z tego względu konieczne jest podjęcie na tym obszarze kompleksowych działań, zarówno społecznych, jak i technicznych, umożliwiających odnowę zdegradowanych terenów, poprawę warunków mieszkaniowych i stanu środowiska przyrodniczego, aby stało się to miejsce przyjazne dla ludzi, czyste i bezpieczne.

Cel główny programu rewitalizacji to wzrost aktywności społeczno-zawodowej mieszkańców oraz poprawa warunków życia na obszarze rewitalizacji Inowrocławia.

Lokalny program rewitalizacji miasta Inowrocławia na lata 2016-2022

Tabela 28. Zestawienie problemów oraz zakładanej w ramach rewitalizacji interwencji.

problemy na podstawie których wyznaczono obszar rewitalizacji	cele szczegółowe	kierunki działań	przedsięwzięcia rewitalizacyjne	projekty podstawowe i uzupełniające
SFERA SPOŁECZNA				
<p>Wysoki udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym</p> <p>Wysoki udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem</p> <p>Wysoki udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku</p> <p>Przeciętne wyniki sprawdzianu szóstoklasistów w placówkach działających na obszarze rewitalizacji niższe od średniej dla miasta</p>	<p>Cel 1. Odnowa społeczna i przeciwdziałanie występowaniu zjawiska wykluczenia społecznego i zawodowego</p>	<p>1.1. Objęcie kompleksowym wsparciem grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją</p> <p>1.2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości edukacji i oświaty dla dzieci i młodzieży</p>	<p>1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia</p> <p>2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi młodzieżą</p> <p>3. Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych</p>	<p>1.1. Klub Aktywnej Rodziny 1.2. KIEROWCA – zawód przyszłości! 1.3. Aktywni społecznie i zawodowo na obszarze LGD Inowrocław 1.4. MOC JEST Z NAMI 1.5. ŚWIAT NIE JEST TAKI ZŁY 1.6. Czas na zmiany!</p> <p>2.1. Wsparcie rodzin, które zmagają się z problemami społecznymi i materialnymi, w szczególności rozwiązywanie problemów uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą 2.2. Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne 2.3. Realizacja działań społecznych na zagospodarowanych terenach otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu 2.4. Wracamy nad rzekę 2.5. „Protokół kulturalny XIII” – cykl imprez upowszechnieniowych 2.6. „Eko-dzieciaki VI” 2.7. Akademia Rodzica</p> <p>3.1. Zajęcia z TIK-u źródłem dobrych wyników 3.2. Kuźnia talentów</p>
SFERA TECHNICZNA				
<p>Słaby stan budynków komunalnych</p>	<p>Cel 2. Ograniczenie wykluczenia społecznego poprzez poprawę warunków życia mieszkańców lokali komunalnych</p>	<p>2.1. Modernizacje i remonty budynków komunalnych</p>	<p>4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych</p>	<p>4.1. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu 4.2. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – II etap 4.3. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – III etap 4.4. Adaptacja pomieszczeń wraz z urządzeniem podwórza i poprawą infrastruktury dla rozwoju społecznego</p>
SFERA ŚRODOWISKOWA				
<p>Wysoka ilość azbestu na 1 km² powierzchni</p>	<p>Cel 3. Poprawa stanu środowiska poprzez likwidację szkodliwego dla środowiska i zdrowia azbestu</p>	<p>3.1. Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest</p>	<p>5. Wsparcie działań dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych</p>	<p>5.1. Demontaż i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru rewitalizacji</p>

Kierunki działań przyporządkowane do poszczególnych celów stanowią ramowy plan działań i jednocześnie typy przedsięwzięć, które priorytetowo powinny być realizowane w obszarach rewitalizacji. Nie wszystkie wymienione tu działania zostały zaplanowane na etapie opracowania programu w formie przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, jednak zakłada się, że inicjatywy zmierzające do zrealizowania określonych kierunków i celów będą podejmowane w procesie rewitalizacji miasta Inowrocławia.

10. Lista planowanych przedsięwzięć/projektów rewitalizacyjnych

Propozycje projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały zgłoszone przez interesariuszy procesu rewitalizacji w drodze otwartego naboru. Propozycje te zostały przeanalizowane pod kątem zdiagnozowanych niedoborów i potencjałów, które w pierwszej kolejności powinny zostać ograniczone lub wzmocnione, aby wyprowadzić obszar rewitalizacji ze stanu kryzysowego.

W oparciu o przyjęte cele rewitalizacji i analizę potrzeb priorytetowych wyróżniono listę przedsięwzięć/projektów głównych i uzupełniających. Na przedsięwzięcie rewitalizacyjne składa się projekt lub grupa projektów i innych działań, w szczególności o charakterze społecznym, gospodarczym, urbanistycznym, budowlanym, środowiskowym, konserwatorskim, edukacyjnym, naukowym, zdrowotnym lub kulturalnym, zawartym lub wynikającym z programu rewitalizacji oraz logicznie powiązany z treścią i celami programu rewitalizacji.

Główne (podstawowe) przedsięwzięcia/projekty rewitalizacyjne to działania bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa i nie rozwiąże się zdiagnozowanych sytuacji problemowych.

Pozostałe przedsięwzięcia/projekty rewitalizacyjne mają na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuację kryzysową. W grupie uzupełniających przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały wskazane przedsięwzięcia, dla których na etapie opracowywania programu rewitalizacji nie jest możliwe wskazanie, kto będzie realizował dane zadanie, w jakim zakresie itp.

Kluczowym celem projektów ma być doprowadzenie do trwałych zmian społecznych, przede wszystkim aktywizacji zawodowej oraz integracji społecznej mieszkańców Śródmieścia i Mątew. Ma temu służyć m.in. wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne i zawodowe, pomoc terapeutyczna, staże zawodowe, wsparcie edukacyjne i prawne.

Uzupełnieniem działań społecznych będą prace polegające na remoncie komunalnych budynków mieszkalnych i usuwanie azbestu.

10.1. Główne (podstawowe) przedsięwzięcia/projekty rewitalizacyjne

Tabela 29. Lista głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cel	1. Odnowa społeczna i przeciwdziałanie występowaniu zjawiska wykluczenia społecznego i zawodowego								
Kierunek działań	1.1. Objęcie kompleksowym wsparciem grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją								
Śródmieście i Małty mieszkalne	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	1.1. Klub Aktywnej Rodziny	społeczny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, ul. Św. Ducha 90 88-100 Inowrocław, partner: Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski - Przysań Kajakowo-Żeglarska ZHR, ul. Poznańska 384, 88-100 Inowrocław	Celem projektu jest umożliwienie włączenia społecznego, w tym powrót na rynek pracy 20 mieszkańców Inowrocławia (16 kobiet i 4 mężczyzn) zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym poprzez udział w zajęciach reintegracji społecznej i zawodowej (kursie i stażu zawodowym) w Klubie Aktywnej Rodziny, w terminie od 01.09.2021 r. do 31.08.2023 r. Klub Aktywnej Rodziny - to stworzenie nowatorskiego rozwiązania pomocowego poprzez zorganizowanie miejsca spotkań, szkoleń, warsztatów dla beneficjentów projektu, w przyjaznej i bezpiecznej atmosferze Klubu i samoobsługowej kawiarni - Przysań ... Cafe, w zintegrowanym i kompleksowym połączeniu działań społecznych, zawodowych i środowiskowych.	Działania społeczne, indywidualne doradztwo zawodowe, trening poruszania się na rynku pracy realizowane będą w utworzonym Klubie Aktywnej Rodziny, w siedzibie Partnera - Związku Harcerstwa Polskiego Okręgu Kujawsko - Pomorskiego, ul. Poznańska 384 w Inowrocławiu. Staże zawodowe odbywać się będą u lokalnych pracodawców.	1 003 333,19	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu- [osoby] – 20, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) [osoby] – 5, Wskaźnik efektywności społecznej dla pozostałych osób lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – 34%, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla pozostałych osób lub środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym – 25%, Wskaźnik efektywności społecznej dla osób z niepełnosprawnościami – 34%, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami – 12%. Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.			społecznym objętych wsparciem w programie [osoby] – 20, <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie (C) [osoby] – 2, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługą reintegracji społecznej – 20 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługą reintegracji zawodowej – 20 osób. 	
Śródmieście, Małty mieszkalne	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	1.2 KIEROWCA – zawód przyszłości!	społeczny	PPHU NW_BD EFEKT Nikodem Dolata Piechcin ul. Okrężna 15/26 88-192 Barcin	Celem projektu jest wzrost aktywizacji społeczno-zawodowej oraz zwiększenie aktywnej populacji społecznej i zawodowej 25 dorosłych osób niepracujących, zamieszkujących na terenie miasta Inowrocław. W ramach projektu realizowane będą: działania z zakresu aktywizacji społecznej (poradnictwo psychologiczne, warsztaty umiejętności społecznych i komunikacyjnych oraz warsztaty kreowania wizerunku) oraz aktywizacji zawodowej (doradztwo zawodowe, kursy i szkolenia specjalistyczne.zawodowe: kursy prawo jazdy kat. B, C, E do C, D, kurs operatora wózków jezdniowych, operatora koparko-	Biuro projektu ul. Solankowa 23, 88-100 Inowrocław	296 572,80	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 14 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (RLKS) – 6 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu (RLKS) – 10 osób, Wskaźnik efektywności społecznej – 9 osób, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – 7 osób, Liczba zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwa- 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					ładowarki, przedstawiciela handlowego, księgowości oraz fakturowania. Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.			lifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 18 osób, Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 28 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 8), • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze społecznym – 28 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 8), • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym - 28 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 8), • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w działaniach o charakterze społecznym - 25 osób (szacowana), • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w działaniach o charakterze zawodowym - 25 osób (szacowana). 	
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	1.3. Aktywni społecznie zawodowo na obszarze LGD Inowrocław	społeczny	STOWARZYSZENIE „MAŁE RZECZY” ul. Staropoznańska 131-133	Celem projektu jest zwiększenie aktywnej postawy społecznej i zawodowej 30 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym,	Biuro projektu: ul. Staropoznańska 131-133, 88-100 Inowrocław	359 805,10	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu (RLKS) – 10 osób, 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń be-

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				88-100 Inowrocław	niepracujących, w wieku od 18 roku życia, zamieszkujących na terenie LSR dzięki udziałowi w zindywidualizowanym programie aktywizacji społecznej i zawodowej do 31.12.2021 r. Projekt obejmuje aktywizację społeczną i zawodową - zajęcia aktywizacyjne (grupa samopomocy, terapia zajęciowa, socjoterapia, warsztaty rozwoju umiejętności życiowych, społecznych i komunikacyjnych, indywidualna terapia psychologiczna), a w ramach aktywizacji zawodowej doradztwo zawodowe, warsztaty zawodowe, szkolenia zawodowe, staże zawodowe. Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.			<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (RLKS) – 6 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 17 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 17 osób, Wskaźnik efektywności społecznej – 34%, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – 25%, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej dla osób z niepełnosprawnościami – 12%. <p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (RLKS) – 30 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 13 osób), Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze społecznym – 30 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem 	neficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym – 24 osoby.	
Śródmieście, Małty mieszkalne	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	1.4 MOC JEST Z NAMI	społeczny	PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE „GESAL” EUGENIUSZ SKOCHYŃSKI ul. Składowa 6 88-100 Inowrocław	Cel projektu: aktywizacja społeczno – zawodowa 30 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących miasto Inowrocław, pełnoletnich i niepracujących. Uczestników projektu objęto kompleksowym wsparciem instrumentów aktywizacji społecznej (w formie indywidualnych zajęć z psychologiem i doradcą edukacyjnym oraz grupowym szkoleniem przedsiębiorczości i zawodowej) oraz aktywizacji zawodowej (indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym, kurs zawodowy, staż zawodowy, wsparcie pośrednictwa pracy). Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Biuro projektu: ul. Składowa 6, 88-100 Inowrocław	343 391,75	Wskaźniki rezultatu (specyficzne dla programu – określone w SzOOP): <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu (RLKS) – 12, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 2, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (RLKS) – 7 os., szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 17 os., szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Wskaźniki rezultatu (specyficzne dla projektu – wskaźniki własne wnioskodawcy): <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 21, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/ y realizujący/ e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik efektywności społecznej – 25%, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – 34%, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Wskaźniki produktu (specyficzne dla programu – określone w SzOOP): <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (RLKS) – 30, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Wskaźniki produktu (specyficzne dla projektu – wskaźniki własne wnioskodawcy): <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze społecznym – 30, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym – 30, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w działaniach o charak- 	

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								terze społecznym –szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w działaniach o charakterze zawodowym –szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13.	
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	1.5. ŚWIAT NIE JEST TAKI ZŁY	społeczny	PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE „GESAL” EUGENIUSZ SKOZYŃSKI ul. Składowa 6 88-100 Inowrocław	Cel projektu: aktywizacja społeczno – zawodowa 30 osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym zamieszkujących miasto Inowrocław, pełnoletnich i niepracujących. Uczestników projektu objęto kompleksowym wsparciem instrumentów aktywizacji społecznej (w formie indywidualnych zajęć z psychologiem i doradcą edukacyjnym oraz grupowym szkoleniem przedsiębiorczości i zawodowej) oraz aktywizacji zawodowej (indywidualne zajęcia z doradcą zawodowym, kurs zawodowy, staż zawodowy, wsparcie pośrednictwa pracy). Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.	Biuro projektu: ul. Składowa 6, 88-100 Inowrocław	343 391,75	Wskaźniki rezultatu (specyficzne dla programu – określone w SzOOP): • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu (RLKS) – 12, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 1, • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (RLKS) – 7, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 17, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, Wskaźniki rezultatu (specyficzne dla projektu – wskaźniki własne wnioskodawcy):	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu				Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji	
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)		Prognozowane rezultaty
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które uzyskały kwalifikacje lub nabyły kompetencje po opuszczeniu programu – 21, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, Wskaźnik efektywności społecznej – 25%, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – 34%, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, <p>Wskaźniki produktu (specyficzne dla programu – określone w SzOOP):</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie (RLKS) – 30, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 13, <p>Wskaźniki produktu (specyficzne dla projektu – wskaźniki własne wnioskodawcy):</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze społecznym – 30, szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem 	

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/ y realizujący/ e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
								społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym – 30 os., szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w działaniach o charakterze społecznym – szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które zakończyły udział w działaniach o charakterze zawodowym – szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji do pomiaru wskaźnika – 15. 	
Śródmieście, Małty mieszkalne	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	1.6. Czas na zmiany	społeczny	PPHU NW_BD EFEKT Nikodem Dolata Piechcin ul. Okrężna 15/26 88-192 Barcin	Celem projektu jest zwiększenie aktywnej postawy społecznej i zawodowej 18 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, zamieszkujących na terenie miasta Inowrocław. Projekt obejmuje działania z zakresu: - aktywizacji społecznej – poradnictwo psychologiczne, warsztaty umiejętności społecznych i komunikacyjnych oraz warsztaty kreowania wizerunku, - aktywizacji zawodowej – doradztwo zawodowe oraz kursy i szkolenia	Biuro projektu ul. Solankowa 23, 88-100 Inowrocław	158 736,00	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 11 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym pracujących po opuszczeniu programu (łącznie z pracującymi na własny rachunek) (RLKS) – 7 osób, Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, poszukujących pracy po opuszczeniu programu (RLKS) – 9 osób, Wskaźnik efektywności społecznej – 7 osób, 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/ y realizujący/ e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					specjalistyczne/zawodowe. W ramach projektu osoby objęte wsparciem realizują takie kursy, jak: kurs prawo jazdy kat. B, kat. C, kat. E do C, kat. D, kurs operatora wózków jezdniowych, kurs operatora koprakoładowarki, kurs przedstawiciela handlowego, kurs księgowości, kurs fakturowania. Kursy prowadzą do zwiększenia szans na rynku pracy, zwiększenia aktywności społeczno-zawodowej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym. Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.			<ul style="list-style-type: none"> Wskaźnik efektywności zatrudnieniowej – 7 osób, Liczba zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które podniosły kwalifikacje lub kompetencje po opuszczeniu programu – 10 osób. Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 18 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 5), Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych działaniami o charakterze zawodowym – 18 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 5), Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, objętych usługami aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym lub zdrowotnym - 18 osób (szacowana liczba osób z obszaru rewitalizacji – 5). 	
Mątwy mieszkalne	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	2.1. Wsparcie rodzin, które zmagają się z problemami społecznymi i materialnymi, w szczególności rozwiązywanie problemów uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz	społeczny	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu	Projekt obejmuje prowadzenie Punktu Konsultacyjnego w Mątwach, Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu. Program realizowany w Punkcie Konsultacyjnym zakłada niesienie pomocy osobom	Ul. Słoneczna 20	149 000,00	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba wspartych w programie miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu – 1 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami 	Pomiar rezultatów będzie realizowany poprzez ankiety monitorujące od beneficjentów pomocy, sprawozdania, rejestr uczestników prowadzonego wsparcia.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		ochrony przed przemocą			objętym systemem pomocy społecznej, a w szczególności nadużywającym i uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin, a także przeciwdziałanie przemocy, czy programy pomocy dla młodzieży, par i rodzin będących w kryzysie.			wspierania rodziny i pieczy zastępczej w programie – 50	
Śródmieście	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	2.2. Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średnio-wiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne	techniczny	Miasto Inowrocław ul. Aleja Ratuszowa 36 88-100 Inowrocław	Realizacja inwestycji niezbędna jest dla prowadzenia działań społecznych skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z obszaru rewitalizacji. Zakres prowadzonych w ramach projektu zadań obejmuje: - rewaloryzacja muru obronnego wraz z wykonaniem prac konserwatorskich, rekonstrukcją korony muru oraz rozbórką jego niehistorycznych części oraz budynku gospodarczego, - dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (platforma), - zagospodarowanie terenu (zieleni urządzona, chodniki, mała architektura, oświetlenie, podest pełniący funkcję tarasu), - prace instalacyjne. m.in. instalacji elektrycznej na	Otoczenie muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22, działki nr 368, 369, 540 obręb 6	6 243 273,13	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba nowo utworzonych usług na obszarze rewitalizowanym – 1 szt. • Liczba osób korzystających z rewitalizowanych obszarów bądź utworzonej /rehabilitowanej przestrzeni w miastach – 200 osób (w latach 2020-2022) Wskaźniki produktu RPO WK-P: • Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach miejskich – 770 m ² • Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,19 ha	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i oświadczenia beneficjenta o liczbie osób korzystających z rewitalizowanych obszarów.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>potrzeby zasilania dźwi-gów osobowych i oświetlenia muru,</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykonanie przebić okiennych w oficynie KCK oraz bramy przesuwnej na granicy działki. - <p>Dzięki zagospodarowaniu otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 powstanie atrakcyjna przestrzeń do prowadzenia aktywizacji i wsparcia rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą oraz wsparcia grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją w ramach projektu 2.5. Powierzchnia udostępnionego terenu wyniesie ok 0,19 ha i będzie stanowić centrum aktywizacji społecznej obszaru rewitalizacji, jako główne miejsce realizacji projektów miękkich.</p>				
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	2.3. Realizacja działań społecznych na zagospodarowanych terenach otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu	społeczny	Kujawskie Centrum Kultury w Inowrocławiu, 88-100 Inowrocław, ul. Kilińskiego 16	Projekt zakłada objęcie wsparciem osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności dla dzieci do lat 17 na które rodzice odbierają zasiłek rodzinny oraz dzieci osiągających niskie wyniki w nauce zamieszkujących wyznaczone obszary re-	Otoczenie muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22, działki nr 368, 369, 540 obręb 6	300 000,00 (Zadania zostaną zrealizowane ze środków własnych JST lub innych – prywatnych)	Wskaźniki rezultatu: <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób zaktywizowanych społecznie w ramach realizacji projektu – 300 osób, w tym z obszaru rewitalizacji Śródmieście: 100 osób, Mątwy mieszkalne 50 osób Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> • liczba osób objętych wsparciem: 500 osób, w tym z ob- 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>witalizacji: obszar śródmieście i obszar mątwy mieszkalne w mieście Inowrocław.</p> <p>Projekt obejmuje zadania aktywizujące środowisko lokalne poprzez wspólne spędzanie czasu wolnego, inicjowanie działań angażujących mieszkańców danego obszaru, organizację działań społecznych o charakterze zbiorowym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. „Świadkowie inowrocławskiej historii” Przygotowanie gry miejskiej dla dzieci i młodzieży zamieszkującej tereny rewitalizowane 2. „Tu jest początek księżęcego Inowrocławia” Zorganizowanie konkursu na temat historii Inowrocławia dla uczniów szkół podstawowych. Organizacja plenerowej wystawy i na rozdanie nagród w ramach konkursu historycznego. 3. „Od bursztynu do cegły muru średniowiecznego Inowrocławia” Zorganizowanie w ramach projektu cyklu wykładów i spotkań poświęconych tematowi osadnictwa na Kujawach od powstania szlaku bursztynowego, aż do czasów średniowiecznych na te- 			<p>szaru rewitalizacji Śródmieście: 200 osób, Mątwy mieszkalne 100 osób</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba uczniów o niskich wynikach sprawdzianu szóstoklasistów objętych wsparciem w ramach projekt – 90 osób, w tym z obszaru rewitalizacji Śródmieście – 40 osób, Mątwy mieszkalne – 10 osób; • liczba młodzieży do lat 17 na których rodzice pobierają zasiłki objętych projektami - 500 osób, w tym z obszaru rewitalizacji Śródmieście – 300 osób, Mątwy mieszkalne – 100 osób; 	

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>renie zagospodarowanym. Opracowanie multimedialnych treści, do wykorzystania dla celów edukacyjnych, dla turystów i na stronie internetowej instytucji kultury, wzbogacając informacje o sąsiedniej wystawie archeologicznej Askauka-lis.</p> <p>4. „Historia Inowrocławia w obiektywie” Zorganizowanie w ramach sekcji fotograficznej cyklu warsztatów fotograficznych – 3 grupy po, co najmniej, 20 osób. Na koniec cykl – - wystawa fotografii zorganizowana w plenerze – przy murze obronnym i wydanie albumu ze zdjęciami obiektów historycznych Inowrocławia</p> <p>5. Działalność świetlicy socjoterapeutycznej „ŚWIETLIK”, prowadzonej przez Ośrodek Profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w Inowrocławiu. Liczba osób objęta zadaniem: ok. 25 osób</p> <p>6. Realizacja przez MOPS w Inowrocławiu projektów grantowych ogłaszanych przez LGD w Inowrocławiu Liczba osób objęta zadaniem: ok. 30 osób</p>				

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Mątwy mieszkalne	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	2.4. Wracamy nad rzekę	społeczny	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski	Celem projektu jest integr. i aktyw. społ. 12 osób (preferowane os. Mątwy, kobiety, seniorki) zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społ., poprzez utworzenie funkcji animatora aktywności lokalnej i realizację powierzonych mu zadań, a także poprzez org. 20 cyklicznych spotk. dla grupy docel., na terenie przystani kajakowo-żeglarskiej ZHR w Inowrocławiu. Wyjazdy integr. I wycieczki turyst.-krajozn. (w sumie 4 wyjazdy) pełnią funkcję aktywizacyjną, animacyjną i edukacyjną. Beneficjentkom w spotk. towarzyszyć będą 4 osoby z otoczenia (prefer. dzieci i młodzież, wnuki, wnuczki uczestników), co stopniowo przełamywać będzie barierę międzypokoleniową, a także uwrażliwi na potrzeby innych grup społ. Zorganizowane przez animatora 2 festyny skierowane dla wszystkich mieszk. pozwolą na integrację lokalną i ciekawą animację czasu wolnego.	Przystań Kajakowo-Żeglarska ZHR, ul. Poznańska 384, 88-100 Inowrocław	52 844,00	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 12 Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 12 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.
Śródmieście	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad	2.5. „Protokół kulturalny XIII” – cykl imprez upowszechnieniowych	społeczny	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza ul. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	Projekt realizowany przez Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich – Koło w Inowrocławiu oraz Bibliotekę Miejską im.	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza ul. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	17 710,00	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> szacowana liczba odbiorców: 1015 osób Wskaźniki produktu:	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń be-

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	dziećmi i młodzieżą				Jana Kasprowicza w Inowrocławiu. Zaplanowano działania promujące czytelnictwo wśród dzieci, młodzieży, osób dorosłych poprzez ich aktywne uczestnictwo w różnorodnych imprezach kulturalnych. Projekt ma charakter interdyscyplinarny i obejmuje działania propagujące książkę, jako źródło wiedzy i zabawy oraz rozwijający aktywność twórczą odbiorców, w tym również osób niepełnosprawnych. Wśród planowanych propozycji znalazły się spotkania autorskie, spektakle teatralne, zabawa dla dzieci, warsztaty plastyczne, konkursy literackie oraz całonocna impreza czytelnicza „Noc z Andersenem”. W celu uatrakcyjnienia oferty kulturalnej w ramach zadania podejmowane będą działania zmierzające do aktywizacji odbiorców.			• przewidywana liczba imprez: 21	neficienta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.
Śródmieście	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	2.6. „Eko-dzieciaki VI”	społeczny	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza ul. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	Głównym celem projektu jest wypracowanie trwałych postaw proekologicznych u dzieci i młodzieży, podniesienie świadomości wpływu człowieka na środowisko oraz odpowiedzialność za jego stan. W ramach zadania zaplanowano: warsztaty ekologiczne	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza ul. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	3 525,00	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego: <ul style="list-style-type: none"> szacowana liczba odbiorców – 100 osób Wskaźniki produktu: <ul style="list-style-type: none"> przewidywana liczba imprez: 5 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>prorowadzone przez pracowników dydaktycznych Stowarzyszenia Kujawsko- Pomorskiego Centrum Edukacji Ekologicznej z Bydgoszczy, warsztaty ekologiczne prowadzone przez instruktorów ze „Świata Przygód” z Łodzi, warsztaty plastyczne prowadzone przez animatorów Cafe Bajarka z Torunia, konkurs plastyczny, interaktywne przedstawienie teatralne.</p>				
Śródmieście, Małty mieszkalne	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	2.7. Akademia Rodzica	społeczny	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, ul. Św. Ducha 90 88-100 Inowrocław,	<p>Celem projektu jest: integracja i aktywizacja społeczna 16 osób (kobiet) zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez realizację działań z zakresu aktywnej integracji o charakterze środowiskowym, w tym organizacji metod pracy w środowisku rodzinnym. W projekcie realizowane są:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Warsztaty z prowadzenia własnego gospodarstwa domowego i planowania budżetu; - Trening wychowawczy dla rodziców (warsztaty rodzicielskie). - Kreatywne warsztaty – aktywne spędzanie czasu wolnego z dziećmi. - Działania o charakterze środowiskowym: animator na placu zabaw, 	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, ul. Św. Ducha 90 88-100 Inowrocław,	50 656,00	<p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 9 osób, • Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych usługami aktywnej integracji o charakterze społecznym, edukacyjnym lub zdrowotnym – 16 osób, • Wskaźnik efektywności społecznej – 6 osób, • Liczba osób, która ukończyła daną formę wsparcia: warsztaty z prowadzenia własnego gospodarstwa domowego i planowania budżetu, trening wychowawczy dla rodziców (warsztaty rodzicielskie), kreatywne warsztaty – aktywne sposoby spędzania czasu wolnego z dziećmi – 16 osób, <p>Wskaźniki produktu:</p>	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie oświadczeń beneficjenta o liczbie osób uczestniczących w realizowanych zadaniach.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					gra miejska w ramach imprezy integracyjnej, teatrzyk profilaktyczny, wyjazd integracyjny rodziców i dzieci do Torunia – Młyn Wiedzy. Rekrutacja do projektu w pierwszej kolejności kierowana jest do mieszkańców obszaru rewitalizacji.			<ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 16 osób, Liczba przeprowadzonych godzin wsparcia grupowego, warsztaty z prowadzenia własnego gospodarstwa domowego i planowania budżetu, trening wychowawczy dla rodziców (warsztaty rodzicielskie), kreatywne warsztaty – aktywne sposoby spędzania czasu wolnego z dziećmi – 196 godzin warsztatowych, 	
1.2. Zapewnienie wysokiej jakości nauczania									
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	3. Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych	3.1. Zajęcia z TIK-u źródłem dobrych wyników	społeczny	Miasto Inowrocław, organ prowadzący dla szkół, które będą brały udział w projekcie: Szkoła Podstawowa nr 1, Szkoła Podstawowa nr 2, Szkoła Podstawowa nr 9, Szkoła Podstawowa Integracyjna	Projekt pod nazwą "Zajęcia z TIK-u źródłem dobrych wyników" kierowany jest do uczniów 4 placówek oświatowych w obszarze rewitalizacji, których organem prowadzącym jest Miasto Inowrocław. Projekt adresowany jest zarówno do uczniów wyróżniających się osiągnięciami w zakresie podstawowego materiału programowego jak i do uczniów z deficytami, dla których przygotowano zajęcia indywidualne i specjalistyczne. W ramach projektu przeprowadzone zostaną zajęcia pozalekcyjne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych,	Szkoła Podstawowa nr 1 ul. Toruńska 46, Szkoła Podstawowa nr 2 ul. NMP 22, Szkoła Podstawowa nr 9 ul. Chemiczna 9, Szkoła Podstawowa Integracyjna ul. Krzywińskiego 4	1 005 064,8	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby] – 67 Śródmieście i 19 Mątwy mieszkalne Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] – 85 Śródmieście i 24 Mątwy mieszkalne Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne Liczba szkół, w których pracownie przedmiotowe wykorzystują wyposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne 	Pomiar rezultatów będzie realizowany poprzez ankiety monitorujące od beneficjentów pomocy, sprawozdania, rejestr uczestników prowadzonego wsparcia.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze, zajęcia specjalistyczne oraz warsztaty doszkalające dla nauczycieli.			<p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba nauczycieli objętych wsparciem w programie [osoby] – 95 Śródmieście i 26 Mątwy mieszkalne Liczba uczniów objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych w programie [osoby] – 112 Śródmieście i 32 Mątwy Liczba nauczycieli objętych wsparciem z zakresu TIK w programie [osoby – 50 Śródmieście i 14 Mątwy Liczba szkół i placówek systemu oświaty wyposażonych w ramach programu w sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne Liczba szkół, których pracownice przedmiotowe zostały wyposażone w programie [szt.] – 3 Śródmieście i 1 Mątwy mieszkalne 	
Mątwy mieszkalne	3. Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych	3.2. Kuźnia talentów	społeczny	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski	Celem projektu jest integr. i aktyw. społ. 12 osób (preferowane os. Mątwy, w wieku 6-18), zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, poprzez stworzenie klubu młodzieżowego "Kuźnia Talentów". Realizacja zajęć j. ang., warsztatów majsterkowicza, zajęć przyrodniczych, warsztatów informatycznych i twórczego myślenia, zapewni bezpieczną formę spędzania czasu	Przystań Kajakowo-Żeglarska ZHR, ul. Poznańska 384, 88-100 Inowrocław	53 070,00	<p>Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 12 <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie - 12 	Pomiar rezultatów będzie realizowany poprzez ankiety monitorujące od beneficjentów pomocy, sprawozdania, rejestr uczestników prowadzonego wsparcia.

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					wolnego, przyczyni się do rozwoju talentów i zainteresowań uczestników, wesprze działania edukacyjne, a także wzmocni kompetencje społeczne uczestników. Założony program rówieśniczy, obecność 4 osób z otoczenia osób zagrożonych i różnorodność zajęć przyczynią się do zwiększenia integracji lokalnej, a także do wzmocnienia pozytywnych wzorców zachowań..				
Cel 2. Ograniczenie wykluczenia społecznego poprzez poprawę warunków życia mieszkańców lokali komunalnych									
2.1. Modernizacje i remonty budynków komunalnych									
Śródmieście, Mały mieszkalne	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych	4.1. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu	techniczny	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	Projekt dotyczy budynków komunalnych przy posesjach: Poznańska 336, 359, 365, 367, 367A, Dworcowa 92-94, Kasztelańska 12, Kilińskiego 6, w których mieszkają osoby wykluczone/zagrożone wykluczeniem społecznym/ bezrobotni. Projekt obejmuje następujące zadania: Poznańska 367: 1. Roboty remontowe i termoizolacja ścian zewnętrznych wraz robotami blacharskimi, 2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 3. Wykonanie sieci oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej odprowadzających ścieki,	ul. Poznańska 336, 359, 365, 367, 367A, ul. Dworcowa 92-94, ul. Kasztelańska 12, ul. Kilińskiego 6	2 826 527,30	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – 261 osób Liczba osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących budynki – 41 osób korzystających z MOPS, 29 zarejestrowanych w PUP Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 8 Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 8 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>4. Wykonanie nowej opaski.</p> <p>Poznańska 359: 1. Wykonanie sieci oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej odprowadzających ścieki</p> <p>Poznańska 365: Wykonanie sieci oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki.</p> <p>Poznańska 367 A: 1. Remont dachu, 2. Remont i termoizolacja ścian zewnętrznych wraz z robotami blacharskimi, 3. Wymiana stolarki okiennej i drzwi zewnętrznych, 4. Wykonanie sieci oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej odprowadzających ścieki, 5. Wykonanie opaski betonowej i naprawa schodów.</p> <p>Poznańska 336: 1. Remont elewacji ścian z częściową termoizolacją, 2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej.</p> <p>Dworcowa 92-94:</p>				

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>1. Remont pokrycia dachowego wraz z wykonaniem nowej instalacji odgromowej,</p> <p>2. Remont ścian obiektów od podwórka budynku głównego i oficyny,</p> <p>3. Wymiana stolarki,</p> <p>4. Naprawa schodów i wykonani opaski ochronnej przy ścianie od podwórka.</p> <p>Kilińskiego 6:</p> <p>1. Docięlenie stropodachu,</p> <p>2. Remont ścian zewnętrznych wraz z ich docięleniem,</p> <p>3. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,</p> <p>4. Wykonanie obróbek blacharskich.</p> <p>Kasztelańska 12:</p> <p>1. Remont elewacji wraz z termoizolacją budynku głównego oraz budynku oficyny,</p> <p>2. Wymiana stolarki okiennej, drzwiowej oraz wrót stalowych na drewniane.</p> <p>Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: 1.1.-1.6., 2.1.-2.7., 3.1., 3.2.</p>				

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym.				
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych	4.2. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – II etap	techniczny	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	Projekt dotyczy budynków komunalnych przy posesjach: Andrzeja 5, Dworcowa 44, Hoyera 16, Kościuszki 8, Mątewska 25, Poznańska 2, Poznańska 359, Szymborska 14, Wałowa 3-5, w którym mieszkają osoby wykluczone/zagrożone wykluczeniem społecznym / bezrobotne Projekt obejmuje następujące zadania: Andrzeja 5: 1. Remont elewacji i wymiana obróbki blacharskiej, 2. Wymiana stolarki okiennej, Dworcowa 44: 1. Remont elewacji, 2. Wymiana stolarki okiennej, 3. Remont dachu, 4. Obróbki blacharskie. Hoyera 16: Wymiana instalacji centralnego ogrzewania gazowego – wydzielenie pomieszczenia na lokalizację kotłowni gazowej, wykonanie wewnętrznej	ul. Andrzeja 5, ul. Dworcowa 44, ul. Hoyera 16, ul. Kościuszki 8, ul. Mątewska 25, ul. Poznańska 2, ul. Poznańska 359, ul. Szymborska 14, ul. Wałowa 3-5	1 937 986,10	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach miejskich - 297 osób Liczba osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących budynek – 48 osób korzystających z MOPS, 29 osób zarejestrowane w PUP Wskaźniki produktu RPO WK-P: <ul style="list-style-type: none"> Wyremontowane budynki mieszkalne na obszarze miejskim – 10 Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 10 	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					instalacji c.o., wykonanie instalacji c.w.u. oraz instalacji cyrkulacji c.w.u.. Kościuszki 8: 1. Remont elewacji wraz z termoizolacją ścian zewnętrznych od podwórka, 2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, 3. Przebudowa opasek betonowych od strony podwórka, 4. Wymiana i wykonanie obróbek blacharskich. Mątewska 25: 1. Remont dachu wraz z wymianą pokrycia, przebudową kominów i wymianą blacharki, 2. Remont elewacji i docieplenie ścian, 3. Wymiana stolarki, 4. Naprawa opaski. Poznańska 2: 1. Remont elewacji, 2. Naprawa uszkodzonych detali architektonicznych. Poznańska 359: 1. Wykonanie wewnętrznej instalacji c.o., wykonanie instalacji c.w.u. oraz instalacji cyrkulacji c.w.u. Szyborska 14: 1. Remont elewacji wraz z ociepleniem ścian.				

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/ y realizujący/ e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>2. Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej,</p> <p>3. Remont pokrycia dachowego,</p> <p>4. Wymiana obróbek blacharskich.</p> <p>Wałowa 3-5:</p> <p>1. Remont elewacji ściany frontowej - zabytkowej oraz ściany szczytowej południowej wraz z dociepleniem,</p> <p>2. Remont ściany wschodniej od podwórka oraz ściany południowej oficyny od podwórka,</p> <p>3. Wymiana stolarki okiennej i renowacja bramy wjazdowej.</p> <p>Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: 1.1.-1.6., 2.1.-2.7., 3.1., 3.2.</p> <p>Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym.</p>				
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania	4.3. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – III etap	techniczny	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	Projekt dotyczy budynków komunalnych przy posesjach: Dworcowa 48, 53B, Mątewska 15 ABCD, 66-68, 70-72, 75-77, NMP 32, w których mieszkają osoby wykluczone	ul. Dworcowa 48, 53B, ul. Mątewska 15 ABCD, 66-68, 70-72, 75-77, ul. NMP 32	2 908 560,17	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P: • Liczba osób korzystających z wyremontowanych budynków mieszkalnych na obszarach rewitalizacji – 265 osób	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na podstawie protokołu odbioru robót i listy lokatorów

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	problemów społecznych				<p>zione/zagrożone wykluczeniem społecznym / bezrobotne. Projekt obejmuje następujące zadania:</p> <p>Dworcowa 48:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Naprawa dachu (m.in. wykonanie nowego pokrycia) i docieplenie stropodachu, 2. Docieplenie ścian, 3. Wymiana stolarki, 4. Roboty uzupełniające. <p>Dworcowa 53B:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docieplenie stropodachu i ocieplenie kominów, wymiana obróbki blacharskiej, rynien i rur spustowych 2. Docieplenie ścian, 3. Wymiana stolarki, 4. Wykonanie opaski betonowej. <p>Mątewska 15 ABCD:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docieplenie dachu (poddasza), 2. Docieplenie ścian, 3. Wymiana stolarki, 4. Wymiana obróbki blacharskiej, 5. Wykonanie opaski betonowej, 6. Renowacja tynków wewnętrznych, posadzek oraz wymiana zniszczonych elementów architektonicznych na korytarzach ogólnodostępnych. <p>Mątewska 66-68:</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób wykluczonych/zagrożonych wykluczeniem społecznym zamieszkujących budynki – 71 osób korzystających z MOPS, 44 osoby zarejestrowane w PUP <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wyremontowane budynki mieszkalne (sztuki) – 7 • Liczba budynków komunalnych w słabym stanie, w których poprawiono stan do co najmniej zadawalającego - 7 	

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>1. Docieplenie stropodachu, 2. Docieplenie ścian, 3. Wymiana stolarki, 4. Wymiana obróbki blacharskiej, 5. Wykonanie opaski betonowej, 6. Renowacja tynków wewnętrznych, posadzek oraz wymiana zniszczonych elementów architektonicznych na korytarzach ogólnodostępnych.</p> <p>Mątewska 70-72: 1. Docieplenie stropodachu, 2. Docieplenie ścian, 3. Wymiana stolarki, 4. Wymiana obróbki blacharskiej, 5. Wykonanie opaski betonowej, 6. Renowacja tynków wewnętrznych, posadzek oraz wymiana zniszczonych elementów architektonicznych na korytarzach ogólnodostępnych.</p> <p>Mątewska 75-77: 1. Docieplenie ścian, fundamentów i kominów, 2. Wymiana stolarki, 3. Zagospodarowanie terenów wokół budynków, 4. Wymiana obróbki blacharskiej, 5. Wykonanie opaski betonowej,</p>				

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>6. Renowacja posadzek, tynków wewnętrznych, wymiana zniszczonych elementów na korytarzach ogólnodostępnych.</p> <p>NMP 32:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Docieplenie ścian zewnętrznych, fundamentowych i kominów 2. Wymiana stolarki, 3. Zagospodarowanie terenów wokół budynków, 4. Wymiana obróbki blacharskiej, 5. Wykonanie opaski betonowej, 6. Remont klatek schodowych w części głównej budynku oraz w oficynie. <p>konanie sieci oraz przyłączy kanalizacji sanitarnej odprowadzającej ścieki.</p> <p>Mieszkańcy budynku zostaną objęci projektami społecznymi: 1.1.-1.6., 2.1., 2.2., 2.3., 2.4., 2.7., 3.1., 3.2.</p> <p>Grupa docelowa: osoby uzależnione od środowiskowej pomocy społecznej, osoby wykluczone i/lub zagrożone wykluczeniem społecznym.</p>				
Mątwy mieszkalne	4. Realizacja planu remontów i modernizacji	4.4. Adaptacja pomieszczeń wraz z urządzeniem podwórza i poprawą	techniczny	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36,	Zakres projektu obejmuje utworzenie Punktu Konsultacyjnego w Mątwach poprzez modernizację i	Ulica Słoneczna, działki nr 56/17 i 56/50, 42/5,	1 780 956,02	Wskaźniki rezultatu bezpośredniego RPO WK-P:	Pomiar wskaźników odbywać się będzie na

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/ y realizujący/ e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	zacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych	infrastruktury dla rozwoju społecznego		88-100 Inowrocław	adaptację budynku przy ul. Słonecznej 20 oraz dostosowanie infrastruktury niezbędnej do realizacji projektu poprzez przebudowę ul. Słonecznej prowadzącej do tego Punktu. Program realizowany w Punkcie Konsultacyjnym zakłada niesienie pomocy osobom objętym systemem pomocy społecznej, w szczególności nadużywającym i uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin, a także przeciwdziałanie przemocy, udzielanie pomocy dla młodzieży, par i rodzin będących w kryzysie. Formy udzielanej pomocy: a) konsultacje i poradnictwo; b) pomoc psychologiczna i terapeutyczna; c) pomoc prawna.	42/4, 56/18, 43/1, 44/1, 60/3		<ul style="list-style-type: none"> Liczba nowoutworzonych usług na obszarze rewitalizowanym – 1 Liczba osób korzystających z wybudowanych/wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich - 50 <p>Wskaźniki produktu RPO WK-P:</p> <ul style="list-style-type: none"> Długość przebudowanych dróg gminnych – 0,38 km Budynki publiczne lub komercyjne wybudowane lub wyremontowane na obszarach miejskich – 64,84 m², Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt., Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 2 szt., Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,88 ha 	podstawie protokołu odbioru robót i ankiet monitorujących
Cel	3. Poprawa stanu środowiska poprzez likwidację szkodliwego dla środowiska i zdrowia azbestu								
Kierunek działań	3.1. Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest								
Mątwy mieszkalne	5. Wsparcie działań dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych	5.1. Demontaż i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru rewitalizacji.	techniczny	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	Celem projektu jest unieszkodliwienie oraz zabezpieczenie azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie obszaru rewitalizacji poprzez realizację zadań wynikających z Programu	Obszar rewitalizacji	30 000,00	<p>Wskaźniki produktu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ilość wyrobów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwienia 2445m² <p>Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> Liczba osób mieszkających (zameldowanych) w budynkach z których usunięto azbest 	Pomiar rezultatów będzie realizowany poprzez ankiety monitorujące od beneficjentów pomocy, sprawozdania, re-

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Opis projektu					Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
				Podmiot/y realizujący/e projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia danego projektu)	Szacowana wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					<p>usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu gminy miejskiej Inowrocław na lata 2011-2014 z perspektywą do roku 2032.</p> <p>Projekt obejmuje:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania (likwidacja przyzwolenia społecznego na nielegalne zachowania związane z azbestem - nieuprawniony demontaż i wyrzucanie odpadów m.in. do lasów); • stworzenie właściwych warunków do wdrożenia obowiązujących przepisów prawnych oraz dobrych praktyk związanych z wyrobami azbestowymi; • stworzenie sprzyjających warunków usuwania wyrobów azbestowych w całym okresie realizacji Programu; • prowadzenie monitorowania powstania odpadów azbestowych i gospodarki nimi; • zorganizowanie akcji usuwania odpadów zawierających azbest i dotowania prac usuwania azbestu 				<p>jestr uczestników prowadzonego wsparcia, inwentaryzację azbestu.</p>

11. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym procesem rewitalizacji

Wymogiem koniecznym dla wspierania przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych jest zapewnienie ich komplementarności (wzajemnego uzupełniania się) w wymiarze przestrzennym, problemowym, proceduralno-instytucjonalnym, międzyokresowym oraz w zakresie źródeł finansowania. Efekt synergii uzyskany dzięki zapewnieniu komplementarności realizowanych projektów zwiększy efektywność i tempo osiągania oczekiwanych rezultatów procesu rewitalizacji. Analizę komplementarności przedsięwzięć i projektów uzupełniono także o te, które znalazły się na liście projektów uzupełniających.

11.1. Koncepcja zintegrowanych działań rewitalizacyjnych

Formuła projektów zintegrowanych polega na ścisłym powiązaniu co najmniej dwóch projektów (EFS+EFRR), ukierunkowanych na osiągnięcie wspólnego celu.

Tabela 30. Projekty zintegrowane.

Projekt wiodący - społeczny	Projekt uzupełniający - infrastrukturalny	Uzasadnienie zintegrowania
2.1. Wsparcie rodzin, które zmagają się z problemami społecznymi i materialnymi, w szczególności rozwiązywanie problemów uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą	4.4. Adaptacja pomieszczeń wraz z urządzeniem podwórza i poprawą infrastruktury dla rozwoju społecznego	Projekt zintegrowany zakłada niesienie pomocy osobom objętym systemem pomocy społecznej, w szczególności nadużywającym i uzależnionym od alkoholu i innych środków psychoaktywnych oraz członkom ich rodzin, a także przeciwdziałanie przemocy, czy programy pomocy dla młodzieży, par i rodzin będących w kryzysie. Według opinii terenowych pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu głównymi problemami występującymi w Mątwach mieszkalnych są: ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. Zakłada się, że w rezultacie podejmowanych działań nastąpi ograniczenie zachowań ryzykownych (spożywania alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych), zwiększenie dostępności i kompleksowej pomocy psychologicznej, terapeutycznej i psychoterapeutycznej dla rodzin w kryzysie, zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinie. W tym celu niezbędne jest utworzenie Punktu Konsultacyjnego poprzez modernizację i adaptację budynku przy ul. Słonecznej 20 oraz zapewnienie dostępu do tego obiektu poprzez przebudowę odcinka drogi gminnej o nawierzchni bitumicznej. Droga doprowadza bezpośrednio do Punktu Konsultacyjnego w Mątwach.
2.3. Realizacja działań społecznych na zagospodarowanych terenach otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego	2.2. Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej	Celem zagospodarowania otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 jest utworzenie przestrzeni służącej do aktywizacji i wsparcia rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą. W wyniku zagospodarowania

Projekt wiodący - społeczny	Projekt uzupełniający - infrastrukturalny	Uzasadnienie zintegrowania
przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu	łańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne	<p>spodarowania otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 powstanie atrakcyjna przestrzeń do prowadzenia działań społecznych, aktywizowania społeczności lokalnych i osób wykluczonych w obszarach rewitalizacji. Miejsce to umożliwi objęcie kompleksowym wsparciem grup zagrożonych wykluczeniem społecznym i marginalizacją oraz zapewni dostęp do wysokiej jakości edukacji i oświaty dla dzieci i młodzieży poprzez projekty społeczne tam realizowane. Warto również dodać, że zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego posłuży do podnoszenia świadomości historycznej mieszkańców Inowrocławia, upowszechnienia wiedzy o początkach średniowiecznej świetności miasta.</p> <p>W ramach aktywizacji społecznej osób zamieszkujących obszar rewitalizacji (Śródmieście i Mątwy mieszkalne) Kujawskie Centrum Kultury będzie realizowało miękkie projekty społeczne finansowane ze środków własnych oraz przy współudziale partnerów.</p> <p>Oferta będzie dedykowana w pierwszej kolejności mieszkańcom podobszaru rewitalizacji Śródmieście i Mątwy mieszkalne. Ze względu na krótki okres czasu do zakończenia obowiązywania Lokalnego Programu Rewitalizacji, oferta kontynuowana będzie przez kolejne lata, po zakończeniu obowiązywania dokumentu. Będzie zatem trwała i poszerzana w perspektywie kolejnych lat.</p>
<p>1.1. Klub Aktywnej Rodziny</p> <p>1.2 KIEROWCA – zawod przyszłości!</p> <p>1.3. Aktywni społecznie zawodowo na obszarze LGD Inowrocław</p> <p>1.4 MOC JEST Z NAMI</p> <p>1.5. ŚWIAT NIE JEST TAKI ZŁY</p> <p>1.6. Czas na zmiany</p> <p>2.7. Akademia Rodzica</p>	<p>4.1. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu</p> <p>4.2. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – II etap</p> <p>4.3. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – III etap</p>	<p>Zintegrowanie projektu polega na poprawie warunków funkcjonowania mieszkańców podobszaru rewitalizacji Śródmieście i Mątwy mieszkalne w wymiarze społecznym (projekty społeczne), jak również w wymiarze materialnym (projekty infrastrukturalne).</p> <p>Projekty infrastrukturalne zakładają przeprowadzenie remontu i modernizacji części wspólnych budynków komunalnych, wśród mieszkańców których są osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym i/lub pozostający bez zatrudnienia.</p> <p>Projekty społeczne ukierunkowane są na aktywizację społeczną i zawodową tychże osób, ich powrót na rynek pracy poprzez m.in. świadczenie indywidualnego poradnictwa zawodowego, działania integracyjne. Rekrutacja w projektach społecznych kierowana jest w pierwszej kolejności do mieszkańców podobszaru rewitalizacji Śródmieście i Mątwy mieszkalne, w tym osób zamieszkujących w budynkach objętych projektami infrastrukturalnymi.</p>

Źródło: opracowanie własne.

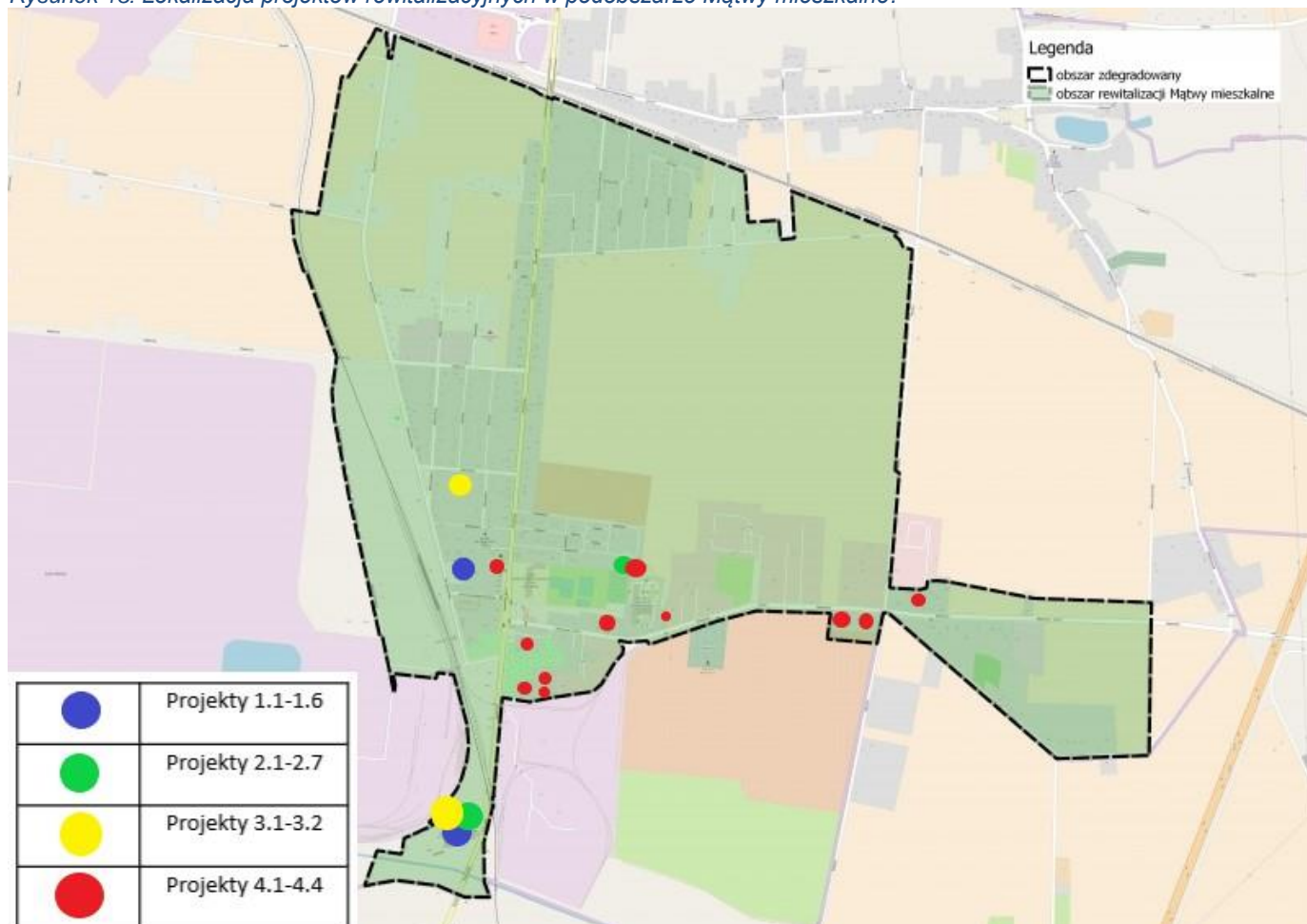
11.2. Komplementarność przestrzenna

Komplementarność przestrzenna projektów rewitalizacyjnych oznacza, że przy ich formułowaniu wzięto pod uwagę miejsce planowanej realizacji – czy jest ono zlokalizowane w granicach obszaru rewitalizacji, a także czy jego realizacja wzmocni oddziaływanie innych projektów, zapewniając kompleksowe wzmocnienie realizacji danego projektu na całym obszarze wskazanym do rewitalizacji. Program rewitalizacji powinien bowiem efektywnie oddziaływać na cały dotknięty kryzysem obszar (a nie punktowo, w pojedynczych miejscach) wytwarzając warunki dla efektu synergii.

W programie rewitalizacji dla miasta Inowrocławia zaplanowano realizację 5 podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Każde z tych przedsięwzięć obejmuje od jednego do kilku projektów o podobnym charakterze. Łącznie zaplanowano 45 projektów, w tym 1 uzupełniający. Zgodnie z charakterem działań większość projektów rewitalizacyjnych realizowana będzie punktowo w różnych rejonach obszaru rewitalizacji (projekty społeczne, które wymagają odpowiedniej funkcjonalności budynku), ale ich oddziaływanie będzie obejmowało całość obszaru rewitalizacji (odbiorcami projektów społecznych są mieszkańcy obszaru rewitalizacji). Inne są z kolei dedykowane poszczególnym fragmentom obszaru rewitalizacji, jak np. modernizacja budynków komunalnych w słabym stanie.

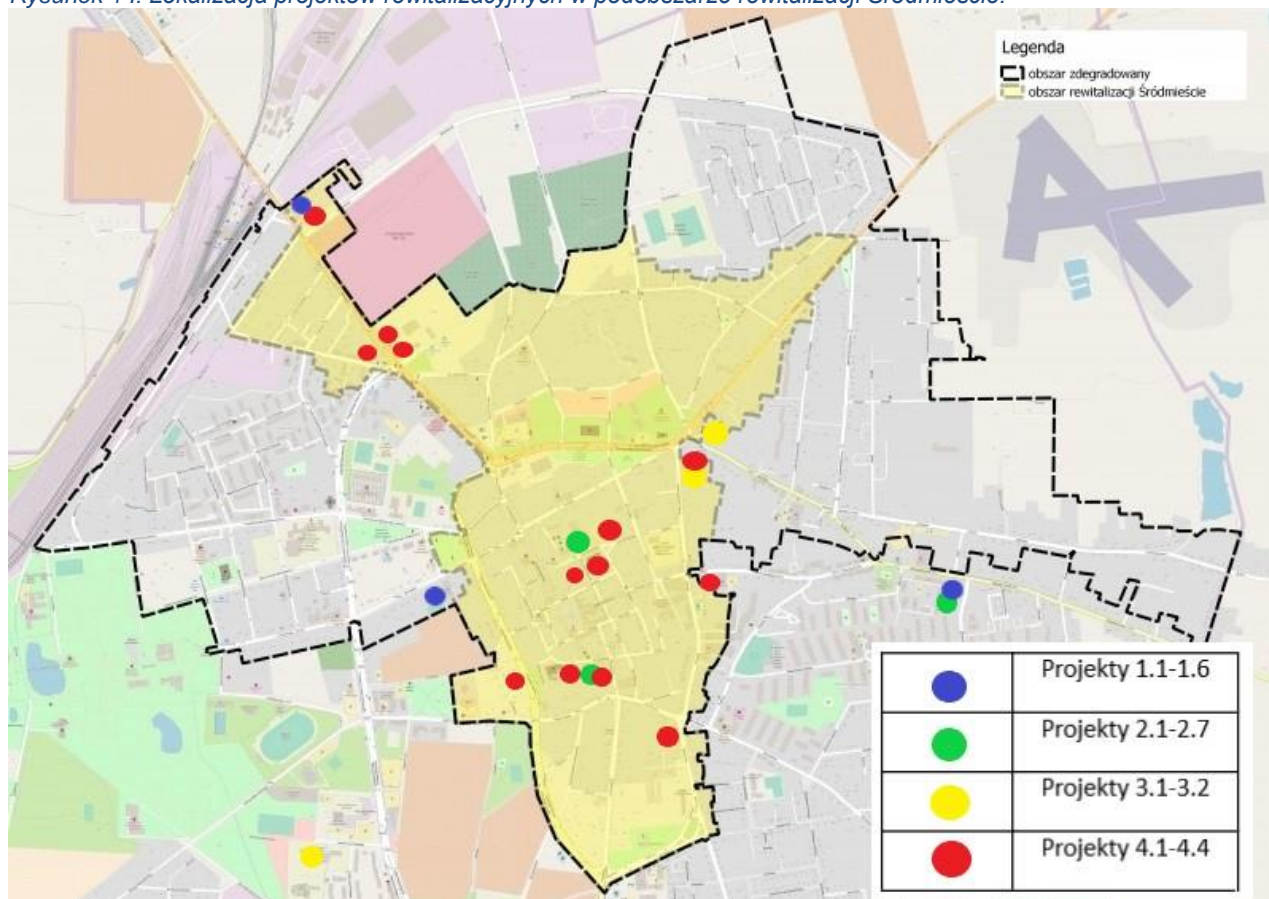
Rysunek 13. Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych w podobszarze Mątwy mieszkalne.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Miejscem realizacji większości podstawowych projektów rewitalizacyjnych o charakterze społecznym jest cały obszar rewitalizacji, ponieważ lokalizacja miejsca prowadzenia działań społecznych jest drugorzędna wobec faktu objęcia tym przedsięwzięciem i jego licznymi projektami mieszkańców całego obszaru rewitalizacji. Przy wyborze lokalizacji projektów rewitalizacyjnych kierowano się dostępnością i jakością istniejącej infrastruktury, tak aby jak największą część środków finansowych przeznaczyć na działania społeczne, a ograniczyć działania infrastrukturalne.

Rysunek 14. Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych w podobszarze rewitalizacji Śródmieście.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie "© autorzy OpenStreetMap".

Poza obszarem rewitalizacji będzie realizowany częściowo projekt 3.2. Zajęcia z TIK-u źródłem dobrych wyników. Miejscem realizacji projektu będą szkoły:

- Szkoła Podstawowa nr 1 ul. Toruńska 46, podobszar rewitalizacji Śródmieście,
- Szkoła Podstawowa nr 2 ul. NMP 22, podobszar rewitalizacji Śródmieście,
- Szkoła Podstawowa nr 9 ul. Chemiczna 9, podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne,
- Szkoła Podstawowa Integracyjna ul. Krzywińskiego 4, poza obszarem rewitalizacji.

W Szkole Podstawowej Integracyjnej odnotowano niskie wyniki sprawdzianu szóstoklasistów. Szkoła ta nie posiada obwodu, uczęszczają do niej dzieci z różnych osiedli Inowrocławia, w tym ze Śródmieścia i Mątw. Z tego względu zdecydowano o uwzględnieniu tej placówki w projekcie.

Proponowane do realizacji działania nie powodują przenoszenia problemów poza obszary kryzysowe i nie prowadzą do niepożądanych efektów społecznych, takich jak segregacja społeczna czy wykluczenie. Zasięg ich oddziaływania będzie dużo większy niż wyznaczony obszar rewitalizacji.

11.3. Komplementarność problemowa

Komplementarność problemowa przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych ujętych w *Lokalnym programie rewitalizacji* polegać będzie na ich dopełnieniu tematycznym, co oznacza, iż realizowane projekty będą oddziaływać na obszar rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej i środowiskowej.

Komplementarność problemową powinno się zapewniać stosując mechanizm powiązania działań rewitalizacyjnych ze strategicznymi decyzjami miasta w innych sferach, co wpływa na lepszą koordynację tematyczną oraz sprawną organizację działań. Zgodnie z podstawowymi założeniami rewitalizacji, kluczowa dla sukcesu jej przeprowadzenia jest koncentracja na potrzebach społecznych i rozwiązywaniu problemów związanych z niską aktywnością społeczną i zawodową mieszkańców obszaru. Projekty inwestycyjne powinny wykazywać się komplementarnością z projektami społecznymi. W tabeli poniżej przedstawiono te korelacje.

Tabela 31. Komplementarność problemowa kierunków działań programu rewitalizacji i głównych aspektów rewitalizacji.

cele	kierunki działań	aspekt rewitalizacji				
		społ.	gosp.	środ.	przest.-funk.	techn.
Cel 1. Odnowa społeczna i przeciwdziałanie występowaniu zjawiska wykluczenia społecznego i zawodowego	1.1. Objęcie kompleksowym wsparciem grup zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją	x	x		x	x
	1.2. Zapewnienie dostępu do wysokiej jakości edukacji i oświaty dla dzieci i młodzieży	x				
Cel 2. Ograniczenie wykluczenia społecznego poprzez poprawę warunków życia mieszkańców lokali komunalnych	2.1. Modernizacje i remonty budynków komunalnych	x			x	x
Cel 3. Poprawa stanu środowiska poprzez likwidację szkodliwego dla środowiska i zdrowia azbestu	3.1. Realizacja programu usuwania wyrobów zawierających azbest			x		x

Źródło: opracowanie własne.

Cele programu rewitalizacji skupiają się wokół rozwiązania problemów sfery społecznej, technicznej i środowiskowej. Kategorie interwencji zaplanowane w dokumencie łączą się z ograniczaniem zjawiska wykluczenia społecznego, aktywizacją społeczno-zawodową, poprawą warunków do prowadzenia działań społecznych. Komplementarnymi do ww. przedsięwzięć są interwencje w infrastrukturę, pozwalające poprawić stan techniczny komunalnych budynków mieszkalnych oraz jakość środowiska miejskiego poprzez usuwanie azbestu. Projekty dopełniają się tematycznie, tym samym program ma charakter kompleksowy.

Celem prowadzonych działań jest niwelacja i eliminacja przyczyn kryzysu zidentyfikowanych na obszarze rewitalizacji. Opis stanu pożądanego do jakiego zmierza się prowadząc działania rewitalizacyjne został przedstawiony w rozdziale 8.

Zasadniczo rezultatem przeprowadzonych przedsięwzięć mają być:

- zmniejszenie liczby osób korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej oraz zasiłków rodzinnych
- zmniejszenie liczby osób bezrobotnych
- poprawa wyników nauczania
- zmniejszenie liczby budynków komunalnych w słabym stanie
- zmniejszenie ilości azbestu

Powiązanie projektów rewitalizacyjnych z problemami będącymi podstawą delimitacji zostało przedstawione w tabeli 28 w rozdziale 9.

11.4. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna oznacza konieczność takiego zaprojektowania systemu zarządzania programem rewitalizacji, który pozwoli na efektywne współdziałanie na jego rzecz różnych instytucji oraz wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur.

W tym celu określając system zarządzania i monitoringu *Lokalnego programu rewitalizacji miasta Inowrocławia* starano się ściśle związać go z systemem zarządzania określonym w przyjętej *Strategii Rozwoju Miasta Inowrocławia do 2020 r.* Zabieg ten zapewni przejrzystość i koordynację prowadzonej polityki rozwoju miasta na różnych poziomach operacyjnych, zapewniając tym samym realne osadzenie polityki rewitalizacyjnej w pakiecie działań strategicznych miasta. Wysoki poziom elastyczności systemu zarządzania projektami rozwojowymi dostosowany do bieżących uwarunkowań wewnętrznych, możliwości budżetowych, jak i dynamicznie zmieniającej się sytuacji politycznej, gospodarczej i społecznej w otoczeniu miasta zapewnia wysoką efektywność procesu inwestycyjnego i jego odpowiedzialne (finansowo i organizacyjnie) wdrażanie. System zarządzania został przedstawiony w rozdziale 14.

11.5. Komplementarność międzyokresowa

Komplementarność międzyokresowa projektów rewitalizacyjnych ujętych w niniejszym *Lokalnym programie rewitalizacji* polegać będzie na kontynuacji działań zapoczątkowanych w okresie programowania środków 2007-2013 i uzupełnianiu projektów ujętych w uprzednio obowiązującym *Lokalnym Programie Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2008-2015.*

W ramach LPR na lata 2008-2015 wyznaczono 3 obszary objęte pracami rewitalizacyjnymi: obszar I obejmujący teren śródmieścia, obszar II obejmujący teren os. Toruńskiego i Piastowskiego, obszar III obejmujący tereny ul. Pakoskiej i Magazynowej. Obszar rewitalizacji wyznaczony w niniejszym programie obejmuje jedynie tereny obszaru I, zatem bezpośrednia spójność przestrzennej koncentracji działań rewitalizacyjnych jest ograniczona do Śródmieścia.

Wszystkie zaplanowane w ramach LPR na lata 2008-2015 projekty zostały zrealizowane. Kontynuacja procesu rewitalizacji jest uwidoczniła poprzez spójność problemową i oznacza ona uzupełnianie przedsięwzięć już zrealizowanych.

Tabela 32. Komplementarność międzyokresowa.

Nazwa projektu	Status	Komplementarność
Centrum Sztuki - adaptacja kamienicy w centrum miasta	Zrealizowano. Projekt obejmował kompleksowy remont zabytkowej kamienicy przy ul. Kasztelańskiej 22 i przystosowanie jej na potrzeby Kujawskiego Centrum Kultury	Obecnie planowane są projekty w ramach przedsięwzięcia nr 4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych
Adaptacja pomieszczeń Muzeum na potrzeby Inowrocławskiego Domu Kultury	Zrealizowano. W ramach projektu wykonano modernizację budynku, w którym znajdują Teatr Miejski, Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza, Kujawskie Centrum Kultury. Powstała w nich multimedialna ekspozycja nawiązująca do tradycji kopalni soli w Inowrocławiu, Instytut Prymasa Józefa Glempa i sala wystawowa. Budynek teatru zyskał także nowe foyer i elewację. Obiekt przystosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych.	Obecnie planowany jest projekt realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w partnerstwie ze Związkiem Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski, „Klub Aktywnej Rodziny”. Projekt zakłada działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej uzupełnione o działania środowiskowe realizowane przez Partnera dla uczestników oraz społeczności lokalnej poprzez m.in. wycieczki integracyjne, spływy kajakowe, festyny dla seniorów, turnieje dla młodych, koncerty, itp.
Poprawa atrakcyjności turystycznej i funkcjonalnej centrum miasta Inowrocławia	Zrealizowano. W ramach projektu wymieniono nawierzchnię Rynku i przyległych ulic, zmodernizowano chodniki, oświetlenie, a także zadbanie o elementy małej architektury i zieleń. Dodatkowo na Rynku wybudowano fontannę muzyczną oraz ustawiono posąg Świętej Królowej Jadwigi – patronki miasta. Na ulicy Świętego Ducha ustawiono zabytkowy wagon tramwajowy, pełniący w sezonie wiosenno-letnim funkcję punktu informacji turystycznej. Prace remontowe przeprowadzono także na skwerach znajdujących się w centrum miasta, wymieniono nawierzchnię alejek, zamontowano oświetlenie, ławki. Dodatkowo na Skwerze Leona Wyczółkowskiego wybudowano oczko wodne z kaskadą. Na Rynku oraz placu Klasztornym zamontowano HOT SPOTY	Aktualny program rewitalizacji nie zakłada poprawy atrakcyjności turystycznej
Obszar przyjazny dzieciom	Zrealizowano. W ramach projektu wybudowano plac zabaw na terenie przyległym do skate-parku, przy ulicy Zapadłe.	Aktualny program rewitalizacji nie zakłada interwencji w tym zakresie.
Integracja zawodowa i społeczna mieszkańców Inowrocławia	Zrealizowano. Zakres projektu obejmował kompleksowy remont obiektu zajmowanego wcześniej przez Powiatowy Urząd Pracy, który został przekazany Miastu oraz przystosowanie go do potrzeb osób niepełnosprawnych. Prace	Obecnie zagadnienia związane z integracją zawodową i społeczną mieszkańców stanowią najważniejszy element programu rewitalizacji i zostały uwzględnione w pierwszych dwóch przedsięwzięciach rewitalizacyjnych.

Nazwa projektu	Status	Komplementarność
	miały też na celu przygotowanie tymczasowych pomieszczeń mieszkalnych dla osób starszych lub niepełnosprawnych.	
Wspieranie osób niepełnosprawnych intelektualnie – utworzenie Środowiskowego Domu Samopomocy	Zrealizowano. W budynku przy ulicy Świętego Ducha 90 utworzono placówkę świadczącą usługi terapeutyczne dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin. W ramach prac remontowych wejście do budynku zostało przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych, przygotowano pomieszczenia na pracownie plastyczną, modelarską, kulinarną, krawiecką, komputerową, sale do terapii ruchowej oraz zaplecze socjalne.	Aktualny program rewitalizacji nie zakłada interwencji w tym zakresie.
Aktywizacja dzieci i młodzieży poprzez sport na Osiedlu Błonie	Zrealizowano. W ramach projektu stworzona została baza sportowo-rekreacyjna dla mieszkańców Osiedla Błonie. Powstało boisko wielofunkcyjne o nawierzchni syntetycznej, wyposażone w bramki do piłki ręcznej, kosze oraz urządzenia do gry w siatkówkę. Wybudowano również plac zabaw z wieloma atrakcjami, a także miasteczko rowerowe. Do powstałego obiektu prowadzi nowo wybudowana droga dojazdowa z chodnikiem oraz parkingami.	Obecnie planowane są projekty związane ze wspieraniem rodzin, w tym dzieci, w ramach przedsięwzięcia 2.
Poprawa systemu bezpieczeństwa osób mieszkających przy ul. Pakoskiej i Magazynowej	Zrealizowano. Zakres rzeczowy projektu obejmował wykonanie oświetlenia ulicy Pakoskiej, montaż kamery na kładce pakoskiej oraz na przystanku autobusowym przy ulicy Prezydenta Gabriela Narutowicza oraz budowę placu zabaw z miniboiskiem do koszykówki.	Aktualny program rewitalizacji nie zakłada interwencji w tym zakresie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdania z realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2008-2015 przyjętego uchwałą nr VII/57/2015 Rady Miejskiej Inowrocławia z dnia 27 kwietnia 2015 r.

11.6. Komplementarność źródeł finansowania

Komplementarność źródeł finansowania projektów rewitalizacyjnych, znajdujących się zarówno na liście projektów podstawowych, jak i określonych jako projekty uzupełniające, będzie polegać na umiejętnym łączeniu wsparcia ze środków EFRR, EFS z wykluczeniem ryzyka podwójnego dofinansowania oraz innych źródeł (m.in. budżet Miasta, środki Narodowego i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej). Łączenie różnych źródeł finansowania zapewni wyższą efektywność procesu rewitalizacji, umożliwiając realizację szerszego zestawu przedsięwzięć i projektów, niż ten wynikający z ograniczeń budżetowych samorządu. W przypadku finansowania projektów jedynie przy udziale środków własnych miasta, harmonogram ich realizacji uległby wydłużeniu.

Najważniejszym zewnętrznym źródłem finansowania większości ujętych w programie rewitalizacji projektów rewitalizacyjnych będzie Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, w ramach którego wskazano działania służące wsparciu rewitalizacji,

na których sfinansowanie wyodrębniono odrębną pulę alokacji i zastosowano zróżnicowane mechanizmy preferencji.

Projekty „miękkie” ukierunkowane na ożywienie społeczne, gospodarcze, likwidację lub zmniejszenie skali ubóstwa i wykluczenia społecznego, spadek poziomu bezrobocia będą wspierane z RPO WK-P ze środków EFS przede wszystkim: w ramach Osi priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo, w tym w zakresie:

- Poddziałania 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne,
- Poddziałania 9.3.2 Rozwój usług społecznych,

jak również Osi priorytetowej 11 Rozwój Lokalny Kierowany przez Społeczność w zakresie Poddziałania 11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR.

Projekty w zakresie infrastruktury wspierane będą z RPO WK-P ze środków EFRR:

a) na obszarach miejskich w ramach Osi priorytetowej 6 Solidarne społeczeństwo i konkurencyjne kadry:

- Działanie 6.2 Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych.

W ramach działania 6.2 dokonano podziału środków finansowych EFRR, przeznaczonych na rewitalizację 52 miast województwa kujawsko-pomorskiego, dla Inowrocławia jest to 2 711 893 euro.

Silna koordynacja i synergia projektów rewitalizacyjnych finansowanych szczególnie w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego jest konieczna dla uzyskania korzystnych efektów dla obszarów rewitalizacji i ich zrównoważonego rozwoju.

W ramach LPR dopuszcza się także możliwość wsparcia procesu rewitalizacji środkami prywatnymi, szczególnie w zakresie realizacji projektów związanych z remontami i adaptacjami budynków, termomodernizacją budynków mieszkalnych, organizacją wydarzeń czy projektów społecznych. Prowadzona polityka informacyjna Urzędu Miejskiego w Inowrocławiu, ukierunkowana będzie na promocję rewitalizacji, informowanie o dostępnych środkach finansowania inwestycji rewitalizacyjnych oraz korzyściach płynących z włączenia się w proces rewitalizacji, co stanowić będzie próbę zaangażowania w ten proces jak najszerszej grupy podmiotów prywatnych i osób fizycznych. Aktywne włączenie się kapitału prywatnego stanowi bowiem warunek konieczny dla zwiększenia dynamiki pożądanych zmian na obszarze objętym rewitalizacją.

12. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji

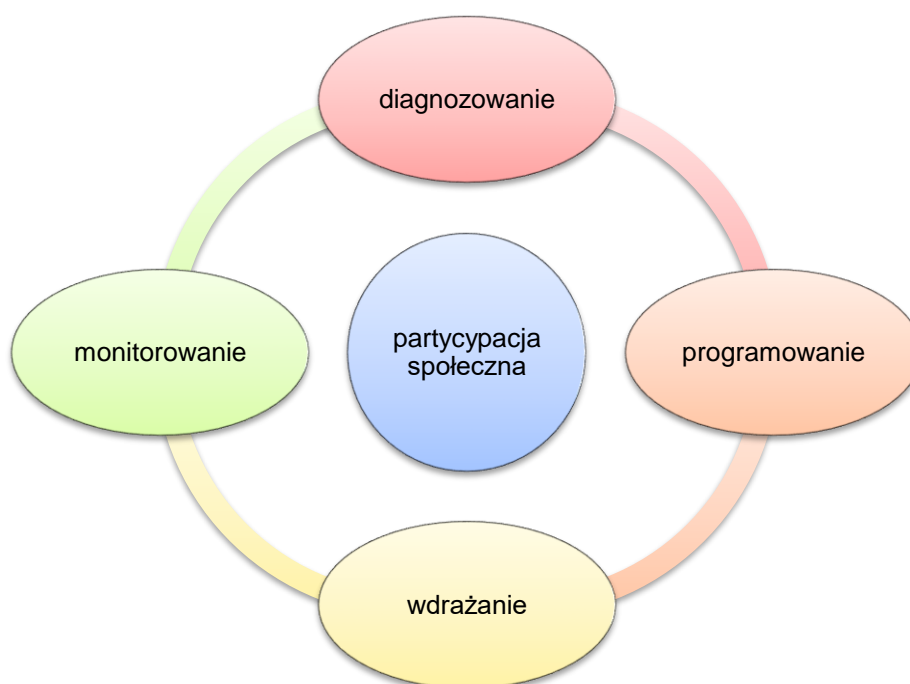
Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy o rewitalizacji przygotowanie, koordynowanie i tworzenie warunków do prowadzenia rewitalizacji, a także jej prowadzenie w zakresie właściwości gminy stanowi jej zadanie własne. Zadania te powinny być realizowane w sposób jawny i przejrzysty, z zapewnieniem aktywnego udziału interesariuszy na każdym etapie (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie), a także w sposób zapobiegający wykluczeniu mieszkańców obszaru rewitalizacji z możliwości korzystania z pozytywnych efektów procesu rewitalizacji.

Przedstawiony schemat ukazuje rolę partycypacji jako cykliczne uczestnictwo w procesie rewitalizacji. Udział społeczeństwa powinien być zapewniony przy identyfikacji kluczowych problemów

i potrzeb oraz projektów rewitalizacyjnych. Po uchwaleniu programu i rozpoczęciu wdrażania projektów rewitalizacji partnerzy społeczni są bezpośrednio włączani w realizację projektów, pośrednio uczestniczą w konsultowaniu szczegółowych rozwiązań proponowanych w projektach rewitalizacyjnych lub stają się głównymi odbiorcami realizowanych działań i z tego punktu widzenia uczestniczą w procesie rewitalizacji. Ważną rolę odgrywa także partycypacja na etapie monitorowania i oceny efektów podejmowanych działań.

Schemat 1. Mechanizm aktywnego udziału interesariuszy rewitalizacji na każdym etapie programowania procesu rewitalizacji.

Wykorzystano następujące formy włączenia interesariuszy w proces rewitalizacji:

- działania edukacyjno-informacyjne (utworzenie zakładki pn. „Rewitalizacja” na stronie internetowej Miasta Inowrocław <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/>, dystrybucja ulotek i plakatów),
- spotkania i prace Zespołu ds. rewitalizacji,
- spotkania konsultacyjne otwarte,
- nabór projektów,
- badania ankietowe,
- konsultacje pisemne.

Poniżej przedstawiono sposób włączenia różnych grup interesariuszy, w tym szczególnie ze społeczności obszaru rewitalizacji w poszczególnych etapach.

12.1. Etap przygotowania (diagnozowanie i programowanie)

Prace nad przygotowaniem programu rewitalizacji oparte były na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością lokalną i instytucjami działającymi w obszarze rewitalizacji.

23 czerwca 2016 r. w Urzędzie Miasta Inowrocławia odbyło się spotkanie edukacyjno-informacyjne dotyczące rewitalizacji dla osób zaangażowanych w proces tworzenia programu rewitalizacji -

członków zespołu roboczego ds. rewitalizacji oraz osób wytypowanych przez instytucje współpracujące z zespołem przy tworzeniu programu rewitalizacji. Na spotkaniu zostały omówione zagadnienia związane z opracowaniem programu rewitalizacji zgodnie z ideą rewitalizacji w perspektywie finansowej 2014-2020.

Zarządzeniem Nr 86/2016 z dnia 24 maja 2016 r. ustanowiono pełnomocnika Prezydenta Miasta Inowrocławia ds. rewitalizacji oraz powołano zespół roboczy ds. rewitalizacji. Zadaniem pełnomocnika jest koordynowanie prac zespołu w celu opracowania *Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022*. Zadaniem zespołu jest opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016–2022. Zespół współpracuje z przedstawicielami Rad Osiedli obszaru rewitalizacji, instytucjami, przedsiębiorcami i mieszkańcami obszarów zdegradowanych, w celu pozyskania informacji związanych z rewitalizacją. Do pracy w zespole mogą być zapraszani eksperci i konsultanci zewnętrzni. Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Inowrocławia i miejskie jednostki organizacyjne zobowiązane są do współdziałania z pełnomocnikiem i zespołem w opracowaniu programu rewitalizacji

Pierwszym etapem prac było wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, zgodnie z wymogami określonymi w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020”. Wyniki przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz propozycje obszarów zdegradowanych oraz obszaru wskazanego do rewitalizacji zostały przedstawione interesariuszom procesu rewitalizacji podczas spotkania informacyjno-konsultacyjnego, które odbyło się w środę, **23 listopada 2016 r.** o godzinie 17.00 w Saloniku Literacko-Artystycznym przy ul. Jana Kilińskiego.

Program spotkania obejmował następujące elementy:

- przekazanie wiedzy z zakresu procesów rewitalizacyjnych pozwalającej zrozumieć ideę przedsięwzięcia oraz zasady i podstawy prawne funkcjonujące w jej ramach,
- omówienie metodologii opracowania delimitacji – analizy wskaźnikowej,
- przedstawienie wyników przeprowadzonej analizy oraz propozycji obszarów zdegradowanych i wyznaczonego obszaru rewitalizacji,
- dyskusja, zbieranie uwag i wniosków.

W spotkaniu uczestniczyło około 20 osób. Zgłaszane uwagi dotyczyły głównie szczegółowego wyjaśnienia metodyki delimitacji, doboru wskaźników i zebranych danych.

Uwagi do przeprowadzonej analizy wskaźnikowej oraz propozycji obszarów zdegradowanych oraz obszaru wskazanego do rewitalizacji były zbierane za pomocą formularza konsultacyjnego dostępnego:

- w wersji elektronicznej na stronie internetowej Miasta Inowrocławia w zakładce Rewitalizacja

- w wersji papierowej w Biurze Obsługi Interesantów i Kontroli Urzędu Miasta Inowrocławia w godzinach pracy urzędu (7.30-15.30).

Wypełnione formularze można było złożyć:

- drogą korespondencyjną na adres: Urząd Miasta Inowrocławia, ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 36, 88-100 Inowrocław
- bezpośrednio do Biurze Obsługi Interesantów i Kontroli Urzędu Miasta Inowrocławia w godzinach pracy urzędu (7.30-15.30)
- drogą elektroniczną na adres: inwestycje@inowroclaw.pl lub rozwoj@inowroclaw.pl

Uwagi można było zgłaszać do dnia 15 grudnia 2016 r.

Celem przeprowadzonych konsultacji było uzyskanie opinii na temat wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Łącznie zebrano 567 ankiet. Większość (62%) respondentów stanowiły kobiety. Ze względu na wiek, największą grupę ankietowanych stanowiły osoby w wieku 45-54 lat - 24%, następnie 25-34 lata - 21% i 35-44 lata - 20%. Około 41% badanych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym lub policealnym, a 37% osoby z wykształceniem średnim.

Formularz zawierał cztery pytania otwarte:

1. Jak Pan/Pani ocenia wybór **obszaru zdegradowanego**? (Ankietowany wskazywał czy wybrany na podstawie analizy wskaźnikowej obszar zdegradowany jest jego zdaniem właściwy czy niewłaściwy wraz z uzasadnieniem.)
2. Jak Pan/Pani ocenia wybór **obszaru rewitalizacji**? (Ankietowany wskazywał czy wybrany na podstawie analizy wskaźnikowej obszar rewitalizacji jest jego zdaniem właściwy czy niewłaściwy wraz z uzasadnieniem.)
3. Jeśli uważa Pan/Pani, że osiedle **Śródmieście** jest właściwie wskazane jako obszar rewitalizacji, proszę wymienić, jakie działania w tym rejonie powinny być w pierwszej kolejności podjęte
4. Jeśli uważa Pan/Pani, że osiedle **Mątwy mieszkalne** jest właściwie wskazane jako obszar rewitalizacji, proszę wymienić, jakie działania w tym rejonie powinny być w pierwszej kolejności podjęte

Ponadto formularz zawierał jedno pytanie zamknięte: „Proszę podać Pani/Pana związek z obszarem zdegradowanym i obszarem rewitalizacji” – ankietowany mógł wskazać jedną lub więcej odpowiedzi.

Większość ankietowanych wskazała, że obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji stanowi ich miejsce zamieszkania lub bliskie sąsiedztwo, a także miejsce pracy. Rozkład odpowiedzi przedstawiono na poniższym wykresie.

Wykres 14. Związek z obszarem zdegradowanym i obszarem rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

95% respondentów potwierdziło trafność wyboru obszaru zdegradowanego, który obejmuje osiedla Śródmieście, Lotnicze, Toruńskie, Nowe oraz Mątwy mieszkalne.

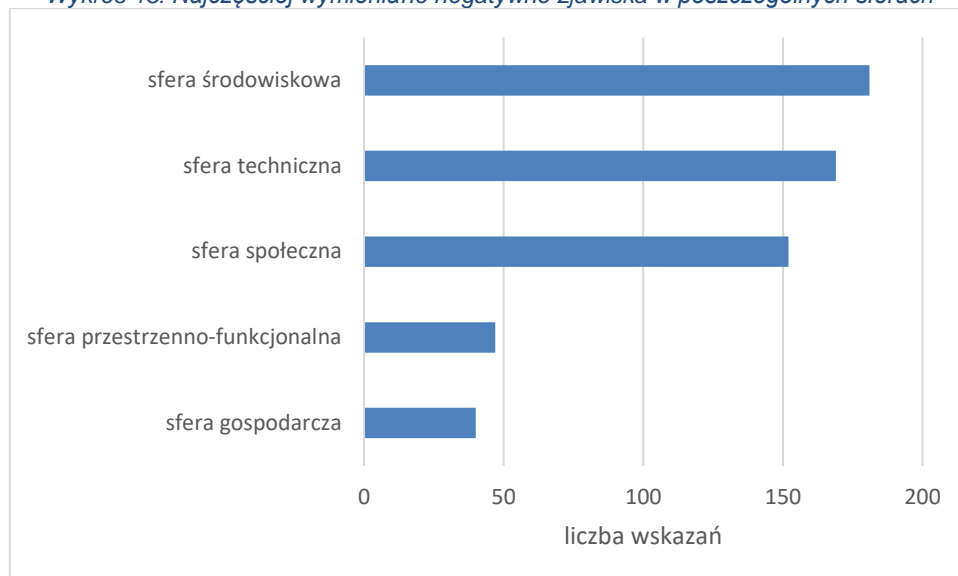
94% ankietowanych zgodziło się, co do właściwego wyboru zasięgu przestrzennego obszaru rewitalizacji, który obejmuje osiedle Śródmieście oraz Mątwy mieszkalne.

Do najczęściej wymienianych przez osoby ankietowane negatywnych zjawisk w obszarze zdegradowanym i obszarze rewitalizacji należą:

- 1) w sferze społecznej - bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym, wykluczenie społeczne,
- 2) w sferze gospodarczej - niski poziom przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw,
- 3) w sferze środowiskowej – przekroczenia standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska;
- 4) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej - niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, deficyt lub niska jakość terenów publicznych;
- 5) w sferze technicznej - degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz brak funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska.

Wykres 15. Najczęściej wymieniane negatywne zjawiska w poszczególnych sferach

Źródło: opracowanie własne.

Analiza liczby najczęściej wymienianych negatywnych zjawisk wskazuje, że respondenci dostrzegają najwięcej problemów w sferze środowiskowej, technicznej i społecznej.

Tabela 33. Potrzeby w zakresie działań rewitalizacyjnych wskazane podczas konsultacji społecznych – oczekiwania mieszkańców.

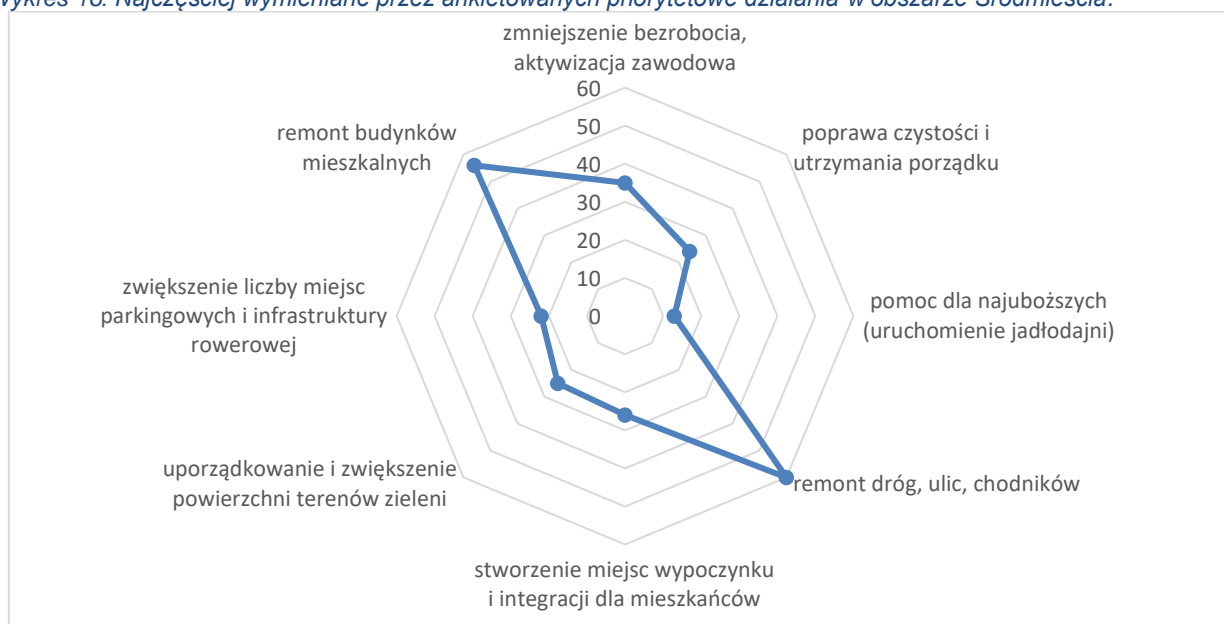
sfera	Śródmieście	Mątwy mieszkalne
społeczna	<ul style="list-style-type: none"> zmniejszenie bezrobocia, aktywizację zawodową osób bezrobotnych, działania w kierunku uruchomienia i urządzenia jadalni z darmowymi obiadami, poprawę bezpieczeństwa, wsparcie osób ubogich i zagrożonych wykluczeniem społecznym, poprawę dostępu do służby zdrowia, wsparcie osób bezdomnych (schronisko), wsparcie osób starszych, przeciwdziałanie patologiom społecznym. 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa bezpieczeństwa, zwiększenie częstotliwości kursów autobusów MPK, walka z wykluczeniem społecznym, stałe wsparcie rodzin dysfunkcyjnych, eliminacja patologii, zmniejszenie bezrobocia, zaplanowanie kompleksowych działań pozwalających wyprowadzić dzielnicę ze stanu kryzysowego, działania animacyjne i wyrównawcze dla dzieci i młodzieży, aktywizacja społeczna i zawodowa mieszkańców, poprawa jakości i wygody życia.
gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> przeniesienie targowiska, wsparcie przez gminę rozwoju lokalnej przedsiębiorczości, rozwój bazy gastronomicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> poprawa dostępności usług finansowych (zwiększenie liczby bankomatów), rozbudowa infrastruktury handlowo-usługowej, wsparcie rozwoju bazy gastronomicznej (kawiarnie, restauracje).
środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> zmniejszenie niskiej emisji, poprawa czystości i utrzymania porządku. 	<ul style="list-style-type: none"> ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza i degradacji środowiska, edukacja ekologiczna mieszkańców, mająca na celu zmniejszenie emisji z sektora komunalno-bytowego oraz właściwą gospodarkę odpadami komunalnymi, weryfikacja częstotliwości odbioru odpadów oraz liczby publicznych pojemników na odpady, zmniejszenie hałasu, rekułtywacja terenów poprodukcyjnych.
Prze-strzenno-funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> stworzenie miejsc wypoczynku i integracji dla mieszkańców 	<ul style="list-style-type: none"> zagospodarowanie i urządzenie terenów zieleni o funkcjach estetycznych, rekreacyjnych, zdrowotnych lub osł-

sfera	Śródmieście	Mątwy mieszkalne
	<p>w różnym wieku (siłowni zewnętrznych, placów zabaw itd.),</p> <ul style="list-style-type: none"> • remont dróg, ulic, chodników, w tym poprawa oświetlenia drogowego oraz zwiększenie liczby ścieżek rowerowych, • zwiększenie liczby miejsc parkingowych i infrastruktury rowerowej, • budowa skate-park (sporty zimowe i strefa rekreacji), • uporządkowanie i zwiększenie powierzchni terenów zieleni, • likwidacja barier architektonicznych do instytucji publicznych, • wygospodarowanie miejsca, wybiegu dla psów, • uruchomieni łąźni miejskiej dla bezdomnych, • poprawa estetyki. 	<p>nowych (zwiększenie powierzchni zielonych terenów - zaдрzewienie wolnych powierzchni np. ul. Staropoznańskiej, utworzenie ścieżki zdrowia),</p> <ul style="list-style-type: none"> • stworzenie miejsc rodzinnego wypoczynku, wyposażonych w elementy małej architektury np. ławki, miejsca do grilowania, siłownię zewnętrzną, • poprawa oświetlenia, • remont dróg, ulic, chodników, • nowe place zabaw (w tym propozycja utworzenia placu zabaw między Starostwem a Orikiem i SP), • utworzenie miejsc przeznaczonych na działalność społeczną i kulturalną, placówek kultury dostępnych dla niepełnosprawnych, • uporządkowanie zieleni miejskiej, • budowa basenu i centrum sportowego (również zimowego), • uporządkowanie i wydzielenie miejsc parkingowych, • zagospodarowanie terenów przy kanale Noteckim, • remont pętli autobusowej, • poprawa komunikacji z centrum miasta i innymi dzielnicami, szczególnie w weekendy, • rozbudowa ścieżek rowerowych, • poprawa estetyki przestrzeni publicznych.
techniczna	<ul style="list-style-type: none"> • monitoring osiedla, • remont budynków mieszkalnych (odnowienie kamienic, w tym prywatnych właścicieli), • rozbudowa instalacji technicznej (kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci gazowej i ciepłowniczej), • adaptacja pustostanów na cele społeczne, • ochrona zabytków, • utworzenie mieszkań treningowych, chronionych. 	<ul style="list-style-type: none"> • budowa infrastruktury technicznej - sieci kanalizacji sanitarnej i deszczowej, sieci gazowej, przyłączenie do sieci ciepłowniczej, • adaptacja opustoszałych budynków na cele społeczne, • monitoring osiedla, • remont (odnowienie kamienic, w tym prywatnych właścicieli), • termomodernizacja budynków.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników badań ankietowych.

Wykres 16. Najczęściej wymieniane przez ankietowanych priorytetowe działania w obszarze Śródmieścia.

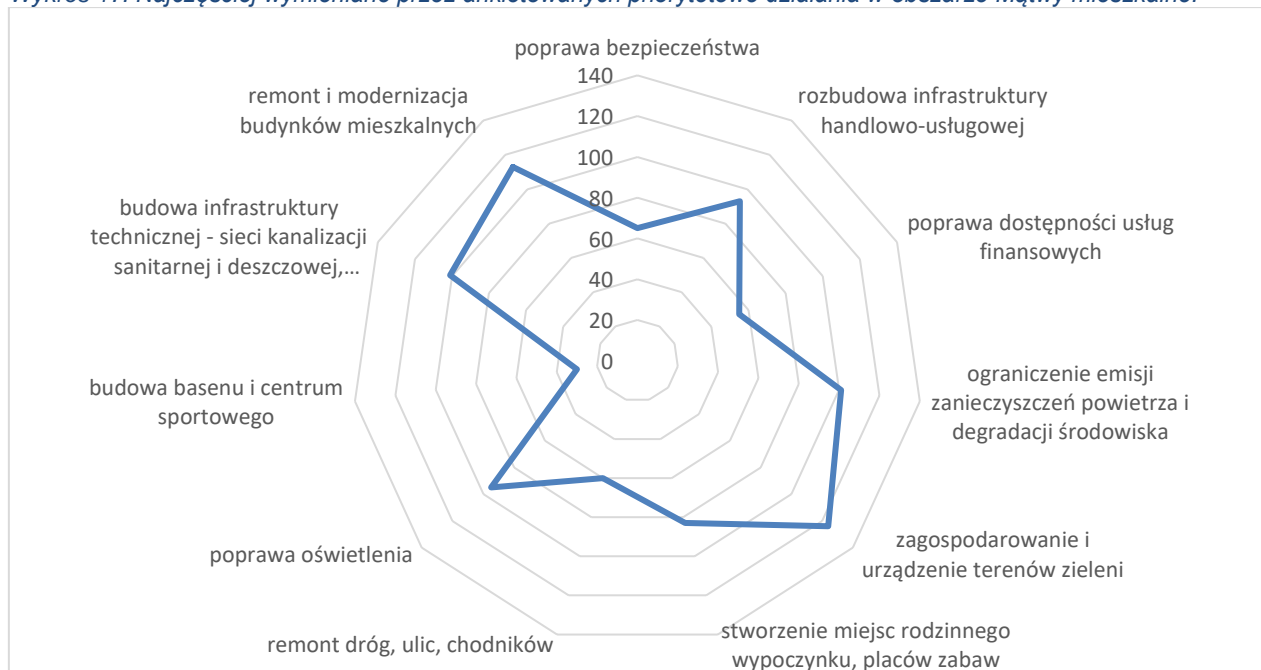

Źródło: opracowanie własne.

Analiza liczby wskazań w badaniu ankietowym typów priorytetowych działań pokazuje, że w obszarze Śródmieścia respondenci dostrzegają przede wszystkim potrzeby związane z poprawą sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz społecznej, a mianowicie remont infrastruktury komunikacyjnej, remont budynków mieszkalnych, zmniejszenie bezrobocia i aktywizacja zawodowa. W sferze gospodarczej ankietowani wskazali najmniej działań.

Wykres 17. Najczęściej wymieniane przez ankietowanych priorytetowe działania w obszarze Mątwy mieszkalne.

Źródło: opracowanie własne.

Analiza liczby wskazań w badaniu ankietowym typów priorytetowych działań pokazuje, że w obszarze Mątwy mieszkalne respondenci dostrzegają przede wszystkim potrzeby związane z poprawą sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej oraz środowiskowej, a mianowicie utworzenie urządzonych terenów zielonych umożliwiających wypoczynek i rekreację, poprawę stanu technicznego zasobów mieszkaniowych, rozbudowę infrastruktury technicznej, w szczególności sieci gazowej i ciepłej z uwagi na niską emisję i zanieczyszczenie środowiska.

Z przeprowadzonych konsultacji społecznych prowadzonych na etapie opracowywania programu rewitalizacji, wynika że najistotniejszymi działaniami, których oczekują mieszkańcy w ramach procesu rewitalizacji są:

a) w sferze społecznej:

- ograniczenie poziomu bezrobocia, w szczególności długotrwałego,
- zmniejszenie skali ubóstwa i jego konsekwencji,
- wsparcie osób wykluczonych, w trudnej sytuacji życiowej,
- wsparcie placówek edukacyjnych w zapewnieniu wysokiego poziomu nauczania, dostosowanego do indywidualnych potrzeb uczniów,

b) w sferze gospodarczej:

- wsparcie osób chcących założyć lub rozwijać działalność gospodarczą,

c) w sferze środowiskowej:

- ograniczenie emisji zanieczyszczenia powietrza,
- zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców,
- zagospodarowanie i urządzenie terenów zielonych na terenie osiedla Mątwy,

d) w sferze przestrzenno-funkcjonalnej:

- zwiększenie dostępu i poprawa jakości podstawowych usług społecznych,

- podniesienie jakości przestrzeni publicznej,
  - poprawa atrakcyjności i funkcjonalności podwórek,
- e) w sferze technicznej:
- zapewnienie mieszkańcom Mątew dostępu do infrastruktury technicznej: sieci ciepłych i gazowych, sieci kanalizacyjnych, utwardzonych dróg, chodników i ścieżek rowerowych,
  - remonty i modernizacja energetyczna budynków mieszkalnych.

Wyniki badań ankietowych zostały uwzględnione w diagnozie oraz przy ustalaniu hierarchii potrzeb w zakresie działań rewitalizacyjnych.

25 i 26 stycznia 2017 r. odbyły się pogłębione konsultacje z mieszkańcami wyznaczonych obszarów rewitalizacji: Śródmieścia i Mątew, których celem było pozyskanie wiedzy na temat rzeczywistych potrzeb osób zamieszkujących dany teren, a także zainteresowanie mieszkańców, którzy swoimi pomysłami mogą czynnie włączyć się w dalszy proces prac rewitalizacyjnych, przyczyniając się do poprawy i stworzenia lepszych warunków życia mieszkańcom terenów objętych rewitalizacją. Przedstawiono także procedury związane ze złożeniem wniosku o dofinansowanie unijne na realizację projektu (typy projektów, beneficjenci, wskaźniki) oraz dobre praktyki z innych miast.

Spotkanie 25 stycznia 2017 r. odbyło się o godzinie 16:30 w Gimnazjum nr 1 przy ul. Toruńskiej 46-48. W spotkaniu uczestniczyło 35 osób. Uczestnicy byli zainteresowani przykładami projektów rewitalizacyjnych i dobrymi praktykami z innych miast.

Spotkanie 26 stycznia 2017 r. odbyło się o godzinie 17:00 w restauracji AS przy ul. Fabrycznej 4. W spotkaniu uczestniczyło około 50 osób. Zgłaszane uwagi dotyczyły przede wszystkim pogłębienia diagnozy szczegółowej o kwestie środowiskowe (zanieczyszczenie powietrza), przestrzenno-funkcjonalne (brak urządzonych terenów wypoczynku i rekreacji dla mieszkańców) i techniczne (brak sieci gazowej). W trakcie spotkania Przewodnicząca Zarządu Osiedla Mątewy przedstawiła propozycje projektów rewitalizacyjnych, których część została przesłana do Urzędu Miasta już w lutym 2016 roku, w ramach Lokalnej Grupy Działania.

Uczestnicy spotkań zostali poinformowani, że o planowanym naborze projektów do przygotowywanego programu rewitalizacji, które powinny być przedsięwzięciami skierowanymi na ograniczanie lub rozwiązywanie problemów społecznych i łączyć zamierzenia inwestycyjne z przeciwdziałaniem problemom społecznym.

Uwagi i wnioski zgłoszone ustnie podczas spotkań zostały uwzględnione w diagnozie pogłębionej obszaru rewitalizacji, którą uzupełniono. Propozycje projektów rewitalizacyjnych po weryfikacji zostały ujęte w programie rewitalizacji.

W dniach od **13 lutego do 10 marca 2017 r.** mieszkańcy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, instytucje mogli zgłaszać propozycje przedsięwzięć/projektów, które mogą przyczynić się

do rozwiązania istniejących problemów możliwie bliskich oczekiwaniom i potrzebom społeczności miasta na obszarach wyznaczonych do rewitalizacji. Projekty należało zgłosić (opisać) na formularzu, a następnie przesłać pocztą elektroniczną na adres: rewitalizacja@inowroclaw.pl lub bezpośrednio do Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich, ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 33, 88-100 Inowrocław, pokój nr 2.

W celu dotarcia do szerokiego grona uczestników procesu rewitalizacji wykonane zostały ulotki i plakaty w nakładzie 2500 szt. ulotek i 50 szt. plakatów.

Ze względu na duże zainteresowanie nabór projektów został wydłużony do końca kwietnia. Zgłoszone projekty zostały po weryfikacji ujęte w programie rewitalizacji.

W dniach od **15 września 2017 r. do 29 września 2017 r.** prowadzone były konsultacje społeczne projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022.

Konsultacje prowadzone były w formie:

- 1) zbierania uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, dostępnego na stronach internetowych: <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/> i <http://bip.inowroclaw.pl> w zakładce „ogłoszenia” oraz w siedzibie Urzędu Miasta Inowrocławia,
- 2) zbierania uwag ustnych do protokołu, w terminie prowadzenia konsultacji, w godzinach od 1100 do 1500 , w Urzędzie Miasta Inowrocławia w pokojach nr 2 i 38.

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz formularz konsultacyjny były dostępne w terminie konsultacji:

- w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej - <http://bip.inowroclaw.pl> oraz na stronie internetowej - <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/>
- w wersji papierowej w Urzędzie Miasta Inowrocławia w pokojach nr 2 i 38, w godzinach pracy Urzędu.

Wypełniony formularz konsultacyjny, podpisany czytelnie imieniem i nazwiskiem, należało złożyć do dnia 29 września 2017 r.:

- a) drogą korespondencyjną na adres Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich, ul. Prezydenta Franklina Roosevelta 33, 88-100 Inowrocław,
- b) bezpośrednio w Wydziale Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich Urzędu Miasta w Inowrocławiu, w godzinach pracy Urzędu,
- c) drogą elektroniczną na adres e-mail: rewitalizacja@inowroclaw.pl

Ogłoszenie w sprawie konsultacji społecznych zostało podane do publicznej wiadomości w następujący sposób:

- w Biuletynie Informacji Publicznej w zakładce „Ogłoszenia” pod adresem <http://bip.inowroclaw.pl>
- na stronie internetowej Urzędu Miasta Inowrocławia w zakładce „Rewitalizacja” pod adresem <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/>

Zgłoszone uwagi zostały rozpatrzone i w większości uwzględnione.

12.2. Etap wdrażania

Dla podniesienia efektywności rewitalizacji konieczne jest silne i trwałe partnerstwo między różnymi podmiotami zaangażowanymi w prowadzenie procesu rewitalizacji, a szczególnie we wdrażanie i ocenę efektów programu rewitalizacji. Kontrolę obywatelską nad prawidłową realizacją niniejszego programu rewitalizacji będą pełnić lokalni liderzy, przedstawiciele organizacji społecznych i pozarządowych, instytucji publicznych, przedsiębiorstw, jednostek naukowo-dydaktycznych, instytucji otoczenia biznesu, itp. Angażowani oni będą w konsultacje poszczególnych projektów rewitalizacyjnych oraz na etapie oceny realizacji całego programu. Formalnie funkcje te będzie pełnić Zespół roboczy ds. rewitalizacji, który po uchwaleniu programu przejmie funkcje na etapie wdrażania i będzie czuwać nad prawidłowym przebiegiem konsultacji. Do jego zadań w zakresie partycypacji społecznej będzie należało przygotowanie procesu konsultacji i aktywne angażowanie przedstawicieli interesariuszy do prac nad projektami rewitalizacyjnymi oraz nad oceną programu.

W pierwszej połowie 2019 roku przeprowadzono aktualizację treści dokumentu. Powodem aktualizacji było zgłoszenie nowych projektów z prośbą o aktualizację listy projektów rewitalizacyjnych. Konsultacje projektu aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022 prowadzone były w dniach 9 – 22 lipca 2019 r. w formie zbierania uwag, propozycji i opinii w formie papierowej i elektronicznej, z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, dostępnego na stronach internetowych: <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/> i <http://bip.inowroclaw.pl> w zakładce „Ogłoszenia” oraz w siedzibie Urzędu Miasta Inowrocławia,

Projekt Lokalnego Programu Rewitalizacji oraz formularz konsultacyjny były dostępne w terminie konsultacji:

- w wersji elektronicznej w Biuletynie Informacji Publicznej - <http://bip.inowroclaw.pl> oraz na stronie internetowej - <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/>
- w wersji papierowej w Urzędzie Miasta Inowrocławia w pokoju nr 2, w godzinach pracy Urzędu.

Wypełniony formularz konsultacyjny, podpisany czytelnie imieniem i nazwiskiem można było złożyć do dnia 22 lipca 2019 r.: drogą elektroniczną na adres e-mail: rewitalizacja@inowroclaw.pl lub osobiście w Biurze Obsługi Interesantów i Kontroli Urzędu Miasta Inowrocławia, ul. Roosevelta 36, 88-100 Inowrocław.

W terminie prowadzenia konsultacji projektu aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022, tj. w dniach 9 – 22 lipca 2019 r. nie wpłynęły żadne formularze, uwagi, czy wnioski.

12.3. Etap monitorowania

Etap monitorowania w kontekście partycypacji społecznej został opisany w rozdziale 15. System monitoringu i oceny skuteczności działań. Zespół roboczy ds. rewitalizacji, który docelowo zostanie powołany jako społeczny organ wsparcia i nadzoru nad realizacją działań rewitalizacyjnych, będzie współpracował z organami administracji samorządowej, które będą głównym wykonawcą przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Odpowiednie zaangażowanie członków Zespołu w prace oznaczać będzie, że proces rewitalizacji pozostanie pod stałym „dozorem” społecznym. Regularnie wykonawcy przedsięwzięć będą przedstawiać postępy prac oraz osiągnięte wyniki. Monitoring i ocena realizacji całego programu będą raportowane, a raporty podlegały ocenie.

13. Szacunkowe ramy finansowe w odniesieniu do głównych i uzupełniających projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Pełna realizacja Programu Rewitalizacji wymaga zaangażowania znacznych środków finansowych, niekiedy przewyższających możliwości ich samodzielnego finansowania przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji (w tym zwłaszcza Urząd Miasta), co wiąże się z koniecznością aktywnego stosowania różnych wariantów montażu finansowego, przy udziale: środków własnych, celowych środków publicznych, instrumentów zwrotnych, a także Funduszy Europejskich.

Poniżej przedstawione zostały tabele zawierające zestawienie szacunkowych ram finansowania projektów rewitalizacyjnych zidentyfikowanych jako projekty główne jak i tych wskazanych jako projekty uzupełniające.

Lokalny program rewitalizacji miasta Inowrocławia na lata 2016-2022

Tabela 34. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/ty realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Śródmieście i Mątwy mieszkalne		1.1. Klub Aktywnej Rodziny	społeczny	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	Gmina Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław, partner: Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski, ul. Poznańska 384, 88-100 Inowrocław	1 003 333,19	85	852 783,19		EFS		Wkład własny Beneficjenta	9.2 Włączenie społeczne	9.2.1 Aktywne włączenie społeczne	4.1.- 4.3.
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	2020-2021	1.2. KIEROWCA – zawód przyszłości!	społeczny	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	PPHU NW_BD EFEKT Nikodem Dolata Piechcin ul. Okrężna 15/26 88-192 Barcin	296 572,80	95	281 572,80	-	EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1-4.3
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	2020-2021	1.3. Aktywni społecznie i zawodowo na obszarze LGD Inowrocław	społeczny	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	STOWARZYSZENIE „MAŁE RZECZY” ul. Staropoznańska 131-133 88-100 Inowrocław	359 805,10	95	341 725,10		EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1-4.3

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	2021	1.4. MOC JEST Z NAMI	społeczny	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE „GESAL” EUGENIUSZ SKO-CZYŃSKI ul. Składowa 6 88-100 Inowrocław	343 391,75	95	326 222,05		EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1-4.3
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	2020-2021	1.5. ŚWIAT NIE JEST TAKI ZŁY	społeczny	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	PRZEDSIĘBIORSTWO WIELOBRANŻOWE „GESAL” EUGENIUSZ SKO-CZYŃSKI ul. Składowa 6 88-100 Inowrocław	343 391,75	95	326 222,05		EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1-4.3
Śródmieście, Mątwy mieszkalne	2020-2021	1.6. Czas na zmiany!	społeczny	1. Aktywizacja osób bezrobotnych i poszukujących zatrudnienia	PPHU NW_BD EFEKT Nikodem Dolata Piechcin ul. Okrężna 15/26 88-192 Barcin	158 736,00	95	150 000,00		EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1-4.3

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Mątwy mieszkalne	2019-2023	2.1. Wsparcie rodzin, które zmagają się z problemami społecznymi i materialnymi, w szczególności rozwiązywanie problemów uzależnień, pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą	społeczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi młodzieżą	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Uzależnień w Inowrocławiu	149 000,00	85	126 650,00	-	EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych	9.3.2 Rozwój usług społecznych	4.1. – 4.4
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2019-2020	2.2. Zagospodarowanie otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu na cele społeczne	techniczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	Miasto Inowrocław Aleja Ratuszowa 36 88-100 Inowrocław	6 243 273,13	95	5931109,47	-	EFRR, Budżet Państwa	Budżet Miasta	-	6.2. Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	-	2.3.
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2021-2023	2.3. Realizacja działań społecznych na zagospodarowanych terenach otoczenia fragmentu średniowiecznego muru obronnego przy ul. Kasztelańskiej 22 w Inowrocławiu	społeczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	Miasto Inowrocław Aleja Ratuszowa 36 88-100 Inowrocław	300 000,00	0	0,00	-	-	-	300 000	-	-	2.2.
Mątwy mieszkalne	2019	2.4. Wracamy nad rzekę	społeczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski	52 844,00	95	50 201,80	EFS	-	-	2 850	11.1. Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1. - 4.3

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Śródmieście	2019	2.5. „Protokół kulturalny XIII” – cykl imprez upowszechnieniowych	społeczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza ul. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	17 710,00	-	0,00	-	-	Budżet Miasta	-	-	-	4.1.- 4.3
Śródmieście	2019	2.6. „Eko-dzieciaki VI”	społeczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	Biblioteka Miejska im. Jana Kasprowicza ul. Kilińskiego 16, 88-100 Inowrocław	3 525,00	-	0,00	-	-	Budżet Miasta	-	-	-	4.1.- 4.3
Śródmieście, Mątwy Mieszkalne	2020	2.7. „Akademia Rodzica”	społeczny	2. Aktywizacja i wsparcie dla rodzin w wychowaniu i opiece nad dziećmi i młodzieżą	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej ul. Ducha Świętego 90, 88-100 Inowrocław	50 656,00	95	48 106,00	-	EFS	Budżet Miasta	Wkład własny Beneficjenta	11.1 Włączenie społeczne na obszarach objętych LSR	-	4.1-4.3
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2019-2021	3.1. Zajęcia z TIK-u źródłem dobrych wyników	społeczny	3. Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych	4 placówki oświatowe, których organem prowadzącym jest Miasto Inowrocław (SP 1, SP 2, SP 9, SP Integracyjna)	1 005 064,80	85	854 305,08	-	EFS	Budżet Miasta	-	10.2. Kształcenie ogólne i zawodowe	10.2.2. Kształcenie ogólne	4.1.- 4.3
Mątwy mieszkalne	2019	3.2. Kuźnia talentów	społeczny	3. Poprawa kwalifikacji nauczycieli oraz oferty kształcenia kompetencji kluczowych	Związek Harcerstwa Rzeczypospolitej, Okręg Kujawsko-Pomorski	53 070,00	95	50 416,50	-	EFS	-	Wkład własny Beneficjenta	11.1	-	4.1. - 4.4

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2016-2020	4.1. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu	techniczny	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	2 826 527,30	95	2425189,82	EFRR	-	Budżet miasta	Wkład własny Beneficjenta	6.2. Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	-	1.1.-1.6.,2.1.-2.7., 3.1, 3.2.
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2016-2021	4.2. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – II etap	techniczny	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	1 937 986,10	95	1 405 748,86	EFRR, Budżet Państwa	-	Budżet miasta	Wkład własny Beneficjenta	6.2. Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	-	1.1.-1.6.,2.1.-2.7, 3.1, 3.2.
Śródmieście i Mątwy mieszkalne	2020-2021	4.3. Odnowa części wspólnych budynków wielorodzinnych w Inowrocławiu – III etap	techniczny	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych służących do niwelowania problemów społecznych	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	2 908 560,17	95	2 630 545,53	EFRR, Budżet Państwa	-	Budżet miasta	Wkład własny Beneficjenta	6.2. Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	-	1.1.-1.6.,2.1.-2.7, 3.1, 3.2.
Mątwy mieszkalne	2020-2021	4.4. Adaptacja pomieszczeń wraz z urządzeniem podwórza i poprawą infrastruktury dla rozwoju społecznego	techniczny	4. Realizacja planu remontów i modernizacji budynków komunalnych	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	1 117 250,91	95	1 024 917,07	EFRR, Budżet Państwa	-	Budżet Miasta	-	6.2. Rewitalizacja obszarów miejskich i ich obszarów funkcjonalnych	-	2.1., 3.2.

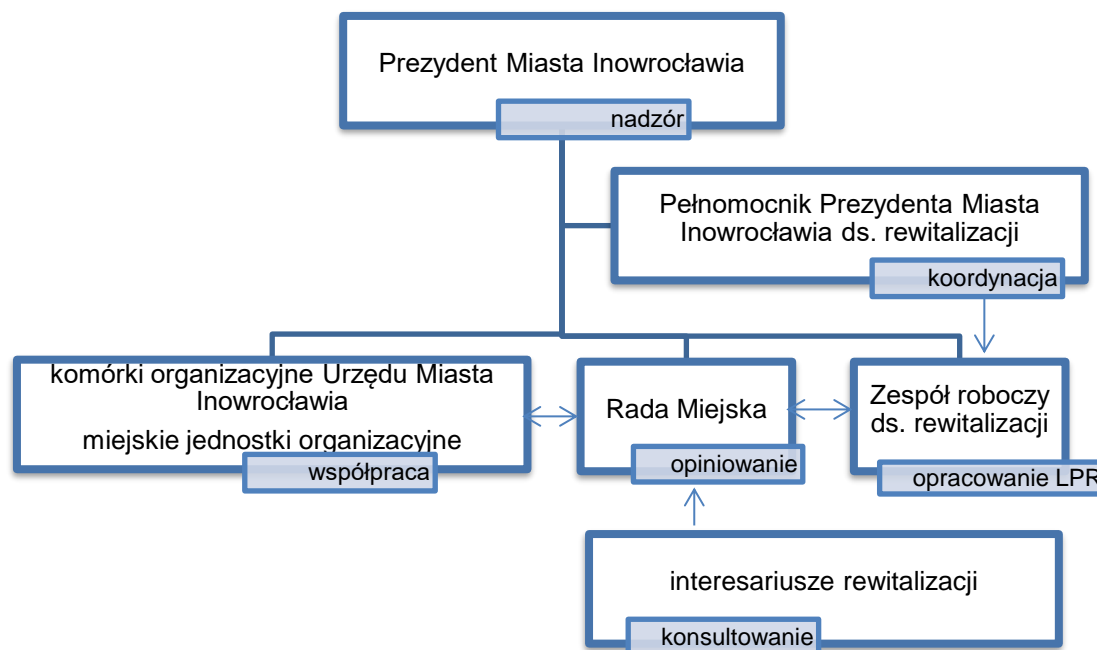
Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt (nr, nazwa)	Typ projektu	Przedsięwzięcie (nr, nazwa)	Podmiot/y realizujący/e projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Podziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
							%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Mątwy mieszkalne	2018-2022	5.1. Demontaż i bezpieczne usuwanie wyrobów zawierających azbest z obszaru rewitalizacji	techniczny	5. Wsparcie działań dotyczących usuwania azbestu z obiektów i instalacji budowlanych	Miasto Inowrocław, Aleja Ratuszowa 36, 88-100 Inowrocław	30 000,00	70	21 000,00	-	-	Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu	-	-	-	-
SUMA						19 200 698,00 zł	-	16 846 715,32 zł							

14. System zarządzania realizacją programu rewitalizacji

14.1. Struktura zarządzania programem rewitalizacji

Struktura zarządzania programem rewitalizacji miasta Inowrocławia zapewnia szeroki udział interesariuszy. Ich rola została opisana w dalszej części rozdziału.

Schemat 2. Powiązania między interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w procesie zarządzania programem rewitalizacji miasta Inowrocławia.

Źródło: opracowanie własne.

Prezydent Miasta pełni rolę nadzorczą nad całym procesem rewitalizacji. Kieruje on pracą Urzędu Miasta Inowrocławia, w tym także Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich i innych jednostek organizacyjnych. Prezydent Miasta zarządzeniem Nr 86/2016 z dnia 24 maja 2016 r. ustanowił **pełnomocnika Prezydenta Miasta Inowrocławia ds. rewitalizacji** - Naczelnika Wydziału Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich oraz powołał **zespół roboczy ds. rewitalizacji**, w skład którego wchodzi inspektorzy w Wydziale Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Funduszy Europejskich.

Zadaniem pełnomocnika jest koordynowanie prac zespołu w celu opracowania Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022, a w szczególności: koordynowanie i monitorowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wynikających z realizacji zadań ujętych LPR, prowadzonych przez zespół ds. rewitalizacji i komórki organizacyjne UM Inowrocławia; koordynowanie wszelkich działań projektowych, w tym planów finansowych związanych z budżetem poszczególnych projektów, uzgadnianie podstawowych i uzupełniających projektów wraz z ich kosztami, a także monitorowanie poprawy sytuacji problemowych na obszarze rewitalizacji na podstawie sporządzanych przez zespół ds. rewitalizacji raportów oraz danych zebranych od komórek organizacyjnych UM i innych instytucji współpracujących przy rewitalizacji.

Koordinator wykonuje swoje zadania przy pomocy zespołu ds. rewitalizacji, do zadań którego należy opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016–2022, a w szczególności:

- 1) przygotowanie niezbędnych informacji dotyczących delimitacji obszaru zdegradowanego;

- 2) określenie kierunków działań i opracowanie listy najważniejszych przedsięwzięć, które powinny zostać ujęte w programie rewitalizacji, mających na celu eliminację negatywnych zjawisk występujących na obszarach kryzysowych;
- 3) składanie wniosków i pozyskiwanie środków zewnętrznych na realizację projektów rewitalizacyjnych,
- 4) wyłanianie podmiotów odpowiedzialnych za realizację przedsięwzięć zapisanych w niniejszym dokumencie,
- 5) organizacja i wdrażanie systemu monitorowania rzeczowego i finansowego dla programu, sporządzanie raportów okresowych oraz raportu końcowego z realizacji programu,
- 6) promocja realizowanych działań rewitalizacyjnych;
- 7) prowadzenie konsultacji społecznych w sprawie rewitalizacji;
- 8) współpraca z Urzędem Marszałkowskim w zakresie przygotowania i opiniowania opracowanego programu rewitalizacji oraz projektów (wniosków) o współfinansowanie w ramach funduszy Unii Europejskiej.

Praca Zespołu może odbywać się zarówno w formie posiedzeń całego grona lub poszczególnych jego członków w zależności od potrzeb.

Zespół będzie współpracował z instytucjami, przedsiębiorcami i mieszkańcami obszarów zdegradowanych, w celu pozyskania informacji związanych z rewitalizacją. Do pracy w zespole mogą być zapraszani eksperci i konsultanci zewnętrzni. Komórki organizacyjne Urzędu Miasta Inowrocławia i miejskie jednostki organizacyjne zobowiązane są do współdziałania z pełnomocnikiem i zespołem w opracowaniu programu rewitalizacji.

Rada Miejska jest organem stanowiącym i kontrolnym w mieście. W procesie rewitalizacji jest organem opiniującym i uchwalającym program rewitalizacji.

Przedstawiciele innych wydziałów i jednostek organizacyjnych (jednostek budżetowych, spółek) miasta Inowrocławia:

- a) gromadzą, dostarczają i analizują dane niezbędne do opracowania, wdrażania i monitorowania programu rewitalizacji;
- b) identyfikują problemy i wskazują możliwości eliminowania przeszkód w realizacji projektów rewitalizacyjnych;
- c) inspirują i zgłaszają projekty rewitalizacyjne w zakresie kompetencji poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta Inowrocławia;
- d) opiniują i rekomendują propozycje w zakresie poszczególnych elementów programu rewitalizacji bądź ich zmian;
- e) wdrażają projekty rewitalizacyjne zgodnie z kompetencjami poszczególnych jednostek organizacyjnych miasta Inowrocławia;
- f) przekazują informacje i sprawozdania z realizacji projektów rewitalizacyjnych będących w kompetencji poszczególnych wydziałów i jednostek miasta Inowrocławia.

Do **interesariuszy rewitalizacji** zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji można zaliczyć: mieszkańców obszaru rewitalizacji, właścicieli, użytkowników wieczystych nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami położonymi na tym obszarze, mieszkańców miasta niezamieszkujących obszaru rewitalizacji, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność gospodarczą, podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze miasta działalność społeczną, jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne, organy władzy publicznej oraz podmioty inne niż organy władzy publicznej, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa lub administracji rządowej.

Interesariusze rewitalizacji włączają się w działania rewitalizacyjne, w zależności od ich potrzeb i możliwości poprzez:

- a) informowanie Zespołu roboczego ds. rewitalizacji o lokalnych problemach wymagających rozwiązania,
- b) konsultowanie proponowanych rozwiązań rewitalizacyjnych odnoszących się do lokalnych spraw i problemów,
- c) doradztwo w zakresie swoich możliwości jako lokalnych ekspertów,
- d) dzielenie się z władzami lokalnymi odpowiedzialnością za podejmowanie decyzji w sprawach bezpośrednio ich dotyczących,
- e) współrealizowanie projektów rewitalizacyjnych.

14.2. Harmonogram realizacji procesu rewitalizacji

Okres realizacji procesu rewitalizacji w Inowrocławiu wynosi 8 lat (lata 2016-2022). Przewiduje się podział tego okresu na dwa podokresy dwuletnie pełnej funkcjonalności programu rewitalizacji poprzedzone okresem przygotowania programu i zakończone ewaluacją.

Tabela 35. Ramowy harmonogram realizacji programu.

Etap realizacji programu rewitalizacji	Rok	Działania
Przygotowanie programu rewitalizacji	2016-2018	1. Diagnoza i wyznaczenie obszaru rewitalizacji 2. Opracowanie i przyjęcie programu rewitalizacji 3. Realizacja harmonogramu działań na rok 2018
I etap	2019-2020	1. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2019 – 2020 2. Opracowanie harmonogramu na lata 2021 – 2022 (w 2020 roku)
II etap	2021-2022	1. Ewaluacja realizacji programu rewitalizacji 2019-2020, wnioski i poprawki 2. Realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2021 – 2022
III etap	2023	1. Ewaluacja końcowa realizacji całego programu rewitalizacji

Źródło: opracowanie własne.

14.3. Promocja i informacja

Prowadzenie procesu rewitalizacji wymaga współpracy z wieloma partnerami, interesariuszami rewitalizacji. W związku z tym opracowanie i wdrażanie *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022* jest procesem jawnym, a więc publicznym i uspołecznionym. Z tego względu w każdej fazie procesu rewitalizacji zaplanowano działania informacyjne i promocyjne mające na celu podniesienie świadomości opinii publicznej o przebiegu realizacji i rezultatach prowadzonej rewitalizacji, jak również zaproszenie ich do aktywnego udziału w pracach na rzecz realizacji zamierzonych celów i pobudzanie do wnoszenia własnych propozycji działań.

Działania promocyjne skierowane są do wszystkich interesariuszy rewitalizacji, a w szczególności do: mieszkańców, organizacji pozarządowych, partnerów społeczno-gospodarczych (w tym spółdzielni, lokalnych przedsiębiorców).

Za informowanie i promocję Lokalnego Programu Rewitalizacji odpowiedzialny jest zespół roboczy ds. rewitalizacji. Do działań w zakresie kreowania pozytywnego wizerunku Lokalnego Programu

Rewitalizacji oraz zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych w proces jego opracowania, konsultacji i realizacji należą:

- działania edukacyjne dla mieszkańców poszerzające wiedzę na temat rozwoju lokalnego i rewitalizacji, mające na celu stworzenie możliwości faktycznego, aktywnego udziału społeczności w programowaniu i realizacji rewitalizacji (kampania społeczna, plakaty, ulotki, przygotowanie treści informacyjno-edukacyjnych),
- umieszczenie informacji nt. stanu realizacji założeń LPR, realizacji projektów itp. na oficjalnej stronie internetowej miasta Inowrocławia w dedykowanej zakładce <http://www.rewitalizacja.inowroclaw.pl/>,
- zamieszczanie informacji w lokalnych mediach (np. prasie),
- organizacja spotkań dla społeczności lokalnej, przedstawicieli lokalnych środowisk, organizacji pozarządowych dotyczących opracowania i wdrażania LPR, które stanowią niezbędny element dialogu społecznego,
- umożliwienie szerokiego dostępu do zapisów dokumentu poprzez jego opublikowanie na stronie internetowej miasta, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz wyłożenie do wglądu w Urzędzie Miasta.

Dzięki tak zorganizowanej informacji i promocji społeczność lokalna oraz inni interesariusze rewitalizacji zyskują możliwość aktywnego udziału w tworzeniu programu rewitalizacji, współdecydowania o kształcie zmian oraz kontroli społecznej nad procesem realizacji programu.

15. System monitoringu i oceny skuteczności działań oraz system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu PR

Monitoring i ewaluacja *Lokalnego Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022* polega na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie i wprowadzaniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy miasta. Właściwie zaprojektowany system monitorowania programu rewitalizacji zapewnia jego skuteczną i efektywną realizację oraz pozwala na szybką reakcję w przypadku pojawienia się komplikacji. Pozwala na optymalne wykorzystanie środków finansowych w celu zmaksymalizowania spodziewanych efektów. Sprawny monitoring zapewnia również odpowiednią ocenę aktualności dokumentu oraz stopnia jego realizacji, zaś w kwestiach finansowych pozwala na najefektywniejsze dopasowanie sposobu finansowania do konkretnych potrzeb poszczególnych projektów.

Monitoring będzie opierać się na bieżącej, wieloaspektowej analizie stopnia zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji, w tym sytuacji społeczno-gospodarczej (również w odniesieniu do innych obszarów miasta) oraz zbieżności efektów projektów rewitalizacyjnych z założoną wizją i celami rewitalizacji.

Podstawowymi elementami składowymi przyjętego systemu monitoringu będą:

- a) monitorowanie stopnia realizacji wizji i celów rewitalizacji, czyli zmian zachodzących na obszarze rewitalizacji poprzez analizę poziomu wybranych wskaźników wykorzystywanych na etapie delimitacji obszarów zdegradowanych. Za wartość bazową uznano wartość wskaźnika dla obszaru rewitalizacji w 2016 roku. Wartość docelową, zaplanowaną do osiągnięcia do roku 2022, obliczono na podstawie zaplanowanych wskaźników (tabela 29 kolumna 9). Monitorowanie realizacji celów i skutków realizacji programu rewitalizacji powinno odbywać

się z częstotliwością raz na dwa lata. Sprawozdania zawierające ww. informacje będą przygotowywane w formie Raportu z monitoringu Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022 przez zespół roboczy ds. rewitalizacji, o którym mowa w dalszej części niniejszego rozdziału.

Tabela 36. Monitoring realizacji celów rewitalizacji na podstawie wskaźników delimitacji.

Cel	Nazwa wskaźnika	Podobszar rewitalizacji	Wartość bazowa	Wartość docelowa
1	W1. udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym	Śródmieście	16,28	13,71
		Mątwy mieszkalne	15,52	14,38
	W2. udział osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej w ludności ogółem	Śródmieście	17,99	15,16
		Mątwy mieszkalne	11,82	9,96
	W3. udział dzieci do lat 17 na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny w liczbie dzieci w tym wieku	Śródmieście	38,88	32,92
		Mątwy mieszkalne	40,06	35,56
W4. wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów ²⁵ w placówkach działających na danym obszarze niższy od średniej dla miasta	Śródmieście	tak	nie	
	Mątwy mieszkalne	tak	nie	
2	W7. liczba budynków komunalnych ROM1 w słabym stanie na 1 km ²	Śródmieście	23,64	15,15
		Mątwy mieszkalne	5,71	1,22
3	W6. ilość azbestu na 1 km ² danego obszaru	Mątwy mieszkalne	2851,43	1853,47

Źródło: opracowanie własne.

Tabela 37. Skwantyfikowane wskaźniki realizacji celów rewitalizacji.

cel	Skwantyfikowane wskaźniki	Śródmieście		Mątwy mieszkalne	
		Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2022 r.	Wartość bazowa w 2016 r.	Wartość docelowa w 2022 r.
1	Liczba bezrobotnych ogółem	1198	1009	355	329
1	Liczba osób w gospodarstwach domowych korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej	2073	1747	408	344
1	Liczba dzieci i młodzieży zaktywizowanej w ramach prowadzonych działań społecznych	0	552	0	154
1	Wynik średni sprawdzianu szóstoklasistów w placówkach działających na danym obszarze gorszy od średniej dla miasta	tak	nie	-	-
3	Ilość zinventaryzowanych wyrobów zawierających azbest	-	-	6986	4541
2	Liczba budynków komunalnych w słabym stanie	39	25	14	3

Źródło: opracowanie własne.

Dane przydatne do obliczania aktualnych wartości wskaźników będą pozyskiwane z Powiatowego Urzędu Pracy w Inowrocławiu, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Inowrocławiu, Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Gdańsku, Głównego Urzędu Statystycznego, Bazy Azbestowej prowadzonej przez Ministerstwo Rozwoju.

²⁵ Uwaga: zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60 i 949) z dniem 1 września 2017 r. każda dotychczasowa sześciolletnia szkoła podstawowa obejmująca klasy I–VI staje się ośmioletnią szkołą podstawową obejmującą klasy I–VIII. W związku z reformą edukacji monitoring wskaźnika W4 będzie w przyszłości odnosić się do sprawdzianu ósmoklasistów.

Ocena zachodzących zmian na obszarze rewitalizacji powinna być także poszerzona o komentarz oparty o ocenę jakościową sytuacji na obszarze rewitalizacji, np. w oparciu o inwentaryzację terenową, czy przeprowadzone badania ankietowe wśród mieszkańców.

- b) monitorowanie bieżące (operacyjne) zaawansowania realizacji projektów rewitalizacyjnych wraz z określaniem przyczyn wystąpienia opóźnień lub niepodjęcia działań, poprzez stałe aktualizowanie listy przyjętych w programie przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających ze statusem: „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”, w zależności od aktualnego postępu rzeczowego, wraz z podaniem poniesionych kosztów, stworzonego montażu finansowego, a także analiza zagregowanych wskaźników rezultatu oraz wskaźników produktu osiągniętych na skutek realizacji projektów rewitalizacyjnych. Monitorowanie odbywać się powinno z częstotliwością półroczną na początku stycznia i lipca każdego roku w ramach okresu 2017-2022 z aktualnością danych według stanu na koniec poprzedniego miesiąca. Ww. informacje zostaną przedstawione w formie tabelarycznej, której wzór przedstawiono poniżej.

Tabela 38. Lista projektów realizujących program rewitalizacji*

Nazwa projektu rewitalizacyjnego	Status**	Zakładane koszty całkowite (pln)	Poniesione koszty (pln) ***	Montaż finansowy ***	Zidentyfikowane problemy, bariery, trudności

* wszystkie projekty realizowane od początku wdrażania programu

** „zakładane do realizacji”, „w trakcie realizacji” lub „zrealizowane”

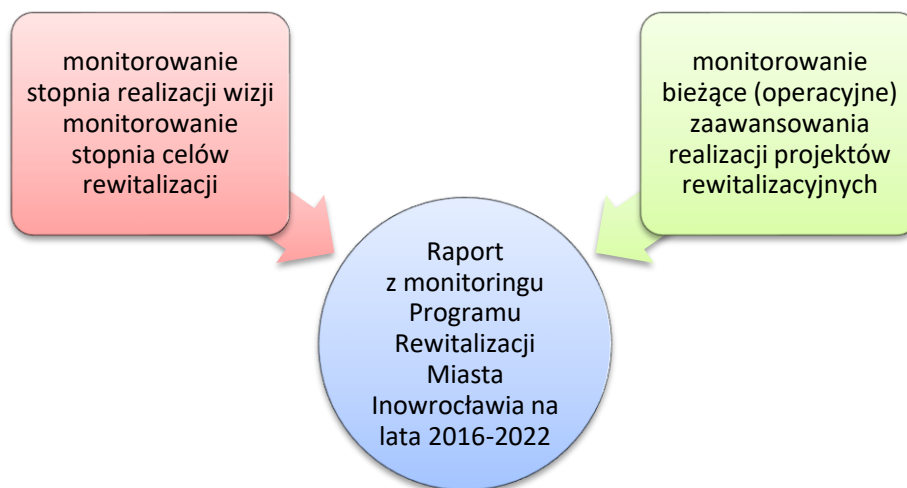
*** poniesione od początku realizacji projektu (łącznie dla danego projektu)

W przypadku projektów ze statusem „zrealizowane” wykonany zostanie krótki opis osiągniętych efektów rzeczowych (ewentualnych rezultatów ich wdrożenia), każdego konkretnego zrealizowanego projektu.

1.
2.
...

Jednostką organizacyjną odpowiedzialną za proces agregacji danych i monitoringu jest zespół roboczy ds. rewitalizacji. Poszczególne komórki i jednostki organizacyjne przekazują zespołowi informacje zwrotne o rezultatach prowadzonych i nadzorowanych przez nie działań rewitalizacyjnych.

Na podstawie zagregowanych danych z poszczególnych komórek i uzupełnieniu ich o dane statystyczne sporządzany jest „Raport z monitoringu Programu Rewitalizacji Miasta Inowrocławia na lata 2016-2022”. Raport ten zawiera opis projektów zrealizowanych w ramach poszczególnych celów rewitalizacji, a także analizę zmian wskaźników na poszczególnych podobszarach rewitalizacji. Raport sporządzany będzie minimum raz na dwa lata. Raport będzie publikowany na stronie internetowej Urzędu Miasta, umożliwiając w ten sposób opinii publicznej zapoznanie się z jego treścią.

Sporządzenie raportu monitoringowego ma na celu przedstawienie opinii publicznej efektów prowadzenia działań rewitalizacyjnych, ale także wprowadzenia korekt, jeśli analiza wykonania programu wykaże, że wystąpiły odchylenia, szczególnie negatywne, od zakładanych rezultatów. Wprowadzenie korekt/modyfikacji będzie się odbywać w różny sposób w zależności od skali występowania niepożądanych efektów. W przypadku niewielkich odstępstw z pewnością będzie możliwa jedynie korekta sposobów realizacji działań rewitalizacyjnych. Większe odstępstwa będą przesłanką do zmiany listy projektów, co będzie się wiązać z koniecznością przeprowadzenia aktualizacji programu rewitalizacji.

Dokument może podlegać modyfikacjom z uwagi na następujące okoliczności:

- zmieniające się uwarunkowania społeczno-gospodarcze miasta
- identyfikacja nowych problemów i potrzeb na obszarze rewitalizacji
- pojawiający się nowi interesariusze/ nieaktywni interesariusze
- zmiana ram finansowych programu rewitalizacji
- zmiana zasad programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych
- zagrożenie nieosiągnięcia celów LPR, kluczowych wskaźników projektów lub wskaźników LPR.

W przypadku konieczności wprowadzenia zmian do LPR, z wnioskiem do Rady Miejskiej wystąpić musi Prezydent Miasta. Zmiana Programu może nastąpić w takim samym trybie, w jakim został on uchwalony, bez konieczności uzyskania opinii i przeprowadzania konsultacji społecznych, jeżeli nie dotyczy przedsięwzięć zawartych na liście podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. W przypadku zmian na liście przedsięwzięć wymagane jest przeprowadzenie konsultacji społecznych.

W sytuacji, gdy z raportu za okres 2 lat realizacji będzie wynikało, że sytuacja na obszarze rewitalizacji nie uległa poprawie i nie poprawiają się wartości wskaźników, przewiduje się wprowadzenie modyfikacji dokumentu. Zmodyfikowany LPR będzie poddawany konsultacjom społecznym, a następnie uchwalany w zaktualizowanej wersji przez Radę Miejską Inowrocławia.

Załącznik nr 1. Wykaz analizowanych budynków komunalnych do wskaźnika W7

jpsm	Adres	stan budynku
Śródmieście	Andrzeja 35	D
Śródmieście	Andrzeja 5	S
Nowe	Armii Krajowej 2A	S
Nowe	Armii Krajowej 4A	S
Lotnicze i Toruńskie	Błonie 10	S
Lotnicze i Toruńskie	Błonie 13 A	D
Lotnicze i Toruńskie	Błonie 14	S
Lotnicze i Toruńskie	Błonie 24	S
Piastowskie	Cegielna 11	S
Piastowskie	Cegielna 23	S
Piastowskie	Cegielna 9	S
Lotnicze i Toruńskie	Chociszewskiego 27	Z
Śródmieście	Dworcowa 1	S
Nowe	Dworcowa 31	S
Śródmieście	Dworcowa 44	S
Śródmieście	Dworcowa 47	S
Śródmieście	Dworcowa 48	S
Śródmieście	Dworcowa 53 B	S
Śródmieście	Dworcowa 92-94	S
Śródmieście	Hoyera 6	S
Śródmieście	Kasprowicza 10	S
Śródmieście	Kasztelańska 12	Z
Śródmieście	Kasztelańska 14	S
Śródmieście	Kasztelańska 21	S
Śródmieście	Kilińskiego 6	S
Nowe	Kopernika 8A	S
Nowe	Kopernika 9	Z
Nowe	Kopernika 9A	S
Śródmieście	Kościuszki 26	Z
Śródmieście	Kościuszki 8	S
Śródmieście	Kr. Jadwigi 3	D
Nowe	Magazynowa 23-25	S
Śródmieście	Marcinkowskiego 20	S
Śródmieście	Marcinkowskiego 31	S
Śródmieście	Marcinkowskiego 34	S
Bydgoskie	Marcinkowskiego 67	S
Solno	Marulewska 34	D
Solno	Marulewska 36	S
Mątwy mieszkalne	Mątewska 11	S
Mątwy mieszkalne	Mątewska 14	S
Mątwy mieszkalne	Mątewska 15	S
Mątwy mieszkalne	Mątewska 25	Z
Mątwy mieszkalne	Mątewska 6	S
Mątwy mieszkalne	Mątewska 66-68	Z
Mątwy mieszkalne	Mątewska 70-72	S

jpsm	Adres	stan budynku
Mątwy mieszkalne	Mątewska 75-77	Z
Solno	Miechowicka 34	Z
Solno	Miechowicka 40	Z
Śródmieście	Młyńska 8	S
Nowe	Narutowicza 20	Z
Śródmieście	Narutowicza 6	D
Śródmieście	Narutowicza 9	S
Śródmieście	NMP 32	Z
Szymborze	Ogrodowa 4	S
Lotnicze i Toruńskie	Okrężek 4-6	S
Lotnicze i Toruńskie	Okrężna 79	Z
Śródmieście	Orłowska 39	S
Śródmieście	Orłowska 4	S
Śródmieście	Orłowska 6	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 1	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 2	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 3	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 4	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 5	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 6	S
Lotnicze i Toruńskie	Oś. Okrężek 7	S
Bydgoskie	Pakoska 1	S
Bydgoskie	Pakoska 12	S
Bydgoskie	Pakoska 14	S
Bydgoskie	Pakoska 7	Z
Śródmieście	Poprzeczna 21	Z
Śródmieście	Poprzeczna 23	Z
Śródmieście	Poznańska 12	S
Cegielnia	Poznańska 135	S
Śródmieście	Poznańska 2	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 318	S
Śródmieście	Poznańska 32	S
Śródmieście	Poznańska 33	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 336	Z
Śródmieście	Poznańska 34	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 357 A	Z
Mątwy mieszkalne	Poznańska 357 B	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 359	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 365	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 367	S
Mątwy mieszkalne	Poznańska 367 A	Z
Śródmieście	Poznańska 37	D
Mątwy mieszkalne	Poznańska 370	S
Mątwy gospodarcze	Poznańska 389	Z
Śródmieście	Poznańska 49	S
Śródmieście	Poznańska 4a	D
Śródmieście	Poznańska 53	D

jpsm	Adres	stan budynku
Zdrojowe	Poznańska 92	D
Stary Rąbin	Rąbińska 84	D
Nowe	Sikorskiego 18-20	S
Nowe	Sikorskiego 22-24	D
Nowe	Sikorskiego 30	D
Śródmieście	Składowa 12	Z
Śródmieście	Składowa 6	S
Śródmieście	Składowa 8	S
Lotnicze i Toruńskie	Skłodowskiej 12-14	S
Lotnicze i Toruńskie	Skłodowskiej 16-18	S
Lotnicze i Toruńskie	Skłodowskiej 20-22	S
Lotnicze i Toruńskie	Skłodowskiej 24-26	D
Mątwy mieszkalne	Słoneczna 20; 20A	S
Mątwy mieszkalne	Słoneczna 6	S
Mątwy mieszkalne	Słoneczna 7-9	Z
Nowe	Solankowa 43	S
Nowe	Solankowa 52	S
Nowe	Solankowa 53	S
Śródmieście	Solankowa 9	S
Śródmieście	Stare Miasto 38	Z
Mątwy mieszkalne	Staropoznańska 108	Z
Mątwy mieszkalne	Staropoznańska 149	S
Śródmieście	Staszica 22	Z
Śródmieście	Staszica 24	Z
Śródmieście	Szeroka 4	D
Bydgoskie	Szosa Bydgoska 16	D
Śródmieście	Szymborska 14	S
Śródmieście	Szymborska 31	Z
Śródmieście	Szymborska 8	S
Solno	Szymborska 94	D
Solno	Szymborska 96	S
Solno	Szymborska 96 B	S
Śródmieście	Średnia 7a	S
Śródmieście	Św. Ducha 29	S
Śródmieście	Św. Ducha 31	S
Piastowskie	Św. Ducha 38	S
Piastowskie	Św. Ducha 40	S
Piastowskie	Św. Ducha 54	S
Piastowskie	Św. Ducha 77	S
Śródmieście	Toruńska 11	D
Śródmieście	Toruńska 128	Z
Śródmieście	Toruńska 18	S
Śródmieście	Toruńska 26	Z
Śródmieście	Toruńska 97	S
Śródmieście	Wałowa 14	Z
Śródmieście	Wałowa 3	S
Śródmieście	Wałowa 30	Z

jpsm	Adres	stan budynku
Śródmieście	Wałowa 32	Z
Śródmieście	Wałowa 7	S
Śródmieście	Wawrzyniaka 13	D
Śródmieście	Wawrzyniaka 17	D
Rąbin 2	Wojska Polskiego 26	D
Rąbin 2	Wojska Polskiego 28	D
Rąbin 2	Wojska Polskiego 32	D
Rąbin 2	Wojska Polskiego 46	D
Rąbin 2	Wojska Polskiego 46a	D
Rąbin 2	Wojska Polskiego 46b	D
Zdrowe	Zapadłe 4	s

Oznaczenia: Z = zadowalający, S= słaby, D = dobry

16. Spis tabel i ilustracji

Rysunek 1. Podział Inowrocławia na jednostki strukturalne.....	22
Rysunek 2. Lokalizacja szkół podstawowych w Inowrocławiu.	29
Rysunek 3. Obszar zdegradowany w Inowrocławiu z podziałem na podobszary.....	37
Rysunek 4. Obszar rewitalizacji.	39
Rysunek 5. Obszar rewitalizacji Śródmieście	40
Rysunek 6. Obszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne.....	41
Rysunek 7. Przewagi typów emisji w stężeniach pyłu zawieszonoego PM10 24h w obszarze przekroczeń w Inowrocławiu w strefie kujawsko-pomorskiej w 2014 r.	52
Rysunek 8. Strefa płatnego parkowania w Śródmieściu.	57
Rysunek 9. Sieć gazowa na terenie Śródmieścia.....	58
Rysunek 10. Ulotki o tematyce ekologicznej przygotowane przez Zarząd Osiedla Mątwy.....	68
Rysunek 11. Opad pyłu, kadmu i ołowiu w latach 2014–2015.....	70
Rysunek 12. Planowana sieć gazowa na terenie podobszaru rewitalizacji Mątwy mieszkalne.	75
Rysunek 13. Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych w podobszarze Mątwy mieszkalne.	119
Rysunek 14. Lokalizacja projektów rewitalizacyjnych w podobszarze rewitalizacji Śródmieście.....	120
Tabela 1. Zestawienie podstawowych danych na temat zmian liczby ludności w Inowrocławiu...	15
Tabela 2. Poziom bezrobocia w Inowrocławiu.....	15
Tabela 3. Liczba klientów MOPS w Inowrocławiu.....	16
Tabela 4. Ulice charakteryzujące się szczególnym nasileniem patologii– według informacji uzyskanych od pracowników socjalnych poszczególnych rejonów opiekuńczych.....	16
Tabela 5. Podstawowe dane o liczbie dzieci uczęszczających do przedszkoli w Inowrocławiu. ..	16
Tabela 6. Liczba uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych dla dzieci i młodzieży bez specjalnych, prowadzonych przez jednostki samorządu gminnego, a także inne podmioty.....	17
Tabela 7. Liczba przestępstw odnotowanych na osiedlach Inowrocławia najbardziej zagrożonych przestępczością.	17
Tabela 8. Wykaz zasobów mieszkaniowych Miasta Inowrocławia.....	18
Tabela 9. Jednostki strukturalne wyznaczone na potrzeby programu rewitalizacji.....	20
Tabela 10. Lista wskaźników dla ujawnienia stanu kryzysowego w ustalonych obszarach analizy w Inowrocławiu.....	24
Tabela 11. Średnie wyniki procentowe ze sprawdzianu szóstoklasistów (zestaw standardowy) w szkołach podstawowych w Inowrocławiu z części I (język polski i matematyka) i części II (język obcy).....	28
Tabela 12. Realizacja zadań związanych z usuwaniem elementów azbestowych z terenu miasta Inowrocławia.	33
Tabela 13. Zestawienie zbiorcze wskaźników stanu kryzysowego uwzględnionych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w podziale na jednostki strukturalne według stanu na koniec 2016 r.	36
Tabela 14. Ulice wchodzące w skład obszaru rewitalizacji.	41
Tabela 15. Wyniki szkół podstawowych (w %) ze sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2016.	45
Tabela 16. Wyniki egzaminów gimnazjalnych w 2016 r. - w procentach w gimnazjach, których obwody obejmują podobszar rewitalizacji Śródmieście.	46
Tabela 17. Liczba nauczycieli i etatów w poszczególnych szkołach zlokalizowanych w podobszarze rewitalizacji Śródmieście (wg stanu na 30 września 2016 r.).	46
Tabela 18. Wykaz organizacji pozarządowych mających siedziby w podobszarze rewitalizacji Śródmieście.	46
Tabela 19. Frekwencja wyborcza w obwodach obejmujących podobszar rewitalizacji Śródmieście.	49
Tabela 20. Generalny Pomiar Ruchu w 2015 r. na drogach krajowych – osiedle Śródmieście.	56
Tabela 21. Wyniki szkół (w %) sprawdzianu szóstoklasistów w roku 2016.	63
Tabela 22. Średnie wyniki (w %) egzaminu gimnazjalnego w 2016 roku w Inowrocławiu (zestawy standardowe).....	63

Tabela 23. Liczba nauczycieli w szkołach, których obwody obejmują obszar Mątwy mieszkalne.	64
Tabela 24. Wykaz organizacji pozarządowych mających siedziby w podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne.	64
Tabela 25. Frekwencja wyborcza w obwodach obejmujących podobszar rewitalizacji Mątwy mieszkalne.	65
Tabela 26. Liczba przekroczeń dopuszczalnego poziomu pyłu PM10 w powietrzu w 2016r.	69
Tabela 27. Generalny Pomiar Ruchu w 2015 r. na drogach krajowych – osiedle Mątwy.	74
Tabela 28. Zestawienie problemów oraz zakładanej w ramach rewitalizacji interwencji.	84
Tabela 29. Lista głównych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych.	86
Tabela 30. Projekty zintegrowane.	116
Tabela 31. Komplementarność problemowa kierunków działań programu rewitalizacji i głównych aspektów rewitalizacji.	121
Tabela 32. Komplementarność międzyokresowa.	123
Tabela 33. Potrzeby w zakresie działań rewitalizacyjnych wskazane podczas konsultacji społecznych – oczekiwania mieszkańców.	130
Tabela 34. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.	137
Tabela 35. Ramowy harmonogram realizacji programu.	145
Tabela 36. Monitoring realizacji celów rewitalizacji na podstawie wskaźników delimitacji.	147
Tabela 37. Skwantyfikowane wskaźniki realizacji celów rewitalizacji.	147
Tabela 38. Lista projektów realizujących program rewitalizacji*	148

Schemat 1. Mechanizm aktywnego udziału interesariuszy rewitalizacji na każdym etapie programowania procesu rewitalizacji.	126
Schemat 2. Powiązania między interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi w procesie zarządzania programem rewitalizacji miasta Inowrocławia.	143

Wykres 1. Liczba i dynamika podmiotów gospodarki narodowej w Inowrocławiu wpisanych do rejestru REGON.	31
Wykres 2. Liczba mieszkańców Śródmieścia według ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2016.	43
Wykres 3. Liczba bezrobotnych mieszkańców Śródmieścia w latach 2015-2016.	43
Wykres 4. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Śródmieściu w latach 2015-2016.	44
Wykres 5. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w podobszarze rewitalizacji Śródmieście w latach 2006-2016.	50
Wykres 6. Struktura budynków mieszkalnych według liczby kondygnacji nadziemnych w Śródmieściu.	59
Wykres 7. Struktura budynków mieszkalnych według roku budowy w Śródmieściu.	59
Wykres 8. Liczba mieszkańców Mątw mieszkalnych według ekonomicznych grup wieku w latach 2015-2016.	61
Wykres 9. Liczba bezrobotnych mieszkańców Mątw mieszkalnych w latach 2015-2016.	61
Wykres 10. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej zamieszkałych w Mątwach mieszkalnych w latach 2015-2016.	62
Wykres 11. Liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON w podobszarze rewitalizacji Mątwy mieszkalne w latach 2006-2016.	66
Wykres 12. Struktura budynków mieszkalnych według liczby kondygnacji nadziemnych w dzielnicy Mątwy.	76
Wykres 13. Struktura budynków mieszkalnych według roku budowy w dzielnicy Mątwy.	76
Wykres 14. Związek z obszarem zdegradowanym i obszarem rewitalizacji.	129
Wykres 15. Najczęściej wymieniane negatywne zjawiska w poszczególnych sferach.	130
Wykres 16. Najczęściej wymieniane przez ankietowanych priorytetowe działania w obszarze Śródmieścia.	131
Wykres 17. Najczęściej wymieniane przez ankietowanych priorytetowe działania w obszarze Mątwy mieszkalne.	132

Zdjęcie 1. Budynek z 1880 roku przy ul. Toruńskiej 24 użytkowany przez Towarzystwo Brata Św. Alberta	55
Zdjęcie 2. Pętla autobusowa MPK w Mątwach.....	72
Zdjęcie 3. Pozostałości po fontannie na terenie podwórka przy kompleksie budynków ul. Poznańskiej 365-367.....	72
Zdjęcie 4. Budynek mieszkalny wielorodzinny z 1954 r. przy ulicy Pięknej 19 wraz z terenem zieleni i zaniedbanym placem zabaw dla dzieci.....	73
Zdjęcie 5. Gruntowa nawierzchnia ulicy Spokojnej.....	74
Zdjęcie 6. Zabytkowy dom przy ul. Poznańskiej nr 360.	77